

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้

ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541

A STUDY OF CONTEMPORARY PAINTINGS
IN THE SOUTH OF THAILAND
SINCE 1982 UNTIL 1998

โดย

กมล คงทอง

สผอ.

เลขหมู่	HD1022.S6 ก44 2541
Order Key	
Bib Key	#167427
	/

รายงานการวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ทุนพัฒนานักวิจัย พ.ศ. 2541

บทคัดย่อ

เรื่อง ศึกษาจิตกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมล คงทอง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบอย่างศิลปะ ที่ปรากฏให้เห็นในสภาพรวมของเนื้อหา รูปแบบ กลวิธีศิลปะ และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคจิตกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ โดยถือปรากฏการณ์ของผลงานจิตกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ที่ปรากฏต่อสาธารณชนในภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 วิเคราะห์เทียบเคียงกับเกณฑ์การจัระบบหมวดหมู่ผลงานจิตกรรมที่สร้างขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบอย่างศิลปะที่ปรากฏในภาคใต้ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 ด้านเนื้อหา ศิลปินนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมร้อยละ 52.67 เนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกันร้อยละ 22.32 เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตนร้อยละ 13.39 เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ร้อยละ 11.60 ด้านรูปแบบศิลปะศิลปินนำเสนอรูปแบบแสดงความเป็นจริงร้อยละ 65.17 รูปแบบนามธรรมร้อยละ 16.07 รูปแบบผันแปรความเป็นจริงร้อยละ 15.17 รูปแบบสัญลักษณ์ร้อยละ 3.57 ด้านกลวิธีศิลปะ ศิลปินนำเสนอกลวิธีภาพเขียนร้อยละ 66.07 กลวิธีผสมร้อยละ 19.64 กลวิธีการวาดเขียนร้อยละ 14.28 และกลวิธีจิตกรรมการจัดวางร้อยละ 0

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคจิตกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นในสภาพรวมของแบบอย่างศิลปะทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ และกลวิธีพบว่าเป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ร้อยละ 47.32 ปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมร้อยละ 34.82 ปัจจัยด้านปัญญาและความคิดร้อยละ 14.28 และปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร้อยละ 3.57

ผลการวิจัยแบบอย่างศิลปะและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคจิตกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 ที่เคลื่อนไหวในรูปแบบนิทรรศการศิลปะต่อสาธารณชนในภาคใต้ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการโดยภาพรวมสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระยะดังนี้

1. จิตกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ระยะแรก ประมาณก่อนปี พ.ศ. 2525 ถึง พ.ศ. 2534 เป็นช่วงระยะเริ่มต้นของจิตกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ปรากฏผลงานจิตกรรมแบบอย่างศิลปะที่หลากหลายทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบและกลวิธี มีการเคลื่อนไหวในรูปแบบขบวนการกลุ่ม

ศิลปิน โดยมีศูนย์กลางการเคลื่อนไหวทางศิลปะในจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลาเป็นหลัก

2. จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ระยะที่สอง ประมาณ พ.ศ. 2535 - ปัจจุบัน (2541) เป็นช่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงการเคลื่อนไหวทางศิลปะที่หลากหลาย ทั้งในรูปของ นิทรรศการเดี่ยวส่วนบุคคล นิทรรศการคู่ 2 คน นิทรรศการกลุ่มย่อย ตลอดจนงานการเคลื่อนไหว ในรูปของขบวนการกลุ่มศิลปินที่ยังคงอยู่รวมถึงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางศิลปะในระดับนานาชาติ โดยมีศูนย์กลางการเคลื่อนไหวทางศิลปะในจังหวัดสงขลาโดยเฉพาะอำเภอหาดใหญ่

Abstract

Title : A Study of Contemporary Paintings in the South of Thailand Since 1982
Until 1998

Researcher : Assistant Professor Kamol Kongthong

The objectives of this research were to study the art styles which appeared in the whole of art content, art form and art technique and the factors which affected the creating of contemporary painting in the south of Thailand using the phenomenon of contemporary painting which has been presented to the public since 1982 until 1998. All were analyzed and compared with the category system of painting work.

The results of this research were as follows :

1. The art styles which appeared in the south of Thailand Since 1982 until 1998 were found to consist of the art content which the artists presented about "man and impersonal content" (52.67%), "man and other people content" (22.32%), "man and the intangibles content" (13.39%) and "man and his own nature content" (11.60%). Also, it was found that the art forms which the artists presented were about the realistic style (65.17%), abstract style (16.07%), unrealistic style (15.17%) and symbol style (3.57%). The art techniques of the artists presentation were painting 66.07% , mixed medium 19.64%, drawing techniques 14.28% and painting installation 0%

2. It was found that the factors which affected the creating of contemporary in the south of Thailand reflected the whole status of art styles and composed of experienced factor 47.32%, social politics and

environmental factor 34.82%, creativity and originality factor 14.28% and science and technology factor 3.57%.

The results of reseaching the art styles and factors which affected creating contemporary painting in the south since 1982 until 1998 were presented in exhibitions to the southern public and reflected the whole content which can be divided into the following 2 periods.

1. The first period of southern contemporary painting (Before 1982 and between 1982 - 1991). This was the early period which represented various styles of painting such as art contents, art forms and art techniques. An artistic movement of art began in groups and was centred at Nakhonsrithammarat and Songkla.

2. The second period of southern contemporary painting (1992 - 1998). The art movement greatly changed during this period. Most of the artistic displays were single personal exhibitions, pairs exhibitions and small group exhibitions. Besides this, there was a movement in the style of existing art groups and international art culture where it was centred in Had Yai, Songkla.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

Abstract

กิตติกรรมประกาศ

สารบัญ

รายการตาราง

รายการภาพประกอบ

บทที่

1. บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	5

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางศิลปะ	8
2. แบบอย่างศิลปะ	11
3. ความหมายของศิลปะร่วมสมัย	21
4. จิตรกรรมร่วมสมัยในประเทศไทย	23
5. จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้	28

3. วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูล	50
วิธีดำเนินการวิจัย	50
เครื่องมือในการวิจัย	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิจัย	53
เกณฑ์การจัดระบบหมวดหมู่ผลงานจิตรกรรม	53
ผลการศึกษาแบบอย่างศิลปะและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรค์ จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้	55
เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์	56
เนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน	70
เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม	96
เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน	156
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	172
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	180
สรุปผลการวิจัย	180
อภิปรายผล	182
ข้อเสนอแนะ	184
บรรณานุกรม	187
ภาคผนวก	191
ภาคผนวก ก เกณฑ์การจัดระบบหมวดหมู่ผลงานจิตรกรรม	192
ภาคผนวก ข แบบสำรวจศิลปินในภาคใต้	203
ภาคผนวก ค รายชื่อศิลปินและการแสดงผลงาน	208
ภาคผนวก ง ประวัติโดยย่อของศิลปิน	211

รายการตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ผลการแยกประเภทเนื้อหาศิลปะ	172
2. ผลการแยกประเภทรูปแบบศิลปะ	172
3. ผลการแยกประเภททฤษฎีศิลปะ	173
4. ผลการแยกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้	174

รายชื่อภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1. ชื่อภาพ คน ของโกวิทย์ เสนีย์วาสน์ 57
2. ชื่อภาพ ถิ่นกำเนิด ของบุญส่ง อันตราเสน 58
3. ชื่อภาพ คนเดียว ของหมัดหนูต บุญเทียม 59
4. ชื่อภาพ ตะเกียง 1 ของพิชัย สุป่าการ 60
5. ชื่อภาพ นรการต์ ของเกียรติ ทวีพัธน์วิรุพันธ์ 61
6. ชื่อภาพ จินตนาการ ของเกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล 62
7. ชื่อภาพ ลิปปีที่เป็นครู ของนิกร ไชยโยธา 63
8. ชื่อภาพ ไก่ ของสมพร ชัยจิต 64
9. ชื่อภาพ พลังแห่งความรัก ของเกียรติ ทวีพัธน์วิรุพันธ์ 65
10. ชื่อภาพ หมดตัว ของเกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล 66
11. ชื่อภาพ ปลาเล็กกินปลาใหญ่ ของชัยยันต์ มณีสอาด 67
12. ชื่อภาพ ผู้หญิง ของอัมพร ศิลปเมธากุล 68
13. ชื่อภาพ Blue Jazz ของนุกูล ปัญญาดี 69
14. ชื่อภาพ ประวัติศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ต ของแนบ ทิชนพงศ์ 71
15. ชื่อภาพ ล้นกับพื้น ของหมัดหนูต บุญเทียม 72
16. ชื่อภาพ ร้านชำ ของอรรถพล ลือขจร 73
17. ชื่อภาพ ตลาด ของพรทิพย์ อุไรรัตน์ 74
18. ชื่อภาพ สงขลา ของวุฒิ วัฒนสิน 75
19. ชื่อภาพ โลก 1989 ของวิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์ 76
20. ชื่อภาพ ดึก ของชัยยันต์ มณีสอาด 77
21. ชื่อภาพ ก.เอ๋ย ก.ไก่ ของวุฒิ วัฒนสิน 78
22. ชื่อภาพ ย่ารุ่ง ของหมัดหนูต บุญเทียม 79
23. ชื่อภาพ จอดรอ ของพรทิพย์ อุไรรัตน์ 80
24. ชื่อภาพ แก้วเลี้ยง ของนิคโคเละ ระเด่นอาหมัด 81
25. ชื่อภาพ เรือกอและ ของมโน พิสุทธิรัตนานนท์ 82
26. ชื่อภาพ Parade 1 ของจริยา น้อยอุทัย 83

รายชื่อภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ

หน้า

27. ชื่อภาพ Impression 3 ของรัตนชัย ไชยรัตน์	84
28. ชื่อภาพ จะบังติกอ ของนิพนธ์ นิกาจิ	85
29. ชื่อภาพ ช่วยด้วย ของวิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์	86
30. ชื่อภาพ ร่วมด้วยช่วยไทย ของกมล คงทอง	87
31. ชื่อภาพ ชีวิต ของนิกร ไชยโยธา	88
32. ชื่อภาพ Asian Games ของวิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์	89
33. ชื่อภาพ เข้าตรูที่ป่าตानी ของสมพร ชัยจิต	90
34. ชื่อภาพ ก่อนมรสุม ของกมล คงทอง	91
35. ชื่อภาพ ปากน้ำปากพ่อง นครศรีธรรมราช ของแนบ ทิชนพวงศ์	92
36. ชื่อภาพ Kao Seng Village ของสมพร ชัยจิต	93
37. ชื่อภาพ การเมือง ของศตวรรษ ช่วยนุ่ม	94
38. ชื่อภาพ Etemal Birth ของชนะ ควรเลี้ยง	95
39. ชื่อภาพ พระจันทร์ดำ ของสันติ แก้วจำนงค์	97
40. ชื่อภาพ ดึก 2 ของโกวิทย์ เสนีย์วาสน์	98
41. ชื่อภาพ บรรยากาศของแสง ของภิญโญ เพชรแก้ว	99
42. ชื่อภาพ ในถุ้ง 7 ของอรรถพล ลือขจร	100
43. ชื่อภาพ ธรรมชาติ 2 ของสุนทร พรหมแก้ว	101
44. ชื่อภาพ วัด ของสันติ แก้วจำนง	102
45. ชื่อภาพ หุ่นนิ่ง 1986 ของวุฒิ วัฒนสิน	103
46. ชื่อภาพ สนวนยาง 1 ของมุฮัมมัด ไรจนอุมาศาสตร์	104
47. ชื่อภาพ มิติของสีเขียว ของจำเนียร ปุญญโสพรรณ	105
48. ชื่อภาพ ดอกทิวลิป ของธิดิมา กั้วพานิช	106
49. ชื่อภาพ กอและ ของสุรศักดิ์ ผั้นเชียร	107
50. ชื่อภาพ ความซับซ้อนของสีและรูปทรง ของมโน พิสุทธิรัตนานนท์	108
51. ชื่อภาพ ไปไม้ ของชาญ วาริรัตน์	109
52. ชื่อภาพ วิถีชีวิตใต้ ของนิกร ไชยโยธา	110
53. ชื่อภาพ เมื่อดันวาน ของสุรศักดิ์ ผั้นเชียร	111

รายชื่อภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ

หน้า

54. ชื่อภาพ ทิวทัศน์ ขององอาจ ศรียะพันธ์	112
55. ชื่อภาพ รุสะมิแล 6 ของวุฒิ วัฒนสิน	113
56. ชื่อภาพ แสงแดดในยามเช้า ของชาญ วาริรัตน์	114
57. ชื่อภาพ กอและบนหาดทรายที่สกปรก ของไสว เลี่ยมแก้ว	115
58. ชื่อภาพ เดือนตุลาคม ของอรรถพล ลือขจร	116
59. ชื่อภาพ ทะเล ของโกวิทย์ เสนีย์วาสน์	117
60. ชื่อภาพ ตะวันออกไกล ของภิญโญ เพชรแก้ว	118
61. ชื่อภาพ แหลมสมิหรา ของเกียรติ ทวีพันธ์วิรุฬห์	119
62. ชื่อภาพ สวนสาธารณะ ของศิลา บุญรัตน์	120
63. ชื่อภาพ พื้นที่สีส้มในธรรมชาติ ของจรรยา น้อยอุทัย	121
64. ชื่อภาพ แหล่งพระราม ของจรรยา ศรียะพันธ์	122
65. ชื่อภาพ ทิวทัศน์ ของชนะ ควรเลี้ยง	123
66. ชื่อภาพ รอคอย 1 ของมุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์	124
67. ชื่อภาพ หาดทราย ชายเล ของพิชัย สุปการ	125
68. ชื่อภาพ เต่า ของวสันต์ เพชรนิล	126
69. ชื่อภาพ ผ่านคืนสู่เช้า ของมนตรี สังข์มุสิกานนท์	127
70. ชื่อภาพ Young Bua – Long's Imaginingtion 1 ของมุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์	128
71. ชื่อภาพ ฤดูร้อนที่รุสะมิแล ของวุฒิ วัฒนสิน	129
72. ชื่อภาพ Seascape No.5 ของนุกูล ปัญญาดี	130
73. ชื่อภาพ ผู้บุกรุกธรรมชาติ 1 ของกมล คงทอง	131
74. ชื่อภาพ Tree ของศิลา บุญรัตน์	132
75. ชื่อภาพ ทิวทัศน์ท่าเรือ ของอัศวิน ศิลปเมธากุล	133
76. ชื่อภาพ บ้านริมน้ำปัตตานี ของวุฒิ วัฒนสิน	134
77. ชื่อภาพ กอจากลมทะเลพลบค่ำที่เกาะยอ ของเกียรติ ทวีพันธ์วิรุฬห์	135
78. ชื่อภาพ สู่เหวป่าปัตตานี ของไสว เลี่ยมแก้ว	136
79. ชื่อภาพ ริมน้ำ ของชาญ วาริรัตน์	137
80. ชื่อภาพ แหล่งพระราม ของชาญชัย ปาณูปกรณ์	138

รายชื่อภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
81. ชื่อภาพ ดอกไม้ในทะเล ของพรทิพย์ อุไรรัตน์	139
82. ชื่อภาพ Flowers ของนันทา โรจนอุดมศาสตร์	140
83. ชื่อภาพ ดอกบัว ของแนบ ทิชนิพนธ์	141
84. ชื่อภาพ Citizen's Lung ของหมัดหนูต บุญเทียม	142
85. ชื่อภาพ Flower ของมุขำมัด โรจนอุดมศาสตร์	143
86. ชื่อภาพ Kong - Kang ของมนตรี สิงขมุสิกานนท์	144
87. ชื่อภาพ Nature Movement ของชาญชัย ปาณูปกรณ์	145
88. ชื่อภาพ Flower ของศิลา บุญรัตน์	146
89. ชื่อภาพ Public Park ของนิคโคเละ ระเด่นอาหมัด	147
90. ชื่อภาพ Serenity ของธิดิมา ก้วพานิช	148
91. ชื่อภาพ Reflection Upon the Beach ของพรทิพย์ อุไรรัตน์	149
92. ชื่อภาพ วัดพระเชตุพนธ์ ของแนบ ทิชนิพนธ์	150
93. ชื่อภาพ Pri - Wan National Park ของเกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล	151
94. ชื่อภาพ Water Color No.3 ของชัยยศ ศุกกิจ	152
95. ชื่อภาพ Khow - Chong ของอัศวิน ศิลปเมธากุล	153
96. ชื่อภาพ Eclipse ของวสันต์ เพชรนิล	154
97. ชื่อภาพ Banglang Dam ของวุฒิ วัฒนสิน	155
98. ชื่อภาพ Matrial No.1 ของอรรวพล ลือขจร	157
99. ชื่อภาพ สังสารวัฏ 2 ของศิลา บุญรัตน์	158
100. ชื่อภาพ ไม่ปรากฏชื่อภาพ ของชัยยันต์ มณีเสอาด	159
101. ชื่อภาพ พลังชีวิตธรรมชาติ ของเกียรติ ทวีพันธ์วิรุพันธ์	160
102. ชื่อภาพ ความประสานกันของสีและจังหวะของลวดลายที่สัมพันธ์กัน ของจรรยา ศรียะพันธ์	161
103. ชื่อภาพ ธรรมชาติ ของจรัญญา ฤทธิธรม์	162
104. ชื่อภาพ เอกลักษณ์ไทย ของจรัญญา ฤทธิธรม์	163
105. ชื่อภาพ ประทับใจ ของรัตนชัย ไชยรัตน์	164
106. ชื่อภาพ จินตภาพแห่งการเปลี่ยนแปลง ของมุขำมัด โรจนอุดมศาสตร์	165

รายชื่อภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
107. ชื่อภาพ Memory From the Past 3 ของไพลอด ผลชนะ	166
108. ชื่อภาพ บัวสิรินธร ของอรายัน เลาสัตย์	167
109. ชื่อภาพ Belief No. 21 ของวสันต์ เพชรนิล	168
110. ชื่อภาพ ประทับใจ ของรัตนชัย ไชยรัตน์	169
111. ชื่อภาพ Life Nature and Desire ของนิกร ไชยโยธา	170
112. ชื่อภาพ Cycle of Life ของกมล คงทอง	171

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ภาคใต้ของประเทศไทย มีลักษณะเป็นพื้นที่ยื่นยาวออกไปในทะเลสองฝั่งของแผ่นดินด้านตะวันออกติดทะเลอ่าวไทย ด้านตะวันตกติดทะเลอันดามัน ในอดีตสภาพทางภูมิศาสตร์ของคาบสมุทรภาคใต้ทั้งสองฝั่งจึงเอื้ออำนวยให้มีการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยเป็นชุมชนชายฝั่งทะเลเพื่อเป็นเมืองท่า มีการติดต่อเดินเรือค้าขายกับต่างประเทศและหัวเมืองต่าง ๆ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ขุดพบในคาบสมุทรภาคใต้ของไทย แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลด้านศิลปกรรมของกลุ่มชนต่าง ๆ ที่เข้ามาติดต่อค้าขาย ตลอดจนการแผ่ขยายทางศาสนาอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามชุมชนดั้งเดิมซึ่งมีวัฒนธรรมเก่าแก่อยู่แล้วก็ได้สืบทอดต่อกันมา ศิลปะที่มีความเจริญสูงสุดของคาบสมุทรภาคใต้ในอดีตปรากฏชัดเจนในศิลปะศรีวิชัย ความอุดมสมบูรณ์ทางวัฒนธรรมได้ถูกส่งสมกันมาแต่โบราณเป็นป่อเกิดของขนบธรรมเนียมประเพณีสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน

จากการที่อารยธรรมตะวันตก อันหมายถึงความรวมถึงศิลปะจากตะวันตก ได้ไหลบ่าเข้ามาสู่สังคมไทยตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และปรากฏเด่นชัดยิ่งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ทั้งแนวคิดและกระบวนแบบศิลปะตะวันตกมีผลกระทบต่อสังคมไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2534 : บทนำ)

อิทธิพลของศิลปกรรมจากโลกตะวันตกได้แพร่หลายเข้ามาสู่สังคมไทยพร้อมกับอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งผลอันนี้ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสังคมไทยทุกด้านในระยะเวลาต่อ ๆ มาจนจนกระทั่งปัจจุบัน จึงทำให้เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ศิลปวัฒนธรรมต่างก็มีการคลี่คลายวิวัฒนาการที่ไม่สามารถจะแยกให้ออกจากกันโดยเด็ดขาด (อำนาจ เย็นสบาย, 2524 : ไม่มีเลขหน้า) อิทธิพลศิลปะตะวันตกที่เข้ามา ทำให้การเขียนภาพแบบประเพณีของไทยเริ่มหายไป ศิลปินไทยในทุกสาขาเริ่มต้นตัวกับแนวคิดตะวันตก ด้วยการแสดงความคิดเห็นออกไปในงานอย่างอิสระ รูปแบบของงานเป็นสื่อที่ใช้แสดงความคิดแต่มิใช่วัฒนธรรมประเพณีต่างพากันแสวงหาบุคลิกภาพของตนเองในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป (กรมศิลปากร, 2525 : 9)

เป็นที่ยอมรับกันว่าทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแห่งความเจริญและพัฒนนาการของสังคมโดยเฉพาะผลงานศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้น จากสาเหตุอันเนื่องมาจากความเชื่อและอิทธิพลของบุคคลแต่ละยุคแต่ละสมัย สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และสภาวะทางเศรษฐกิจ สาเหตุดังกล่าวนี้ทำให้เกิดความคิดใหม่ เกี่ยวกับ

รูปแบบของศิลปกรรมที่ถูกสร้างขึ้น ดังนั้นศิลปะตามแนวคิดใหม่ ถือว่าศิลปะคือการถ่ายทอดรูปแบบตามความรู้สึกของศิลปินในช่วงสมัยนั้น ๆ (อารี สุทธิพันธุ์. 2533 : 93 - 95) ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในประเทศไทยปัจจุบันเจริญควบคู่ไปกับด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาสังคมและพัฒนาการศึกษา จากพัฒนาการดังกล่าวทำให้จิตรกรไทยได้รับอิทธิพลและแนวทางการพัฒนางานส่วนหนึ่งจากต่างชาติ ขณะเดียวกันจิตรกรรมแบบไทยอันนิยมเขียนลงฝาผนังนับแต่โบราณมา ก็ยังมีผู้สืบทอดทั้งทางด้านฝีมือและความคิดอย่างไม่ขาดตอน (ประยูร อุรุชาฎะ. 2529 : 8 - 10)

เมื่อก้าวถึงเฉพาะภาคใต้ของไทย ชาวภาคใต้มีโอกาสแสดงผลงานจิตรกรรมได้ค่อนข้างจำกัด โอกาสที่จะสร้างงานขึ้นสำคัญไว้ตามฝาผนังอุโบสถมีน้อยมาก จิตรกรรมของจิตรกรพื้นบ้านชาวภาคใต้ส่วนใหญ่จึงปรากฏเป็นงานปลีกย่อยที่เขียนไว้ในสมุดข่อย หรือที่เรียกกันว่า "หนังสือบุต" ซึ่งเป็นงานที่ทุกคนมีโอกาสจะแสดงฝีมือของตนได้อย่างอิสระไม่มีพันธะผูกพันหรือกฎเกณฑ์ใด ๆ อาศัยแต่ความมีใจรักและความพอใจของตนเองเป็นสำคัญ ไม่ต้องอาทรต่อรูปแบบและมาตรฐานของผลงาน (สถาบันทักษิณคดีศึกษา. 2529 : 769)

ส่วนจิตรกรรมร่วมสมัยที่ปรากฏขึ้นในภาคใต้ ส่วนใหญ่จะเกิดจากฝีมือของศิลปินที่ผ่านการศึกษาด้านศิลปะภายในประเทศ เมื่อประกอบอาชีพตามที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก็ได้ใช้เวลาว่างในการสร้างสรรค์ผลงานตามปัจเจกบุคคล ซึ่งการศึกษาศิลปะในสังคมไทยส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตก ทางตะวันตกถือว่าศิลปกรรมสามารถกำหนดความสมดุลภายในสังคมได้ ส่วนสังคมไทยในอดีตนั้นได้ให้ความสำคัญกับวัด เพราะเป็นสถานที่รวมทางด้านศิลปวิทยา แต่ปัจจุบันระบบโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยได้เกิดขึ้นและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้มีญาณทัศนะต่อสภาพสังคมอย่างกว้างไกล รูปแบบอันเป็นผลงานทางจิตรกรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่นได้แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ซึ่งเกิดขึ้นจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและสภาวะทางสังคม ที่มีความสัมพันธ์กับความเป็นอยู่ของคนในสังคมในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ของไทย เริ่มมีการเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญคือ เมื่อเกิดการรวมกลุ่มของครูอาจารย์ผู้สอนศิลปะในจังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกันนำเสนอผลงานนิทรรศการศิลปะในนาม "กลุ่มเล" เมื่อปีพ.ศ. 2525 ซึ่งได้ส่งผลต่อการศึกษาศิลปะและการนำเสนอผลงานศิลปะต่อสาธารณชนในพื้นที่ภาคใต้ของไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยภาพรวมเป็นแนวทางที่ดี และได้เป็นเชื้อจุดประกายให้เกิดแนวทางในการสร้างสรรค์ของศิลปินในภาคใต้ มีการรวมตัวของศิลปินกลุ่มต่าง ๆ ตลอดมาเช่น "กลุ่มสมิหลา" "กลุ่มทักษิณ" ฯลฯ เป็นต้น มีการนำเสนอผลงานศิลปะอย่างต่อเนื่อง จากระยะเวลาที่ผ่านมาจึงไม่มีการรวบรวม

ข้อมูลที่ชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษารวบรวมข้อมูลจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ของไทย เพื่อทำการศึกษาวិเคราะห์อย่างมีระบบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาแบบอย่างศิลปะ (Art Style) ที่ปรากฏให้เห็นในสภาพรวมของเนื้อหา (Art Content) รูปแบบศิลปะ (Art Form) และกลวิธีศิลปะ (Art Techniques)
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคงานจิตรกรรมร่วมสมัยที่ปรากฏในภาคใต้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จะได้ข้อมูลเป็นพื้นฐานการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้อย่างมีหลักเกณฑ์
2. จะได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ ในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนศิลปะและศิลปะศึกษาในภาคใต้
3. จะได้ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ โดยเฉพาะภาวะทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์กับการแสดงออกในทางศิลปกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ที่จะนำมาศึกษาเป็นผลงานที่สร้างขึ้นโดยศิลปินชาวไทยหรือศิลปินจากภาคอื่น ๆ ของไทยที่มีพำนักในภาคใต้ และเป็นผลงานที่นำออกแสดงต่อสาธารณชนชาวใต้ ซึ่งแสดงให้เห็นการเคลื่อนไหวทางด้านศิลปกรรมในภาคใต้ของไทย โดยศึกษาผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ที่ปรากฏตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 – 2541 ดังนี้

1. ผลงานจากกลุ่มศิลปินที่มีการเคลื่อนไหว จัดนิทรรศการในภาคใต้ของไทย ในรูป ขบวนการกลุ่มประกอบด้วย

- 1.1 กลุ่มเล
- 1.2 กลุ่มสมิหลา
- 1.3 กลุ่มทักษิณ
- 1.4 กลุ่มศิลปินอิสระ
- 1.5 กลุ่มอื่น ๆ ในโอกาสต่าง ๆ

2. ผู้สร้างสรรค์จิตรกรรมที่มีผลงานอย่างต่อเนื่องโดยมีภูมิลำเนาและพำนักในภาคใต้ หรือบุคคลที่มีภูมิลำเนาที่อื่นแต่มาพำนักและสร้างสรรค์ผลงานแสดงต่อสาธารณชนชาวใต้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ต้องมีการแสดงผลงานมาไม่ต่ำกว่า 3 ครั้ง ประกอบด้วยผลงานศิลปะจำนวน 45 ท่านดังนี้

1. กมล คงทอง	กลุ่มสมิหลา
2. เกียรติ ทวีพันธวิรุฬห์	กลุ่มสมิหลา
3. เกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล	กลุ่มสมิหลา
4. โกวิทย์ เสนีย์วาสน์	กลุ่มเล
5. จรรย์ญา ฤทธิรุตม์	กลุ่มสมิหลา
6. จริยา น้อยอุทัย	กลุ่มทักษิณ
7. จรุญ ศรียะพันธุ์	กลุ่มศิลปินอิสระ
8. จำเนียร ปุญญโสพรรณ	กลุ่มสมิหลา
9. ชนะ ควรเลี้ยง	กลุ่มศิลปินอิสระ
10. ชัยยศ ศุกกิจ	กลุ่มสมิหลา
11. ชาญ วารรัตน์	กลุ่มสมิหลา
12. ชาญชัย ปาณุปกรณ์	กลุ่มสมิหลา
13. ชัยยันต์ มณีสะอาด	กลุ่มสมิหลา
14. ธิตีมา ก้วพานิช	กลุ่มสมิหลา
15. นัททา โรจนอุดมศาสตร์	กลุ่มศิลปินอิสระ
16. นิกร ไชยโยธา	กลุ่มสมิหลา
17. นิคอละ ระเด่นอาหมัด	กลุ่มศิลปินอิสระ
18. นิพนธ์ นิภาจ	กลุ่มศิลปินอิสระ
19. นกุล บัญญาดี	กลุ่มทักษิณ
20. แนบ ทิชินพงศ์	กลุ่มศิลปินอิสระ
21. บุญส่ง อันตรเสน	กลุ่มเล
22. พรทิพย์ อุไรรัตน์	กลุ่มสมิหลา
23. พิชัย สุปการ	กลุ่มสมิหลา
24. ไพลออ ผลชนะ	กลุ่มทักษิณ
25. ภิญโญ เพชรแก้ว	กลุ่มเล
26. มนต์รี สังข์มุสิกานนท์	กลุ่มสมิหลา
27. มูฮำหมัด โรจนอุดมศาสตร์	กลุ่มทักษิณ

28. มโน พิสุทธิรัตนานนท์	กลุ่มศิลปินอิสระ
29. รัตนชัย ไชยรัตน์	กลุ่มทักษิณ
30. วสันต์ เพชรนิล	กลุ่มทักษิณ
31. วิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์	กลุ่มสมิหลา
32. วุฒิ วัฒนสิน	กลุ่มสมิหลา
33. ศตวรรษ ช่วยนุ่ม	กลุ่มสมิหลา
34. ศิลา บุญรัตน์	กลุ่มทักษิณ
35. สมพร ชัยจิต	กลุ่มสมิหลา
36. สันติ แก้วจ้านง	กลุ่มเล
37. สุนทร พรหมแก้ว	กลุ่มเล
38. สุรศักดิ์ ผืนเขียว	กลุ่มสมิหลา
39. ไสว เลี่ยมแก้ว	กลุ่มศิลปินอิสระ
40. หมัดหนูต บุญเทียม	กลุ่มเล
41. อองอาจ ศรียะพันธ์	กลุ่มศิลปินอิสระ
42. อรรถพล ลือขจร	กลุ่มเล
43. อรายน เลาสัตย์	กลุ่มศิลปินอิสระ
44. อัศวิน ศิลปเมธากุล	กลุ่มศิลปินอิสระ
45. อัมพร ศิลปเมธากุล	กลุ่มศิลปินอิสระ

3. ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยที่นำมาศึกษาวิจัยประกอบด้วยจิตรกรรมสีน้ำมัน จิตรกรรมสีอะครีลิค จิตรกรรมสีฝุ่น จิตรกรรมสีน้ำ จิตรกรรมสีซอล์ค จิตรกรรมวาดเส้น และจิตรกรรมสื่อผสม โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกภาพดังนี้

3.1 เป็นภาพผลงานที่ผ่านการแสดงนิทรรศการในภาคใต้มาแล้ว

3.2 เป็นภาพผลงานที่ศิลปินคัดเลือกให้ และศิลปินได้วิเคราะห์คัดเลือกภาพที่มีความโดดเด่นแต่ละช่วงเวลาของการสร้างสรรค์ของแต่ละคน

3.3 เป็นภาพผลงานที่ปรากฏจากเอกสารนิทรรศการของศิลปิน ในการจัดแสดงเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ในกรณีที่ติดต่อและติดตามตัวศิลปินไม่ได้

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. จิตรกรรมร่วมสมัย (Contemporary Painting) ในงานวิจัยเรื่องนี้หมายถึงผลงานจิตรกรรมที่เกิดขึ้นอยู่ในช่วงสมัยเดียวกัน แม้จะมีความเชื่อที่แตกต่างกัน อาจเกิดขึ้นต่างสังคมต่างเชื้อชาติ หรือในสังคมเดียวกัน ถือได้ว่าร่วมสมัยและอยู่ในยุคสมัยเดียวกัน

2. แบบอย่างศิลปะ (Art Style) หมายถึงลักษณะของศิลปะเฉพาะแบบที่ปรากฏเห็นได้ในสภาพรวมของเนื้อหา รูปแบบ และกลวิธี
3. เนื้อหาศิลปะ (Art Content) หมายถึงปรากฏการณ์เชิงสาระที่ปรากฏในผลงานศิลปะ ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึงสาระที่ปรากฏในภาพผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ โดยอาจเป็นเนื้อหาสาระที่เป็นเรื่องราวในเชิงพรรณนา เสนอปัญหาวิพากวิจารณ์ รวมถึงความเชื่อและศิลปะวัฒนธรรมต่าง ๆ เป็นต้น
4. รูปแบบศิลปะ (Art Form) ในงานวิจัยชิ้นนี้ หมายถึงปรากฏการณ์อันเกิดจากการผสมผสานรวมตัวกันของส่วนประกอบศิลปะที่ปรากฏในผลงานจิตรกรรม เพื่อสนองตอบเป้าหมายการแสดงออกทางศิลปะ
5. กลวิธีศิลปะ (Art Techniques) ในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึงกระบวนการทางเทคนิคในการสร้างสรรค์จิตรกรรมที่ปรากฏทางทักษะและลักษณะเฉพาะตัวของศิลปิน โดยกลวิธีดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับสื่อหรือวัสดุที่ใช้ในการแสดงออก
6. กลวิธีการวาดเขียน (Drawing Techniques) ในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมที่แสดงทักษะลักษณะเฉพาะตัว เป็นงานที่แสดงออกด้วยเส้นหรือน้ำหนัก ถ่ายทอดสิ่งที่ต้องการเขียนออกมาเป็นภาพ ด้วยวัสดุวาดเขียนเช่น ดินสอ ปากกา เครื่องหมายและพู่กัน ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งวัสดุที่ใช้เหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับวิธีการในการวาดในลักษณะต่าง ๆ กัน
7. กลวิธีภาพเขียน (Painting Techniques) ในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมด้วยวิธีการเขียนภาพระบายสี เป็นผลงานที่แสดงออกด้วยการระบายหรือใช้สีด้วย กลวิธีอื่น ๆ เขียนลงบนระนาบรองรับ เช่น การหยดสี สลัดสี ป้ายสี ด้วยวัสดุอุปกรณ์การระบายสีเช่น พู่กัน แปรง เกรียง เป็นต้น และเป็นวัสดุที่เหมาะสมกับกลวิธีในการสร้างสรรค์งานที่คงทนถาวร
8. กลวิธีผสม (Mixed Medium) ในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่อาศัยสื่อวัสดุหลายชนิด ทั้งที่เป็นวัสดุทางจิตรกรรมโดยเฉพาะ เช่น สีน้ำ สีอะคริลิก สีน้ำมัน ดินสอ ฝุ่นสี แลคเกอร์ รวมทั้งการนำวัสดุอื่นมาปะติด (Collage) เช่น กระดาษชนิดต่าง ๆ วัสดุอื่น ๆ เช่นเหล็ก พลาสติก ไม้ เศษผ้า ฯลฯ เป็นต้น
9. กลวิธีจิตรกรรมการจัดวาง (Painting Installation) ในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึง ผลงานจิตรกรรมที่ศิลปินมีเจตนาจะเรียกผลงานชิ้นนั้นว่า เป็นจิตรกรรม ด้วยการผสมผสานวัตถุสิ่งของ ฯลฯ (Objects) หลากหลายชนิดมาจัดประกอบจัดวางเข้าด้วยกัน อาจจะใช้สีหรือไม่ใช้สีเข้ามามีส่วนร่วมในผลงานก็ได้

10. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางศิลปะ ในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อเนื้อหา รูปแบบ และกลวิธีศิลปะของงานจิตรกรรมที่ศิลปินได้สร้างสรรค์ขึ้นปรากฏในสภาพรวมของแบบอย่างศิลปะ (Art Style) ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ขึ้นอาจมีสาเหตุมาจากด้านการเมือง สังคม สิ่งแวดล้อม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือด้านปัญญาและความคิดตลอดจนประสบการณ์ของศิลปินก็ได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและเอกสารต่าง ๆ แยกประเภทไว้เป็นหมวดหมู่ดังนี้

1. บัณฑิตที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางศิลปะ
2. แบบอย่างศิลปะ
3. ความหมายของศิลปะร่วมสมัย
4. จิตรกรรมร่วมสมัยในประเทศไทย
5. จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้

1. บัณฑิตที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางศิลปะ

วิรุณ ตั้งเจริญ (2534 : 144) ได้เขียนวิเคราะห์ถึงศิลปะสมัยใหม่กับสังคมโดยพิจารณาถึงปัจจัยอย่างใหม่ที่มีผลกระทบต่อศิลปินสมัยใหม่ และศิลปินสมัยใหม่ก็สร้างสรรค์ศิลปะที่สะท้อนถ่ายให้เห็นปัจจัยต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงเหล่านั้นด้วย เช่นปัจจัยทางด้านการเมืองและสังคม ปัจจัยทางด้านปัญญาและความคิด ปัจจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และประยุกต์วิทยา ปัจจัยด้านประสบการณ์ ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของกัจจกร สุนพงษ์ศรี (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2534 : 144 - 149; อ้างอิงมาจาก กัจจกร สุนพงษ์ศรี, 2516 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ศิลปะไม่ใช่สิ่ง ๆ ก็เกิดขึ้นโดยบังเอิญหรือปลื้มตัวออกจากความจริงของสิ่งแวดล้อมได้เมื่อมันมีเสรีภาพยอมแสดงออกถึงบรรยากาศที่แวดล้อม อยู่เสมอทุกยุคทุกสมัย มีลักษณะเด่นของสังคมปรากฏให้เห็นในบุคคลได้...

หากเปรียบเทียบกับปัจจัยในการแสดงออกทางศิลปะของงานจิตรกรรมไทยพบว่ามูลเหตุแห่งการสร้างเกิดจากมูลเหตุหลายประการดังนี้ (สถาบันทักษิณคดีศึกษา, 2529 : 771)

1. ความรู้คุณค่าของความงาม ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ศิลปกรรมทางสุนทรียศาสตร์ (Aesthetic Arts) ความรู้คุณค่าของความงามไม่ว่าจะเป็นความบันเทิงใจให้เกิดการสร้างสรรค์ศิลปกรรมด้วยความประณีต วิจิตร และความละมุนละไม งานนั้นอาจเกิดจากเส้นเพียงเส้นเดียวหรือรวมกันเป็นหมู่เส้นและสี ซึ่งเมื่อคลี่คลายออกให้เห็นเป็นลำดับแล้วก็จะเห็นลีลาแห่งความเคลื่อนไหวที่ราบรื่นไม่ขาดจังหวะ วรรณะหรือค่าของสีมีลักษณะที่ทำให้รู้สึกได้ว่าสวยงามและประทับใจ ศิลปกรรมที่สร้างด้วยความประณีตและมีความประสานกันเป็นที่สุดแล้วก็จะมีความงามละเอียดอ่อนเป็นศิลปะทางสุนทรียภาพ

2. ความเคารพบูชาศาสนา ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ศิลปกรรมเพื่อบูชาศาสนา (Religious Art) ความเคารพ ความศรัทธา และความรู้สึกปิติยินดีในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ทำให้เกิดความสุขทางใจอันเป็นพลังแห่งมโนธรรม ซึ่งบันดาลให้เกิดความคิดและเห็นคุณค่าของบุญกุศล ศิลปกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อถวายความศรัทธาในศาสนานี้จะแสดงให้เห็นสิ่งที่ เป็น บาป บุญ คุณ โทษ ต่าง ๆ และส่งเสริมให้มีความประพฤติดี ผู้ชมภาพเมื่อพิจารณาให้ละเอียดลึกซึ้งแล้วจะเกิดความสุขอิ่มเอิบใจ

3. ความกลัว ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ศิลปะเกี่ยวกับไสยศาสตร์ (Magic Arts) ความหวาดกลัวในสิ่งลึกลับ ภัยอันตรายต่าง ๆ ทำให้เกิดการต่อต้านด้วยพลังจิต คาถาอาคม และไสยศาสตร์ ซึ่งก่อให้เกิดความบังอาจในการสร้างสรรค์ศิลปกรรมที่เกี่ยวกับไสยศาสตร์ขึ้นเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและเป็นกำลังใจในการต่อสู้กับความกลัวสิ่งต่าง ๆ นั้น

4. การส่งเสริมแสนยานุภาพ ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ศิลปะที่เกี่ยวกับประเทศชาติบ้านเมือง (Secular Art) ซึ่งเนื่องมาจากความรักในหมู่พวกพ้องและประเทศชาติบ้านเมือง อันมีลักษณะเป็นเอกภาพและเป็นเอกลักษณ์ เป็นพื้นฐานแห่งความมั่นคงและพลังแห่งความเข้มแข็ง จึงเป็นศิลปกรรมที่แสดงอำนาจและความเกรียงไกรแห่งแสนยานุภาพ

จะเห็นได้ว่ามูลเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางศิลปะสมัยใหม่กับการแสดงออกทางจิตรกรรมไทยมีมูลเหตุบางประการที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน เช่นมูลเหตุที่เกิดจากความรู้คุณค่าทางความงามในเรื่องของธรรมชาติเป็นต้น ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานขึ้น สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ยึดแนวความคิดของวิรุณ ตั้งเจริญ เป็นเกณฑ์เพื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางศิลปะเป็นหลัก

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2534 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวว่าการสร้างสรรค์จิตรกรรมของศิลปินนั้น มิได้สร้างสรรค์มาจากสุญญากาศ ยังมีปัจจัยที่เป็นตัวแปรอันสำคัญอีกหลายปัจจัยที่ได้ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคงานของศิลปิน โดยเฉพาะจิตรกรรมร่วมสมัย ปัจจัยเหล่านี้ได้เป็นตัวกระตุ้นและผสมผสานกับสภาวะปัจเจกภาพที่ก่อให้เกิดผลอันหลากหลาย ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเหล่านี้คือ

1. ปัจจัยด้านการเมือง สังคม สิ่งแวดล้อม ด้านการเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่พิจารณาได้ทั้งในเชิงรูปธรรมและนามธรรม ผู้คนและศิลปินในสังคมปัจจุบันดำรงชีวิตในลักษณะปฏิสัมพันธ์สูง ทั้งปฏิภพและสัมพันธ์ต่อสภาพการเมือง สังคม สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมประชาธิปไตยได้ผลักดันและหล่อหลอมให้ผู้คนรวมทั้งศิลปิน เป็นเช่นนั้น ผู้คนและศิลปินเป็นทั้งผู้รับกระแส สร้างกระแส และวิพากษ์วิจารณ์กระแสการเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน ศิลปินสมัยใหม่มีอิสรภาพและเสรีภาพอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์ศิลปะ เขาอาจจะเป็นทั้งผู้รับรู้และผู้วิพากษ์วิจารณ์ต่อการเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสภาวะ

กรอบำการดำรงชีวิตของผู้คนและศิลปิน ศิลปินจะใช้ความถนัดของเขาแสดงออกหรือสะท้อนออกซึ่งการรับรู้หรือการวิพากษ์วิจารณ์ตามอัตราความเข้มข้นในสำนึกของศิลปินแต่ละคน

2. ปัจจัยด้านปัญญาและความคิด สังคมใดสังคมหนึ่งย่อมมีกระแสธารปัญญาความคิดของสังคมนั้นไหลผ่านไปตามกาลเวลา มีกระแสอิทธิพล และมีการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานหลักนั้น ผู้คนและศิลปินในสังคมใดสังคมหนึ่งย่อมได้รับกระแสปัญญาความคิดอันเป็นนามธรรมหล่อหลอมไว้ในความรู้สึกนึกคิด และความรู้สึกนึกคิดก็คือจุดเริ่มต้นของจินตนาการในสังคมนั้น ๆ กระแสปัญญาความคิดหลอมรวมมาจากผู้นำสังคมทั้งทางโลกและทางธรรม นักปรัชญา นักคิด ครูอาจารย์ นักวิชาการ ตลอดจนกระแสปัญญา ความคิดของประชาชนทั้งหลาย กระแสปัญญาความคิดแทรกซึมอยู่ในสำนึกของผู้คนและศิลปินอย่างแยกออกได้ยากยิ่ง เมื่อกระแสปัญญาความคิดเปลี่ยนแปลงไปบนพื้นฐานกระแสหลัก ผลกระทบต่อผู้คน รวมทั้งศิลปิน ก็พลอยเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ภูมิปัญญาแบบชาวบ้านของไทยในสังคมเกษตร หล่อหลอมและผลักดันให้ชาวบ้านไทยสร้างสรรค์ศิลปะพื้นบ้านเฉพาะลักษณะของไทย เฉพาะท้องถิ่น แม้ปัญญาความคิดจะไม่ใช่ว่าปรากฏการณ์ในเชิงประจักษ์ แต่ถ้าเราพินิจพิจารณาหัดศิลปวัตถุอันเป็นผลผลิตของศิลปิน เราก็ย่อมสืบค้นเงื่อนไขภูมิปัญญาของแต่ละสังคมแต่ละช่วงเวลาได้

3. ปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และประยุกต์วิทยา การคิดและค้นคว้าอย่างเป็นระบบ คือการเริ่มต้นค้นคว้าในทางวิทยาศาสตร์ สังคมตะวันตกอาจเป็นเป้าหมายสำคัญในการเริ่มต้นทางวิทยาศาสตร์และประยุกต์วิทยา แต่เมื่อถึงวันนี้วิทยาศาสตร์และประยุกต์วิทยาได้กลายเป็นสากลไปแล้ว และดูเหมือนว่าการดำรงชีวิตในปัจจุบันกลมกลืนอยู่กับโลกวิทยาศาสตร์และประยุกต์วิทยาก็คงกระทบต่อผู้คนและศิลปินทั้งรูปธรรมและนามธรรม การคิดในเชิงวิทยาศาสตร์หรือการคิดในเชิงตรรกะ คือกระแสนามธรรมหนึ่งซึ่งวิทยาศาสตร์ส่งผลมาถึง

4. ปัจจัยด้านประสบการณ์ ประสบการณ์ในที่นี้พิจารณาถึงการรับรู้ (Perception) ที่มีผลต่อการรู้คิด (Cognition) และอาจก้าวเลยไปถึงจิตใต้สำนึก (Subconscious) ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ประสบการณ์นอกจากเป็นตัวบอกความแตกต่างของผู้คนและศิลปิน ยังเป็นปัจจัยหนึ่งในการกระตุ้นผู้คน และศิลปินให้แตกต่างกันอีกด้วย ประสบการณ์ที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเชิงปริมาณหรือคุณภาพ ย่อมผลักดันสภาพการรู้คิด กระบวนการคิด และสำนึกที่แตกต่างกัน ประสบการณ์ในชีวิต สภาพแวดล้อม ธรรมเนียม อุดมการณ์ สัตว์ที่แตกต่างกัน ศิลปินก็เช่นกันธรรมเนียมในการแสดงออก การเลือกสาระ การใช้สี การสะท้อนอุดมการณ์ การสะท้อนภาพสังคม ล้วนสะท้อนประสบการณ์รับรู้ และสภาพการรู้คิดของศิลปินแต่ละคนอย่างมากมายและนั่นคือจุดยืนหรืออุดมการณ์ของแต่ละคน

สะท้อนประสบการณ์รับรู้ และสภาพการรู้คิดของศิลปินแต่ละคนอย่างมากมายและนั่นคือจุดยืนหรืออุดมการณ์ของแต่ละคน

2. แบบอย่างศิลปะ

จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ เป็นปรากฏการณ์ทางศิลปะดังเช่นศิลปกรรมในสาขาอื่น ๆ ซึ่งมีแนวทางในการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจแบบอย่างศิลปะ (Art Style) อันหมายถึงปรากฏการณ์ในสภาพรวมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เนื้อหาศิลปะ (Art Content)
2. รูปแบบศิลปะ (Art Form)
3. กลวิธีศิลปะ (Art Techniques)

ผู้วิจัยจึงขอทำความเข้าใจร่วมกันเบื้องต้นในประเด็นแบบอย่างศิลปะในแต่ละด้านดังนี้

เนื้อหาศิลปะ

เนื้อหาศิลปะในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึง สาระที่ปรากฏในผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ โดยอาจเป็นเนื้อหาสาระที่เป็นเรื่องราวในเชิงพรรณนา เสนอปัญหา วิพากษ์วิจารณ์รวมถึงความเชื่อและศิลปะวัฒนธรรมต่าง ๆ เป็นต้น

ชะวักชัย ภาคินฐ (2532 : 29) ได้กล่าวว่า ศิลปินที่แท้จริงนั้น ไม่ว่าจะสร้างอะไรออกมาจะต้องให้คนทั่วไปได้รู้ความจริงไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่งเสมอ ดังนั้นความแจ่มชัด (Clarity) จึงเป็นเรื่องจำเป็นของการแสดงออกในส่วนนี้

กมล คงทอง (2541 : 164) ได้สรุปเนื้อหาเรื่องราวของศิลปกรรมว่า เนื้อหาเรื่องราวของศิลปกรรม มักบอกกล่าวเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้พบเห็นชื่นชมได้ใช้ความคิดพิจารณา ย่อมขึ้นอยู่กับสมัยนิยม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทิศทางของสังคม ตลอดจนเศรษฐกิจและการเมืองด้วย

เนื้อหาในงานศิลปะสมัยใหม่ที่มีความหลากหลายนั้น เฟลด์แมน (Feldman) (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2539 : 14; อ้างอิงมาจาก Feldman, E.B. 1967 : 4 – 218) ได้แยกไว้ดังนี้

การแสดงออกทางเนื้อหา

เนื้อหาเรื่องส่วนตัว (Personal Functions)

- การแสดงออกทางด้านจิตวิทยา
- การแสดงออกทางด้านความรัก เพศ การแต่งงาน
- การแสดงออกด้านความตายและอารมณ์ที่น่าหวาดกลัว
- การแสดงออกทางด้านจิตศรัทธา
- การแสดงออกทางด้านความงาม

เนื้อหาเรื่องสังคม (Social Functions)

- การแสดงออกทางด้านการเมืองและลัทธิความเชื่อ
- การแสดงออกในลักษณะบรรยายสังคม
- การแสดงออกในลักษณะแบบกราฟิคสื่อสาร

เนื้อหาอรรถประโยชน์ทางกายภาพ (Physical Functions)

- การแสดงออกทางด้านสถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัย
- การแสดงออกทางด้านการออกแบบเพื่อชุมชน
- การแสดงออกทางด้านช่างและอุตสาหกรรม

ชลูด นิมเมอ (2531 : 19 - 23) ได้กล่าวถึงเนื้อหาศิลปะว่าเนื้อหาคือองค์ประกอบที่เป็นนามธรรมหรือโครงสร้างทางจิตนอกจากเนื้อหาแล้วยังมี เรื่อง (Subject) และแนวเรื่อง (Theme) รวมอยู่ด้วย ทั้ง 3 ส่วนนี้ต่างก็มีความเชื่อมโยงและซ้อนทับกันอยู่ เรื่องกับเนื้อหาในงานบางประเภทเกือบแยกกันไม่ออก แต่ในงานบางประเภทเกือบไม่เกี่ยวข้องกันเลย แนวเรื่องคือแนวทางของเรื่อง และเป็นต้นทางที่จะนำไปสู่เนื้อหาซึ่งจะเป็นผลขั้นสุดท้าย เนื้อหาอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. เนื้อหาภายในหรือเนื้อหาของรูปทรง เป็นเนื้อหาที่เกิดขึ้นจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุในรูปทรง เป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรงเนื้อหาประเภทนี้จะให้อารมณ์สุนทรียภาพแก่ผู้ดูเป็นอารมณ์ทางศิลปะที่บริสุทธิ์ ไม่มีอารมณ์อื่น ๆ ในประสบการณ์ของมนุษย์มาเกี่ยวข้องด้วย เป็นลักษณะจิตวิสัยของศิลปิน เป็นพลังความรู้สึกส่วนตัว เป็นบุคลิกภาพหรือรูปแบบการแสดงออกของศิลปิน

2. เป็นเนื้อหาภายนอก ซึ่งมีอยู่ในเฉพาะศิลปะแบบรูปธรรมที่มีเรื่อง เช่น คน สัตว์ วัตถุสิ่งของ หรือเหตุการณ์นั้น เป็นเนื้อหาที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากเนื้อหาภายในเป็นความหมายของเรื่องและแนวเรื่องที่แปลออกมาโดยรูปทรง

อาร์ สุธิพันธุ์ (2533 : 185 - 188) ได้กล่าวว่าผลงานที่สำเร็จนั้นมักจะมีส่วนเราให้ผู้ดูและผู้สนใจมากที่สุดคือ เรื่องราวที่ผลงานนั้นบอกกล่าวให้ทราบเพราะบางทีผู้สร้างถายทอดรูปแบบอย่างหนึ่ง เพื่อต้องการเสนอเรื่องราวอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งสร้างความฉงนได้มาก อย่างไรก็ตามเรื่องราวที่ปรากฏบนผลงานนั้นพอประมวลเป็นหมวดหมู่ได้ 4 หมวดด้วยกันคือ

1. เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ได้แก่ เรื่องราวที่เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1 เรื่องที่เกี่ยวกับความรัก
- 1.2 เรื่องที่เกี่ยวกับความกลัว
- 1.3 เรื่องที่เกี่ยวกับความทรง พียงผยอง

- 1.4 เรื่องที่เกี่ยวกับความเปล้าเปลี่ยว ความโศกเศร้า
- 1.5 เรื่องที่เกี่ยวกับความทะเยอทะยาน

เรื่องราวทั้ง 5 อย่างนี้ ปรากฏเป็นรูปแบบต่างกัน อาจจะเป็นภาพคนทั้งหมดหรือภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สามารถสร้างสื่อร่วมกันได้

2. เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์และบุคคลอื่น ได้แก่เรื่องราวที่เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 4.1 เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว
 - 4.2 เรื่องราวที่แสดงความสนุกสนาน การกีฬา
 - 4.3 เรื่องราวที่แสดงถึงความต้องการทำงาน
 - 4.4 เรื่องราวที่แสดงถึงความก้าวร้าว รุกราน สงคราม
 - 4.5 เรื่องราวที่แสดงถึงความเจริญ หรือความเสื่อม
3. เรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างและไม่ได้สร้าง ได้แก่ เรื่องราวที่เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 เรื่องราวเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสมัยใหม่ และเครื่องจักรกล
 - 3.2 เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ สภาพแวดล้อม เมือง นคร ความหนาแน่นของป่าคอนกรีต
 - 3.3 เรื่องเกี่ยวกับการทดลองนวัตกรรมใหม่ ๆ ประมณู ยานอวกาศ จรวด
4. เรื่องราวที่เกี่ยวกับความเชื่อของมนุษย์ ได้แก่เรื่องราวที่เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 4.1 เรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา จริยธรรม ศีลธรรม
 - 4.2 เรื่องราวเกี่ยวกับการเพื่อฝัน ฟุ้งเฟ้อ
 - 4.3 เรื่องราวเกี่ยวกับความงาม ความกลมกลืน
 - 4.4 เรื่องราวเกี่ยวกับความฉงนงงายหลายแง่คิด
 - 4.5 เรื่องราวเกี่ยวกับจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

กล่าวโดยสรุป ศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้นย่อมบ่งบอกเนื้อหาเรื่องราวอยู่เสมอทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีมนุษย์เข้าไปเกี่ยวข้อง ในงานวิจัยชิ้นนี้จึงใช้แนวความคิดของอาร์ สุธิพันธ์เป็นหลักในการพิจารณาเนื้อหาของจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาต่าง ๆ 4 ประเภทด้วยกันคือ

1. เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ (man and his own nature) หมายถึงเนื้อหาที่แสดงเรื่องราวความรัก ความโกรธ ความหลง เป็นต้น

2. เนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน (man and other people) หมายถึงเนื้อหาที่แสดงเรื่องราวธรรมชาติของครอบครัว เรื่องประวัติศาสตร์ สงคราม การเมือง การทำมาหากิน และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นต้น

3. เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม (man and the impersonal environment) หมายถึงเนื้อหาที่แสดงเรื่องราวทางเทคโนโลยีการค้นคว้าวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เป็นต้น

4. เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน (man and the intangibles) หมายถึงเนื้อหาที่แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับเทพเจ้า ศาสนา โบราณนิยาย เป็นต้น

รูปแบบศิลปะ

รูปแบบศิลปะ คือปรากฏการณ์อันเกิดจากการรวมตัวกันของส่วนประกอบศิลปะ เพื่อสนองตอบเป้าหมายการแสดงออกทางศิลปะ เป็นปรากฏการณ์ที่มองเห็นได้ ในงานวิจัยชิ้นนี้ หมายถึงปรากฏการณ์ที่รวมตัวกันของส่วนประกอบศิลปะในงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้

รูปแบบศิลปะโดยทั่วไปมีผู้ให้ความหมายและการแบ่งลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

ประเสริฐ ศีลรัตน์ (2525 : 27 - 33) ได้กล่าวว่ารูปแบบการถ่ายทอดศิลปะปรากฏอยู่มากมาย และกฎเกณฑ์ทางศิลปะมิได้กำหนดแน่นอนตายตัวดังวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ อาจจะมีอยู่เพียงข้อตกลงร่วมกันในบางข้อเพื่อตีกรอบแนวทางไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน และถึงแม้ความแตกต่างกันเหล่านี้พอที่จะแยกรูปแบบตามแนวทางการถ่ายทอดได้เป็น 3 ประเด็นใหญ่ คือ

1. รูปแบบในลักษณะเหมือนจริงตามธรรมชาติ
2. รูปแบบในลักษณะกึ่งนามธรรม
3. รูปแบบในลักษณะนามธรรม

ซึ่งรูปแบบดังกล่าวได้สอดคล้องกับรูปแบบศิลปะที่อาวี สุทธิพันธุ์ (2532 : 48 - 49) ได้แบ่งไว้คือ

1. รูปแบบคล้ายธรรมชาติจริงตามที่มองเห็น
2. รูปแบบที่ได้รับการลดทอนบางส่วนออกเหลือแต่ที่ศิลปินเห็นว่าสำคัญ
3. รูปแบบที่สอดคล้องกับความรู้สึกรู้สึกของศิลปิน

รูปแบบทั้งสามประการนี้ สามารถเปรียบเทียบได้กับการคัดไทย การเขียนไทย และลายเส้น โดยที่ศิลปินผู้สร้างจะเลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งตามที่เขาเห็นว่าสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา

ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์ (2537 : 9 - 10) ได้กล่าวถึงรูปแบบที่ปรากฏในผลงานทัศนศิลป์เพื่อชีวิตในประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ 3 ประการด้วยกันคือ

1. รูปแบบแสดงความเป็นจริง
2. รูปแบบผันแปรความเป็นจริง
3. รูปแบบสัญลักษณ์

สุชาติ เทาทอง (ม.ป.ป. : 71 -73) ได้กล่าวถึงรูปแบบของศิลปะไว้ว่า ศิลปะที่บังเกิดขึ้นมาในโลกนับแต่อดีตถึงปัจจุบัน ศิลปินได้แสดงออกด้วยรูปแบบต่าง ๆ มากมายเพื่อสะดวกในการศึกษาพอจะแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ

1. รูปแบบทางรูปธรรม
2. รูปแบบทางนามธรรม
3. รูปแบบกึ่งนามธรรม

สน สีมাত্রัง (2527 : 116 - 117) ได้กล่าวว่าการแสดงออกทางศิลปะของศิลปินสามารถแสดงออกได้ 4 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบศิลปะเหมือนจริง
2. รูปแบบศิลปะอารมณ์
3. รูปแบบศิลปะจินตนาการ
4. รูปแบบศิลปะนามธรรม

จากแนวความคิดในเรื่องรูปแบบศิลปะดังกล่าวพอจะสรุปได้ตรงแนวคิดของวิรุณ ตั้งเจริญ (2532. 180 - 181) ที่ว่า มนุษย์มีความรู้สึกนึกคิดและมีอารมณ์ต่างกัน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัจจัยหลายด้าน เช่น ประสบการณ์สภาพแวดล้อม การเลี้ยงดู ฯลฯ การนำผลจากการรับรู้ที่แตกต่างกันนั้นมาสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะย่อมมีผลให้งานศิลปะแตกต่างกัน

ฉะนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ประมวลแนวความคิดในด้านรูปแบบศิลปะ และจัดแบ่งประเภทเพื่อให้เหมาะสมกับงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ดังนี้

1. รูปแบบแสดงความเป็นจริง หมายถึงรูปแบบที่ศิลปินพยายามถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ โดยยึดรูปแบบที่เป็นจริงตามสภาวะของสิ่งนั้น ๆ

2. รูปแบบผันแปรความเป็นจริง หมายถึงรูปแบบที่ศิลปินถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ที่ไม่ยึดถือกฎเกณฑ์ที่เป็นจริงตามสภาวะของสิ่งนั้น เพียงแต่อาศัยรูปแบบของสรรพสิ่งที่ปรากฏเป็นสื่อทางรูปแบบ

3. รูปแบบสัญลักษณ์ หมายถึงรูปแบบที่ถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปแบบแสดงความเป็นจริงและหรือรูปแบบผันแปรความเป็นจริง แต่รูปแบบดังกล่าวเป็นลักษณะของสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายในด้านต่าง ๆ

4. รูปแบบนามธรรม หมายถึงรูปแบบที่ถ่ายทอดเรื่องราว ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ปรัชญาการณต่าง ๆ โดยผ่าน รูปทรงของเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา ที่ไม่แสดงรูปร่างของความเป็นจริงของวัตถุ สิ่งของ ฯลฯ ไต่ ๆ ของรูปแบบทั้งสามประการข้างต้น

กลวิธีศิลปะ

กลวิธีศิลปะเป็นปรากฏการณ์ทางทักษะและลักษณะเฉพาะตัวของศิลปิน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับวัสดุอุปกรณ์ในผลงานนั้น ๆ กลวิธีศิลปะในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึงกลวิธีศิลปะด้านจิตรกรรมเป็นหลักหมายถึงปรากฏการณ์ทางทักษะและลักษณะเฉพาะตัวของศิลปิน ที่ปรากฏในผลงานจิตรกรรมสมัยในภาคใต้

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (ม.ป.ป. : 11) ได้กล่าวถึงกลวิธีการสร้างงานจิตรกรรมสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. งานวาดเส้น หมายถึง งานที่แสดงออกด้วยการใช้เส้นหรือน้ำหนักถ่ายทอดสิ่งที่ต้องการเขียนออกมาเป็นภาพ วัสดุที่นิยมใช้ได้แก่ ดินสอ ปากกา ชาร์โคล เครยอง
2. การระบายสี หมายถึง งานที่แสดงออกด้วยการระบายหรือใช้สีด้วยกลวิธีอื่น ๆ เขียนลงบนระนาบรองรับ เช่น สลัดสี หยดสี วัสดุที่นิยมใช้คือ พู่กัน แปรง สีชนิดต่าง ๆ รวมถึงสื่อวัสดุที่นำมาประกอบในการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์

น. ณ ปากน้ำ (2534 : 26 - 29) กล่าวว่าภาพลายเส้น (Drawing) เป็นวิธีการเขียนภาพระดับเริ่มต้นหรือปฐมมนุษย์ก่อนที่จะระบายสีเป็นภาพจิตรกรรมก็จะเขียนลายเส้นเสียก่อน การเขียนภาพลายเส้นมีหลายวิธี เช่น การเขียนด้วยดินสอ สมัยก่อนไม่มีดินสอ ก็เขียนด้วยแท่งถ่าน หรือวัสดุอื่น ๆ เช่นดินสอขาว (คนไทยเรียนฝุ่น) การเขียนด้วยดินสอสี ดินสอคาร์บอน ซอล์กสี (Pastel) สีเทียน (Pentel) การเขียนลายเส้นด้วยปากกาลูกกลิ้ง (หมึกแห้ง) ด้วยเป็นการเขียนเส้นที่ลื่นไหลว่องไวมาก และสามารถจะบังคับเส้นให้โค้งโค้งอย่างฉับพลันได้ การเขียนด้วยสีเมจิก (Magic Pencil) หรือการเขียนสีถ่านชนิดฝุ่น ปัจจุบันเรามีวัสดุที่เกิดขึ้นตามความเจริญทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น สามารถจะเอามาเขียนภาพด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ ผู้ที่จะสร้างงานศิลปะจะต้องรู้จักดัดแปลงให้เหมาะสมตามปรารถนา

พจนานุกรมศัพท์และเทคนิคทางศิลปะ (2540 : 262 - 263) อธิบายความหมายของคำว่า Drawing ว่า กลวิธีในการวาดเขียนมีมากมายหลายวิธี ถ้าจะนับตามลักษณะที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของจิตรกรว่าจะมุ่งผลงานนั้นสนองความต้องการในลักษณะใด ไม่ว่าจะเป็นภาพวาดเขียนที่มุ่งคุณค่าในตัวเองหรือเป็นภาพร่างไว้สำหรับกลวิธีหรือสื่อใดที่จะใช้สร้างผลงานสำเร็จเส้นดินสอหรือรอยปากกาบนผิวพื้นที่เนียนมักจะให้เส้นที่เรียบสม่ำเสมอและกระจ่างเส้นที่มี

ลักษณะเจ้า ๆ แหว่ง ๆ มักจะเป็นผลของการวาดลงบนผิวที่หยาบขรุขระหรือด้วยสื่อที่มีความเข้มข้น หรือมีเนื้ออ่อนนุ่มกว่า เช่น สีเทียน ดินสอเนื้อนิ่ม และหมึกหรือสีน้ำในการวาดด้วยสีหมึกกับพู่กัน บริเวณที่สีหมึกอ่อนแก่ที่ถ่ายทอดความตื้นลึกนั้นจะแทนที่การใช้เส้นแสดงความตื้นลึกในกลวิธีแรเส้นเงา

ในกรณีที่เราปฏิบัติงานวาดเขียนเป็นผลงานศิลปะการวาดเขียนอาจแบ่งเป็นหมวดใหญ่ ได้ 2 หมวด งานวาดเขียนบางชิ้นถือเป็นผลงานสำเร็จในตัวของมันเองเป็นผลงานศิลปะ ส่วนอีกหมวดหนึ่งงานวาดเขียนมิใช่ผลงานศิลปะสำเร็จที่ศิลปินมุ่งสร้าง แต่ก็มีคุณค่าทางความงามในตัวของมันเอง วาดเขียนประเภทหลังนี้ได้แก่ การฝึกวาดด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการร่างภาพ

โมนาฮาน (Monahan. 1991 : 184 - 370) ได้กล่าวถึงกลวิธีภาพเขียนซึ่งมีวิธีการในการเขียนภาพวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. เปียกบนเปียก คือ การระบายทับสีเดิมที่ยังไม่แห้ง ความกลมกลืนโดยธรรมชาติที่เกิดขึ้นโดยการระบายสีหนึ่งทับลงบนอีกสีหนึ่งซึ่งยังไม่แห้ง ทำให้เกิดความลึกและความสดใส
2. การเขียนแบบแห้ง คือ การเขียนแบบพู่กันแห้ง เป็นการระบายสีโดยการลงพู่กันโดยรอยขนแปรง พู่กันเป็นรอยไม่เท่ากัน เมื่อระบายบนพื้นจะเห็นเป็นเส้น การลากพู่กันต้องมีความมั่นคงและรวดเร็ว เพื่อไม่เปิดโอกาสให้สีรวมตัวกันหรือผสมกลมกลืนกัน
3. การสลัดเป็นจุด วิธีการนี้นำมาใช้กับพื้นที่ได้หลายประเภท อาจเป็นพื้นที่เล็กเจาะจงเฉพาะบริเวณหรือพื้นที่กว้าง เช่น บริเวณพื้นหลังภาพ
4. การระบายด้วยเกรียง คือ การวาดภาพโดยใช้เกรียงควบคุมการระบายสีและใบเกรียงที่ใช้ควรมีลักษณะอ่อนที่สามารถควบคุมการระบายสีได้
5. คอลลาจ หมายถึง การสร้างรูปโดยใช้ลักษณะการปะติด และวัสดุที่นำมาใช้ปะติดอาจเป็นกระดาษ สี เศษผ้า เศษไม้ พลาสติก นำมาจัดเป็นรูปทรงโครงร่าง หรือแบบแผนตามเนื้อหาที่จะสร้างเพื่อให้เกิดเป็นผลงานตามเป้าหมาย
6. การระบายเปียกบนแห้ง คือการระบายสีทับสีเดิมที่แห้งแล้ว เพื่อลดน้ำหนักสีด้วยการซ้ำหรือการระบายสีทับลงบนสีอื่น ๆ ที่แห้งแล้ว โดยการระบายสีเป็นจุดหรือการเกลี่ยด้วยพู่กันเพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับสีพื้นส่วนรวม
7. การไล่น้ำหนักสี คือ การลงสีแต่ละสีที่บรรจบกันให้กลมกลืนกัน โดยการสร้างเป็นกลุ่มสีไล่เรียงกัน หรือการทำน้ำหนักจากสีหนึ่งไปยังอีกสีหนึ่ง ให้น้ำหนักสีประสมกลมกลืนกัน
8. การขูดขีด คือ การทำลวดลายด้วยการขูดขีดพื้นสีชั้นบนสุดเพื่อให้ปรากฏร่องรอยเห็นสีพื้น ด้วยวิธีการอัด การเกลี่ย การลากถูด้วยวัตถุในขณะที่สีชั้นบนยังไม่แห้ง

ในด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์ในงานจิตรกรรม ซึ่งไม่ว่าจะเป็นดินสอ ปากกา หรือสี และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อนำมาสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นภาพจิตรกรรมได้มีนักวิชาการกล่าวถึงกลวิธีปฏิบัติการไว้ดังนี้

สมิท (Smith. 1988 : 116 - 118) ได้กล่าวถึงกลวิธีการวาดภาพด้วยหมึกไว้ว่า

1. การลงน้ำหนัก คือ การวาดภาพด้วยฟู่กัน หรือปากกาวาดภาพบนกระดาษ โดยให้น้ำหนักของน้ำหนักไหลออกมาอย่างสม่ำเสมอ
2. การลงน้ำหนักเบาและแสงเงา คือการวาดโดยการใช้ฟู่กันและปากกา หรือนิ้วมือจุ่มสีหมึกแล้วระบายลงบนกระดาษโดยใช้มือ และท่อนแขนเป็นตัวกำหนดให้สีลงมาน้อยเพื่อให้เกิดน้ำหนักอ่อนแก่ของสีตามต้องการ
3. เอ็ฟเฟ็คพิเศษ คือการกำหนดโครงร่างและสร้างแบบโดยการเป่าหมึกให้หมึกกระจาย เช่นการวาดภาพลงบนน้ำมันสน เอ็ฟเฟ็คดังกล่าว สามารถนำมาผสมผสานลงในภาพวาดได้
4. ระยะเวลาน้ำหนักแห้ง คือการวาดภาพด้วยหมึก โดยทิ้งให้หมึกแห้งก่อนที่จะลบร่องรอยของดินสอ ไม่ควรลบร่องรอยในขณะที่หมึกยังเปียก ซึ่งจะทำให้หมึกที่ระบายกระจายเสียรูปทรงได้
5. การลบหมึก หากปรากฏหมึกลงในที่ที่ไม่ต้องการ ต้องใช้กระดาษซับหมึกออก เมื่อแห้งแล้วลบด้วยยางลบที่ทำด้วยใยแก้ว หรือใช้ใบมีดขูด หากยังปรากฏมีสีเทาอยู่ต้องใช้อย่างลบชนิดอ่อนลบอีกครั้งหนึ่ง

ไฮส์ (Hayes. 1992 : 131 - 141) ได้กล่าวถึงกลวิธีระบายสีน้ำไว้ดังนี้

1. การระบายเรียบ คือ การระบายสีในบริเวณที่มีเนื้อที่มาก ดังนั้นการระบายโดยการทำให้พื้นกระดาษเปียกเสียก่อน แล้วใช้ฟู่กันระบายสี โดยระบายติดต่อรอยฟู่กันในขณะที่สียังเปียก และให้สีซึมซับเข้าหากันจะทำให้ไม่ปรากฏรอยต่อ
2. การสร้างจุด คือ การระบายสีโดยใช้ฟู่กันจุดลงบนกระดาษ เพื่อให้เกิดพื้นผิว ซึ่งวิธีนี้สามารถควบคุมให้สีอยู่ในบริเวณที่ต้องการได้ และภาพที่ปรากฏจะให้ความรู้สึกตรงกันข้ามกับการระบาย
3. วิธีทำให้สีจาง วิธีนี้ทำโดยการลงสีบนกระดาษ โดยการถูไปมาครอบคลุมกระดาษทุกทิศทาง วิธีนี้เป็นประโยชน์สำหรับการจัดพื้นผิวบนกระดาษ
4. ฟู่กันแห้ง เป็นการลงสีโดยใช้ฟู่กันเปียกน้ำน้อยที่สุด วิธีการวาดด้วยฟู่กันแห้งนี้ต้องอาศัยความแม่นยำเพราะวิธีนี้มักใช้กับการให้รายละเอียดขั้นสุดท้าย
5. การใช้ฟองน้ำ คือ การระบายโดยใช้ฟองน้ำแทนที่จะใช้ฟู่กันขีดสีออกในขณะที่สียังเปียก จะทำให้เกิดน้ำหนักของสีเบาลง

6. การทำให้สีกระจาย คือการใช้แปรงจุ่มสีแล้วใช้ใบมีดกวาดแนวขวางบนแปรงสีเพื่อให้สีสาดกระจายเป็นจุด ๆ ลงบนพื้นตามต้องการ

7. การเป่าสี การใช้ลมเป่าสีแรง ๆ ลงบนกระดาษ ทำให้สีเปียกอยู่ไหลกระจายไปทุกทิศทาง รูปทรงที่เกิดขึ้นอย่างไม่ตั้งใจนี้กลายเป็นรูปร่างต่าง ๆ ตามร่องรอยของสีที่ถูกลมกระจาย

8. การระบายสีตามลายเส้น คือ การระบายสีโดยเส้นเน้นภาพให้เกิดความชัดเจน กำหนดรูปร่างและเพิ่มความชัดเจนให้กับภาพวาด

พจนานุกรมศัพท์และเทคนิคทางศิลปะ (2540 : 633 - 634) อธิบายคำว่า Painting ว่า ในด้านศิลปะหมายถึงการสร้างสรรคผลงานศิลปะซึ่งให้คุณค่าทางสุนทรีย์ โดยการระบายสีลงบนผิวของวัตถุอย่างชำนาญ วัสดุที่ใช้ในผลงานจิตรกรรมต้องเป็นวัสดุที่เหมาะสมกับกลวิธีการสร้างสรรคงานที่คงทนถาวร เช่น สีน้ำมัน สีฝุ่น (เทมเพอรา) สีน้ำ สีน้ำทึบ สีพาสเทล สีพอลิเมอร์ สีซีเมนต์ร้อน และสีสำหรับผนังปูนเปียก จิตรกรเลือกใช้กลวิธีวัสดุและวิธีการในการแสดงออก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมต้องสอดคล้องเหมาะสมไปกับผลงานที่เขาต้องการสร้างสรรคและรสนิยมส่วนตัวของเขา จิตรกรจะต้องมีความรู้ในสิ่งที่เขาสร้างสรรคอย่างถ่องแท้ จึงจะสามารถควบคุมการทำงานของเขให้เกิดผลที่เขาต้องการได้อย่างถูกต้องและคงทนถาวร งานจิตรกรรมก็คือผลของการแสดงออกของเขาในด้านสุนทรีย์โดยการถ่ายทอดคน สิ่งของ ทิวทัศน์ หรือบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นอนุสรณ์ จิตรกรอาจใช้ประกอบกับศิลปะประเภทอื่น ๆ เช่นใช้ประกอบสถาปัตยกรรม เช่น ภาพจิตรกรรมฝาผนัง หรืองานประดับตกแต่งอาคาร

น. ณ ปากน้ำ (2534 : 47) กล่าวว่า การเขียนโดยวัสดุสำหรับการเขียน (Media) หลากอย่างผสมกัน วิธีที่คนไทยเคยเห็นคือ บางคนเขียนภาพด้วยเส้นปากกาด้วยสีดำ แล้วจึงใช้สีน้ำระบายทับ การเขียนสีฝุ่น (Tempera) แล้วตกแต่งด้วยสีชอล์ก การเขียนด้วยสีอะคริลิก (Acrylic) แล้วตกแต่งครั้งสุดท้ายด้วยสีน้ำมัน การเขียนด้วยสีเทียน (Montel) ผสมสีน้ำ การระบายสีน้ำลงบนแผ่นกระจก แล้วเอากระดาษอาร์ตทึบลงไปบนกระจก แล้วใช้มีอริต หรือจะใช้ลูกกลิ้งก็ได้ ผลงานที่ออกมาเป็นภาพที่แสดงเทคนิคแปลก ๆ และสวยงามมาก หรือการเอากระดาษหรือรูปจากหนังสือพิมพ์ อีกเฉพาะส่วนที่ต้องการแล้วปะลงไปบนผ้าใบ บางทีก็ใช้ผ้าหรือกระดาษที่มีลวดลายต่าง ๆ จากนั้นก็เอาสีน้ำมัน หรือสีฝุ่น หรือสีอะคริลิก ตกแต่งแบบวิธีคอลลาจ (Collage) และคิวบิสม์ (Cubism) สมัยหลังศิลปะสมัยใหม่มีการเอาวัสดุอื่น ๆ เข้าไปติดในผ้าใบเช่น เหล็ก ไม้ เลื้อผ้า ฯลฯ สมัยนี้เราอาจจะเคยเห็นมีการตัดกระดาษสีหลายสีมาปะเป็นงานจิตรกรรม บางคนก็เอาแสดมมาติดมองดูรวม ๆ แล้วเป็นรูปต่าง ๆ

ปัจจุบันนี้ศิลปะหลายประเภทเป็นศิลปะที่ถูกกำหนดคุณค่าด้วยความคิด การรับรู้ทางความคิด และการแสดงออกซึ่งพุทธปัญญาร่วมสมัย ศิลปะคอนเซ็ปชวล (Conceptual Art) ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งซึ่งจัดอยู่ในศิลปะประเภทดังกล่าว คอนเซ็ปชวล อาร์ต มิได้มีข้อจำกัดใน

เรื่องของความคิดรูปแบบหรือวิธีการแต่ประการใด ศิลปินมีแนวคิดและมีความเป็นส่วนตัวในในการแสดงออกได้อย่างอิสระ ศิลปินคอนเซ็ปชวลให้ความสำคัญกับคุณค่าสุนทรีย์ภาพน้อยกว่าคุณค่าทางความคิด ส่วนเงื่อนไขสำคัญในการทำงานนั้นคือ ศิลปินต้องใช้ความคิดควบคู่กันไปกับความรู้ ในการเลือกนำสื่อหรือวัสดุต่าง ๆ มาสร้างเป็นงานศิลปะ ความคิดของศิลปินในกลุ่มคอนเซ็ปชวลส่วนใหญ่เป็นความคิดที่มีพลังผลักดันมาจากอิทธิพลของวัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อมและมักแสดงออกด้วยการเขียนเป็นโครงการเสนอแนวความคิด บางครั้งมีการใช้ภาพถ่าย เอกสาร ชาร์ตแผนผัง แผนที่ ภาพยนตร์ วิดีโอหรือบางที่ใช้สื่อที่มีอาจสัมผัสได้ทางตา เช่น เสียง กลิ่น และบางทีศิลปินใช้ร่างกายของตนเองหรือคนอื่น ๆ แสดงการเคลื่อนไหวเพื่อสื่อความคิด แต่ศิลปะคอนเซ็ปชวล อาร์ต ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมมากที่สุดในช่วงเวลานี้คือการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาอันเป็นลักษณะของ Art and Language ซึ่งศิลปินอาจจะใช้เป็นคำคำเดียวหรือบางที่เป็นข้อความหรือเป็นลักษณะข้อเขียนหลายบรรทัด กล่าวถึงหรืออธิบายบางสิ่งบางอย่างก็ได้บางครั้งก็อาจจะนำข้อความเหล่านั้นมาผสมผสานกับภาพเขียนภาพพิมพ์หรือวัสดุ โดยประกอบกันขึ้นในลักษณะของอินสตอลเลชัน (Installation) หรือในลักษณะของการให้สาระความรู้ (Documentary)

ศิลปะคอนเซ็ปชวลสามารถแสดงออกได้ในลักษณะของอินสตอลเลชัน (Installation) โดยการสร้างพื้นที่ที่มีอยู่ให้มีชีวิตด้วยการทำงานศิลปะแนว 3 มิติ ซึ่งไม่จำกัดรูปแบบเทคนิควิธีการหรือวัสดุ ศิลปินอาจใช้วัสดุสำเร็จรูปหรือวัสดุเหลือใช้มาสร้างประกอบลงในพื้นที่และเปิดโอกาสให้ผู้ดูได้เดินเข้าไปมีส่วนร่วมทำงานก็ได้ (สมพร รอดบุญ.2534 : 16 - 19)

ในปัจจุบันเมื่อสังเกตผลงานศิลปะกรรมร่วมสมัยจะพบว่ามีการนำกลวิธีแปลกใหม่เข้ามาใช้ผสมผสานในการแสดงออกอย่างมากมาย โดยเฉพาะจิตรกรรมที่ยังคงกลวิธีปฏิบัติการดั้งเดิมและกลวิธีปฏิบัติการที่ค้นคว้าขึ้นมาใหม่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยในการแสดงออกศิลปะที่มีต่อวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ได้แยกประเภทกลวิธีศิลปะไว้ 4 ประเภทด้วยกันดังนี้

1. กลวิธีการวาดเขียน (Drawing Techniques) หมายถึงกระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมที่แสดงทักษะและลักษณะเฉพาะตัวของศิลปินโดยใช้วัสดุอุปกรณ์เช่น ดินสอดำ ดินสอสี เกรยอง ปากกาหมึกซึม ปากกาลูกลื่น หรือแปรงและหมึก เป็นต้น

2. กลวิธีภาพเขียน (Painting Techniques) หมายถึงกระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมที่แสดงทักษะและลักษณะเฉพาะตัวของศิลปิน เป็นวิธีการระบายสีหรือวิธีอื่น ๆ ในลักษณะต่าง ๆ ด้วยสีน้ำ สีน้ำมัน สีฝุ่น สีอะครีลิก สีซอล์ค ฯลฯ เป็นต้น บนผ้าใบ ไม้ ผ้าไหม และวัสดุรองรับอื่น ๆ

3. กลวิธีผสม (Mixed Medium) หมายถึงกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่

อาศัยสื่อวัสดุหลายชนิด ทั้งที่เป็นวัสดุทางจิตรกรรมโดยเฉพาะเช่นสีน้ำ สีอะครีลิค สีน้ำมัน ดินสอ ฝุ่นสี แคลแลค แลคเกอร์ รวมทั้งการนำวัสดุอื่นมาติดปะ (Collage) เช่นกระดาษชนิดต่าง ๆ วัสดุอื่น ๆ เช่นเหล็ก พลาสติก ไม้ เศษผ้า ฯลฯ เป็นต้น โดยแสดงออกในเชิงผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรม

4. จิตรกรรมการจัดวาง (Painting Installation) หมายถึงผลงานจิตรกรรมที่ศิลปินมีเจตนาจะเรียกผลงานชิ้นนี้ว่าเป็นจิตรกรรม ด้วยการผสมผสานวัตถุสิ่งของ ฯลฯ (Objects) หลากหลายชนิด มาจัดประกอบจัดวางเข้าด้วยกัน อาจจะใช้สีหรือไม่ใช้สีเข้ามามีส่วนร่วมในผลงานก็ได้

3. ความหมายของศิลปะร่วมสมัย

คำว่า "ร่วมสมัย" ตรงกับคำ Contemporary ในภาษาอังกฤษ มีความหมายที่ใช้กับงานศิลปะว่า สมัยใหม่ (Modern) หรือสมัยใหม่มาก (Ultra modern) หรือทันสมัย (Up - To - date) จิตรกรรมร่วมสมัยจึงหมายถึงจิตรกรรมสมัยใหม่ หรือจิตรกรรมที่ทันสมัย (กรมศิลปากร, 2525 : 13)

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2531 : 15) อธิบายว่าศิลปะร่วมสมัยตามรูปคำ หมายถึงศิลปะที่เกิดขึ้นร่วมยุคร่วมสมัยเดียวกัน เช่น ศิลปะซูเรียลลิสม์ร่วมสมัยกับศิลปะลัทธินามธรรม เพราะสร้างขึ้นร่วมสมัยเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน อาจเป็นศิลปะร่วมยุคเดียวกันตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันก็ได้ นอกจากนี้วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2539 : 11 - 33) ยังได้กล่าวถึงความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัยตอนหนึ่งไว้ว่า

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะระดับชาวบ้านหรือประชาชนทั่วไปนั้น กระทำได้ไม่ยาก หากให้ความสนใจและพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอก็เชื่อว่าทุกคนจะชื่นชมและเข้าใจศิลปะได้ โดยเฉพาะศิลปะปัจจุบัน หรือที่เรียกว่า "ศิลปะร่วมสมัย" (Contemporary Art) นั้นเป็นศิลปะที่ก้าวหน้าไปตามความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งศิลปินมักจะใช้ทางศิลปะที่ก้าวหน้าไปตามความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วยทำให้ผลงานศิลปะในปัจจุบันก้าวล้ำหน้าไปมากยิ่งขึ้น...

ประยูร อุลุชาฎะ (2531, 97 - 110) อธิบายความหมายศิลปะร่วมสมัยว่า เป็นศิลปะที่ได้รับอิทธิพลทางด้านศิลปะซึ่งกันและกัน และศิลปะร่วมสมัยจะต้องมีมูลเหตุจากการที่มีศิลปะที่

เจริญรุ่งเรืองแห่งหนึ่งแห่งใดเป็นศูนย์กลางและส่งผลไปยังถิ่นอื่น อันเกิดจากความเจริญก้าวหน้า นานาประการ

เขียน ยัมศิริ (2521 : 17) กล่าวว่าศิลปะร่วมสมัยคือศิลปะร่วมยุคเดียวกันไม่ว่าจะเป็น สมัยดึกดำบรรพ์ สมัยโบราณ สมัยสุโขทัย หรือสมัยอยุธยา ก็มีศิลปะร่วมสมัยเหมือนกัน แต่ ยังไม่เป็นระหว่างประเทศ ปัจจุบันนี้ศิลปะร่วมสมัยเกี่ยวข้องกับต่างประเทศด้วย เช่น ทางด้าน ศาสนา ประเพณีนิยม และคตินิยมของแต่ละชาติ ถือเป็นความเชื่อของแต่ละยุคสมัย เพราะ ฉะนั้นความหมายของคำว่าศิลปะร่วมสมัยจึงเป็นสิ่งร่วมกันและสัมพันธ์กันอาจเป็นเรื่องภายใน ประเทศหรือต่างประเทศ

อารี สุทธิพันธุ์ (2525 : 7 - 11) กล่าวว่าศิลปะร่วมสมัยหมายถึงศิลปะที่เกิดขึ้นในเวลา เดียวกัน ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงศิลปะร่วมสมัยจึงหมายถึงผลงานศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้นในสมัยที่ ศิลปินมีชีวิตอยู่ในยุคกาลเวลาเดียวกัน นอกจากนี้คำว่าร่วมสมัยยังสามารถสื่อความหมายถึง วัสดุที่ร่วมสมัยกัน เช่น อาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มที่ร่วมสมัยกัน ดังนั้นอาจปรับความเข้าใจ ร่วมกันได้ว่า ศิลปะร่วมสมัย หมายถึง

1. ผลงานศิลปะที่มองเห็นที่ศิลปินสร้างขึ้น ขณะที่ศิลปินมีอายุอยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน
2. การแสดงออกทางด้านเทคนิควิธีการคล้ายคลึงกันมีลักษณะรวมคล้าย ๆ กัน
3. เนื้อหาสาระมีความหมายใกล้เคียงกัน สามารถเป็นที่เข้าใจร่วมกันได้ ปรากฏจาก เชื้อชาติและศาสนา
4. รูปแบบศิลปกรรมโดยรวมมีความคล้ายคลึงกันและต่างก็สะท้อนสภาพสังคมร่วมกัน
5. ความรู้สึกตอบสนองจากผู้พบเห็นอยู่ในสภาพตรงกัน

กำจร สุนพงษ์ศรี (2532 : 66) อธิบายคำว่าร่วมสมัย หมายถึง เวลาปัจจุบันนี้ ที่เน้น แสดงถึงสิ่งต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น ต้องมีความทันสมัยหรือล้ำสมัยอย่างชัดเจน ดังนั้นจิตรกรรมร่วม สมัยย่อมหมายถึง ผลงานที่ประกอบด้วยลักษณะ กระบวนแบบ กลวิธีและมโนภาพที่มีส่วนกับ อดีตเพียงเล็กน้อยหรือไม่เกี่ยวข้องกันได้ซึ่งอาจจะร่วมสมัยในระดับท้องถิ่น ภูมิภาคหรือระดับ สากล

กล่าวโดยสรุป ศิลปะร่วมสมัย (Contemporary Art) เป็นคำที่อธิบายภาพรวมกว้าง ๆ ของศิลปะปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าไปตามความเปลี่ยนแปลงตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม การ เมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผลงานศิลปะที่สร้างขึ้นนั้นเกิดจากความรู้สึกนึกคิดที่มีอิสระ ศิลปะร่วมสมัยเป็นเสมือนตัวแทนที่ชี้ให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์อันแสดงถึงวัฒนธรรมของแต่ละ เชื้อชาติ ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลซึ่งกันและกันโดยมีศูนย์กลางของศิลปะที่เจริญรุ่งเรืองแล้วส่งผลไป ยังท้องถิ่นอื่นทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและระดับสากล

สำหรับแนวโน้มของศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย สมพร รอดบุญ. (2535 : 193) กล่าวว่า นับตั้งแต่การจัดนิทรรศการศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 1 เป็นต้นมาได้สะท้อนให้เห็นถึงรากฐานที่มาของแนวการสร้างสรรค์ของศิลปินเป็นสองลักษณะใหญ่ด้วยกัน ลักษณะแรกเป็นการสร้างสรรค์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะตะวันตกทั้งยุโรปและอเมริกา ส่วนใหญ่จะเป็นอิทธิพลทางด้านรูปแบบเทคนิค กรรมวิธีในการแสดงออก รวมทั้งการใช้วัสดุทั้งนี้เป็นเพราะได้รับการถ่ายทอดศิลปะวิทยาในแบบตะวันตกจากศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ยังผลให้ศิลปะร่วมสมัยของไทยมีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งแตกต่างไปจากศิลปะไทยแบบประเพณีที่ค่อนข้างจำกัดในด้านเรื่องราว เนื้อหาซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับศาสนาและเทคนิควิธีการก็มีแบบแผนที่ตายตัว และเป็นเพราะการประสิทธิประสาทวิชาความรู้จากศาสตราจารย์ศิลป์อีกเช่นกัน ทำให้ศิลปะไทยแบบประเพณีดั้งเดิมกลับได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ลักษณะของศิลปะประเภทที่สองเน้นการสร้างสรรค์ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไทย

4. จิตรกรรมร่วมสมัยในประเทศไทย

จิตรกรรมร่วมสมัยนี้ จะถือว่าเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492 จากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ซึ่งมีศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี เป็นผู้ริเริ่ม และได้มีการแสดงติดต่อกันมาเป็นประจำทุกปี ผลงานที่แสดงในครั้งนี้มีลักษณะเป็นสากล หลุดพ้นจากความครึ่ง ๆ กลาง ๆ ของสมัยหัวเลี้ยวหัวต่อมาแล้วและเป็นการเสนอผลงานร่วมสมัยที่ได้มาตรฐานต่อประชาชนในรูปแบบนิทรรศการเป็นครั้งแรก จิตรกรรมร่วมสมัยของไทยได้วิวัฒนาการจากพ.ศ. 2492 เรื่อยมา ควบคู่ไปกับวิวัฒนาการของจิตรกรรมในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มตะวันตก รูปแบบของงานก็แตกต่างกันไปตามทัศนคติของจิตรกรแต่ละคนที่ทำงานที่สร้างขึ้นในแนวเหมือนจริง แนวนามธรรมและแนวที่เน้นเอกลักษณ์ของจิตรกรรมไทย แต่ถ้าหากจะมองดูโดยส่วนรวมแล้วจะเห็นว่าเป็นงานสมัยใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของไทยในปัจจุบันด้านใดด้านหนึ่งด้วยกันทั้งสิ้นซึ่งก็น่าจะเป็นคุณลักษณะของงานที่จะเรียกว่า "จิตรกรรมร่วมสมัย" ได้อย่างสมบูรณ์ (กรมศิลปากร. 2525 : 13)

หากย้อนมองอดีตจะพบว่าความเจริญงอกงามของงานศิลปะทุกแขนงของไทยเป็นผลมาจากการทำนุบำรุงของพระมหากษัตริย์นับแต่สมัยอดีตอยู่เป็นอันมาก ทั้งในส่วนของ การสร้างสรรค์งานและส่วนของการทรงอุปถัมภ์ศิลปิน ปรากฏการณ์ในลักษณะเดียวกันนี้ยังคงมีอยู่แม้จนเกิดมีศิลปกรรมแนวใหม่ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากการที่ชาวตะวันตกเข้ามามีบทบาททางการเมืองและเศรษฐกิจตลอดจนวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวไทย การเปลี่ยนแปลงในประวัติศาสตร์ศิลปะไทย ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของยุคที่กำลังเข้าสู่ภาวะสมัยใหม่ได้อย่างดีเยี่ยม โดยจะเห็นได้ชัดเจนว่า พระราชนิยมของพระมหากษัตริย์เป็นจุดเริ่มที่สำคัญของรูปแบบศิลปะสมัยใหม่ใน

ประเทศไทย (จิตรกรรมและประติมากรรมแบบตะวันตกในราชสำนัก 1. 2537 : บทนำ) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบจิตรกรรมของไทยเข้าสู่รูปแบบศิลปะสมัยใหม่น่าจะแบ่งออกได้ตามนัยของความทันสมัยเป็น 3 สมัย คือ (กรมศิลปากร.2525 : 13)

1. จิตรกรรมแบบประเพณีของไทยสมัยโบราณ
2. จิตรกรรมไทยระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากศิลปะตะวันตกในระยะแรก เป็นสมัยหัวเลี้ยวหัวต่อ
3. จิตรกรรมไทยที่มีลักษณะสมัยใหม่เป็นจิตรกรรมร่วมสมัย

การเปลี่ยนแปลงจุดศูนย์กลางแห่งอำนาจจากพระมหากษัตริย์มาสู่รัฐหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 นั้น เป็นผลทำให้รัฐมีบทบาทในการให้ความสำคัญกับค่านิยมศิลปะต่าง ๆ แทนราชสำนัก กรมศิลปากรซึ่งในปี พ.ศ. 2469 สังกัดอยู่กับราชบัณฑิตสภาได้เปลี่ยนชื่อเป็นศิลปากรสถานได้ถูกย้ายไปสังกัดกระทรวงธรรมการในปี พ.ศ. 2476 และมีหลวงวิจิตรวาทการเป็นอธิบดีกรม ในปีนี้กรมศิลปากรได้ตั้งโรงเรียนประณีตศิลปกรรมขึ้น เพื่อฝึกสอนการเขียนภาพและการปั้นให้กับเยาวชนไทย โดยมีนายคอราโด เฟโรซี (Corrado Feroci) เป็นครูใหญ่ (พิริยะ ไกรฤกษ์และเผ่าทอง ทองเจือ. 2525 : 27) นายคอราโด เฟโรซี ซึ่งต่อมาได้โอนสัญชาติและเปลี่ยนชื่อเป็นไทยว่า ศิลป พีระศรี ได้วางรากฐานการศึกษาศิลปะสมัยใหม่ตามแนวอะคาเดมี

ศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี ได้มองเห็นอย่างชัดเจนว่า จิตรกรรมแบบประเพณีไทยนั้นได้เจริญสุดขีดแล้วในสมัยต้นของกรุงรัตนโกสินทร์ งานที่ทำต่อมาจึงเป็นเพียงการลอกเลียนแบบของเก่าไม่ใช้การสร้างสรรค์ ขาดความคิดใหม่และขาดการพัฒนาการทางรูปแบบ จึงได้วางหลักสูตรใหม่ผสมผสานระหว่างการศึกษาและการแสดงออกจากธรรมชาติในลักษณะเหมือนจริงกับการศึกษาค้นคว้าให้เข้าถึงคุณค่าที่แท้จริงและเข้าใจองค์ประกอบที่สำคัญของจิตรกรรมไทย นอกจากนี้ยังเข้าใจดีว่าการจะปิดกั้นศิลปะจากตะวันตกมิให้เข้ามามีอิทธิพลต่องานของศิลปินหรือนักศึกษาศิลปะของไทยนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมและการดำเนินชีวิตของคนไทยได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของอารยธรรมตะวันตกแล้วอย่างมากมาย ท่านจึงได้สอนศิษย์ของท่านให้รู้จักศึกษาตัวอย่างของศิลปะร่วมสมัยหรือศิลปะสมัยใหม่ของตะวันตกที่แพร่หลายเข้ามาในรูปแบบต่าง ๆ (กรมศิลปากร. 2525 : 20)

ในปี พ.ศ. 2489 ศิลปะไทยสมัยใหม่ได้มีโอกาสไปเผยแพร่ในต่างประเทศโดยไปจัดแสดงที่สถานเอกอัครราชทูตไทย กรุงลอนดอน มีนายดิเรก ชัยนาม เอกอัครราชทูตแห่งลำเซนต์เจมส์ เป็นผู้ให้ความอนุเคราะห์ ศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี ได้ทำหน้าที่เป็นผู้อธิบายให้แก่แขกที่มาชมงานทราบถึงความปราณีตละเอียดอ่อนของศิลปะไทยด้วยตนเอง อันเป็นผลให้งานนี้ได้รับความสำเร็จอย่างสูง เมื่อกลับมายังประเทศไทยแล้ว ได้จัดให้มีการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติในปี พ.ศ.

2492 (พิริยะ ไกรฤกษ์ และ เผ่าทอง ทองเจือ. 2525 : 30) การแสดงงานในศิลปกรรมแห่งชาติ เป็นตัวแทนของการย่างก้าวใหม่สำหรับวงการศิลปกรรมไทยโดยมีจุดมุ่งหมายสรุปได้ว่าเพื่อเป็นการคัดเลือกผลงานศิลปะที่มีคุณภาพ จากการแข่งขันสร้างสรรค์ของศิลปินหลายแนวทางเพื่อนำออกมาแสดงให้ประชาชนชม พร้อมทั้งเพื่อเป็นการยกระดับผลงานศิลปกรรมไทยให้เจริญรุดหน้าทัดเทียมกับนานาชาติประเทศ (อำนาจ เย็นสบาย. 2524 : 113 - 114)

ในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 2 ศิลป พีระศรี ได้เขียนอารัมภบท ในตอนจบของบทความท่านได้เขียนว่า (ดำรง วงศ์อุปราช 2535 : 83; อ้างอิงมาจาก ศิลป พีระศรี. 2493 : ไม่มีเลขหน้า)

ก่อนที่จะจบอารัมภบทย่อ ๆ เกี่ยวกับการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ประจำปีที่ 2 กรมศิลปากร จะเลยผ่านไปโดยไม่กล่าวชมเชยศิลปินไทยเราเสียไม่ได้ ศิลปินเหล่านี้ต่างทำงานที่ยากลำบาก ยอมแบกเอาความเสียสละไม่เห็นแก่ตนอย่างหนักเอาไว้ก็เพื่อวัฒนธรรมแห่งชาติของเรานั้นเอง...

นับตั้งแต่จิตรกรรมร่วมสมัยของไทยได้ปรากฏตัวต่อสาธารณชนอย่างจริงจังในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 1 เป็นต้นมา จิตรกรจำนวนไม่น้อยต่างก็พยายามสร้างสรรค์งานของตนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ความหวังที่จะได้แสดงผลงานต่อประชาชนปีละครั้งนั้นเป็นความจริงที่แน่นอนแล้วถึงแม้จะถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชนผู้เคยชิน แต่งานจิตรกรรมแบบประเพณีของไทย หรืองานแบบเหมือนจริงชนิดที่การค้ำบังก็ตาม แบบอย่างของจิตรกรรมในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติระยะแรก ๆ เป็นแบบเหมือนจริง (Realistic) ทั้งสิ้น แต่เป็นแบบเหมือนจริงที่มีช่วงห่างต่างกันหลายลักษณะ ตั้งแต่ลักษณะที่เหมือนจริงแบบรูปถ่าย จนถึงลักษณะที่ถูกตัดทอนรายละเอียดลงหรือแปรสภาพผิดเพี้ยนไปจากความจริงน้อยบางมากบ้าง ตามความจำเป็นในการแสดงออกของจิตรกรแต่ละคน หลายภาพเป็นแบบอย่างของอิมเพรสชันนิสม์ แสดงอารมณ์ความรู้สึกด้วยรอยพู่กัน ใช้สีที่เปลี่ยนไปตามแสงที่มากกระทบ บางภาพจิตรกรพยายามใช้รูปแบบและวิธีการเขียนที่พัฒนามาจากจิตรกรรมแบบประเพณีของไทย (กรมศิลปากร. 2525: 21) ซึ่งศิลปินไทยบางท่านมีความเชื่อว่ารากจากวัฒนธรรมไทยเดิมหรือศิลปะไทยประเพณีถ้าสามารถนำมาสังเคราะห์เข้ากับความรู้จากตะวันตกที่ได้จากสถาบันการศึกษาที่ศาสตราจารย์ศิลปตั้งขึ้น น่าจะก่อให้เกิดรูปแบบของศิลปะไทยสมัยใหม่หรือร่วมสมัยที่สะท้อนลักษณะของศิลปะไทยในอดีตไปพร้อม ๆ กันในงานชิ้นเดียวกันได้ (ไพโรจน์ ชมนี. 2535 : 170)

ในช่วงของการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 13 พ.ศ. 2492 ถึง พ.ศ.2505 ยังไม่มีงานที่เป็นแบบนามธรรมอย่างแท้จริงเข้าร่วมแสดงด้วยเลย จะมีบ้างก็เพียงแบบเหมือน

จริงที่แปรสภาพของรูปทรงห่างจากธรรมชาติมากขึ้นแต่รูปทรงนั้นยังไม่เปลี่ยนแปลงไปจนหลุดพ้นจากความจริงในธรรมชาติหรือยังไม่สลายตัวจนกลายเป็นนามธรรม อาจกล่าวได้เพียงว่า จิตรกรบางคนกำลังเริ่มพัฒนางานของตนเข้าหาความเป็นนามธรรมเท่านั้น งานจิตรกรรมแบบนามธรรมที่แท้จริงเริ่มปรากฏขึ้นในปี พ.ศ. 2506 ในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 14 เป็นของนายสวัสดิ์ ตันติสุข ให้ชื่อว่าตลาดนัดเป็นผลงานที่ได้พัฒนารูปแบบที่เหมือนจริงต่อเนื่องกันมาจากภาพหนึ่งไปอีกภาพหนึ่ง จนกระทั่งถึงสภาพที่เป็นนามธรรมโดยสมบูรณ์ จากนั้นเป็นต้นมาจิตรกรรมร่วมสมัยของไทย ก็มีแบบแสดงที่เป็นนามธรรมมากขึ้น (กรมศิลปากร.2525 : 22)

ในบรรดาศิษย์ของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี รุ่นแรก ๆ ที่มีความคิดแบบก้าวหน้าหรืออวัจนการ (Avantgarde) ได้แก่ เพื่อ หริพิทักษ์ และสวัสดิ์ ตันติสุข ได้บุกเบิกแนวทางการสร้างสรรค์ไปสู่สิ่งแปลกใหม่เป็นผู้นำในแนวความคิดแบบก้าวหน้า มีศิลปินอีกหลายท่านที่พัฒนางานในแนวทางนี้ เช่น ดำรง วงศ์อุปราช มานิตย์ ภูอารีย์ และปริษา อรชุนกะ ในอีกปลายหนึ่งของการพัฒนาในแนวทางนามธรรมคือ ศิลปินเหนือจริงภาพหุ่นนิ่งและทิวทัศน์ของทวี นันทขว้าง แม้จะไม่ได้ใช้เนื้อหาของวัตถุประหลาดล่องลอยในอากาศอย่างซาลวาดอ ดาลี แต่บรรยากาศอันเป็นเอกลักษณ์สร้างด้วยสีเทา หรือฟ้าหม่นที่ดูลึกลับ สร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้ชมดูแล้วเกิดความฉงนไม่แน่ใจว่าอยู่ในโลกมนุษย์หรือดินแดนที่ลึกลับที่ไหนกันแน่ หลังจากทวี สร้างผลงานในแนวทางของท่าน ศิลปินอีกหลายคนพัฒนางานออกมาในทิศทางที่คล้ายกัน บางท่านใช้รูปแบบที่ประกาศแนวทางแบบเหนือจริงอย่างชัดเจน บางท่านมีปรัชญาหรือแนวคิดเฉพาะตัว (ไพโรจน์ ชุมณี. 2535 : 170 -177)

จึงนับได้ว่าจิตรกรรมร่วมสมัยของไทยได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจัง และดำรงต่อมาด้วยการวางรากฐานที่ถูกต้องและการผลักดันสนับสนุนของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี โดยแท้ จากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 14 ในปี พ.ศ. 2506 เป็นต้นมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ได้พระราชทานจิตรกรรมมีพระหัตถ์ของพระองค์เข้าร่วมแสดงด้วยทุกครั้ง นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้า ที่มีต่อบรรดาจิตรกรและวงการจิตรกรรมร่วมสมัยของไทย (กรมศิลปากร. 2525 : 21) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงสนพระราชหฤทัยด้านศิลปะเป็นพิเศษ ได้ทรงงานทัศนศิลป์ไว้หลายประเภท โดยเฉพาะศิลปะการเขียนภาพ (จิตรกรรม) ทรงเริ่มสนพระราชหฤทัยเขียนภาพโดยการฝึกเขียนเอง ทรงซื้อตำรามาศึกษาค้นคว้า (ประมาณพุทธศักราช 2480 - 2488) เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์ก็ทรงเขียนภาพตั้งแต่พุทธศักราช 2502 ถึงพุทธศักราช 2510 มีผลงานจิตรกรรมมีพระหัตถ์ถึง 107 ภาพ ปลายพู่กันของแต่ละภาพทรงใช้พระนามย่อว่า "ภ.อ." (กรมศิลปากร. 2530 : 8)

ในช่วงระยะเวลาที่พระองค์ทรงเริ่มเขียนภาพสีน้ำมันอย่างจริงจังนั้น พระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้เชิญบรรดาศิลปินไทยเข้าร่วมสังสรรค์และร่วมเขียนภาพในพระตำหนักจิตรลดารโหฐานเป็นครั้งคราว ศิลปินไทยที่มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทในระบายนั้นได้แก่ เหม เวชกร จำรัส เกียรติก้อง เพื่อ หริพิทักษ์ ไพฑูรย์ เมืองสมบูรณ์ ทวี นันทขว้าง อวบ สาณะเสน เฉลิม นาคีรักษ์ จุลทรรศน์ พยาฆรานนท์ และ พิริยะ ไกรฤกษ์ เป็นต้น นอกจากนั้นพระองค์ยังได้มีพระราชปฏิสันถารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทอดพระเนตรวิธีการทำงานของ ระเด่น บาซูกิ อับดุลลาห์ (Raden Basoeeki Abdullah) จิตรกรชาวอินโดนีเซีย ผู้ได้รับเกียรติให้เข้ามาทำงานศิลปะในราชสำนักในช่วง พ.ศ. 2503 - 2513 ด้วย (จิตรกรรมและประติมากรรมแบบตะวันตกในราชสำนัก 2. 2537 : 228) จิตรกรรมฝีพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเท่าที่ปรากฏแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ ลักษณะหนึ่งเป็นภาพแบบเหมือนจริง (Realistic) อีกลักษณะหนึ่งคือ โดยคตินิยมแบบลัทธิเอ็กซ์เพรสชันนิสต์ (Expressionism) และที่ได้เห็นกันช่วงหลัง ๆ เป็นศิลปะแบบนาม (Abstractionism) (กรมศิลปากร. 2530 : 44)

ในช่วงระยะเวลาดังแต่ พ.ศ. 2492 จนถึง พ.ศ. 2524 จิตรกรรมร่วมสมัยของไทยได้มีการพัฒนาการต่างกันไปหลายแนว ทั้งด้านความคิดและรูปแบบ ซึ่งพอจะแบ่งออกเป็นแนวทางใหญ่ได้ 3 แนวคือ แนวเหมือนจริง แนวนามธรรม และแนวประเพณี โดยเฉพาะแนวประเพณีมีวิธีการทำ แนวคิดแตกต่างกันออกไป บางคนยังคงใช้เรื่องราวตามคตินิยมไทยเช่น ศาสนา ประเพณี ผสมกับรูปแบบและวิธีการของจิตรกรรมแบบประเพณีของไทย บางคนใช้เรื่องราวจากชีวิตและสภาพแวดล้อมไทยในปัจจุบัน แต่แสดงออกด้วยวิธีการของจิตรกรรมประเพณี และบางคนก็ใช้เรื่องราวตามคตินิยมของไทยหรือใช้วัตถุที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยเป็นแนวเรื่อง แต่ใช้วิธีการและเทคนิคที่เป็นอิสระ จิตรกรรมร่วมสมัยในแนวประเพณีไทยในปัจจุบันนี้ มีหลายภาพที่พอจะจัดเป็นงานสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าได้ นั่นคือเป็นงานที่มีเอกภาพของเรื่องราวรูปแบบและมีการแสดงออกที่เป็นไทย จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเกิดใหม่ของจิตรกรรมแบบประเพณีของไทยในสิ่งแวดล้อมใหม่ในรูปแบบที่อิสระกลมกลืนกับความคิดที่ขยายวงกว้างกว่าในสมัยโบราณ (กรมศิลปากร. 2525 : 22 - 24)

วงการศิลปะสมัยใหม่ของไทยได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี (คอราโด เฟโรจี) ได้นำเอาแนวความคิดทางศิลปะตะวันตกในลักษณะเหมือนจริง หรือศิลปะแสดงลักษณะ (Representation Art) เข้ามาถ่ายทอด ศิลปินไทยได้คลี่คลายเปลี่ยนแปลงการเขียนภาพ จนกระทั่งมาให้ความสำคัญสนใจต่อศิลปะนามธรรม (Abstract Art) หรือศิลปะไร้วัตถุวิสัย (Non - Objective Art) มากขึ้น ศิลปะเหล่านี้เข้ามาแพร่หลายในวงการศิลปะไทยเป็นระยะ ๆ อย่างไรก็ตาม การมีอิทธิพลของศิลปะตะวันตกมิได้หมายถึงการนำรูปแบบศิลปะนั้น ๆ

มาลอกเลียนแบบหรือจำลองแบบ แต่จะเห็นได้ว่ากระแสและแรงผลักดันขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการที่ศิลปินไทยสามารถนำแนวความคิดของศิลปะสากลสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับความต้องการของพวกเขา ดังนั้นการหยิบยืมผสมผสานศิลปะแนวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแนวเอ็กซ์เพรสชันนิซึม (Expressionism) อิมเพรสชันนิซึม (Impressionism) คิวบิซึม (Cubism) ฟอวิซึม (Fauvism) หรือเซอร์เรียลลิซึม (Surrealism) จึงเป็นไปอย่างอิสระโดยมิต้องคำนึงถึงขั้นตอนหรือยุคสมัยที่ต่อเนื่องเหมือนในประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก (จิตรกรรมและประติมากรรมแบบตะวันตกในราชสำนัก 1. 2537 : 229)

กล่าวโดยสรุปจิตรกรรมร่วมสมัยในประเทศไทย เป็นผลผลิตจากแรงผลักดันของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ทั้งในด้านการศึกษาศิลปะ การเผยแพร่ผลงานศิลปะต่อสาธารณชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ หากไม่มีการก่อสร้างตั้งสถาบันการศึกษาทางศิลปะขึ้นเมื่อประมาณห้าสิบกว่าปีก่อนหน้านี้ ประเทศไทยจะไม่มีโอกาสได้ชื่นชมกับผลงานศิลปะจำนวนมากมายที่สร้างขึ้นโดยศิลปินที่มีพื้นฐานการศึกษาศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย การริเริ่มเผยแพร่ผลงานศิลปะกรรมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ได้มีการสนับสนุนให้มีการประกวดผลงาน ได้กลายเป็นต้นแบบของการจัดประกวดศิลปะร่วมสมัยต่าง ๆ ทั้งที่จัดขึ้นโดยภาครัฐและเอกชนในโอกาสต่อมา นอกจากนี้หากประมวลเหตุการณ์ที่ผ่านมา พระราชนิยมของพระมหากษัตริย์ในแต่ละสมัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ศิลปะกรรมในราชสำนักมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศิลปะไทยสมัยใหม่ให้แพร่หลายกว้างขวางทั้งในราชสำนักและสังคมทั่วไปกระทั่งจนปัจจุบัน

5. จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้

การสืบค้นเกี่ยวกับศิลปะสมัยใหม่ในภาคใต้โดยเฉพาะจิตรกรรมร่วมสมัยเป็นเรื่องยากที่จะระบุลงไปอย่างแน่นอนว่าเริ่มมีมาตั้งแต่เมื่อใด เนื่องจากไม่มีหลักฐานที่เป็นการบันทึกเอกสารปรากฏไว้ แต่คาดคะเนว่าศิลปะสมัยใหม่ในภาคใต้มีวิวัฒนาการเริ่มต้นเช่นเดียวกับศิลปะในภาคอื่น ๆ ของประเทศ เพียงแต่อาจแตกต่างกันเรื่องของเวลาและรูปแบบศิลปะกรรม ทั้งนี้รูปแบบศิลปะสมัยใหม่อาจจะแฝงเข้ามาในลักษณะต่าง ๆ แล้วยังได้ เช่น ภาพเขียนประดับอาคารสถานที่ราชการ รูปปั้นบุคคลสำคัญต่าง ๆ ในภาคใต้ ฯลฯ เป็นต้น ฉะนั้นการสืบค้นต้นตอของศิลปะกรรมควรย้อนมองไปถึงสถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนศิลปะเป็นประเด็นแรกเป็นสำคัญก่อน

วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช เป็นสถาบันเก่าแก่แห่งแรกในภาคใต้ที่จัดการเรียนการสอนศิลปะแก่บุตรหลานของชาวใต้ ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาในระดับวิชาชีพ ซึ่งตามประวัติการจัดตั้ง (นิทรรศการศิลปหัตถกรรม ครั้งที่ 5. 2524 : 5- 9) เขียนไว้ว่า วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช เดิมชื่อว่า โรงเรียนช่างถม จัดตั้งหรือถือกำเนิดเมื่อ 3 พฤษภาคม

2456 ตั้งอยู่ที่วัดท่าโพธิ์ ตำบลวัง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช มีนักเรียนเพียง 10 คน

ท่านเจ้าคุณพระรัตนธัมม์ (ม่วง) เจ้าอาวาสวัดท่าโพธิ์ (ซึ่งขณะนั้นท่านเป็นเจ้าคณะมณฑลนครศรีธรรมราช) เป็นผู้ให้กำเนิด ท่านเป็นผู้อำนวยการจัดตั้งขึ้นอุปถัมภ์โรงเรียนนี้มาตลอดโดยจ้างครูมาทำการสอน โดยได้บริจาคเงินนิตยภัตของท่านเองทั้งสิ้น เป็นเงินเดือนครูที่จ้างสอน โรงเรียนนี้ได้เปิดสอนช่างถม เพียงอย่างเดียวในขณะเริ่มแรก ครูคนแรกของโรงเรียนนี้คือนายเมือง สินธุรงค์ เป็นช่างชำนาญงานถม แต่เนื่องจากชราภาพแล้วมาสอนไม่กี่ปีก็ถึงแก่กรรม

นายกผัน จันทรังษี ซึ่งเป็นศิษย์ได้ทำการสอนแทนและได้ดำรงตำแหน่งเป็นครูใหญ่ในเวลาต่อมา คือ พ.ศ. 2475 จนถึง พ.ศ. 2503 จึงได้ออกจากราชการเพราะเกษียณอายุราชการ ท่านเจ้าคุณพระรัตนธัมม์ (ม่วง) ได้มองเห็นความสำคัญของวิชาช่างถม โดยท่านได้คิดว่าหากไม่คิดจัดตั้งโรงเรียนที่สอนวิชาประเภทนี้ขึ้นในนครศรีธรรมราช ต่อไปภายหน้าศิลปะประเภทนี้อาจสูญหายไปจากเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นเมืองต้นกำเนิดของช่างถมนี้ได้

ต่อมาเมื่อ 1 สิงหาคม 2463 ทางราชการได้รวมโรงเรียนช่างถมเข้ากับโรงเรียนประจำจังหวัด (โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ซึ่งขณะนั้นตั้งอยู่ที่วัดท่าโพธิ์เช่นเดียวกัน) รับนักเรียนทั้งชายและหญิง และได้จัดงบประมาณเป็นเงินเดือนให้แก่ครูช่างถมด้วย ตอนนี้องค์ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็น โรงเรียนประถมบริบูรณ์ ใช้หลักสูตร 3 ปี สาขาวิชาช่างถม เริ่มจัดให้มีการสอบไล่ขึ้น (ซึ่งก่อนหน้านั้นไม่มีการสอบไล่ คือเลื่อนชั้นไปในตัว)

วันที่ 17 พฤษภาคม 2475 ได้แยกตัวออกจากโรงเรียนประจำจังหวัดและย้ายโรงเรียนมาอยู่ที่หน้าวัดวังตะวันตกโดยเช่าสถานที่อาคารของเอกชนซึ่งปลูกสร้างอยู่ในเขตที่ดินของวัดวังตะวันตก และเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนวิสามนุตช่าง เปิดสอนวิชาช่างไม้ขึ้นอีกแผนกหนึ่ง และในปี พ.ศ. 2481 ได้เปิดแผนกช่างเย็บเสื้อผ้าขึ้นอีกเป็นประโยคประถมวิสามนุตการช่างใช้หลักสูตร 3 ปี

ในปี พ.ศ. 2482 แผนกช่างไม้แยกตัวไปตั้งเป็นโรงเรียนช่างไม้ และพ.ศ. 2483 แผนกช่างเย็บเสื้อผ้า ได้แยกไปตั้งเป็นโรงเรียนช่างเย็บเสื้อผ้า ส่วนโรงเรียนช่างถมคงเปิดสอนอยู่ที่เดิม แต่เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนช่างโลหะรูปพรรณนครศรีธรรมราช รับนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมปีที่ 4 เข้าเรียนทั้งชายและหญิงหลักสูตร 3 ปี เมื่อสำเร็จแล้วได้รับวุฒิประโยคมัธยมอาชีวศึกษาตอนต้น

พ.ศ. 2503 นายกผัน จันทรังษีเกษียณอายุราชการ นายจงรักษ์ มณีสุข ได้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่คนต่อมาจนถึง พ.ศ. 2505 ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่ว่าโรงเรียนศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราชและเปิดสอนในระดับมัธยมอาชีวศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2516 ได้ย้ายสถานที่โรงเรียน

เรียนไปตั้งอยู่ที่ดินใหม่ ณ ที่ดินของวัดหอไตร ตำบลนา อำเภอเมือง ซึ่งเป็นที่ที่เป็นวิทยาลัยอยู่ในปัจจุบัน

พ.ศ. 2519 กรมอาชีวศึกษาได้ย้ายนายจรงรักษ์ มณีสุข ไปดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 วิทยาลัยเพาะช่างและได้มอบหมายให้นายนฤกุล คำพรณณ์ เป็นผู้รับมอบงานในหน้าที่จากนายจรงรักษ์ มณีสุข ซึ่งก็พอดีเป็นระยะที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศรวมโรงเรียนที่สังกัดกรมอาชีวศึกษาทั้งสามแห่งเข้าด้วยกันเป็น วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2519 เป็นต้นไป โดยการบริหารแบบวิทยาเขตโรงเรียนศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราชเดิมเป็นวิทยาเขต 3 ได้ทำการเปิดสอนระดับ ปวส. ในปีการศึกษา 2520 โดยเปิดสอนเฉพาะแผนกศิลปหัตถกรรมวิชาเอกเครื่องถมและคงเปิดสอนอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน

วันที่ 1 มกราคม 2522 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศแยกวิทยาเขต 1 (โรงเรียนการช่างนครศรีธรรมราช) ออกไปตั้งเป็นวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช และวันที่ 27 มิถุนายน 2523 ได้ประกาศวิทยาเขตที่เหลือออกจากกันโดยวิทยาเขต 2 (โรงเรียนศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช) ตั้งเป็นวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช โดยย้อนหลังตั้งแต่ 1 เมษายน 2523 เป็นต้นไป

จากประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราชจะพบว่ามีลักษณะการจัดตั้งเพื่อการเรียนการสอนถ่ายทอดวิชาช่างเช่นเดียวกับการถือกำเนิดของโรงเรียนเพาะช่างทั้งนี้โรงเรียนศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราชได้เป็นสถานที่อบรมสั่งสอนเพื่อให้บุตรหลานเยาวชนในภาคใต้ได้สืบทอดฝีมือช่างโดยเฉพาะช่างถม ซึ่งเป็นศิลปะที่เคยเจริญรุ่งเรืองมาแล้วในประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เจ้าพระยานครทุกยุคทุกสมัยได้ทำนุบำรุงไว้เป็นพิเศษจนมีชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศ อันเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของเมืองนครศรีธรรมราช จนเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในนามถมนคร หรือ เครื่องถมนครนั่นเอง

ในส่วนของการศึกษาเมื่อจัดตั้งเป็นวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราชแล้ว ในปีการศึกษา 2525 วิทยาลัยมีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 808 คน มีอาจารย์ 37 คน โดยเปิดสอนประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม 3 สาขาวิชาคือ สาขาวิจิตรศิลป์ สาขาช่างโลหะรูปพรรณ และสาขา ศิลปะประยุกต์ ส่วนในระดับชั้น ปวส. เปิดสอนเพียงสาขาวิชาช่างโลหะรูปพรรณเพียงสาขาเดียว และในปี พ.ศ. 2527 ได้เปิดสอนระดับ ปวส. สาขาวิจิตรศิลป์และสาขาศิลปะประยุกต์เพิ่มขึ้น การขยายตัวทางการศึกษานี้เองทำให้ศิลปินที่มีชื่อเสียงในสวนกลางหลายท่านได้เดินทางลงมาในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งเพื่อเป็นอาจารย์พิเศษและอาจารย์ประจำในวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช ตลอดจนสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างอิสระ ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นครั้งสำคัญของการเคลื่อนไหวด้านศิลปะสมัยใหม่ในภาคใต้ทั้งในลักษณะส่วนบุคคลและกลุ่ม โดยเฉพาะในปีพ.ศ. 2525 ได้มีชื่อกลุ่มศิลปินปรากฏขึ้นในภาคใต้เป็นครั้งแรกในนามกลุ่มเล

วิรุณ ตั้งเจริญ (2534 : 182) กล่าวถึงภาพรวมของขบวนการกลุ่มศิลปินในประเทศไทยนั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นการรวมกลุ่มกันค่อนข้างจะอิสระอันเป็นขบวนการศิลปิน (Artists' Movement) มิได้เป็นขบวนการกลุ่มที่มุ่งเน้นปรัชญาความเชื่อรูปแบบ เนื้อหาและกลวิธี ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อสร้างขบวนการศิลปะ (Art Movement) แนวทางใดแนวทางหนึ่งให้เกิดขึ้น ขบวนการกลุ่มศิลปินเหล่านี้ก็มีลักษณะยืดหยุ่นสร้างสรรค์งานตามกาลเทศะมากกว่าการสร้างสรรค์อย่างเคร่งเครียดอีกด้วย

ในขณะที่ภาคใต้ของไทยเริ่มมีชื่อกลุ่มศิลปินขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2525 นั้น เหตุการณ์ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางด้านศิลปะในประเทศไทยได้รุดหน้าไปเป็นอย่างมาก สมศักดิ์ เซาว์นธาดาพงศ์ (2541 : 56) กล่าวว่าตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 70 ต่อมาถึงปัจจุบันหรือระหว่างปี พ.ศ. 2515 - 2540 เป็นช่วงเวลาแห่งความรุ่งโรจน์ในแง่ของการส่งเสริมให้เกิดความแพร่หลายไปสู่สาธารณชน ที่มีได้เป็นเพียงแต่ในด้านธุรกิจการซื้อ - ขายงานศิลปะเท่านั้น การเข้ามามีส่วนเป็นผู้อุปถัมภ์จากภาครัฐในฐานะผู้บริหารประเทศได้เริ่มตระหนักถึงความจำเป็นในการส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตทางด้านจิตใจของประชาชนหรือจากภาคเอกชนเจ้าขององค์กรใหญ่ ๆ ที่มีคนรุ่นใหม่ผู้ผ่านการเรียนรู้และมีประสบการณ์ทางด้านวัฒนธรรมจากต่างประเทศ กลายมาเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นและพร้อมที่จะสนับสนุนช่วยเหลือ

เหตุการณ์สำคัญของการเคลื่อนไหวทางศิลปะช่วงปี พ.ศ. 2525 เช่นกลุ่มประติมากรไทยได้ก่อตั้งขึ้นและจัดนิทรรศการครั้งแรก ณ หอศิลปมหาวิทยาลัยศิลปากร จนปี พ.ศ. 2526 ได้ก่อตั้งเป็นสมาคมประติมากรแห่งประเทศไทย การเปลี่ยนวิธีการตัดสินการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติอีกครั้ง โดยได้เพิ่มผลงานศิลปกรรมประเภทสื่อประสม (Mixed Media) ในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติในปี พ.ศ. 2524 ซึ่งทำให้เกิดแบบอย่างทางศิลปกรรมแนวสื่อผสม และศิลปินรุ่นใหม่ได้เกิดแนวทางการแสดงออกใหม่ ๆ และพัฒนางานการศิลปะร่วมสมัยของไทยให้ก้าวหน้าขึ้น คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ก่อตั้งขึ้นนับเป็นสถาบันทางศิลปะระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้นที่มีโครงการสอนและเป้าหมายของผลิตบัณฑิตทางศิลปะที่แตกต่างกัน อันเป็นผลดีต่อวงการศิลปกรรมร่วมสมัยของไทย ที่ต้องการความคิดเห็นต่อการสร้างสรรค์และรูปแบบของศิลปะต่างกัน การจัดแสดงศิลปะหลัง พ.ศ. 2475 ของพิริยะ ไกรฤกษ์ จัดแสดงและตีพิมพ์โดยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นับเป็นเอกสารอ้างอิงที่มีคุณค่ายิ่งต่อวงการศิลปกรรมร่วมสมัยของไทยและที่สำคัญในการจัดงานสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ได้มีการประกวดศิลปกรรมรางวัลพุทธรูปทองครบรอบ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ ทำให้ศิลปินรุ่นใหม่มีเวทีการแสดงออกเพิ่มขึ้น (มณฑิร บุญมา. 2541 : 74 - 75) (ศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9. 2539 : 311)

เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่แสดงถึงการเคลื่อนไหวทางศิลปกรรมในส่วนกลางที่เกิดขึ้นได้ส่งผลต่อการเคลื่อนไหวทางศิลปกรรมในส่วนภูมิภาคทั้งสิ้น กมล คงทอง. (2541 : 140) ได้กล่าวว่าช่วงประมาณ 10 กว่าปีที่ผ่านมา กลุ่มศิลปินในภูมิภาคได้พยายามรวมตัวเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องตลอดมา ทั้งที่เป็นกลุ่มภายในท้องถิ่น และความร่วมมือระหว่างกลุ่มศิลปินในท้องถิ่นกับกลุ่มศิลปินในกรุงเทพฯ ซึ่งการเคลื่อนไหวทางศิลปะในภูมิภาคล้วนแล้วเป็นผลมาจากสภาพความเจริญก้าวหน้าทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา

กลุ่มศิลปินในภาคใต้

กลุ่มเล

กลุ่มเลมีการรวมตัวและแสดงผลงานศิลปะในรูปแบบนิทรรศการเป็นครั้งแรกในปี 2525 ในช่วงเวลานั้นมีศิลปินจากส่วนกลางหลายคนได้เดินทางเข้ามาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้มาทำหน้าที่เป็นอาจารย์พิเศษที่วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช เช่น สุรพล แสนคำ สุวิชาญ เกาทอง สมวงศ์ ทศพรรัตน์ ประดับใจ วงษ์ประเสริฐ ปรีชา พุ่มแพ สมคิด อินนุพัฒน์ และอีกหลาย ๆ คน ทั้งที่เป็นอาจารย์ประจำในช่วงดังกล่าวบรรยายภาคทางศิลปะในวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราชมีความตื่นตัวมาก นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนการทำงานศิลปะ เนื่องจากอาจารย์ที่สอน นอกจากทำหน้าที่สอนแล้ว ยังได้ทำหน้าที่บทบาทของศิลปินทั้งการสร้างสรรค์ผลงานแสดงและส่งประกวดในส่วนกลาง ซึ่งได้เป็นแบบอย่างและเป็นผู้จุดประกายความคิดให้แก่นักศึกษา (สุนทร พรหมแก้ว. 2541 : สัมภาษณ์)

คณะอาจารย์ในวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมและอาจารย์ผู้สอนศิลปะในละแวกใกล้เคียงจึงมีแนวคิดที่จะแสดงนิทรรศการศิลปกรรมในภาคใต้เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักศึกษา ประชาชน เพื่อเผยแพร่ศิลปกรรมในภาคใต้ให้เป็นที่รู้จัก เป็นที่เชิดหน้าชูตาของภาคใต้ จึงได้มีการเสนอแนวคิดในการจัดตั้งกลุ่มโดยชื่อกลุ่มต้องการสื่อความเป็นภาคใต้โดยเฉพาะเกี่ยวกับทะเล ซึ่งจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่อยู่ติดชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก จึงได้จัดตั้งกลุ่มเลขึ้นมีการติดต่อสมาชิกเพิ่มเติมภายในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยดำเนินการจัดตั้งประธานกลุ่มขึ้น ประธานกลุ่มคนแรกได้แก่ โกวิทย์ เสนีย์วาสน์ ซึ่งเป็นอาจารย์ศิลปะประจำโรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบได้จัดทำโครงการแสดงผลงานมีการเตรียมการในระยะเวลาแค่ 3 เดือน (ภิญโญ เพชรแก้ว. 2541 : สัมภาษณ์)

โกวิทย์ เสนีย์วาสน์ (2541 : สัมภาษณ์) กล่าวว่าในครั้งแรกการก่อตั้งกลุ่มเลได้มีการพบปะพูดคุยกันระหว่างกลุ่มครูศิลปะภายในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่สามารถติดต่อได้ไปมาหาสู่กันกับกลุ่มผู้มีอาชีพอิสระที่มีใจรักทางศิลปะ ได้เปิดประชุมอย่างไม่เป็นทางการในร้านอาหารเสนอ

แนวความคิดเพื่อก่อตั้งกลุ่มศิลปินขึ้นโดยได้มีการตกลงใช้ชื่อว่ากลุ่มเล ซึ่งแสดงถึงความเป็นภาคใต้ที่มีทะเลนาบทั้งฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออกไม่ใช่ชื่อที่เป็นชื่อกลุ่มพื้นเมืองในฝั่งทะเลอันดามัน คำว่าเลมาจากคำว่าทะเล แต่เรียกตามสำเนียงชาวใต้ซึ่งมักจะนิยมเรียกชื่อสั้น ๆ เช่น คำว่า ไปตลาดชาวใต้จะบอกว่าไปตลาด เช่นเดียวกับคำว่าไปเที่ยวชายทะเล จะบอกว่าไปเที่ยวเลหรือไปเที่ยวชายเล จึงเป็นที่มาของชื่อกลุ่มดังกล่าว

แนวความคิดการจัดตั้งกลุ่มต้องการนำเสนอผลงานศิลปะต่อสาธารณชนเพื่อให้ประชาชนได้ชื่นชมบ้างโดยไม่ต้องขึ้นไปชมนิทรรศการศิลปะถึงกรุงเทพฯ เพียงที่เดียว จึงได้รวบรวมสมาชิกครูศิลปะและผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัว โดยตั้งจุดมุ่งหมายไว้ว่าน่าจะเผยแพร่ศิลปะภายในภาคใต้ให้ครบทุกจังหวัด ปีละจังหวัดกำหนดไว้ 14 ปี โดยไม่มีการบังคับกำหนดแนวคิดว่าจะต้องเป็นแนวทางเดียวกันทุกคนมีอิสระในการสร้างงานตามความถนัดของแต่ละบุคคล

สุนทร พรหมแก้ว (2541 : สัมภาษณ์) ได้กล่าวไว้ในช่วงเวลาที่แสดงนิทรรศการกลุ่มเลครั้งที่ 1 นั้น ประชาชนส่วนใหญ่ในภาคใต้อาจไม่ค่อยมีความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะเท่าที่ควร เนื่องจากศิลปะไม่ใช่ปัจจัยสี่และที่สำคัญประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ยังขาดการรับรู้ ในการแสดงนิทรรศการกลุ่มเล ครั้งที่ 1 จึงได้เลือกแสดงผลงานชิ้นที่ขนาดใหญ่ ซึ่งคาดว่าเป็นสถานที่ที่มีผู้คนสัญจรผ่านไปผ่านมาเป็นจำนวนมาก เมืองหาดใหญ่เป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่มีความเจริญซึ่งผู้คนน่าจะชื่นชมรับรู้ศิลปะได้ดีกว่าที่อื่น ๆ โดยจัดขึ้นที่โรงแรมเพชรศิรินทร์ ในการจัดครั้งนั้นนอกจากให้ประชาชน นักเรียนนักศึกษา ในพื้นที่หาดใหญ่ได้ชื่นชมแล้ว แยกต่างประเทศโดยเฉพาะมาเลเซีย สิงคโปร์ ก็ได้ให้ความสนใจพอสมควรเนื่องจากโรงแรมดังกล่าวในช่วงเวลานั้นมีแขกต่างประเทศเข้าพักเป็นจำนวนมาก

โดยทั่วไปนิทรรศการทางศิลปะในภาคใต้อาจมีน้อยครั้งมากซึ่งโดยก่อนที่จะมีกลุ่มเลก็พอมีนิทรรศการอยู่บ้าง แต่เป็นการรวมตัวกันเฉพาะกิจ เช่นที่นครศรีธรรมราชมี แนบ ทิชนพงศ์ จงรักษ์ มณีสุข นุกูล คำพรรณ และอีก 2 ท่าน ซึ่งเป็นผู้อาวุโสและมีใจรักศิลปะโดยจัดแสดงที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินครศรีธรรมราช ประมาณปี พ.ศ. 2520 (ภิญโญ เพชรแก้ว, 2541 : สัมภาษณ์) การแสดงนิทรรศการศิลปะในนามกลุ่มศิลปินของกลุ่มเลในครั้งที่ 1 ได้จัดทำเอกสารประกอบนิทรรศการเป็นสูจิบัตร ปกหน้าเป็นภาพวาดเส้นสีเอกรงค์ของสี่เขียวพิมพ์ข้อความว่า การแสดงศิลปกรรมของ "กลุ่มเล" ART EXHIBITION BY "LAY GROUP" มีมูลนิธิธนาคารกรุงเทพให้การสนับสนุนพิมพ์บนปกหลังภายในเล่มพิมพ์ขาวดำตลอดเล่ม ส่วนหน้าเป็นรายชื่อสมาชิกกลุ่ม รายละเอียดสถานที่เวลาในการแสดงและสัญลักษณ์กลุ่ม ส่วนกลางเป็นรายละเอียดส่วนตัวแนวคิดศิลปินและรูปถ่ายพร้อมภาพผลงานเรียงตามลำดับ ส่วนหลังเป็นรายชื่อผู้ให้การสนับสนุนการจัดนิทรรศการ ซึ่งมีสมาชิกกลุ่มดังนี้ โกวิท เสนีย์วาสน์, โกวิท ลากใหญ่ จริยา เอี่ยมมกล บุญส่ง อันตรเสน ประดับใจ สงษ์ประเสริฐ ปรีชา พุ่มแพ ทวี พลายด้วง

สมวงศ์ ทัพพรัตน์ สันติ แก้วจางง สุรพล แสนคำ สมชาย พิพัฒน์เจริญชัย สมนึก
กระต่ายโพธิ์ สุนทร พรหมแก้ว และอรรถพล ลือขจร

โกวิทย์ เสนีย์วาสน์ (2541 : สัมภาษณ์) กล่าวว่าสมาชิกกลุ่มเลโดยส่วนใหญ่เป็นผู้
ทำงานหรือสอนศิลปะในภาคใต้เป็นหลัก ในครั้งต่อ ๆ มามีทั้งสมาชิกบางคนได้ออกไปอื่นเนื่อง
มาจากจำเป็นต้องย้ายสถานที่ทำงานหรือย้ายภูมิลำเนา และได้มีสมาชิกใหม่เพิ่มเข้ามาตามวาระ
แกนนำของกลุ่มก็ยังคงอยู่ภายในวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมและได้แสดงนิทรรศการศิลปะมาทั้งหมด
4 ครั้งด้วยกันคือ

ปี 2525 นิทรรศการครั้งที่ 1 ณ โรงแรมเพชรชิวเดินที่รามานาหาดใหญ่ จ.สงขลา

ปี 2526 นิทรรศการครั้งที่ 2 ณ ศาลาประชาคม สนามหน้าเมือง จ.นครศรีธรรมราช

ปี 2528 นิทรรศการครั้งที่ 3 ณ ห้องสมุดประชาชน จ.ภูเก็ต

ปี 2529 นิทรรศการครั้งที่ 4 ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี จ.สุราษฎร์ธานี และ
ครั้งนี้ศึกษาได้นำผลงานมาจัดนิทรรศการภายในจังหวัดนครศรีธรรมราชอีกครั้งหนึ่ง

นิทรรศการศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 2 สุรพล แสนคำ และสมวงศ์ ทัพพรัตน์ ได้ย้าย
สถานที่ทำงานไปส่วนกลางสมาชิกที่ร่วมแสดงผลงานมีรายชื่อดังนี้ โกวิทย์ เสนีย์วาสน์
หมัดหนูต บุญเทียม สุนทร พรหมแก้ว อุทัย พัตราภรณ์วิโรจน์ สมคิด อินุพัฒน์ สันติ
แก้วจางง ภิญโญ เพชรแก้ว วิรัตน์ พริกบุญจันทร์ บุญส่ง อันตรเสน อรรถพล ลือขจร ทวี
นันทภท วิโรจน์ ทรงยศ สมนึก กระต่ายโพธิ์ และบุญสม ใจขันท์ โดยมีศิลปินรับเชิญคือ
สุรพล แสนคำ เป็นที่น่าสังเกตเกี่ยวกับเอกสารประกอบนิทรรศการครั้งนี้คือสูจิบัตร ในหน้า 26
ซึ่งเป็นการพิมพ์ข้อมูลผู้ให้การสนับสนุนความร่วมมือมีจำนวนน้อยมากต่างจากการจัดแสดงครั้งที่
1 ที่ผ่านมา (นิทรรศการศิลปกรรมกลุ่มเลครั้งที่ 2, 2526 : 3 - 26) โกวิทย์ เสนีย์วาสน์ (2541 :
สัมภาษณ์)กล่าวว่างบประมาณในการดำเนินการในครั้งที่ 1 มีการขอสนับสนุนจากภาคเอกชน
ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่จากการดำเนินงานมีความรู้สึกอึดอัดพอสมควรในการที่จะ
ยื่นมือไปขอความช่วยเหลือเนื่องจากกลุ่มเลเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และยังไม่ค่อยมากเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ
ในส่วนกลางซึ่งผู้สนับสนุนส่วนใหญ่ยังไม่มีความมั่นใจ ที่ได้รับการสนับสนุนส่วนใหญ่จะมีความ
สัมพันธ์ส่วนตัวให้การช่วยเหลือ จากนั้นทางกลุ่มเล็กก็ใช้วิธีการสมทบทุนจากสมาชิกกลุ่มเป็นหลัก
ซึ่งค่าใช้จ่ายสูงมากเป็นภาระที่หนักพอสมควร

นิทรรศการศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 3 จัดขึ้น ณ ห้องสมุดประชาชนจังหวัดภูเก็ต วันที่
21 - 27 เมษายน 2528 มีศิลปินรับเชิญ 2 คนคือ สมวงศ์ ทัพพรัตน์ และสุรพล แสนคำ และ
สมาชิกกลุ่มประกอบด้วย โกวิทย์ เสนีย์วาสน์ ชลิต หนูนาค บุญส่ง อันตรเสน ภิญโญ
เพชรแก้ว ยงยุทธ ดำศรี วิโรจน์ ทรงยศ วีระศักดิ์ แซ่จู้ สันติ แก้วจางง สุนทร พรหมแก้ว

สมคิด อินทน์พัฒน์ หมัดหนูต บุญเทียม และอรรถพล ลือขจร (นิทรรศการศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 3. 2528 : ไม่มีเลขหน้า)

นิทรรศการศิลปกรรมกลุ่มเลครั้งที่ 4 ที่จัดขึ้น ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานีนั้นไม่มีเอกสารอ้างอิง ซึ่งศิลปินส่วนใหญ่ยังคงเป็นแกนนำกลุ่มเดิมเป็นหลักและจากปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมากลุ่มเลก็ลดบทบาทลงทั้งนี้ โกวิทย์ เสนีย์วาสน์ (2541 : สัมภาษณ์) กล่าวว่ากลุ่มเลว่างเว้นจากการแสดงผลงานเนื่องจากสมาชิกกลุ่มมีภาระรับผิดชอบในครอบครัว เรื่องส่วนตัวและปัญหาอื่น ๆ มากขึ้น ทำให้ไม่มีผลงานออกสู่สายตาสาธารณชน สมาชิกส่วนใหญ่ที่แสดงผลงานในระยะเวลาที่ผ่านมาก็ยังมีโอกาสทำงานศิลปะอยู่บ้างเมื่อมีเวลารว่างจากงานอื่น ๆ ซึ่งก็ได้มีสมาชิกส่วนหนึ่งได้รวบรวมผลงานแสดงในนามกลุ่มด้ามขวานขึ้นภายในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมียุงยุทธ ดำศรี เป็นแกนนำและต่อมาได้ร่วมมือกับภิญโญ เพชรแก้ว พัฒนาไปเป็นกลุ่มศิลปินด้านดนตรีในปัจจุบัน

ภิญโญ เพชรแก้ว (2541 : สัมภาษณ์) กล่าวว่าในอนาคตคาดว่าจะมีการฟื้นตัวเองขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง แต่ขณะนี้ควรมีผู้นำกลุ่มที่มีความตั้งใจและอุทิศเวลาให้กับกลุ่มอย่างเต็มที่ซึ่งที่ผ่านมาแกนนำกลุ่มที่มีความตั้งใจในการประสานงานคือ อรรถพล ลือขจร ได้เสียชีวิตลง บุญส่ง อันตรเสน ไปประกอบธุรกิจที่อื่นและอีกปัญหาหนึ่งคือปัจจัยงบประมาณการดำเนินการของกลุ่มยังอยู่ในวงจำกัด ตลอดจนการขาดการแลกเปลี่ยนความคิดกับบุคคลอื่น ๆ นอกวงการความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเลกับศิลปินส่วนกลาง ทุกสิ่งทุกอย่างถ้าได้มีการฟื้นฟูและทุกคนร่วมมือเป็นแนวทางเดียวกันจะสามารถทำให้กลุ่มเลกลับมาอีกครั้งได้

จากช่วงเวลาที่ผ่านมานับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 จนถึงการแสดงผลงานครั้งที่ 4 ในปี 2529 กลุ่มเลได้มีแนวทางอันแน่วแน่ในการที่จะพัฒนาระดับศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้ให้ทัดเทียมกับภูมิภาคอื่นของประเทศ ดังปรากฏข้อความในคำนำสู่อัจฉริยะประกอบนิทรรศการศิลปกรรมครั้งที่ 1 - ครั้งที่ 3 ซึ่งมีความสัมพันธ์และแสดงจุดประสงค์เด่นชัดคือ (นิทรรศการศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 2. 2526 : 2)

ปัจจุบันวงการศิลปะในบ้านเรานั้นวันจะตื่นตัวมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการจัดแสดงศิลปกรรมขึ้นหลายครั้งในแต่ละปี สำหรับภาคใต้เรานั้นปรากฏว่ามีความตื่นตัวทางด้านนี้น้อยมาก ด้วยเหตุนี้พวกเราซึ่งมีทั้งครู อาจารย์และประชาชน ที่สนใจการสร้างสรรคผลงานด้านศิลปกรรม จึงได้รวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันว่าเพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางด้านศิลปะและส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์ตามแนวความคิดของตัวเองอย่างอิสระ อันจะเป็นการพัฒนาผลงานทางด้านศิลปะให้ก้าวหน้าต่อไป ทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคใต้ของเรา

กลุ่มเลนับได้ว่าเป็นกลุ่มศิลปินกลุ่มแรกของภาคใต้ที่สร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อสังคมภาคใต้ของไทย เป็นผู้บุกเบิกศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้ที่ควรบันทึกจดจำเป็นประวัติศาสตร์วงการศิลปะร่วมสมัยของภาคใต้โดยแท้ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลประวัติศิลปินโดยคัดเลือกเฉพาะผู้ที่แสดงผลงานในกลุ่มและนิทรรศการอื่น ๆ ในภาคใต้โดยใช้แบบสำรวจข้อมูลศิลปินในภาคใต้ ให้ศิลปินแต่ละท่านกรอกข้อมูลแล้วนำมาภาลั่นกรองเอาเฉพาะศิลปินที่มีผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยที่แสดงผลงานมาไม่ต่ำกว่า 3 ครั้งเพื่อทำการศึกษา ดังมีชื่อปรากฏดังนี้

1. โกวิทย์ เสนีย์วาสน์
2. บุญส่ง อันตรเสน
3. ภิญโญ เพชรแก้ว
4. สันติ แก้วจ้านง
5. สุนทร พรหมแก้ว
6. หมัดหนูด บุญเทียม
7. อรรถพล ลือขจร

กลุ่มสมิหลา

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา ศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้ได้มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่สามารถชื่นชมและรับรู้เกี่ยวกับผลงานศิลปะได้มากขึ้นตามลำดับ ประกอบกับแวดวงศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทยโดยรวมได้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมาก การสื่อสารที่ทันสมัยทำให้ทุกคนสามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเมื่อครั้งศิลปินไทยที่มีชื่อเสียงและไปพำนักเพื่อสร้างงานศิลปะในต่างประเทศอย่าง กมล ทัศนกาญจล ศิลปินอิสระอย่างประเทือง เอมเจริญ และอำไพ สุวรรณอักษร ได้ร่วมเดินทางลงมาหาดใหญ่เมื่อปี พ.ศ. 2529 เพื่อร่วมพิธีเปิดนิทรรศการและการบรรยายทางศิลปะในนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย

ครั้งที่ 1 ของกลุ่มสมิหลา ได้รับความสนใจการซักถามพูดคุยเรื่องศิลปะเป็นอย่างดีจากนักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่มาร่วมงาน

การปรากฏชื่อกลุ่มสมิหลาขึ้นในปี พ.ศ. 2529 นับได้ว่าเป็นกลุ่มศิลปินกลุ่มที่ 2 ที่มีการเคลื่อนไหวทางด้านศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้ที่มีลักษณะรูปแบบของขบวนการกลุ่มศิลปิน กลุ่มสมิหลา (นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยครั้งที่ 1. 2529 : 4 - 5) มีหลักการที่ว่าในแวดวงศิลปกรรมของไทยในปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์กันอยู่แล้วว่าการจัดนิทรรศการทางศิลปกรรมนั้น ส่วนมากจะจัดกันเฉพาะในกรุงเทพฯ เสียเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งตัวศิลปินและสถานศึกษาทางศิลปะก็อยู่ในกรุงเทพฯ เสียมาก อันเป็นผลให้ต่างจังหวัดดูเงียบเหงาและห่างไกลกับศิลปะ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้รักศิลปะรวมตัวกันขึ้นที่ภาคใต้ โดยมีความปรารถนาเพื่อสร้างบรรยากาศทางศิลปะอันเป็นผลต่อการศึกษาของเยาวชนและผู้สนใจทั่วไป โดยมีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะจัดแสดงผลงานศิลปะเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือตามโอกาสอันควร โดยแบ่งสมาชิกออกเป็น 2 ลักษณะคือ สมาชิกร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมและสมาชิกร่วมสร้างสรรค์กิจกรรม

กลุ่มสมิหลาจัดให้มีการแสดงนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยครั้งที่ 1 ขึ้นเมื่อวันที่ 9 - 31 มกราคม 2529 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย (หาดใหญ่ใน) จังหวัดสงขลา โดยมีสมาชิกร่วมแสดงผลงานดังนี้ เกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล จีรพรรณ บุญเจริญ จำเนียรบุญญโสพรรณ ชัยยันต์ มณีสอาด ชาญ วาริรัตน์ ธิดิมา ก้วพานิช นิกร ไชโยธา พิชัย สุปการ พิชรี กัมพลานนท์ มุฮำมัด โรจนอุดมศาสตร์ วุฒิ วัฒนสิน วิโรจน์ (ศิลา) บุญรัตน์ ศกุลตลา พุกกะเวส สมเกียรติ (เกียรติ) ทวีพันธ์วิรุฬห์ สุเมธ พีรภูมิ สุรศักดิ์ ผืนเขียว และอดิศักดิ์ จันทร์ลำภู

นิกร ไชโยธา (2541 : สัมภาษณ์) แกนนำและผู้ประสานงานกลุ่มสมิหลาในนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 1 กล่าวว่า เมื่อปี พ.ศ. 2527 ได้เดินทางมารับราชการเป็นครูศิลปะในโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย โดยการแนะนำของอาจารย์ธรรมบุญ วิสัยจร ว่าโรงเรียนมีศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งน่าจะพัฒนาเป็นศูนย์ศิลปะที่สำคัญของภาคใต้ได้ และได้พบกับวุฒิ วัฒนสิน ซึ่งเป็นครูศิลปะอยู่ก่อนแล้วประกอบกับเคยมีงานแสดงด้านศิลปะในสวนกลางมาหลายครั้งซึ่งนับเป็นนิมิตหมายที่ดีว่าจะได้ร่วมกันประสานงานจัดตั้งกลุ่มศิลปินเพื่อแสดงผลงานในภาคใต้ขึ้น นอกจากนี้ยังได้พบกับสมเกียรติ ทวีพันธ์วิรุฬห์ ซึ่งเป็นเพื่อนเก่าสมัยเรียนที่กรุงเทพฯ และจากประสบการณ์ระหว่างปี 2521 - 2527 ในขณะที่อยู่กรุงเทพฯ นั้น ได้เคยร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะและการจัดนิทรรศการอยู่หลายครั้งโดยเฉพาะได้ประสบการณ์จากอาจารย์กำจร สุนพงษ์ศรี อาจารย์สันติ อิศโรธกุล อาจารย์อำนาจ เย็นสบาย และอาจารย์วิรุณ ตั้งเจริญ ก็ได้นำประสบการณ์เหล่านั้นมาพูดคุยในการจัดตั้งกลุ่มศิลปินศิลปะขึ้นในภาคใต้ จริง ๆ ก่อนหน้านั้นคือ

ปี พ.ศ. 2525 ได้เดินทางมาหาดใหญ่ช่วงนั้นก็ได้อิทธิพลทางศิลปะของกลุ่มเล ซึ่งได้จัดขึ้นเป็นครั้งแรกที่โรงแรมเพรสซิเดนท์ ก็ได้พบปะพูดคุยกับสมาชิกกลุ่มเลหลายคนรู้จักบรรยากาศทางศิลปะมีความคึกคักพอสมควร

การได้พบกับวุฒิ วัฒนสิน และสมเกียรติ ทวีพัชรวินวิรุฬห์ ก็ได้มีแนวคิดในการจัดตั้งกลุ่ม โดยคุณสมเกียรติได้พาไปรู้จักกับคุณมุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์ คุณศิลา บุญรัตน์ และคุณชาญ วารรัตน์ ซึ่งรับราชการอยู่ที่คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หลังจากนั้นก็ได้พบปะพูดคุยกันตลอดเวลาจนปี 2528 ก็ได้ส่งจดหมายหนังสือเชิญบรรดาครูอาจารย์ศิลปะและผู้เกี่ยวข้องของวงการสาขาอาชีพศิลปะในหลาย ๆ จังหวัดที่แต่ละคนพอรู้จักมักคุ้นเพื่อเชิญมาประชุมก็ได้มีสมาชิกส่วนหนึ่งมาร่วมประชุมได้ข้อสรุปการจัดตั้งกลุ่มศิลปินขึ้นภายใต้ชื่อ "กลุ่มสมิหลา" ซึ่งเป็นชื่อสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาคือแหลมสมิหลา (ปัจจุบันใช้คำว่าแหลมสมิหรา) เพื่อให้เป็นชื่อที่ทุกคนจำได้ง่ายที่สุด หลังจากนั้นก็ได้มีการเตรียมงานในการจัดนิทรรศการครั้งแรกขึ้นในปี 2529 การประสานงานก็ได้เชิญศิลปินที่มีชื่อเสียงจากกรุงเทพฯ ร่วมแสดงผลงานในฐานะศิลปินรับเชิญ ได้เชิญคุณประเทือง เอมเจริญ และคุณกมล ทัศนัญชลี ซึ่งได้เดินทางกลับจากอเมริกาพอดีในช่วงนั้น มาเป็นผู้บรรยายทางศิลปะก็ได้สร้างความคึกคักเป็นอย่างยิ่งต่อการศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้ในขณะนั้น การแสดงนิทรรศการครั้งที่ 1 ได้รับความสนใจจากนักเรียน นักศึกษา เยาวชนและประชาชนในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียงเป็นอย่างยิ่ง หลังจากนั้นก็ได้จัดเรื่อยมาทั้งจัดบ้างหยุดบ้างในบางช่วงตามสถานการณ์ในส่วนของสมาชิกก็ได้สร้างสรรค์ผลงานมากขึ้น บางคนก็ได้แยกไปตั้งกลุ่มใหม่ หลายคนมีโอกาสดแสดงผลงานเดี่ยวมากขึ้น และหลาย ๆ คนได้รับเกียรติรับเชิญจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศให้ส่งผลงานเข้าร่วมแสดงในโอกาสต่าง ๆ

กลุ่มสมิหลาได้มีการนำเสนอผลงานศิลปะกรรมต่อสาธารณชนมาอย่างสม่ำเสมอโดยมีศิลปินหมุนเวียนร่วมแสดงผลงานโดยมีเป้าหมายสำคัญก็เพื่อการศึกษาของเยาวชนและผู้สนใจทั่วไปทางภาคใต้ และสำหรับสมาชิกนั้นก็ยังมีข้อจำกัดใด ๆ ขอเพียงแต่ให้มีใจรักศิลปะและพร้อมที่จะสร้างสรรค์ (กลุ่มสมิหลา. 2530 : 3) กลุ่มสมิหลาได้จัดแสดงผลงานครั้งแรกเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2529 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมหาดใหญ่วิทยาลัยโดยทันตแพทยวิจารณ์ วิสารทพงศ์ ให้เกียรติเป็นประธาน ปี 2530 ทางกลุ่มได้จัดนิทรรศการ ครั้งที่ 2 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมหาดใหญ่วิทยาลัยอีกครั้ง โดยคุณเคร่ง สุวรรณวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองหาดใหญ่ให้เกียรติเป็นประธานและมีการอภิปรายทางศิลปะโดยจำง แซ่ตั้ง ปี 2531 กลุ่มสมิหลาจัดนิทรรศการครั้งที่ 3 ขึ้น ณ ศูนย์การค้าไอเซียนดิพาร์ทเมนท์สโตร์หาดใหญ่ โดยรับเกียรติจากศาสตราจารย์ สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ ผู้อำนวยการสถาบันทักษิณคดีศึกษา เป็นประธานเปิดงาน ครั้งที่ 4

กลุ่มสมิหลาได้จัดแสดงผลงานระหว่างกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 22 ซึ่งจังหวัดสงขลาเป็นเจ้าภาพ ณ สนามคมหินหล่า หาดใหญ่ โดยคุณเฉลิมเกียรติ เจริญวิศาล เป็นประธานเปิดนิทรรศการ (กลุ่มสมิหลา. 2533 : ไม่มีเลขหน้า)

ปี พ.ศ. 2533 กลุ่มสมิหลาได้รับเกียรติจากสถาบันทักษิณคดีศึกษา เกาะยอ สงขลา เพื่อร่วมแสดงนิทรรศการทางศิลปะกลุ่มสมิหลาครั้งที่ 5 ขึ้นเนื่องในโอกาสเปิดอาคารพลาพัฒนา โดยมี ฯพณฯ เปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ เป็นประธานในพิธีเปิด โดยมี สมาชิกร่วมแสดงผลงานจำนวน 16 คน ดังนี้ กมล คงทอง เกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล จริญญา ฤทธิธรม์ ชาญ วาริรัตน์ ชาญชัย ปาณูปกรณ์ ชัยยันต์ มณีสะอาด อติมา ก้วพานิช นิกร ไชโยธา พรทิพย์ อุไรรัตน์ มูฮำหมัด โรจนอุดมศาสตร์ วุฒิ วัฒนสิน วิหุร ตั้งสงวนสิทธิ์ ศิลานุญรัตน์ สมเกียรติ ทวีพันธ์วิรุฬห์ สุรศักดิ์ ผืนเขียว อร่ายัน เลาสัตย์ และเป็นศิลปินร่วมแสดงอีกจำนวน 4 คน ดังนี้ จุฎฐ ศรียะพันธ์ มนตรี สังข์มุสิกานนท์ มโน พิสุทธิรัตนานนท์ และองอาจ ศรียะพันธ์ โดยมีมูฮำหมัด โรจนอุดมศาสตร์ เป็นประธานจัดนิทรรศการ

ศาสตราจารย์สุทิวรงค์ พงศ์ไพบุลย์ ได้เขียนคำปรารภในสูจิบัตรการแสดงนิทรรศการครั้งนี้ว่า

ศิลปินกลุ่มสมิหลาเป็นกลุ่มแรกที่ทำให้เกียรตินำผลงานด้านศิลปะภาพเขียนมาจัดนิทรรศการที่สถาบันทักษิณคดีศึกษา สมาชิกชมรมนี้ส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้เป็นแหล่งบ่มเพาะและปรุงแต่ง ผลงานจำนวนไม่น้อยจึงมีกลิ่นอายวัฒนธรรมภาคใต้สอดเสริมอยู่อันจะยังผลให้ผู้สัมผัสได้ซึมซับและภาคภูมิใจที่จะสรรเอาส่วนดีเหล่านั้นบ่มเพาะและปรุงแต่งอารมณ์และทัศนะทางศิลปะของตนให้สอดคล้องประสานกับสภาพสังคมอันนี้นับว่าศิลปินกลุ่มสมิหลาได้มีส่วนช่วยเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ของท้องถิ่นให้มีบุคลิกภาพไม่ขัดเขินกับทรัพยากรด้านวัฒนธรรมซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งมั่นของสถาบันทักษิณคดีศึกษา (กลุ่มสมิหลา. 2533 : ไม่มีเลขหน้า)

ปีพ.ศ. 2534 กลุ่มสมิหลาได้รับเกียรติจากคณะกรรมการอำนวยการจัดงานทะเลทิพย์ ให้เป็นผู้จัดแสดงผลงานศิลปะเพื่อการกุศลร่วมสมทบทุนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 "ทะเลทิพย์" ซึ่งนับเป็นการแสดงผลงานครั้งที่ 6 ของกลุ่ม ในการนี้ทางกลุ่มถือว่าเป็นครั้งสำคัญยิ่งของกลุ่ม จึงได้เชิญศิลปินที่มีชื่อเสียงของชาติหลายท่านเข้ามาร่วมแสดง รวมทั้งศิลปินรับเชิญที่มีชื่อเสียงจากประเทศมาเลเซียอีกส่วนหนึ่ง ตลอดจนความร่วมมือจากคณะครู อาจารย์ และศิลปินอิสระในภาคใต้ได้ส่งผลงานเข้าร่วมแสดงในนามศิลปินรับเชิญจากภาคใต้ ในครั้งนี้นักกว่า 30 คน ซึ่ง

เป็นนิมิตหมายที่ดียิ่งต่อวงการศิลปะของภาคใต้ (ทะเลทิพย์. 2534 : 66) จากสภาพของสังคมในภาคใต้ยังคงสัมผัสได้กับศิลปวัฒนธรรมในอดีตที่คงอยู่ทั่วไปทำให้ศิลปินกลุ่มสมิหลาได้ใช้เป็นข้อมูลแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ออกมาอย่างไม่ขาดสายทั้งที่ปรากฏในการแสดงผลงานของกลุ่มศิลปินและการแสดงผลงานเดี่ยวของศิลปินในภาคใต้ กลุ่มสมิหลาได้มอบหมายให้วุฒิ วัฒนสิน เป็นผู้ประสานงานประธานจัดนิทรรศการครั้งที่ 7 ในปี พ.ศ. 2535 แต่เกิดเหตุการณ์ผันผวนหลาย ๆ ด้านไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายทำให้กลุ่มสมิหลาเริ่มเลื่อนหายไปจากแวดวงศิลปกรรมในภาคใต้

ในช่วงเวลาที่ศิลปินกลุ่มสมิหลาหยุดการเคลื่อนไหวทางด้านศิลปกรรมในภาคใต้ขณะนั้นกลับมีเหตุการณ์อื่นที่แสดงถึงการเคลื่อนไหวทางศิลปะอย่างแพร่หลายมากขึ้นกล่าวคือผู้สร้างสรรค์งานศิลปะหรือศิลปินแต่ละคนยังคงทำงานศิลปะอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ศิลปินหลาย ๆ ท่านได้รวบรวมผลงานที่สร้างขึ้นใหม่ นำออกแสดงในลักษณะการแสดงเดี่ยว บ้างก็รวมกลุ่มเฉพาะกิจ เช่น นิทรรศการภาพเขียน 25 ศิลปินชาวใต้ นิทรรศการกลุ่มครูศิลป์ (ปัตตานี) ตลอดจนการแสดงผลงานนิทรรศการของนักศึกษาที่เรียนด้านศิลปะและศิลปศึกษาทั้งจากวิทยาลัยอาชีวศึกษา สถาบันราชภัฏ และมหาวิทยาลัยในภาคใต้ ตลอดจนการนำผลงานศิลปะจากนิทรรศการอื่น ๆ เช่น การนำนิทรรศการกลุ่มที่มีชื่อเสียงในสวนกลางมาจัดจตุรัสในภาคใต้ การนำผลงานจากการประกวดในสวนกลางมาแสดงสัญจร และการนำผลงานศิลปกรรมของ ฯพณฯ ชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี มาจัดสัญจร 3 จังหวัดในภาคใต้ คือ ปัตตานี สงขลา และตรัง ในปี พ.ศ. 2538 นับได้ว่าช่วงเวลาดังกล่าวศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้ได้มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องมีขาดตอน นอกจากนี้ศิลปินหลาย ๆ ท่านได้มีการติดต่อกับศิลปินต่างประเทศในแถบเอเชียมากขึ้นจนนำไปสู่การแสดงนิทรรศการศิลปะระดับนานาชาติดังเช่นในปัจจุบัน

หลังจากกลุ่มสมิหลาได้หยุดการเคลื่อนไหวนิทรรศการศิลปะในรูปแบบของขบวนการกลุ่มศิลปินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา รวมเวลา 5 ปี ความพยายามที่จะปลุกกระแสศิลปะในส่วนภูมิภาคให้คึกคักเป็นที่สนใจกว้างมากขึ้น ทางกลุ่มได้ต่อสู้กับปัญหาอย่างต่อเนื่อง กระทั่งงานนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย "หนึ่งทศวรรษกลุ่มสมิหลา" จัดขึ้นระหว่างวันที่ 16 - 28 กุมภาพันธ์ 2540 ที่โรงแรมเอเซียขนาดใหญ่ นับเป็นการแสดงผลงานครั้งที่ 7 โดยมีนิกร ไชยโยธา หัวแรงคนสำคัญพร้อมเพื่อนคือ กมล คงทอง ชาญ วาริรัตน์ ธิตติมา กั้วพานิช พรทิพย์ อุไรรัตน์ วิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์ ศตวรรษ ช่วยนุ่ม เกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล ชาญชัย ปาณุปกรณ์ มนตรี สังข์มุสิกานนท์ วุฒิ วัฒนสิน และสมพร ชัยจิต การกลับมาครั้งนี้ก็เพื่อจะบอกว่าพวกเราที่ยืนหยัดเจตนารมณ์ทางศิลปะเพื่อท้องถิ่น ไม่ได้หายไปไหน แผนงานของกลุ่มในอนาคตก็คือออกตระเวนแสดงผลงานให้ครบทุกจังหวัดในภาคใต้ (สุนัยข่าวภาคใต้. 2540 : 31) พ.ศ. 2541 เป็นการจัดนิทรรศการขึ้นอีกครั้งหนึ่งของกลุ่มนับเป็นครั้งที่ 8 โดยจัดขึ้น ณ

โอเดียนซ็อบปิ้งมอลล์ หาดใหญ่ โดยมีสมาชิกเพิ่มเข้ามาคือ ชัยยศ ศุกกิจ และรัตนชัย ไชยรัตน์ กับสมาชิกเก่าตั้งแต่ครั้งเริ่มแรกคือ จำนงค์ อุไรรัตน์ และในปี พ.ศ. 2542 กลุ่มสมิหลาได้กำหนดจัดแสดงผลงานขึ้น ณ ศูนย์กีฬาปัตตานีสปอร์ตคลับ จังหวัดปัตตานี ระหว่างวันที่ 13 - 28 กุมภาพันธ์ ในหัวข้อ "จิตใต้สำนึก" โดยมีวุฒิ วัฒนสิน เป็นผู้ประสานงานการจัดนับเป็นนิทรรศการ ครั้งที่ 9 ของกลุ่ม ช่วงระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมาสมาชิกของกลุ่มสมิหลาได้มีศิลปินหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนนำผลงานออกสู่สาธารณชนในภาคใต้ตามความสะดวกและสมัครใจของสมาชิกแต่ละคนนับเป็นกลุ่มศิลปินอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้สร้างประวัติศาสตร์ให้แก่วงการศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้อย่างแท้จริง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศิลปินที่เคยแสดงผลงานภายใต้ชื่อกลุ่มสมิหลาเพื่อทำการส่งแบบสำรวจข้อมูลศิลปินในภาคใต้ให้ศิลปินได้กรอกข้อมูลแล้วนำมาคัดเลือกเฉพาะศิลปินที่สร้างงานจิตรกรรมร่วมสมัยและนำออกแสดงทั้งในรูปแบบนิทรรศการกลุ่ม นิทรรศการเดี่ยว หรือนิทรรศการอื่นในภาคใต้มาไม่ต่ำกว่า 3 ครั้ง เพื่อทำการศึกษาดังมีชื่อปรากฏดังนี้

1. กมล คงทอง
2. เกียรติ ทวีพันธ์วิรุฬห์
3. เกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล
4. จริญญา ฤทธิ์รัฐม
5. จำเนียร ปุญญโสพรรณ
6. ชัยยศ ศุกกิจ
7. ชาญ วารรัตน์
8. ชาญชัย ปาณูปกรณ์
9. ชัยยันต์ มณีสอาด
10. อิติมา ก้วพานิช
11. นิกร ไชโยธา
12. พรทิพย์ อุไรรัตน์
13. พิชัย สุปการ
14. มนตรี สังข์มุสิกานนท์
15. มุฮำมัด โวจนอุดมศาสตร์
16. รัตนชัย ไชยรัตน์
17. จิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์
18. วุฒิ วัฒนสิน
19. ศตวรรษ ช้วยนุ่ม

20. ศิลา บุญรัตน์
 21. สมพร ชัยจิต
 22. สุรศักดิ์ ผันเขียว

กลุ่มทักซิณ

ด้วยเหตุที่กลุ่มสมิหลามีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับศิลปินชาวมาเลเซีย โดยเฉพาะศิลปินมีชื่ออย่าง ชอง ฮิป เสิง (Chong Hip Seng) แห่งมาเลเซียและพรรคพวก ซึ่งเริ่มคุ้นเคยกับกลุ่มสมิหลามาตั้งแต่ ปี 2531 หลังจากนั้นได้ไปมาหาสู่แสดงงานกันเสมอโดยสมาชิกกลุ่มสมิหลาเดินทางไปแสดงผลงานศิลปะที่มาเลเซีย 3 ครั้ง ทางฝ่ายศิลปินมาเลเซียก็เดินทางเข้ามาร่วมแสดงผลงานศิลปะในภาคใต้หลายครั้ง ภาพการเชื่อมโยงเหล่านี้เป็นการสร้างมุมมองการเข้ามาท่องเที่ยวของเพื่อนบ้านในรูปแบบใหม่ (ศูนย์ข่าวภาคใต้. 2540 : 31)

พ.ศ. 2534 กลุ่มศิลปินจากประเทศมาเลเซีย ประกอบด้วย ชอง ฮิป เสิง (Chong Hip Seng) จาง โผย ยิป (Cheang Pooi Yip) โกว เบง กอน (Goh Beng Kwan) เฮง ฮิว ลิน (Heng Eow Lin) โคว ซุย โฮ (Khoo Sui - Ho) ล่าย เยา เฟต (Lye Yan Fatt) ยอง เล็ก หลิง (Yeong Seak Ling) มุฮาหมัด นาจิบ บิน อหมัด ดาวา (Mohamed Najib Bin Ahmad Dawa) ยวน ซี หลิง (Yuan Cee Ling) และ เรย์ แลงเกนบัท (Ray Langenbach) ได้รับเชิญจากกลุ่มสมิหลาเพื่อเข้าร่วมแสดงนิทรรศการภาพเขียนในงานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 ณ สถาบันทักษิณคดีศึกษา เกาะยอ จังหวัดสงขลา ทำให้เกิดความร่วมมืออันนำไปสู่การพัฒนาทางศิลปะสมัยใหม่ในพื้นที่สามเหลี่ยมเศรษฐกิจในภาคใต้ของประเทศไทยขึ้นอย่างจริงจัง ประกอบกับในช่วงเวลาดังแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมาในขณะที่ศิลปินกลุ่มสมิหลาหยุดการเคลื่อนไหวทำให้สมาชิกส่วนหนึ่งประกอบด้วย มุฮำมัด โรจนอุดมศาสตร์ และศิลา บุญรัตน์ หันไปสร้างความสัมพันธ์กับศิลปินของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์มากขึ้นตามลำดับ ซึ่งนำไปสู่การก่อตั้งกลุ่มศิลปินขึ้นใหม่ภายใต้ชื่อกลุ่มทักซิณ (Southern Artists' Group)

การพบปะของคนทำงานศิลปะในเมืองหาดใหญ่กับศิลปินชาวมาเลเซียและสิงคโปร์ ถือเป็นปรากฏการณ์ที่ดีต่อวงการศิลปะในภาคใต้ ปี 2537 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการก่อตั้งกลุ่มทักซิณมีสมาชิก 9 คน คือ โก เบง กอน (Gon Beng Kwan) ชาวสิงคโปร์ ชอง ฮิป เสิง (Chong Hip Seng) เฮง ฮิว ลิน (Heng Eow Lin) ชาวมาเลเซีย และศิลปินในหาดใหญ่ คือ จรียา น้อยอุทัย ไพลอ ฝนชะ มุฮำหมัด โรจนอุดมศาสตร์ รัตนชัย ไชยรัตน์ วสันต์ เพชรนิล และศิลา บุญรัตน์ มีแนวคิดที่จะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะออกเผยแพร่สู่สายตาสาธารณชน อีรพจน์ จุฑาศรี ประธานกรรมการบริหาร บริษัทจตุลติศ ดีเวลลอป จำกัด (มหาชน) ผู้ให้

การสนับสนุนวงการศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้ได้กล่าวถึงการแสดงผลงานศิลปะในภาคใต้ (กลุ่ม ทักษิณ. 2537 : ไม่มีเลขหน้า) ว่า

การแสดงผลงานศิลปะของกลุ่มศิลปิน ในภาคใต้ครั้งนี้ก็เป็นที่ยืนยันได้เป็นอย่างดี ว่างานศิลปะมิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะในเมืองหลวงเท่านั้นแต่กระแสความตื่นตัวนี้ได้กระจายไปสู่ส่วนภูมิภาคของประเทศเช่นเดียวกัน จึงนับเป็นนิมิตหมายอันดีที่สมาชิกของกลุ่มได้มาผนึกกำลังกันอย่างเหนียวแน่นเพื่อผลักดันผลงานศิลปะให้ปรากฏแก่สายตาสาธารณชนและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดงานครั้งนี้ได้รับเกียรติจากศิลปินของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์นำผลงานมาแสดงให้ชมด้วย นับว่าเป็นความสำเร็จในอีกระดับหนึ่งที่จะทำให้การพบปะแลกเปลี่ยนทัศนคติความคิดเห็นด้านศิลปะเพื่อเผยแพร่ผลงานในภูมิภาคนี้ ผมรู้สึกดีใจที่ได้เห็นคนทำงานศิลปะของภาคใต้มีการตื่นตัวในการจัดแสดงผลงานซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นต่อพลังสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดผลงานหลากหลายและส่งเสริมให้งานศิลปะทางบ้านเราขยายตัวมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยจุดประกายความคิดและขัดเกลาแนวทางให้ศิลปินรุ่นใหม่ ๆ ต่อไป

มูฮำมัด โรจนอุดมศาสตร์ (2541 : สัมภาษณ์) กล่าวถึงการก่อตั้งกลุ่มทักษิณว่า ในช่วงระยะเวลาที่กลุ่มสมิหลาหยุดการเคลื่อนไหวทางศิลปะนั้น ได้มีสมาชิก 4 - 5 คน มีแนวคิดว่าจะมีการจัดนิทรรศการศิลปะขึ้นมาบ้างซึ่งได้รวมตัวกันก็มีสมาชิกที่เป็นชาวใต้ 6 คน เพื่อจัดนิทรรศการซึ่งได้คิดกันว่าถ้ามีเฉพาะสมาชิก 6 คน ผลงานอาจไม่มีความหลากหลายเท่าที่ควร จึงได้เชิญชวนเพื่อนศิลปินชาวมาเลเซียและสิงคโปร์มาร่วมด้วย โดยใช้ชื่อว่ากลุ่มทักษิณ เป็นเพราะว่าเราเป็นกลุ่มคนทำงานศิลปะในภาคใต้มีถิ่นฐานในภาคใต้ ในการแสดงผลงานครั้งแรกมีสมาชิกทั้งหมด 9 คน โดยจัดขึ้นที่กรุงเทพฯ และหาดใหญ่ปี 2538 เป็นนิทรรศการครั้งที่ 2 ของกลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 17 คน เป็นศิลปินชาวใต้ 5 คน ศิลปินมาเลเซีย 8 คน และศิลปินสิงคโปร์ 4 คน จัดขึ้น 3 แห่ง โดยหาดใหญ่เป็นสถานที่หลักเนื่องจากกลุ่มทักษิณได้มีสมาชิกผู้ก่อตั้งอยู่อาศัยในพื้นที่อีก 2 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพฯ และป็นังประเทศมาเลเซีย หลังจากนิทรรศการศิลปะของกลุ่มทักษิณผ่านไป 2 ครั้ง สมาชิกที่เป็นศิลปินชาวใต้หลายคนไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินงานได้ ในปี พ.ศ. 2540 เพื่อนศิลปินชาวมาเลเซียที่เป็นสมาชิกกลุ่มก็ได้รับไปจัดแสดงนิทรรศการแทนที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย แทนในนามกลุ่มอาเซียนอาร์ตทิสทกรู๊ป มีสมาชิก 6 ประเทศ ส่งผลงานเข้าร่วมได้แก่ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ใต้หวัน ฮองกง และออสเตรเลีย ถึงเวลานี้ทางกลุ่มทักษิณก็ได้ชลดตัวการเคลื่อนไหวทางศิลปะ คือ

ลักษณะกลุ่มศิลปินในภูมิภาคบ้านเราจะมีความคึกคักกันอยู่ในช่วงแรก ๆ ของการก่อตั้งกลุ่มหลัก จากนั้นก็ค่อยอ่อนล้าลงไป แต่กลุ่มทัศนศิลป์จริง ๆ ก็ยังไม่ได้ยุบตัวลงแต่อย่างไร

จากความสัมพันธ์ที่กระหว่างศิลปินในพื้นที่สามเหลี่ยมเศรษฐกิจภาคใต้ของไทยกับศิลปินเพื่อนบ้านประเทศใกล้เคียงที่ได้ดำเนินการมาเกือบ 10 ปี ได้ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยใช้ผลงานศิลปะเป็นสื่อ ได้นำไปสู่นิทรรศการศิลปะระดับนานาชาติขึ้นในภาคใต้ในระยะเวลาต่อมาภายใต้การดำเนินงานของกลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่

มุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์. (2541 : สัมภาษณ์) กล่าวว่ากลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่ จริง ๆ ไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทัศนศิลป์หรือกลุ่มอาเซียนอาร์ตทิสทรีฟในการดำเนินงานแต่ก็เป็นเพื่อน ๆ กันกับกลุ่มเดิม สีน้ำนานาชาติแห่งเอเชียได้จัดนิทรรศการมาแล้วถึง 10 ครั้ง และในครั้งที่ 11 ประเทศมาเลเซียเป็นเจ้าภาพ ประธานจัดงานครั้งนั้นก็เป็นสมาชิกกลุ่มทัศนศิลป์ด้วย ก็เลยเชิญสมาชิกกลุ่มทัศนศิลป์ที่เป็นศิลปินชาวใต้เข้าร่วม ซึ่งการเข้าร่วมต้องเป็นลักษณะกลุ่มก็เลยตั้งเป็นกลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่ขึ้นมาเพื่อเข้าร่วมในงานครั้งนั้น โดยเจ้าภาพให้โควต้าศิลปินจำนวน 8 คน เมื่อมีการประชุมหลังจากเสร็จงานก็ได้มีการเสนอให้กลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่เข้าเป็นสมาชิกถาวรของสมาพันธ์สีน้ำนานาชาติแห่งเอเชีย ซึ่งมีคุณโนงูชิ (Yoshikane Noguchi) เป็นประธาน

หาดใหญ่เป็นศูนย์กลางความเจริญและเป็นเมืองสำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้ทั้งในฐานะศูนย์กลางความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา การคมนาคม การท่องเที่ยว เป็นเมืองหน้าด่านในการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงและเป็นเมืองที่มีความพร้อมในการรองรับกิจกรรมระดับประเทศและระดับนานาชาติ แต่สิ่งหนึ่งที่ขาดหายไปจากเมืองใหญ่แห่งนี้ คือกิจกรรมทางด้านศิลปะที่มีคุณค่าและสะท้อนซึ่งความเจริญทางจิตใจและสังคม ตลอดจนเป็นปัจจัยในการเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีคุณภาพเพื่อรองรับการเติบโตของเยาวชนและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ประชาชนในหาดใหญ่ยังขาดโอกาสในการสัมผัสกับงานศิลปะที่มีคุณค่าอย่างมากเมื่อเทียบกับประชากรในเมืองหลวงหรือภูมิภาคอื่น จึงเป็นโอกาสดีที่สมาคมสีน้ำนานาชาติเอเชีย อันประกอบด้วยสมาชิกจาก 10 ประเทศ คือ ฮองกง ไต้หวัน ญี่ปุ่น จีน เกาหลี ปากีสถาน สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม และประเทศไทย ซึ่งได้ดำเนินการจัดโครงการมหกรรมสีน้ำนานาชาติเอเชียต่อเนื่องกันมาทุกปี โดยหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนในประเทศต่าง ๆ มีโอกาสชมผลงานจิตรกรรมสีน้ำนานาชาติเอเชีย สำหรับการจัดมหกรรมสีน้ำนานาชาติ ครั้งที่ 13 ประจำปี 1998 คณะกรรมการสมาพันธ์สีน้ำนานาชาติเอเชียได้ให้ความสำคัญกับนครหาดใหญ่ในฐานะเป็นเมืองเจ้าภาพในการจัดโครงการดังกล่าว เนื่องจากความพร้อมของนครหาดใหญ่ในหลาย ๆ ด้านดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้โดยการประสานการดำเนินการภายใต้ความรับผิดชอบของกลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่ (มุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์. 2540 : จดหมาย)

มุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์ อดีตสมาชิกและผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มสมิหลา แกนนำคนสำคัญของกลุ่มทักษิณ ในฐานะประธานกลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่ (มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งเอเชีย ครั้งที่ 13, 2541 : ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่ากลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่ได้เข้าร่วมแสดงงานมหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งเอเชีย ครั้งที่ 11 ในปี 2539 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย โดยทางสมาคมสีน้ำประเทศมาเลเซียเป็นเจ้าภาพจัดงาน การแสดงผลงานได้หมุนเวียนกันให้สมาชิกแต่ละประเทศเป็นเจ้าภาพจัดงานในปี พ.ศ. 2540 ทางสมาคมศิลปะสมัยใหม่ของประเทศญี่ปุ่นเป็นเจ้าภาพจัดงานครั้งที่ 12 และครั้งที่ 13 ทางกลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่ได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพ แต่ด้วยกลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ไม่สามารถดำเนินการได้เอง จึงได้ขอความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนมาร่วมกันเป็นเจ้าภาพ ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีระหว่างองค์กรต่าง ๆ และคนในชุมชนที่จะร่วมมือกันสร้างสรรค์กิจกรรมทางด้านศิลปะที่มีคุณค่าและสะท้อนซึ่งความเจริญทางจิตใจและสังคมที่ดีกับท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาเส้นทางการเคลื่อนไหวด้านศิลปะร่วมสมัยของกลุ่มทักษิณโดยรวมพบว่าการเคลื่อนไหวอยู่สองลักษณะ กล่าวคือ เส้นทางหนึ่งเป็นการเคลื่อนไหวด้านศิลปะร่วมสมัยที่เกี่ยวข้องเนื่องในพื้นที่สามเหลี่ยมเศรษฐกิจภายใต้ชื่อกลุ่มทักษิณ ซึ่งเป็นศิลปินในภาคใต้โดยเฉพาะเมืองหาดใหญ่กับกลุ่มศิลปินมาเลเซียและสิงคโปร์ และอีกเส้นทางหนึ่งเป็นการเคลื่อนไหวในระดับนานาชาติในกลุ่มเอเชีย เพื่อต้องการยกระดับศิลปะและศิลปินในภาคใต้ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายยิ่งขึ้นภายใต้ชื่อกลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่ โดยได้มีการรวบรวมศิลปินที่มีผลงานสีน้ำที่เป็นศิลปินชาวใต้ในการนำเสนอผลงานต่อสาธารณชน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สำรวจรายชื่อศิลปินพร้อมทั้งประวัติส่วนตัวศิลปินเพื่อคัดเลือกศิลปินที่แสดงผลงานมาไม่ต่ำกว่า 3 ครั้ง ทั้งในนามกลุ่มทักษิณ และกลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่ ตลอดจนนิทรรศการอื่น ๆ โดยได้จัดส่งแบบสำรวจข้อมูลศิลปินในภาคใต้ให้ศิลปินได้กรอกข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังมีรายชื่อปรากฏดังนี้

1. จริยา น้อยอุทัย
2. นุญล ปัญญาดี
3. ไพลอ ผลชนะ
4. มุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์
5. รัตนชัย ไชยรัตน์
6. วสันต์ เพชรนิล
7. ศิลา บุญรัตน์

กลุ่มศิลปินอิสระ

กลุ่มศิลปินอิสระในภาคใต้ การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากนิทรรศการศิลปะในโอกาสต่าง ๆ พบว่าเป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่งที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะและนำออกแสดงสู่สาธารณชน เมื่อมีโอกาส ซึ่งมีทั้งแสดงผลงานเพียงครั้งเดียว หรือ 2 ครั้ง แล้วเลิกหายไป ตลอดจนกลุ่มคนที่มีผลงานอย่างต่อเนื่องเป็นกลุ่มเฉพาะกิจที่ทั้งที่ประกอบอาชีพอิสระและผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ โดยเฉพาะกลุ่มครูอาจารย์ศิลปะในสถาบันต่าง ๆ กลุ่มคนเหล่านี้ล้วนแต่เป็นผู้ที่ได้ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวด้านศิลปะในภาคใต้ทั้งสิ้น ทั้งในแง่ของผู้สร้างสรรค์ ผู้เสพ ผู้สนับสนุน ตามแต่โอกาสอันควรและเหตุผลของแต่ละคน ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลการแสดงผลงานนิทรรศการศิลปะในโอกาสต่าง ๆ ในภาคใต้แล้วคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ผ่านการแสดงผลงานมาไม่ต่ำกว่า 3 ครั้ง เพื่อส่งแบบสำรวจข้อมูลศิลปินในภาคใต้ให้ศิลปินแต่ละท่านได้กรอกข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยดังมีชื่อปรากฏดังนี้

1. จรุง	ศรียะพันธ์ุ
2. ชนะ	ควรเลี้ยง
3. นันทา	โรจนอุดมศาสตร์
4. นิคอละ	ระเด่นอาหมัด
5. นิพนธ์	นิกาจี
6. แนบ	ทิชินพงศ์
7. มโน	พิสุทธรัตนานนท์
8. ไสว	เลี่ยมแก้ว
9. อองอาจ	ศรียะพันธ์ุ
10. อรายัน	เลาสัตย์
11. อัศวิน	ศิลป์เมธากุล
12. อัมพร	ศิลป์เมธากุล

เกือบ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา นับตั้งแต่กลุ่มเล่ได้จัดนิทรรศการศิลปะร่วมสมัยขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา ถือได้ว่าเป็นการเคลื่อนไหวในลักษณะของกลุ่มศิลปินที่ได้ช่วยพัฒนางานศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้อย่างแท้จริง จนทำให้เกิดกลุ่มศิลปินอื่น ๆ ตามมาในโอกาสต่าง ๆ เช่น กลุ่มสมิหลา กลุ่มทักษิณ กลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่ กลุ่มครุศิลป์ ฯลฯ เมื่อย้อนอดีตดูจะพบว่ากลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ได้พบกับปัญหาอุปสรรคอย่างมากมายทั้งจากภายในกลุ่มและสิ่งแวดล้อมปัจจัยภายนอก แต่ด้วยความมีใจรักที่ต้องการให้วงการศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้ได้พัฒนาขึ้นทัดเทียมกับภูมิภาคอื่นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อเยาวชนและประชาชนในภาคใต้ กลุ่มศิลปินต่างก็ได้ฟันฝ่าต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ มาตลอดจนลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะสถานที่ในการจัดนิทรรศการซึ่ง

มีทั้งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งที่ผ่านมามีภาคเอกชนในภาคใต้ โดยเฉพาะ จุลติศ หาดใหญ่ พลาซ่า โดยคุณธีรพจน์ จรุงศรี ประธานบริษัท จุลติศ ดีเวลลอป จำกัด (มหาชน) ได้พยายามให้การสนับสนุนการทำงานศิลปะของศิลปินในภาคใต้มาโดยตลอด มีการจัดตั้งศูนย์แสดงศิลปะ ความตั้งใจในการจัดตั้งศูนย์แสดงศิลปะ ก็เพื่อเปิดโอกาสให้คนทุกเพศทุกวัย ได้มีที่เสวนาแสดงออกซึ่งความคิด ผลงานและการสร้างสรรค์ เป็นการจุดประกายความหวังของศิลปินที่จะพัฒนางานศิลปะและถ่ายทอดแนวความคิดให้เยาวชนรุ่นหลัง แต่เป็นที่น่าเสียดายศูนย์แสดงศิลปะจุลติศ หาดใหญ่ พลาซ่า ต้องปิดตัวเองลง อันเป็นผลมาจากสภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ถึงอย่างไรความร่วมมือในภาคเอกชนก็ยังเป็นไปด้วยดี

ปัญหาสำหรับภาคใต้ประการสำคัญในแวดวงศิลปะร่วมสมัยคือยังขาดหอศิลป์เพื่อเป็นศูนย์ร่วมในการดำเนินกิจกรรม จากปัญหานี้ได้มีความพยายามของอดีตสมาชิกกลุ่มสมิหลาในระยะต้นและเป็นแกนนำในการก่อตั้งกลุ่มทักษิณ คือ ศิลา บุญรัตน์ ได้ดำเนินการจัดตั้งหอศิลป์เอกชนขึ้นเป็นแห่งแรกในหาดใหญ่หรือแห่งแรกในภาคใต้ บริเวณถนนปทุมกันท์ ริมรั้วมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยใช้งบประมาณตนเองประมาณ 2 ล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะเป็นส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนไหวได้ส่วนหนึ่ง

ศิลา บุญรัตน์ (2541 : สัมภาษณ์) กล่าวว่าเนื่องจากตนเองเป็นคนทำงานศิลปะ ประกอบกับกลุ่มศิลปินในภาคใต้ได้เริ่มมีการแสดงนิทรรศการศิลปะมากขึ้นจึงมีแนวคิดที่จะทำหอศิลป์และสตูดิโอขึ้นเพราะพื้นที่รองรับการจัดแสดงงานมีน้อยส่วนใหญ่จะได้รับความอนุเคราะห์จากศูนย์การค้าให้ใช้พื้นที่บางส่วนในส่วนของหอศิลป์จริง ๆ ยังไม่มี การคิดสร้างในส่วนตรงนี้ก็คาดว่าจะเป็นที่อีกสถานที่หนึ่งที่จะรองรับได้โดยเริ่มวางแผนการก่อสร้างเพื่อเป็นจัดเป็นที่ทำงานศิลปะและที่จัดแสดงผลงาน ตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา ก็ได้เริ่มลงมือก่อสร้างจริง ๆ ในปี 2536 ซึ่งล้มลุกคลุกคลานมาตลอดเนื่องจากงบประมาณทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นเงินส่วนตัวทั้งสิ้นจนกระทั่งปี 2539 การก่อสร้างก็ได้แล้วเสร็จซึ่งก็ได้ใช้เป็นสถานที่รับรองเพื่อนสมาชิกศิลปินในภาคใต้และศิลปินประเทศใกล้เคียงเรื่อยมาอย่างไม่เป็นทางการ แต่การดำเนินงานในลักษณะหอศิลป์จริง ๆ ก็ยังไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากยังขาดงบประมาณในการจัดการและบุคคลที่จะบริหารโดยตรง เนื่องจากตนเองใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงานศิลปะเสียส่วนมาก การดำเนินการหอศิลป์ที่จริงจังนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายโดยเฉพาะในส่วนภูมิภาคจำเป็นต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านนี้โดยตรงและส่วนตัวเองก็ไม่สันทัดในการดำเนินงานด้านหอศิลป์ ส่วนใหญ่ที่ผ่านมาก็ได้ใช้พื้นที่ส่วนนี้ร่วมกับคุณมุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เรื่อยมา เช่น การจัดพูดคุยเสวนาทางศิลปะตลอดจนเป็นสถานที่รับรองกลุ่มศิลปินทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่แวะเวียนเข้ามาหาดใหญ่ โดยเฉพาะปี 2541 ก็ได้เปิดตัวเป็นสถานที่จัดเลี้ยงรับรองศิลปินที่เข้ามาร่วมงานพิธีเปิดมหรम्मสิน้านานาชาติแห่งเอเชียครั้งที่ 13 ในอนาคตคาดว่าจะถ้ามีความพร้อมก็

จะเปิดแสดงผลงานศิลปะเป็นครั้งคราวเพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่สนใจได้เข้ามาศึกษาดูชมการจะให้เปิดถาวรแบบหอศิลป์ตามที่ได้งบประมาณภาคละ 50 ล้านบาทก็ลำบากเนื่องจากไม่มีงบประมาณในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ

ในส่วนของหอศิลป์ที่เป็นสถานที่ราชการกลุ่มศิลปินในภาคใต้ก็ได้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในลักษณะของความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหอศิลป์ขึ้นในสถานที่ราชการ ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นไปได้ในลักษณะของห้องนิทรรศการศิลปะหมุนเวียนตามสถาบันที่มีการเรียนการสอนศิลปะเป็นหลัก ลักษณะของหอศิลป์ที่สมบูรณ์แบบครบวงจรยังคงเป็นไปได้อยาก

เอกสารการประชุมสัมมนาทัศนศิลป์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 13 "ทศวรรษใหม่ : ศิลปะพัฒนาประเทศ" (2541 : 78 - 85) ได้นำเสนอเรื่องบทบาท หน้าที่ และประโยชน์ใช้สอยของอาคาร หอนิทรรศการศิลปกรรมและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งรายละเอียดมีทั้งความเป็นมาของการจัดตั้ง งบประมาณ บทบาท หน้าที่ ตลอดจนภาพประกอบการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ พร้อมรายละเอียด หน้า 84 เป็นภาพการก่อสร้างอาคาร หอศิลป์ ภาคอีสานมหาวิทยาลัยขอนแก่น พร้อมทั้งมาของงบประมาณ ก่อนจบบทความเป็นหน้าสีดำไม่มีเลขหน้าแสดงถึงลักษณะของการไว้ทุกข์หรือแสดงความอาลัยมีข้อความปรากฏว่า

**หอศิลป์ ภาคใต้ ได้รับงบ 50 ล้าน
สมัยรัฐบาล ชวน หลีกภัย มีการมอบ
หมายให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รับผิดชอบ ขณะนี้อยู่ไหน ?**

จากการตรวจสอบข้อมูลผู้รับผิดชอบในการประชุมสัมมนาปรากฏว่าผู้รับผิดชอบการจัดตั้งหอศิลป์ภาคใต้คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ หรือมหาวิทยาลัยทักษิณในปัจจุบัน จากเอกสารประกอบการสัมมนาดังกล่าวทำให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาที่เป็นครูศิลปะในภาคใต้รู้สึกสะเทือนใจอย่างยิ่ง หลาย ๆ ท่านไม่เคยทราบมาก่อนหลายท่านพอจะทราบบ้างแต่ไม่มีรายละเอียดมากนัก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีชวน หลีกภัย ได้กล่าวเปิดสัมมนาทางวิชาการ ประจำปี 2541 ของที่ประชุมสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ (ปอมท.) เมื่อวันที่เสาร์ที่ 30 พฤษภาคม 2541 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ตอนหนึ่งความว่า (สารสภาอาจารย์. 2541 : 7)

แต่ละพื้นที่ต้องมีเอกลักษณ์ของตัวเองมีคุณค่าที่วัดประเมินเป็นเงินไม่ได้ เมื่อผมเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งแรก ซึ่งได้เงินมี 3 จังหวัด ให้เชียงใหม่ 50 ล้านให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่รับผิดชอบให้ขอนแก่นตัวแทนภาคอีสาน 50 ล้านให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นรับผิดชอบให้สงขลา 50 ล้าน ให้ศรีนครินทร์วิโรฒที่สงขลารับผิดชอบ เพื่อจัดตั้งศูนย์นิทรรศการแสดง ศิลปะและขอร้องเขาไปขอให้ออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมเป็นเอกลักษณ์ ของพื้นที่ เชียงใหม่กับขอนแก่นไปด้วยดี สงขลาดูเหมือนจะจ่ายเงินผิด วัตถุประสงค์ เสียตายครับ เชียงใหม่กับขอนแก่นไปด้วยดีแล้ว ผมคิดว่า เป็นเล็กน้อยของการแสดงออกถึงคุณค่าที่มหาวิทยาลัยจะต้องเป็นผู้นำในเรื่องนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ นำเสนอผลการศึกษาวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ ในรูปแบบของการพรรณวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ประกอบภาพถ่ายเรียงตามลำดับกาลเวลาปีพุทธศักราชที่ศิลปินนำผลงานออกแสดงสู่สาธารณชนในภาคใต้

แหล่งข้อมูล

1. หอสมุดจอห์น เอฟ.เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. หอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร จันทบุรี กรุงเทพมหานคร
4. หอสมุดโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
5. ศิลปินกลุ่มเล
6. ศิลปินกลุ่มสมิหลา
7. ศิลปินกลุ่มทักษิณ
8. ศิลปินอิสระ
9. ข้อมูลเอกสารสะสมส่วนตัวของผู้วิจัย

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับการแสดงนิทรรศการศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้เท่าที่มีข้อมูลปรากฏเป็นเอกสาร เพื่อศึกษาขอบเขตของการวิจัย
2. ออกแบบเครื่องมือ แบบสำรวจศิลปินในภาคใต้เพื่อให้ศิลปินได้ให้ข้อมูลส่วนตัวศิลปิน อันเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ผลงาน
3. รวบรวมผลงานศิลปะเฉพาะจิตรกรรมร่วมสมัยจากแหล่งต่าง ๆ ในภาคใต้ ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวกับจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ รวมไปถึงการสัมภาษณ์ การศึกษาผลงานจิตรกรรมทั้งผลงานจิตรกรรมที่เป็นต้นฉบับจริง (Primary Data) และจากภาพถ่ายผลงานจิตรกรรม (Secondary Data) ดังกล่าว
4. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตรกรรมร่วมสมัยในประเทศไทยโดยรวม เอกสารเกี่ยวกับแบบอย่างศิลปะ (Art Style) รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรค์

ศิลปกรรม นำผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลมาออกแบบสร้างเกณฑ์การจัดระบบหมวดหมู่ของจิตรกรรม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือจำนวน 5 ท่าน

5. ศึกษาแบบอย่างศิลปะของจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ประกอบด้วยเนื้อหา รูปแบบ กลวิธี ตลอดจนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรค โดยศึกษาตามเกณฑ์แต่ละเกณฑ์ที่สร้างไว้ พร้อมทั้งอธิบายแต่ละเกณฑ์ประกอบภาพถ่าย

เครื่องมือในการวิจัย

วิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อกำหนดเป็นเกณฑ์การจัดระบบหมวดหมู่ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารด้านแบบอย่างศิลปะในด้านเนื้อหาศิลปะ รูปแบบ กลวิธี และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคศิลปะ จากเอกสารตำราที่นักวิชาการได้เขียนและเรียบเรียงขึ้น
2. นำข้อมูลมาสรุปเลือกใช้ในประเด็นที่ครอบคลุมต่อการแบ่งหมวดหมู่แต่ละเกณฑ์อย่างกว้าง ๆ ออกแบบเป็นเครื่องมือสำหรับจัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยมีผู้เชี่ยวชาญตามรายชื่อดังนี้

2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทา วจนอุดมศาสตร์ สถาบันราชภัฏยะลา

2.2 คุณประเทือง เอมเจริญ ศิลปินอิสระ

2.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์มโน พิสุทธิรัตนานนท์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

2.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิ วัฒนสิน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต

ปัตตานี

2.5 อาจารย์สมศักดิ์ เขาวนธาดาทองศ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลป์

นครศรีธรรมราช กรมศิลปากร

3. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเกณฑ์แต่ละเกณฑ์โดยให้ตอบเป็นน้ำหนักมากน้อยตามลำดับ 5 ตัวเลือก พร้อมข้อเสนอแนะในตอนท้ายน้ำหนัก 5 ตัวเลือก มีดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	+2
เห็นด้วยมาก	มีค่าเท่ากับ	+1
เห็นด้วยปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	1
เห็นด้วยน้อย	มีค่าเท่ากับ	-1
เห็นด้วยน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	-2

4. การตัดสินใจใช้เกณฑ์จะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยที่ได้จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ

ทั้ง 5 ท่าน ตั้งแต่ระดับ .05 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ ในการแยกประเภทหมวดหมู่แต่ละด้าน เกณฑ์ในข้อใดได้ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า .05 ก็ปรับปรุงใหม่โดยใช้ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ประกอบการพิจารณาปรับปรุง

$$\text{สูตรการหาค่าคะแนนเฉลี่ย } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้แต่ละชั้น เพื่อทำความเข้าใจแบบอย่างศิลปะในการสร้างสรรค์ในแต่ละด้าน ประกอบรายละเอียดการบันทึกข้อมูล เพื่อจัดแบ่งกลุ่มผลงาน
2. นำผลงานที่แบ่งกลุ่มแล้วมาเทียบกับเกณฑ์ที่สร้างขึ้น จัดเข้าหมวดหมู่ให้ตรงกับเกณฑ์ อธิบายผลงานตามเกณฑ์แต่ละเกณฑ์ประกอบภาพถ่าย
3. ศึกษาผลงานแต่ละชั้นในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์เพื่ออธิบายตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้นเพื่อพิจารณาว่ามีสิ่งใดที่แสดงหรือบ่งบอกให้เห็นในด้านปัจจัยการสร้างสรรค์ต่าง ๆ
4. นำผลการศึกษาวิจัยการจัดระบบหมวดหมู่ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้มาคำนวณหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตาราง เพื่อนำไปแปลผลต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบอย่างศิลปะ (Art Style) ในด้านเนื้อหาศิลปะ รูปแบบศิลปะและกลวิธีศิลปะ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้โดยภาพรวม ผลงานที่นำมาเป็นข้อมูลในการวิจัยได้คัดเลือกตามระยะเวลาการพัฒนางานศิลปะของศิลปินแต่ละคนที่สร้างงานจิตรกรรมตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 โดยคัดเลือกศิลปินที่มีผลงานต่อสาธารณชนภาคใต้ในรูปแบบนิทรรศการศิลปะร่วมสมัยมาไม่ต่ำกว่า 3 ครั้ง ในลักษณะของ นิทรรศการส่วนบุคคล นิทรรศการคู่ 2 คน นิทรรศการกลุ่มศิลปินและกลุ่มอื่น ๆ ในโอกาสต่าง ๆ

เกณฑ์การจัดระบบหมวดหมู่ผลงานจิตรกรรม

เพื่อศึกษาจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 ประกอบด้วย

1. เกณฑ์การแยกประเภทเนื้อหาจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้

1.1 เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ หมายถึงเนื้อหาของจิตรกรรมที่แสดงเรื่องราว ความรัก ความโกรธ ความหลง ความกลัว ความทรงหนึ่งผยอง ความโศกเศร้าหรือความคาดหวังทะเลาะทะเลาะเป็นต้น อันเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ เนื้อหานี้ อาจแสดงออกในลักษณะภาพคนหรือภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สามารถสื่อร่วมกันได้ก็ได้

1.2 เนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน หมายถึงเนื้อหาของจิตรกรรมที่แสดงเรื่องราวธรรมชาติของครอบครัว เรื่องราวประวัติศาสตร์ สงคราม การเมือง การทำมาหากิน ความเห็นอกเห็นใจ ความเจริญหรือความเสื่อม เป็นต้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นในสังคม

1.3 เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม หมายถึงเนื้อหาของจิตรกรรมที่แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสมัยใหม่ เรื่องราวเกี่ยวกับการทดลองใหม่ ๆ เรื่องราวของธรรมชาติ สภาพแวดล้อม ภูมิศาสตร์ ความเจริญ ความเสื่อมโทรมของสภาพสังคม เป็นต้น เป็นเรื่องราวด้านสิ่งแวดล้อมทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้นและไม่ได้สร้างขึ้น

1.4 เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน หมายถึงเนื้อหาของจิตรกรรมที่แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา เทพเจ้า การจินตนาการเพ้อฝัน ความงามความกลมกลืน แง่คิดเรื่องต่าง ๆ ตลอดจินตนาการความคิด อันเป็นพฤติกรรมของมนุษย์เกี่ยวกับความเชื่อในด้านต่าง ๆ

2. เกณฑ์การแยกประเภทรูปแบบจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้

2.1 รูปแบบแสดงความเป็นจริง หมายถึงรูปแบบที่ศิลปินพยายามถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ โดยยึดรูปแบบที่เป็นจริงตามสภาวะของสิ่ง ๆ นั้น ในการแสดงออกรูปแบบลักษณะนี้ ศิลปินไม่จำเป็นต้องถ่ายทอดทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏ อาจมีการตัดทอนหรือเพิ่มเติมหรือจัดวางองค์ประกอบขึ้นใหม่ตามที่เห็นว่าเหมาะสมก็ได้

2.2 รูปแบบผันแปรความเป็นจริง หมายถึงรูปแบบที่ศิลปินถ่ายทอดเรื่องราวปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยที่ไม่ยึดถือกฎเกณฑ์ที่เป็นจริงตามสภาวะของสิ่งนั้น ๆ โดยการอาศัยสรรพสิ่งที่มีอยู่จริงเป็นสื่อทางรูปแบบและนำเสนอโดยการผันแปรรูปแบบนั้นตามเป้าหมายการทำงานของแต่ละคน เช่น ทำให้บิดขยาย บิดเบือนผิวดินขนาดเหนือความเป็นจริงหรือการลดทอนและเพิ่มเติมความรู้สึกนึกคิดของศิลปินเขาไปเพื่อจัดองค์ประกอบของภาพขึ้นมาใหม่ในลักษณะหลักหนึ่งแสดงความเป็นจริงตามสภาวะของสิ่งนั้นก็ได้

2.3 รูปแบบสัญลักษณ์ หมายถึงรูปแบบที่ศิลปินถ่ายทอดเรื่องราวหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยผ่านรูปแบบที่แสดงความเป็นจริงหรือรูปแบบผันแปรความเป็นจริง แต่ศิลปินมีได้เจตนาที่จะแสดงความหมายไปตามรูปแบบดังกล่าว ทั้งนี้ศิลปินได้ใช้รูปแบบที่แสดงออกเป็นสัญลักษณ์เพื่อสื่อไปถึงความหมายในด้านต่าง ๆ ที่สามารถสื่อเข้าใจร่วมกันได้ เช่น นกพิราบหรือนกเขาเป็นสัญลักษณ์ของเสรีภาพและอิสรภาพ เป็นต้น

2.4 รูปแบบนามธรรม หมายถึงรูปแบบที่ถ่ายทอดเรื่องราวความคิด อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ โดยผ่านรูปทรงของเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา ที่ไม่แสดงรูปร่างของความเป็นจริงของวัตถุ สิ่งของ ฯลฯ เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญแก่สุนทรีย์ภาพอันเกิดจากปัญญาความคิด

3. เกณฑ์การแยกประเภทกลวิธีจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้

3.1 กลวิธีการวาดเขียนหมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมที่แสดงทักษะและลักษณะเฉพาะตัวของศิลปินโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น ดินสอดำ ดินสอสี เกรียง ปากกาหมึกซึม ปากกากลูกลิ้น หรือแปรงและหมึก เป็นต้น ด้วยวิธีระบายหรือแรเงาบนแผ่นระนาบรองรับ เช่น กระดาษหรือผ้าใบเพื่อให้เป็นผลงานที่สำเร็จและสมบูรณ์ในตัวของมันเองมีคุณค่าทางสุนทรีย์

3.2 กลวิธีภาพเขียน หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมที่แสดงทักษะและลักษณะเฉพาะตัวของศิลปิน ซึ่งให้คุณค่าทางสุนทรีย์โดยการระบายสีลงบนพื้นผิวของวัตถุด้วยวิธีการต่าง ๆ วัสดุที่ใช้ในผลงานจิตรกรรมต้องเป็นวัสดุที่เหมาะสมกับกลวิธีการสร้างงานที่คงทนถาวร เช่น สีหมึก สีน้ำ สีน้ำมัน สีฝุ่น สีอะคริลิก สีซอล์ค ฯลฯ เป็นต้น ด้วยวิธีการระบาย การสลับ จุดป้าย การพ่น และวิธีการอื่น ๆ บนผ้าใบ กระดาษ ไม้ ผ้าไหม และวัสดุรองรับอื่น ๆ

3.3 กลวิธีผสม หมายถึง กระบวนการสร้างสรรงานจิตรกรรมที่อาศัยสื่อวัสดุหลายชนิด ทั้งที่เป็นวัสดุทางจิตรกรรมโดยเฉพาะ เช่น สีน้ำ สีน้ำมัน สีอะคริลิก ดินสอ สีฝุ่น แชนเซล

แลคเกอร์ รวมทั้งการนำวัสดุอื่นมาปะติด เช่น กระดาษชนิดต่าง ๆ วัสดุอื่น ๆ เช่น เหล็ก พลาสติก ไม้ เศษผ้า ฯลฯ เป็นต้น โดยแสดงออกในเชิงผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมตามจุดมุ่งหมายของศิลปิน

3.4 กลวิธีจิตรกรรมการจัดวาง หมายถึง ผลงานที่ศิลปินมีเจตนาที่จะเรียกผลงานชิ้นนั้นว่าเป็นจิตรกรรม ด้วยการผสมผสานวัสดุสิ่งของ ฯลฯ หลากหลายชนิดมาจัดประกอบจัดวางเข้าด้วยกัน อาจใช้สีหรือไม่ใช้สีเข้ามามีส่วนร่วมในผลงานก็ได้

4. เกณฑ์การแยกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้

4.1 ปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ภาพสะท้อนที่ปรากฏในสภาพรวมของเนื้อหาซึ่งเป็นสภาวะครอบงำการดำเนินชีวิตของผู้คนและศิลปิน และศิลปินได้ใช้ความถนัดแสดงออกสะท้อนการรับรู้หรือการวิพากษ์วิจารณ์ตามความสำคัญของศิลปินแต่ละคน แต่ละด้านที่สามารถสื่อเข้าใจร่วมกันได้ทั้งในเชิงรูปธรรมและนามธรรม

4.2 ปัจจัยด้านปัญญาและความคิด หมายถึง ปัจจัยที่สะท้อนให้กระแสรายปัญญาแห่งความคิดของผู้คนในสังคมตลอดจนศิลปิน ที่แสดงผลกระทบการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากปัญญาและความคิดทั้งที่เป็นผลมาจากวัฒนธรรมดั้งเดิมและการถ่ายทอดวัฒนธรรมกับต่างประเทศ หรือความก้าวหน้าทางด้านอื่น ๆ อันเป็นผลจากปัญญาความคิดของผู้คนในสังคม ซึ่งส่งผลต่อเนื้อหาศิลปะเป็นสำคัญ

4.3 ปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมายถึง ปัจจัยที่มีผลมาจากการคิดและค้นคว้าอย่างมีระบบอันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และประยุกต์วิทยา และส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของผู้คนในสังคมและส่งผลต่อศิลปินทางความคิดการแสดงออกก่อให้เกิดการสร้างสรรคจิตรกรรมที่แปลกใหม่ทั้งในสภาพของเนื้อหา รูปแบบและกลวิธี

4.4 ปัจจัยด้านประสบการณ์ หมายถึง ปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ที่มีผลต่อการรู้คิดและอาจก้าวเลยไปถึงจิตใต้สำนึก อันเกิดจากประสบการณ์ของศิลปินซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งนี้มีสาเหตุหลายประการเช่น ประสบการณ์ในชีวิต สภาพแวดล้อม ธรรมเนียม อุดมการณ์ และอื่น ๆ

ผลการศึกษาแบบอย่างศิลปะ (Art Style) และผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้

โดยยึดเกณฑ์การจัดระบบหมวดหมู่ผลงานจิตรกรรมเพื่อศึกษาจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 เป็นหลัก เรียงลำดับผลงานตามปีที่ปรากฏต่อสาธารณชนพร้อมทั้งอธิบายแต่ละเกณฑ์ประกอบภาพถ่ายดังนี้

1. เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และธรรมชาติมนุษย์

ภาพประกอบ 1 ชื่อภาพ "คน"

ขนาด 60 x 85 ซม. เทคนิคปากกาถูกลิ้น

ศิลปิน โกวิทช์ เสนีย์วาสน์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 2 2526

คน เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ แสดงเรื่องราวพฤติกรรมของมนุษย์ในรูปแบบผันแปรความเป็นจริง กลวิธีการวาดเขียนเทคนิคปากกาถูกลิ้น พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกล้วนเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้คนในสังคมเป็นด้านหลัก

ภาพประกอบ 2 ชื่อภาพ "ถิ่นกำเนิด"

ขนาด 60 x 85 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน บุญส่ง อันตราเสน

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเต ครั้งที่ 3 2528

ถิ่นกำเนิด เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ แสดงเรื่องราวภาพของผู้หญิงเพื่อสื่อถึงการเป็นผู้ให้กำเนิดอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ในรูปแบบผันแปรความเป็นจริงด้วยกลวิธีผสม ถิ่นกำเนิดแสดงถึงการรับรู้และจิตสำนึกต่อเพศแม่อันเป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

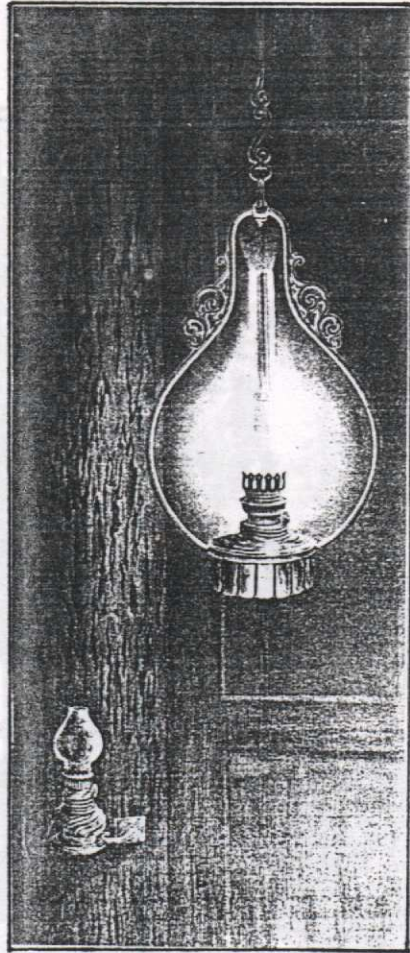
ภาพประกอบ 3 ชื่อภาพ " คนเดียว "

ขนาด 50 x 80 ซม. เทคนิคดินสอดำ

ศิลปิน หมัดหนูด บุญเทียม

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 3 2528

คนเดียว เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ แสดงเรื่องราวภาพคนที่อยู่คนเดียวแสดงสีหน้าถึงความเหงาความเศร้าในรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีการวาดเขียนเทคนิคดินสอดำ พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่สะท้อนถึงปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดีและศิลปินได้นำมาเป็นแนวทางการแสดงออกทางศิลปะ

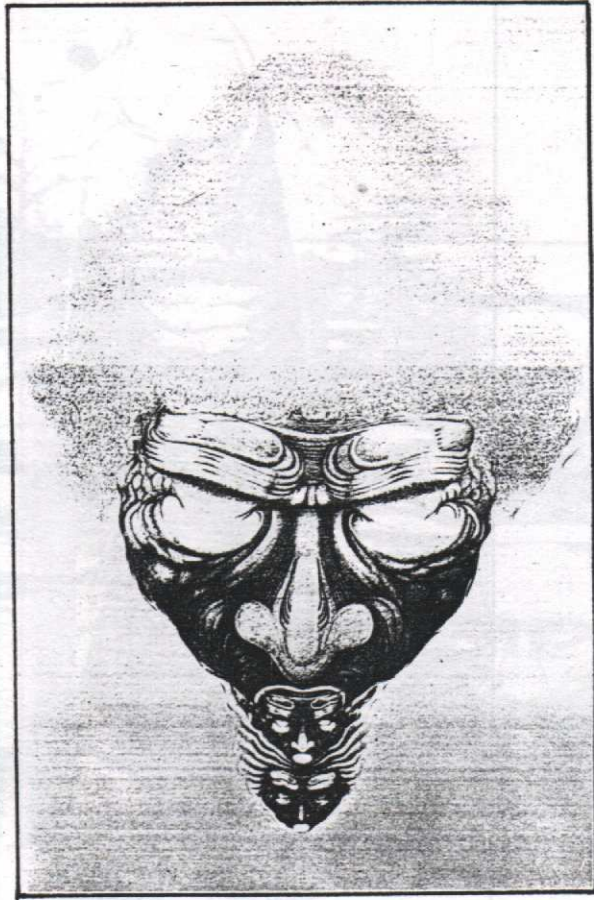
ภาพประกอบ 4 ชื่อภาพ " ตะเกียง 1 "

ขนาด 60 x 140 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน พิชัย สุปการ

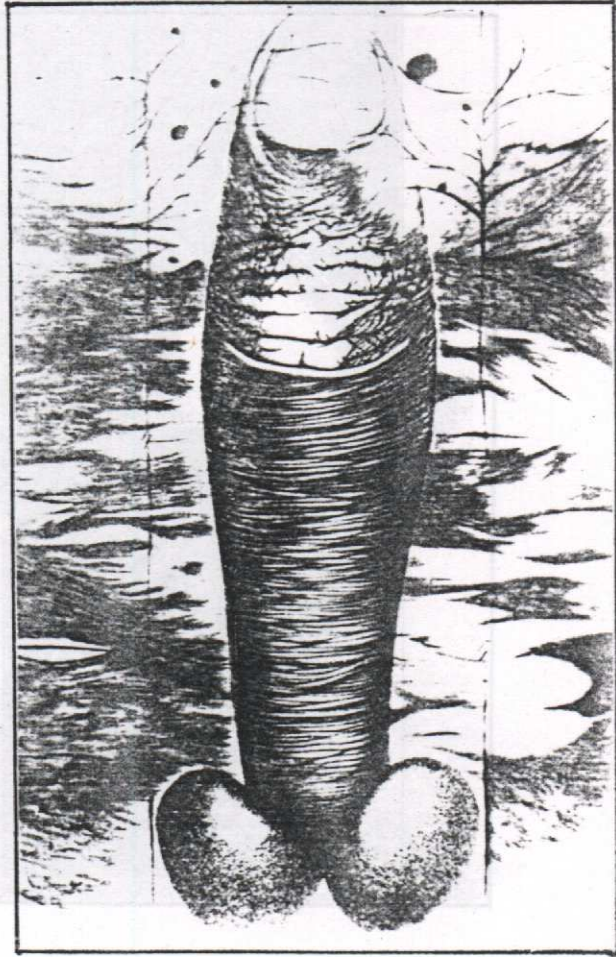
นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 1 กลุ่มสมิหลา 2529

ตะเกียง 1 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ แสดงเรื่องราวชีวิต ความสุขสงบ ซึ่งเป็นความต้องการของผู้คนทั่วไปในสังคมที่ต้องการความรักความอบอุ่น แสดง รูปแบบสัญลักษณ์ โดยใช้ตะเกียงเป็นสื่อสัญลักษณ์ของชีวิตที่มีทั้งความสุขสดใสแสงสว่างที่ อบอุ่นและตะเกียงที่ยังมีดมิดไม่มีแสดงสว่างในลักษณะกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน สะท้อน ถึงปัจจัยประสบการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ที่ส่งผลต่อความคิดในด้านประสบการณ์ชีวิต

ภาพประกอบ 5 ชื่อภาพ "นรการต์"
 ขนาด 75 x 110 ซม. เทคนิคปากกาลูกลื่น
 ศิลปิน เกียรติ ทวีพัฒนวิรุฬห์
 นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 1 กลุ่มสมิหลา 2529

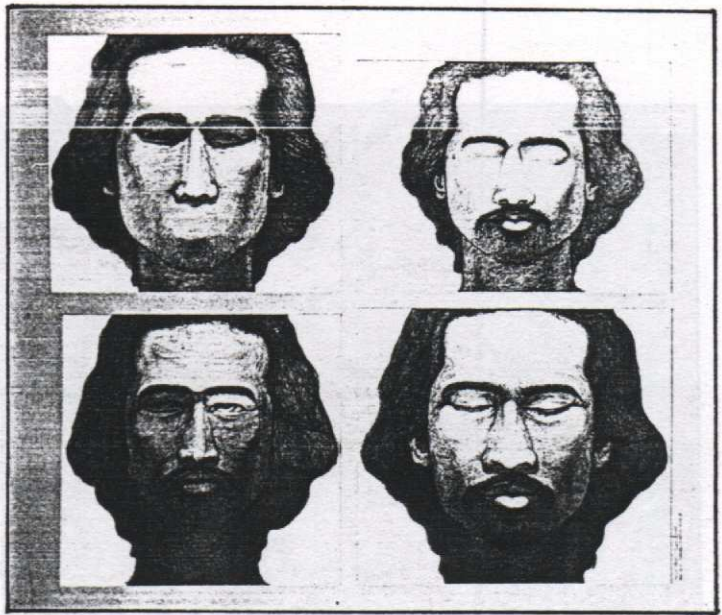
นรการต์ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ แสดงเรื่องราวพฤติกรรมของมนุษย์ความขัดแย้งภายในจิตใจความทุกข์ความสุขในรูปแบบผันแปรความเป็นจริง กลวิธีการวาดเขียนเทคนิคปากกาลูกลื่น ปรากฏการณ์ภายในจิตใจเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงถึงการรับรู้ที่มีผลต่อการรู้คิดและจิตสำนึกของศิลปินอันเป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ในการสร้างงานทัศนศิลป์

ภาพประกอบ 6 ชื่อภาพ "จินตนาการ"
 ขนาด 50 x 75 ซม. เทคนิคปากกาลูกกลิ้ง
 ศิลปิน เกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 1 กลุ่มสมาชิลา 2529

จินตนาการ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสรรพสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาจากธรรมชาติในรูปแบบผันแปรความเป็นจริง กลวิธีการวาดเขียนเทคนิคปากกาลูกกลิ้ง ความงามความหมายอวัยะส่วนที่สำคัญในตัวมนุษย์ที่ศิลปินรับรู้เป็นผลมาจากปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

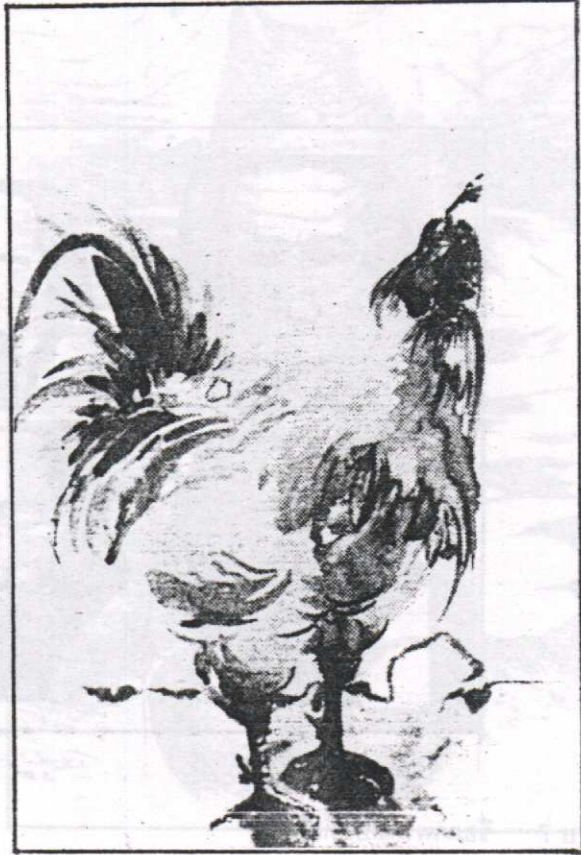
ภาพประกอบ 7 ชื่อภาพ " สิบปีที่เป็นครู "

ขนาด 50 x 65 ซม. เทคนิคปากกาลูกลื่น

ศิลปิน นิกร ไชโยธา

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 1 กลุ่มสมาชิลา 2529

สิบปีที่เป็นครู เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ แสดงเรื่องราวของคนในลักษณะอาการที่ถูกปิดหูปิดตาในรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีการวาดเขียน เทคนิคปากกาลูกลื่น อาการถูกปิดหูปิดตาปิดจมูกและทวารสื่อความหมายการปิดกั้นการรับรู้ข่าวสารระหว่างกันของฝ่ายตรงข้าม เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความโลภหลงในอำนาจ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมได้เป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 8

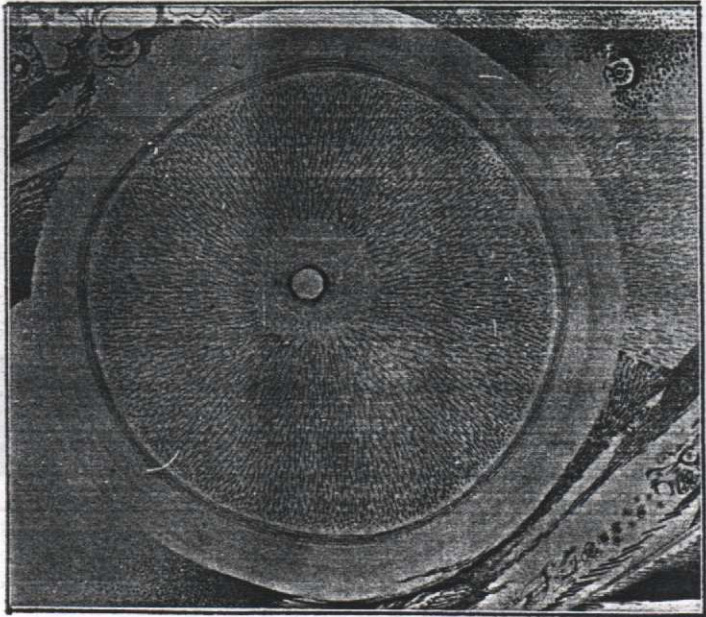
ชื่อภาพ "ไก่"

ขนาด - เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน สมพร ชัยจิต

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 2 กลุ่มสมาชิก 2530

ไก่ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ แสดงเรื่องราวความโดดเด่นยว
 ทรนงโดยสื่อแสดงผ่านทางรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำในลักษณะ
 ของภาพไก่เพื่อสื่อแสดงความหมายในด้านพฤติกรรมของมนุษย์ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้าน
 ประสบการณ์อันเป็นผลมาจากการรับรู้ของศิลปิน

ภาพประกอบ 9

ชื่อภาพ "พลังแห่งความรัก"

ขนาด - เทคนิคปากกาลูกกลิ้ง

ศิลปิน เกียรติ ทวีทัศน์วิรุฬห์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 4 กลุ่มสมิหลา 2532

พลังแห่งความรัก เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ แสดงเรื่องราวของรูปทรงที่มีพลังเบ่งบานเพื่อสื่อถึงความรักความอบอุ่นที่แพร่กระจายของรูปทรงในรูปแบบนามธรรม กลวิธีการวาดเขียน เทคนิคปากกาลูกกลิ้ง เป็นรูปทรงที่เกิดจากปัญญาความคิดอันเป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

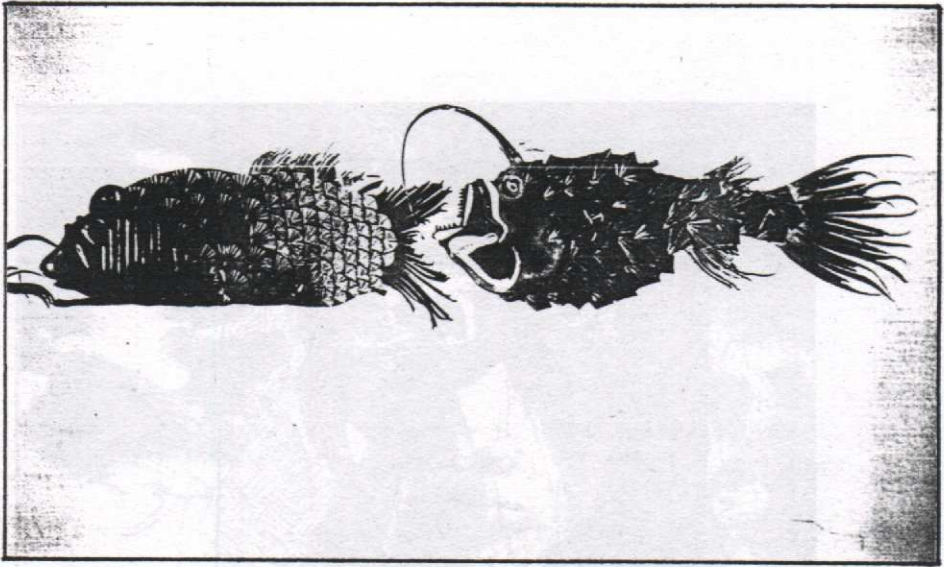
ภาพประกอบ 10 ชื่อภาพ "หมดตัว"

ขนาด 80 x 110 ซม. เทคนิคปากกาถูกลิ้น

ภาพประกอบ 8 ศิลปิน เกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5 กลุ่มสมิหลา 2533

หมดตัว เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ แสดงเรื่องราวที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์อันเกิดจากความโลภความหลงมัวเมาในอบายมุขอันนำไปสู่การสิ้นเนื้อประดาตัว ในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีการวาดเขียนด้วยปากกาถูกลิ้นสี ภาพที่ปรากฏสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นทำให้ผู้คนในสังคมหันไปพึ่งพอบายมุขจนนำไปสู่การล้มละลายได้เป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 11 ชื่อภาพ "ปลาใหญ่กินปลาเล็ก"

ขนาด 100 x 150 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน ชัยยันต์ มณีสอาด

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

ปลาใหญ่กินปลาเล็ก เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ แสดงเรื่องราวพฤติกรรมของคนในสังคมตามคำพังเพยที่ว่าปลาใหญ่กินปลาเล็กอันหมายถึงผู้ที่แข็งแรงกว่าย่อมเอารัดเอาเปรียบผู้ที่อ่อนแอกว่า เป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ในสังคม โดยแสดงออกในลักษณะรูปแบบสัญลักษณ์ผ่านรูปแบบความเป็นจริงเพื่อสื่อความหมายในด้านพฤติกรรมของมนุษย์ ด้วยกลวิธีผสมโดยการใช้อัศวีสุดหลาย ๆ ชนิด สร้างสรรค์มุ่งให้เป็นงานจิตรกรรมสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านสังคมเป็นการรับรู้และวิพากษ์วิจารณ์ตามความสำนึกของศิลปิน

ภาพประกอบ 12 ชื่อภาพ "ผู้หญิง"

ขนาด 30 x 60 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน อัมพร ศิลปเมธากุล

นิทรรศการ : กลุ่มครุศิลป์ ครั้งที่ 1 2538

ผู้หญิง เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ แสดงเรื่องราวของผู้หญิงที่มีสายตาดุดันแสดงออกถึงความทรงงและเอาจริงเอาจังในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีผสมเทคนิคการขูดขีด ลักษณะของผู้คนในสังคมในพฤติกรรมต่าง ๆ มีผลมาจากปัจจัยด้านการเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ภาพประกอบ 13 ชื่อภาพ " Blue Jazz "

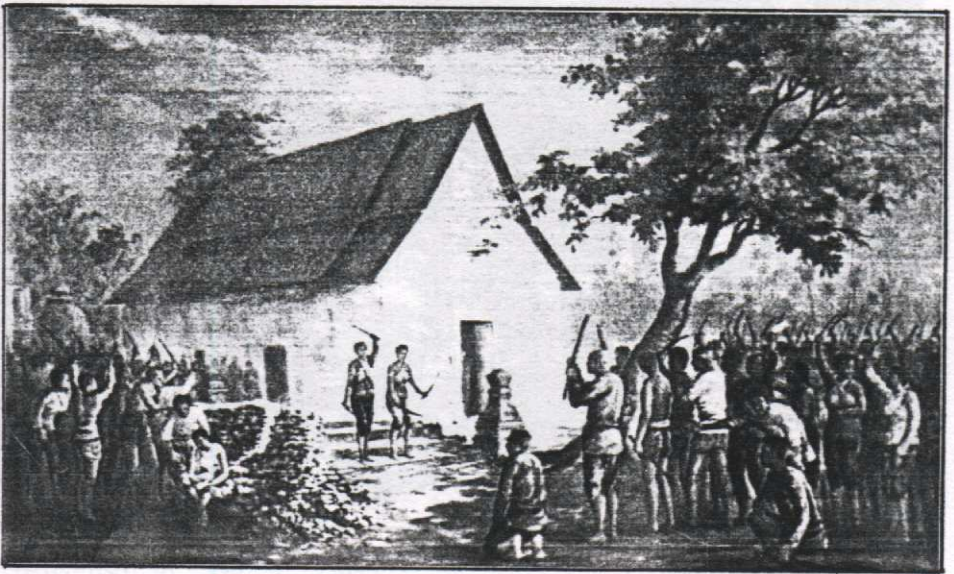
ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน นกุล ปัญญาดี

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Blue Jazz เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ แสดงเรื่องราวของนักดนตรีอันเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ช่วยส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุขสุนทรีย์ แสดงออกในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ วัฒนธรรมด้านดนตรีเป็นผลจากวัฒนธรรมทั้งจากภายในประเทศและการถ่ายทอดวัฒนธรรมกับต่างประเทศซึ่งสะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านปัญญาและความคิดของมนุษย์

2. เนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน

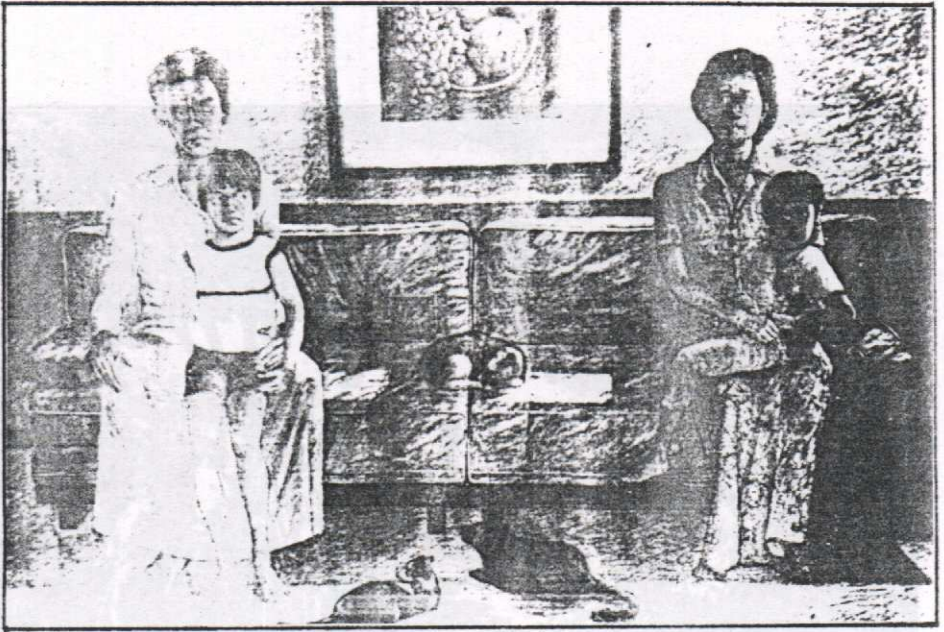
ภาพประกอบ 14 ชื่อภาพ " ประวัติศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ต "

ขนาด - เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน - แนบ ทิชนพงศ์

นิทรรศการ : เทิดพระเกียรติวีรสตรี ภูเก็ต 2526

ประวัติศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ต เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์ของเมืองภูเก็ตในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวของวีรสตรีแห่งเมืองภูเก็ตและผู้คนจากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านการเมืองและสังคมที่สามารถสื่อเข้าใจร่วมกันได้เป็นอย่างดี

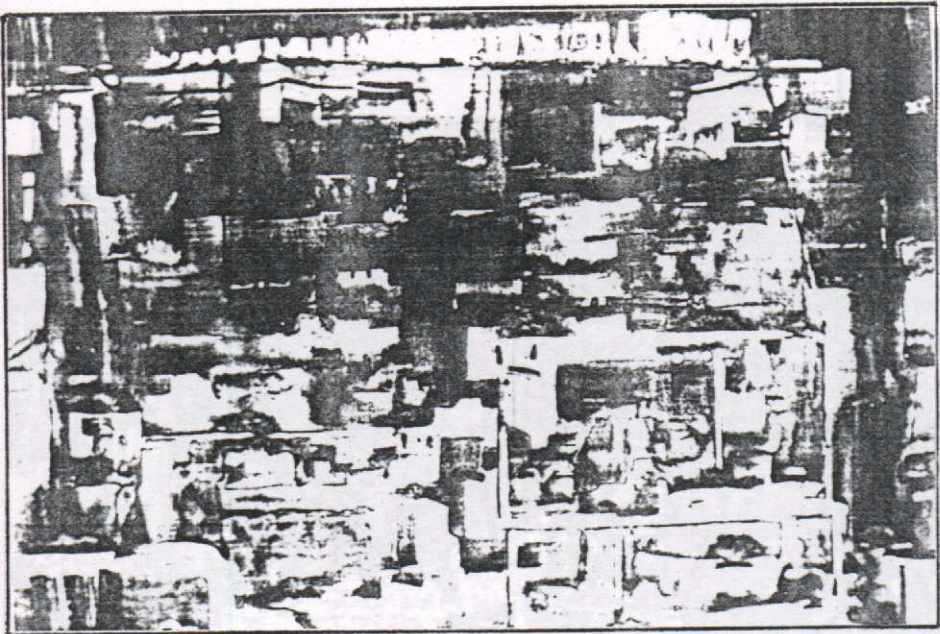
ภาพประกอบ 15 ชื่อภาพ " ลีนกับพิน "

ขนาด 55 x 79 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน หมัดหนูต บุญเทียม

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 2 2526

ลีนกับพิน เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวธรรมชาติของครอบครัวในรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีผสมเป็นการใช้สื่อวัสดุทางจิตรกรรมผสมผสานเข้าด้วยกัน การดำเนินชีวิตในครอบครัวมีทั้งความสุขความทุกข์ ความโศกเศร้า ดีใจ เสียใจอันเป็นผลมาจากปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ภาพประกอบ 16 ชื่อภาพ "ร้านชำ"

ขนาด 58 x 78 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน อรรถพล ลือขจร

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 3 2528

ร้านชำ เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวความสืบสนของหน้าร้านที่วางสิ่งของเพื่อจำหน่ายโดยเฉพาะร้านชำในรูปแบบนามธรรมด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ อารมณ์และความรู้สึกที่ศิลปินถ่ายทอดผ่านรูปทรงของสี น้ำหนัก แสง - เงา ที่ให้ความรู้สึกสืบสนวุ่นวายสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านปัญญาและความคิดของศิลปินที่แสดงถึงการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อม

ภาพประกอบ 17 ชื่อภาพ "ตลาด"

ขนาด - เทคนิคผสม

ศิลปิน พรทิพย์ อุไรรัตน์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 4 กลุ่มสมิหลา 2532

ตลาด เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวการดำเนินชีวิต การทำมาหากินของผู้คนในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีผสม สร้างภาพด้วยวิธีระบายสี และฉีกกระดาษปะติด สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คนอันเป็นผลมาจากปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ภาพประกอบ 18 ชื่อภาพ " สงขลา "

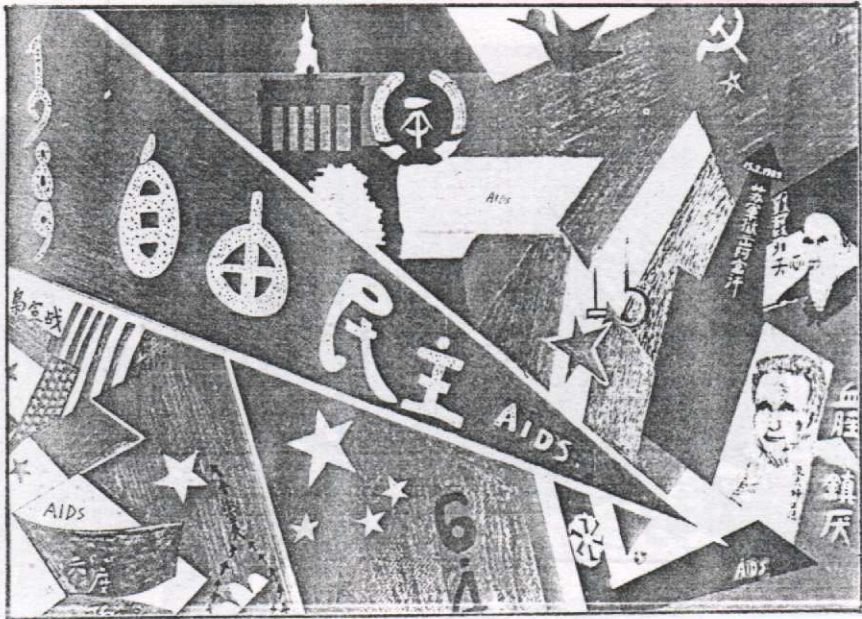
ภาพประกอบ 20 ขนาด - เทคนิคดินสอดำ

ศิลปิน วุฒิ วัฒนสิน

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 4 กลุ่มสมิหลา 2532

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 4 กลุ่มสมิหลา 2532

สงขลา เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวของถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของผู้คนในชุมชนจังหวัดสงขลา ด้วยรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีการวาดเขียน เทคนิคดินสอดำ สงขลาแสดงลักษณะอาคารสถาปัตยกรรมจีนที่เคยเจริญรุ่งเรืองในอดีต สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านปัญญาและความคิดที่เกิดจากการถ่ายทอดวัฒนธรรมกับต่างประเทศ โดยเฉพาะการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในสงขลาเป็นอย่างดี

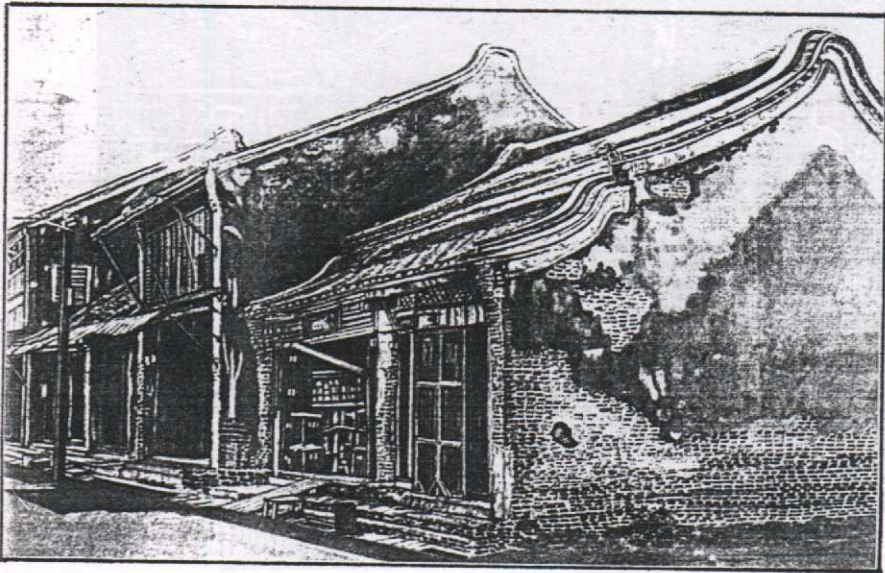
ภาพประกอบ 19 ชื่อภาพ "โลก 1989"

ขนาด 60 x 80 ซม. เทคนิคปากกาเมจิก

ศิลปิน วิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5 กลุ่มสมิหลา 2533

โลก 1989 เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในปี 1989 ในทุกมุมโลกในรูปแบบสัญลักษณ์ กลวิธีการวาดเขียนเทคนิคปากกาเมจิก การรับรู้วิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวเหตุการณ์สังคมโลกของศิลปินสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนได้เป็นอย่างดี

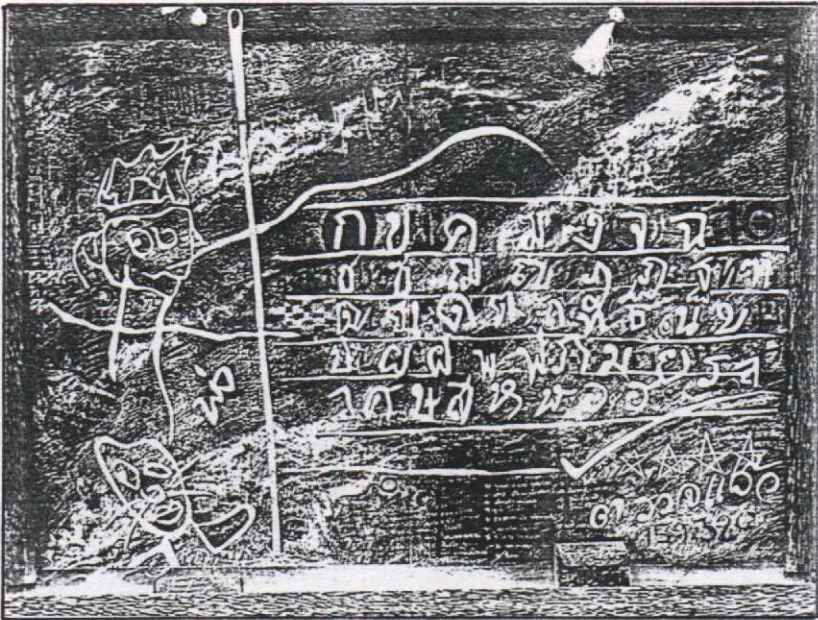
ภาพประกอบ 20 ชื่อภาพ "ตึก"

ขนาด 60 x 80 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน ชัยยันต์ มณีสอาด

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5 กลุ่มสมินลา 2533

ตึก เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวของสถาปัตยกรรมจีนในชุมชนจังหวัดสงขลาด้วยรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ ตึกเป็นที่อยู่อาศัยเป็นลักษณะสถาปัตยกรรมที่ชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดสงขลาก่อสร้างขึ้น อันสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านปัญญาและความคิดที่เกิดจากการถ่ายทอดวัฒนธรรมเป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 21 ชื่อภาพ " ก. เอ๋ย ก. ไก่ "

ขนาด 100 x 120 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน วุฒิ วัฒนสิน

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5 กลุ่มสมิลา 2533

ก. เอ๋ย ก. ไก่ เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวของความเจริญรุ่งเรืองวัฒนธรรมของชาติในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีผสมที่มีการผสมผสานสื่อวัสดุและกลวิธีทางภาพเขียนเข้าด้วยกันเป็นงานจิตรกรรม ก. เอ๋ย ก. ไก่ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านปัญญาและความคิดอันเกิดมาจากวัฒนธรรม ซึ่งแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชนในชาติ

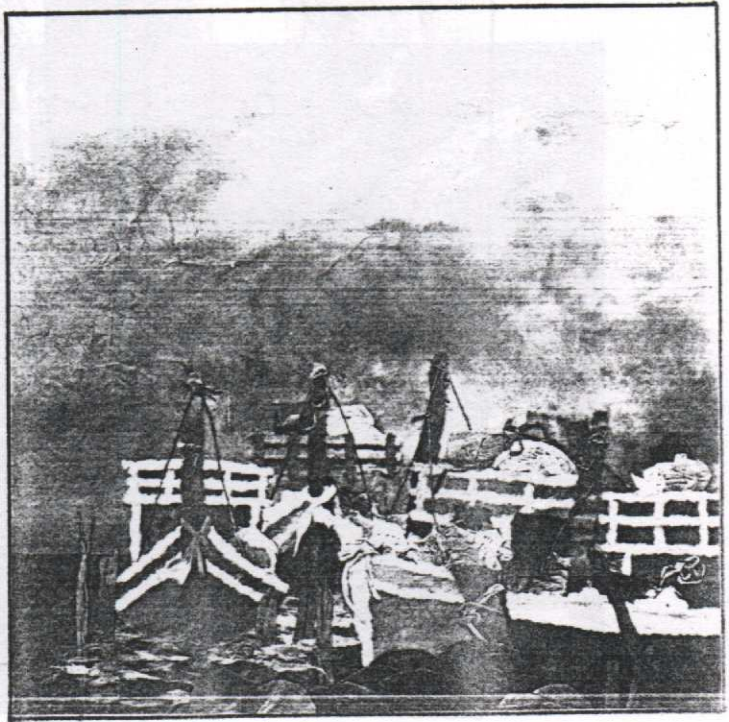
ภาพประกอบ 22 ชื่อภาพ " ย่ำรุ่ง "

ขนาด 69 x 80 ซม. เทคนิคดินสอสี

ศิลปิน หมัดหนูต บุญเทียม

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

ย่ำรุ่ง เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวการทำมาหากินของผู้คนในชุมชนภาคใต้ในรูปแบบแสดงความเป็นจริงกลวิธีการวาดเขียนเทคนิคดินสอสี การดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนทางภาคใต้ โดยเฉพาะการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลักอย่างหนึ่งที่นิยมกันมากสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการประกอบอาชีพ

ภาพประกอบ 23 ชื่อภาพ " จอจรถร "

ขนาด 80 x 80 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน พรทิพย์ อุไรรัตน์

นิทรรศการ : 25 ศิลปินชาวไทย 2534

จอจรถร เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวของการทำมาหากินอาชีพการประมงในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีผสม เป็นการผสมผสานวัสดุและเทคนิคเพื่อสร้างเป็นภาพจิตรกรรม ลักษณะของเรือที่จอจรถรสะท้อนถึงปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม อันเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

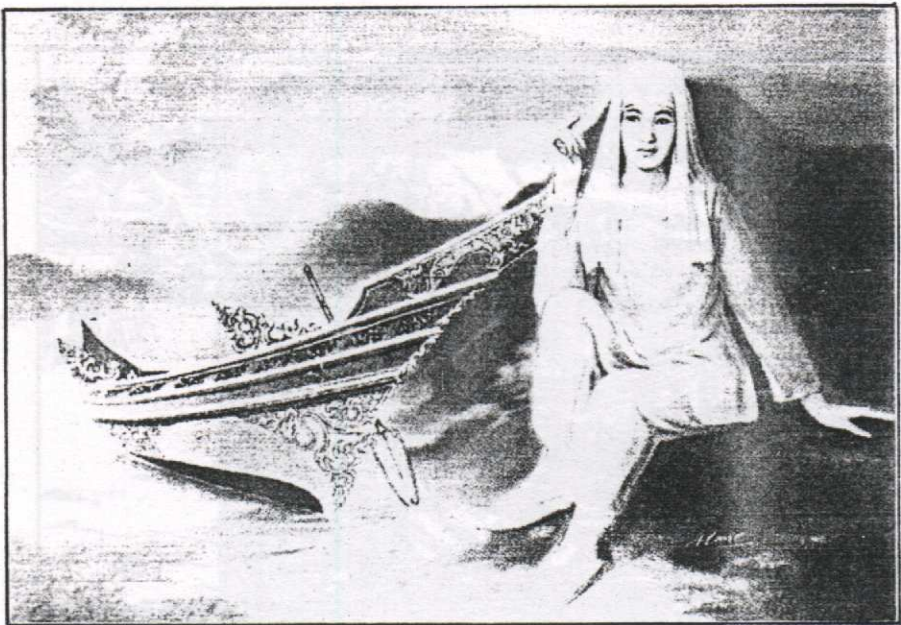
ภาพประกอบ 24 ชื่อภาพ " แก้วเส็ง "

ขนาด 50 x 65 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน นิคอละ ระเด่นอาหมัด

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 กลุ่มสมิหลา 2534

แก้วเส็ง เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวของชุมชน แก้วเส็งที่เป็นชุมชนริมฝั่งทะเลจังหวัดสงขลา ในรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียน เทคนิคสีน้ำ บริเวณที่ตั้งชุมชนเหมาะแก่อาชีพการประมง จึงสะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมได้เป็นอย่างดี

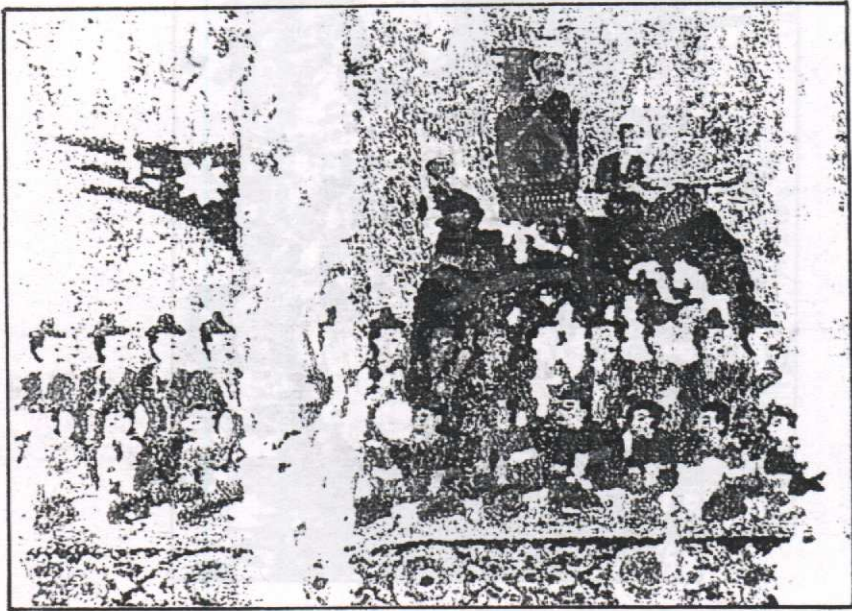
ภาพประกอบ 25 ชื่อภาพ " เรือกอและ "

ขนาด 50 x 70 ซม. เทคนิคสีชอล์ค

ศิลปิน มโน พิสุทธิรัตนานนท์

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

เรือกอและ เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวความสัมพันธ์ของเรือซึ่งเป็นพาหนะกับหญิงสาวชาวไทยมุสลิมซึ่งแสดงความหมายถึงว่าสองสิ่งเป็นของคู่กันในการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนริมฝั่งทะเลในภาคใต้ตอนล่างในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีชอล์ค สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมของสังคมภาคใต้ตอนล่าง

ภาพประกอบ 26 ชื่อภาพ "Parade 1"

ขนาด 60 x 75 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน จริยา น้อยอุทัย

นิทรรศการ : กลุ่มทัศนศิลป์ ครั้งที่ 1 2537

Parade 1 เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์ การทำสงครามในรูปแบบแสดงความเป็นจริงตามลักษณะของภาพจิตรกรรมไทยด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน ลักษณะการดำเนินชีวิต การสงครามสะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านการเมือง และสังคมในยุคสมัยนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

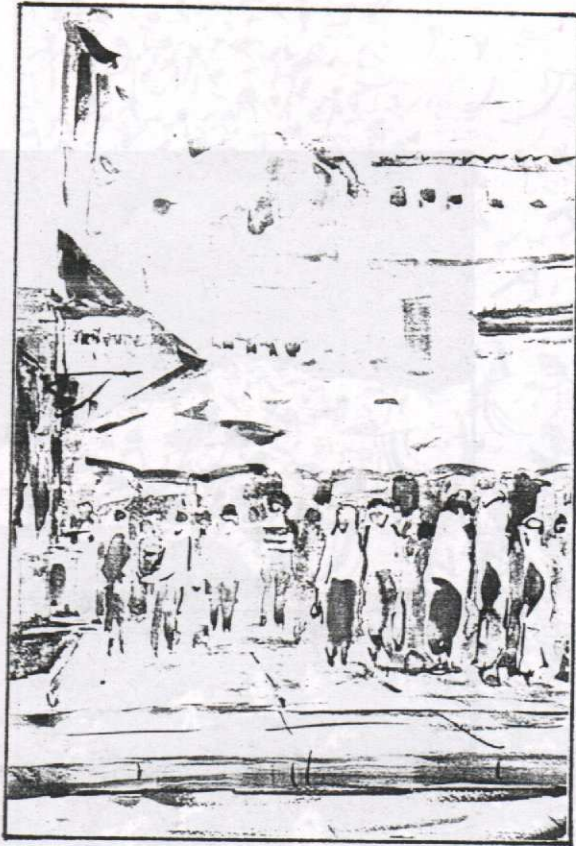
ภาพประกอบ 27 ชื่อภาพ " Impression 3 "

ขนาด 60 x 80 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน รัตน์ชัย ไชยรัตน์

นิทรรศการ : กลุ่มทัศนศิลป์ ครั้งที่ 1 2537

Impression 3 เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวภาพเหมือนของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่ทรงมีต่อพระราชกรณียกิจส่วนพระองค์ ในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่มีผลต่อการรับรู้และจิตสำนึกที่มีต่อพระราชกรณียกิจของพระองค์

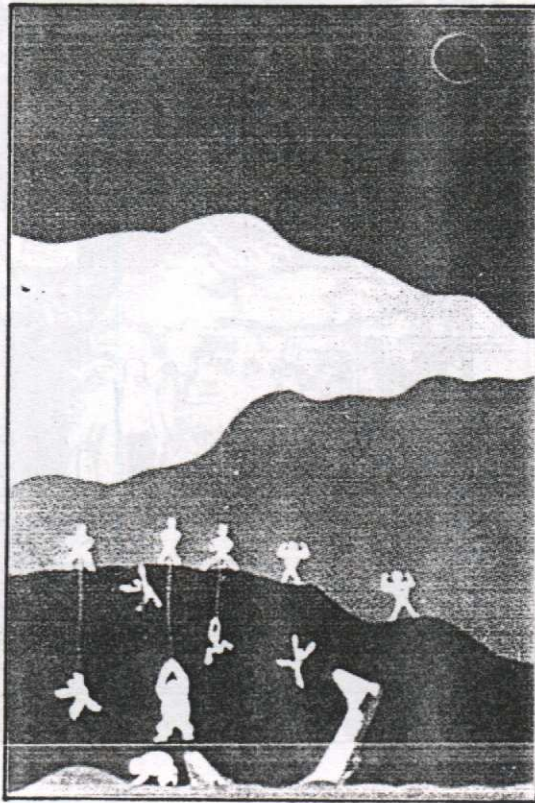
ภาพประกอบ 28 ชื่อภาพ " จะบังติกอ "

ขนาด 36 x 54 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน นิพนธ์ นิกากิจ

นิทรรศการ : กลุ่มครูศิลป์ ครั้งที่ 1 2538

จะบังติกอ เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราววิถีชีวิตของ
 ผู้คนในตลาดนัดจะบังติกอ จังหวัดปัตตานี ในด้านการทำมาหากิน ลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริง
 กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ ศิลปินตัดทอนรายละเอียดจัดองค์ประกอบใหม่แต่ยังคง
 ลักษณะทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยมุสลิมทั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
 เป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 29 ชื่อภาพ "ช่วยด้วย"

ขนาด 73 x 93 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน วิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 8 กลุ่มสมิทธา 2541

ช่วยด้วย เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวเหตุการณ์ทางด้านการเมืองในยุคของรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ในรูปแบบผันแปรความเป็นจริงด้วยกลวิธีผสม การสะท้อนการรับรู้วิพากษ์วิจารณ์ของศิลปินเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการเมืองและสังคม

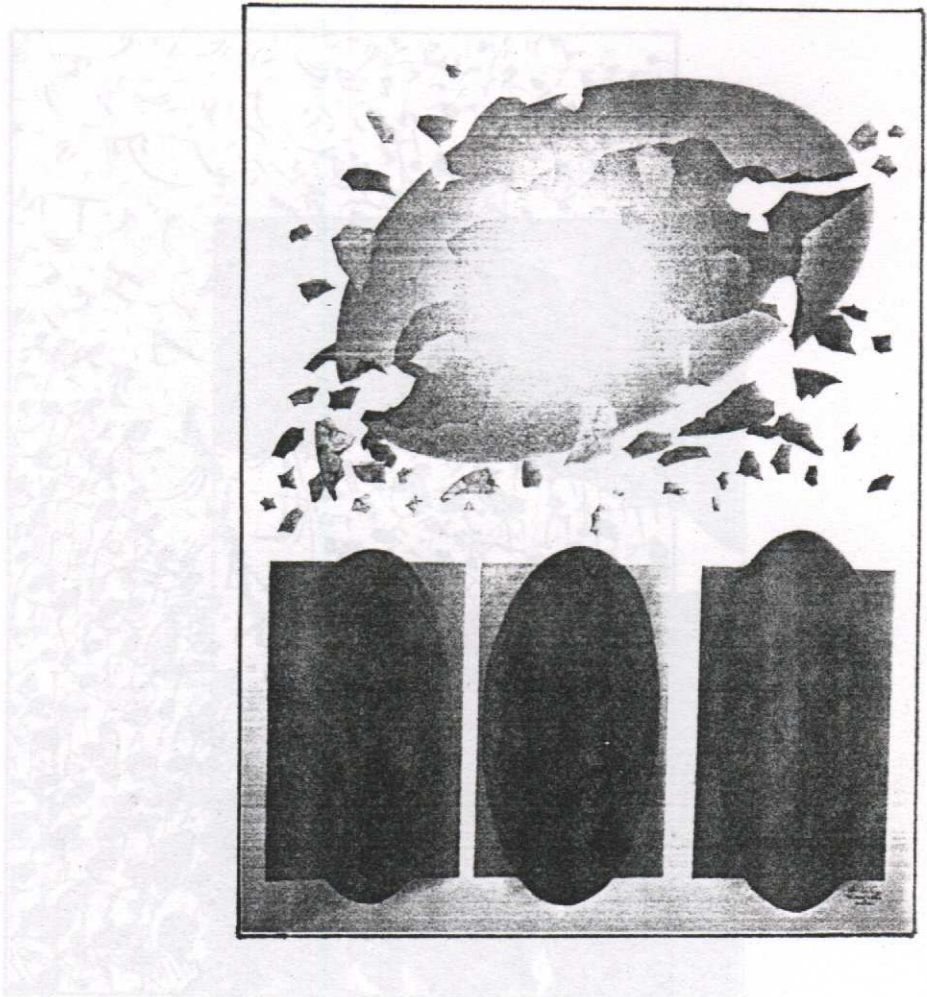
ภาพประกอบ 30 ชื่อภาพ "ร่วมด้วยช่วยไทย"

ขนาด 52 x 76 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน กมล คงทอง

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 8 กลุ่มสมิหลา 2541

ร่วมด้วยช่วยไทย เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวของกลุ่ม
 ผู้ชนในสังคมในรูปแบบผันแปรความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ ภาวะการดำเนิน
 ชีวิตในสังคม การวิพากษ์วิจารณ์สังคมสะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อม
 ที่ศิลปินถ่ายทอดสื่อร่วมกัน

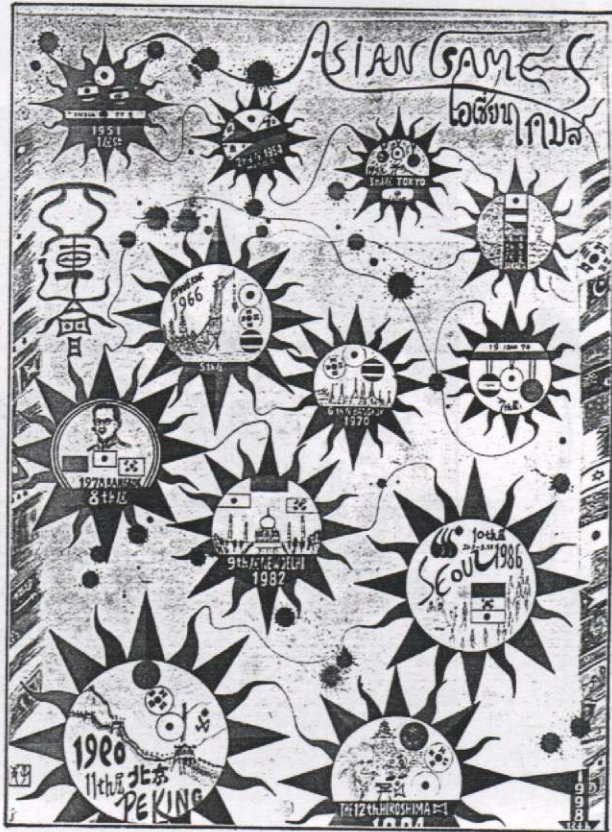
ภาพประกอบ 31 ชื่อภาพ "ชีวิต"

ขนาด 50 x 70 ซม. เทคนิคปากกาลูกลื่น

ศิลปิน นิกะ ไชโยธา

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 8 กลุ่มสมิหลา 2541

ชีวิต เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวการกำเนิดของชีวิตในรูปแบบผันแปรความเป็นจริงโดยอาศัยสื่อทางรูปแบบของไข่ กลวิธีการวาดเขียนเทคนิคปากกาลูกลื่น การถ่ายทอดเรื่องราวในรูปแบบผันแปรความเป็นจริงโดยการจัดองค์ประกอบภาพที่สื่อให้เห็นถึงความสงบนิ่งและการเคลื่อนไหวเป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่มีต่อการรับรู้ในเรื่องชีวิต

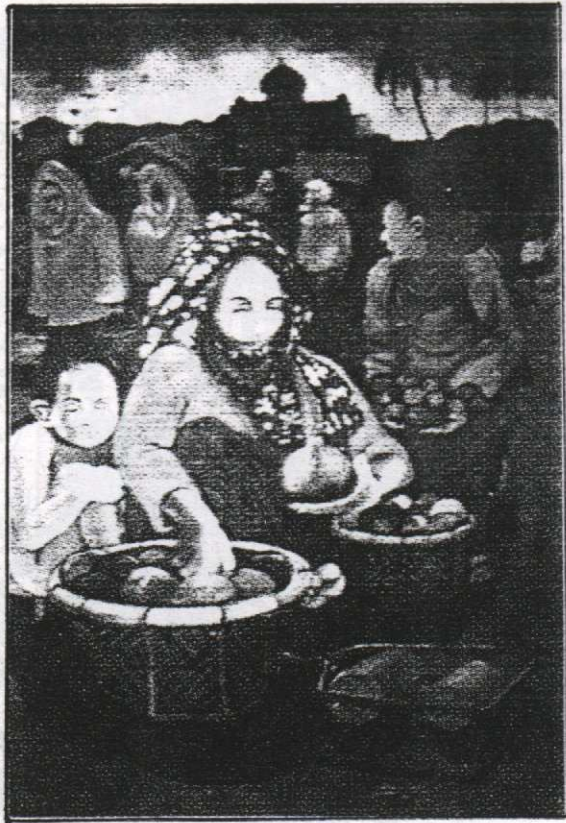
ภาพประกอบ 32 ชื่อภาพ "Asian Games "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน วิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Asian Games เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวเหตุการณ์ด้านการกีฬาในรูปแบบสัญลักษณ์ กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ การกีฬาเป็นสื่อที่สร้างความสัมพันธ์ของผู้คนในแต่ละชาติแต่ละทวีปสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์สามัคคีอันเป็นผลมาจากปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ภาพประกอบ 33 ชื่อภาพ "เข้าตู่ที่ปัตตานี"

ขนาด 94 x 124 ซม. เทคนิคสีอะครีลิค

ศิลปิน สมพร ชัยจิต

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 8 กลุ่มสมิหลา 2541

เข้าตู่ที่ปัตตานี เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวการทำมาหากินของผู้คนในชุมชนด้วยรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีอะครีลิค ลักษณะบรรยากาศและส่วนประกอบในภาพสะท้อนถึงปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยลักษณะการแต่งกาย ซึ่งสามารถรับรู้ได้ในลักษณะรูปธรรมว่าเป็นชุมชนไทยมุสลิมในภาคใต้

ภาพประกอบ 34

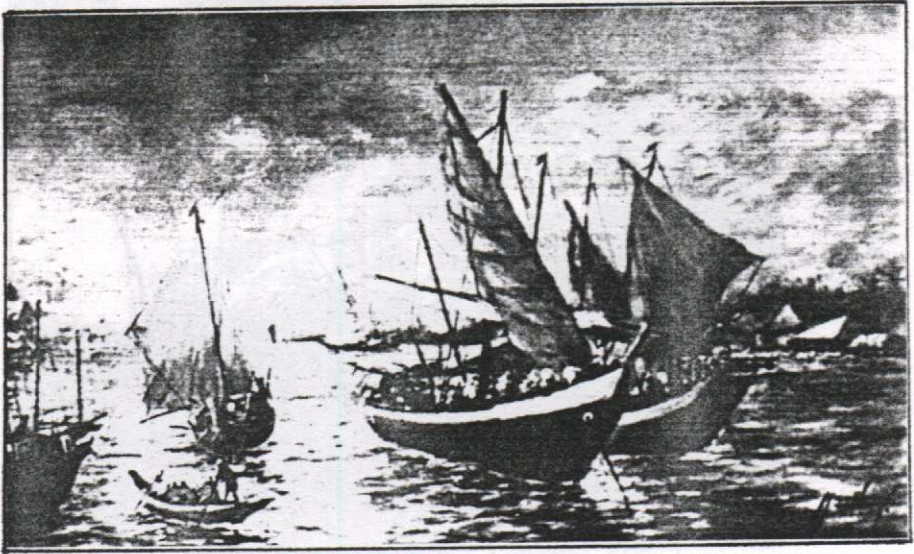
ชื่อภาพ " ก่อนมรสุม "

ขนาด 52 x 76 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน กมล คงทอง

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 8 กลุ่มสมาชิก 2541

ก่อนมรสุม เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวการทำมาหากินของผู้คนที่มีอาชีพการประมงในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ ก่อนมรสุมแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวประมงอันสะท้อนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต

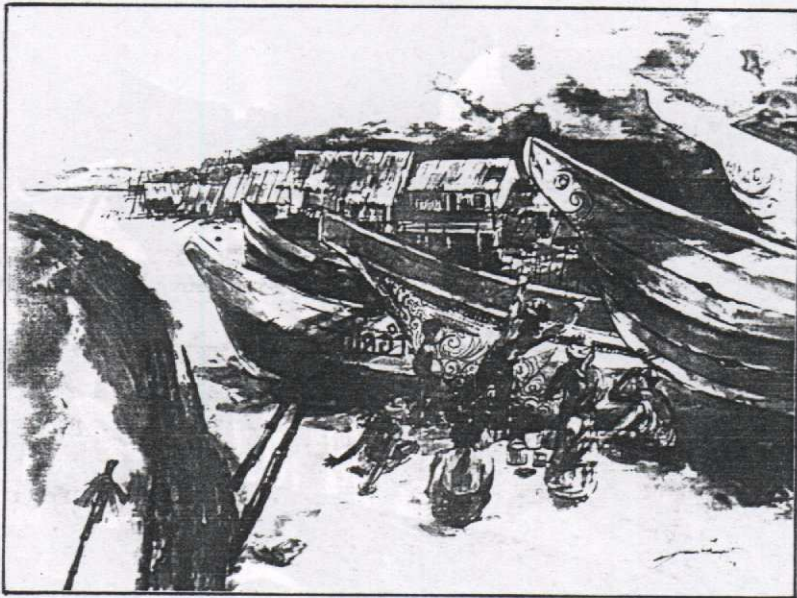
ภาพประกอบ 35 ชื่อภาพ " ปากน้ำปากพ่อง นครศรีธรรมราช "

ขนาด - เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน แนบ ทิชนพงศ์

นิทรรศการ : 2 ทศวรรษ แนบ ทิชนพงศ์ 2541

ปากน้ำปากพ่อง นครศรีธรรมราช เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวความเจริญรุ่งเรืองของปากน้ำปากพ่องในอดีตที่มีการติดต่อการค้ากับต่างชาติในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน สภาพการดำเนินชีวิตความเจริญที่ปรากฏสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

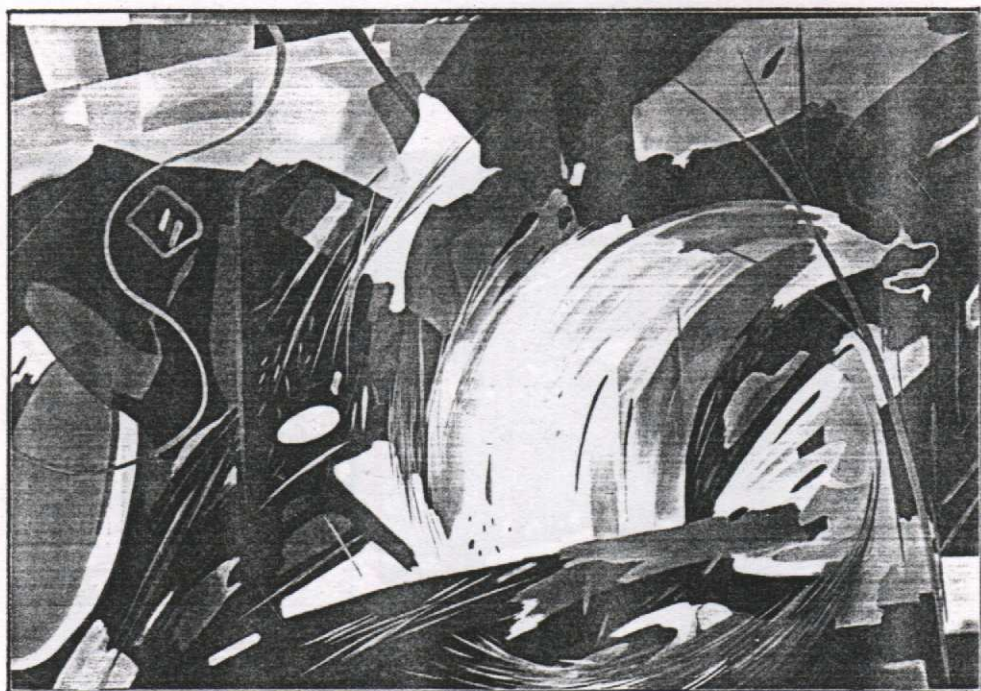
ภาพประกอบ 36 ชื่อภาพ " Kao Seng Village "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน สมพร ชัยจิต

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Kao Seng Village เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวการทำมาหากินของผู้คนในชุมชนเก่าแก่อำเภอสังขละบุรี ในรูปแบบแสดงความเป็นจริงกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ ชุมชนเก่าแก่อำเภอสังขละบุรีเป็นบริเวณที่ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลของจังหวัดสงขลา จากสภาพทางภูมิศาสตร์ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ดำเนินชีวิตทำมาหากินเกี่ยวกับการประมงเป็นหลัก อันเป็นผลมาจากปัจจัยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

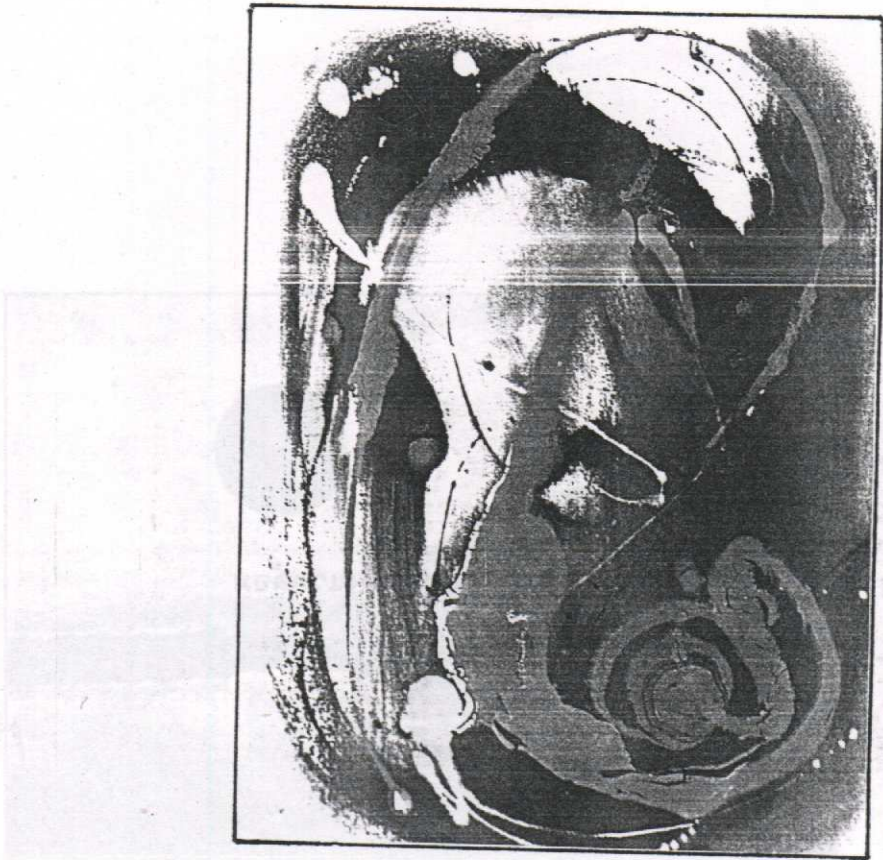
ภาพประกอบ 37 ชื่อภาพ " การเมือง "

ขนาด 80 x 130 ซม. เทคนิคสีอะครีลิค

ศิลปิน ศตวรรษ ช้วยนุ่ม

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 8 กลุ่มสมิหลา 2541

การเมือง เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวความสับสน วุ่นวายผ่านเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา ในรูปแบบนามธรรมด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีอะครีลิค เป็นรูปแบบการถ่ายทอดที่ให้ความสำคัญแก่สุนทรียภาพอันเกิดจากปัญญาความคิดเป็นปัจจัย ด้านประสบการณ์ของศิลปิน

ภาพประกอบ 38 ชื่อภาพ "Eternal Birth"

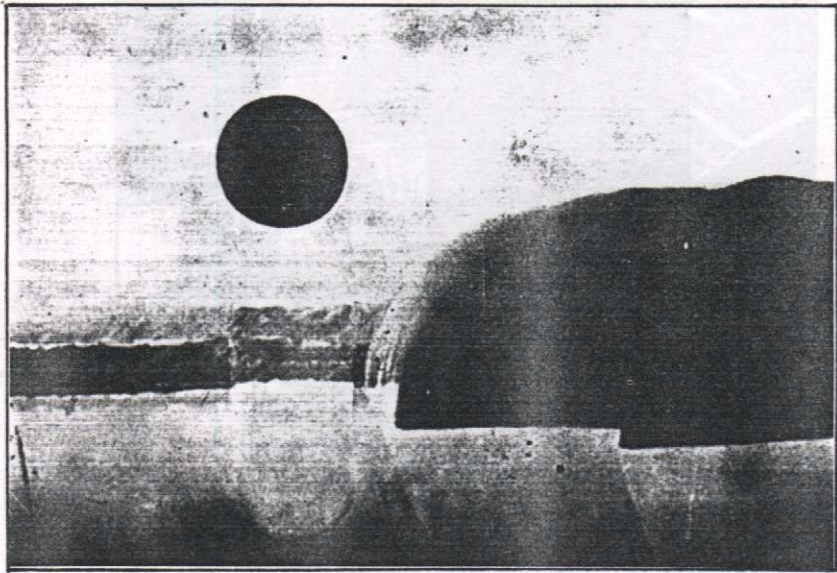
ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน ชนะ ควรเลี้ยง

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Eternal Birth เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน แสดงเรื่องราวการกำเนิดของสิ่งมีชีวิตในรูปแบบนามธรรม กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ การถ่ายทอดรูปทรงผ่านเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญแก่สุนทรียภาพอันเกิดจากปัญญาความคิดเป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

3. เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

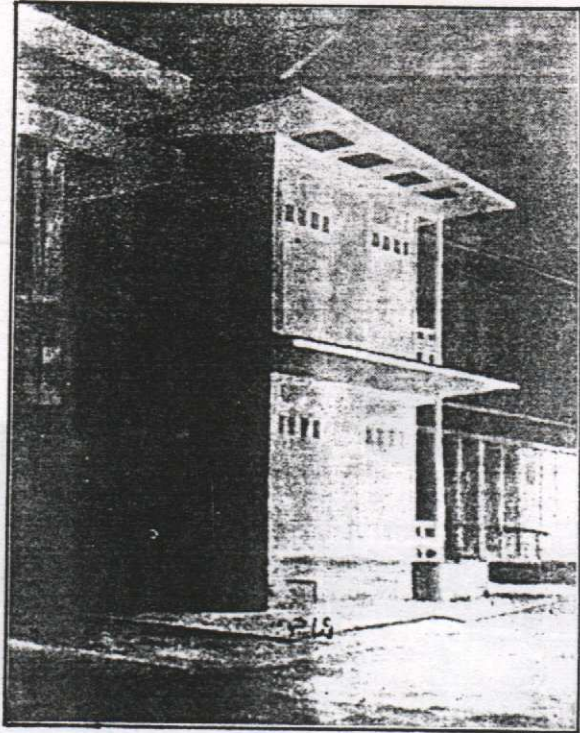
ภาพประกอบ 39 ชื่อภาพ " พระจันทร์ดำ "

ขนาด 70 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน สันติ แก้วจันทน์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเต ครั้งที่ 1 2525

พระจันทร์ดำ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวธรรมชาติในรูปแบบผันแปรความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน การรับรู้เรื่องราวของธรรมชาติประสบการณ์ทางสภาพแวดล้อมที่ปรากฏเป็นผลมาจากปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่ส่งผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์

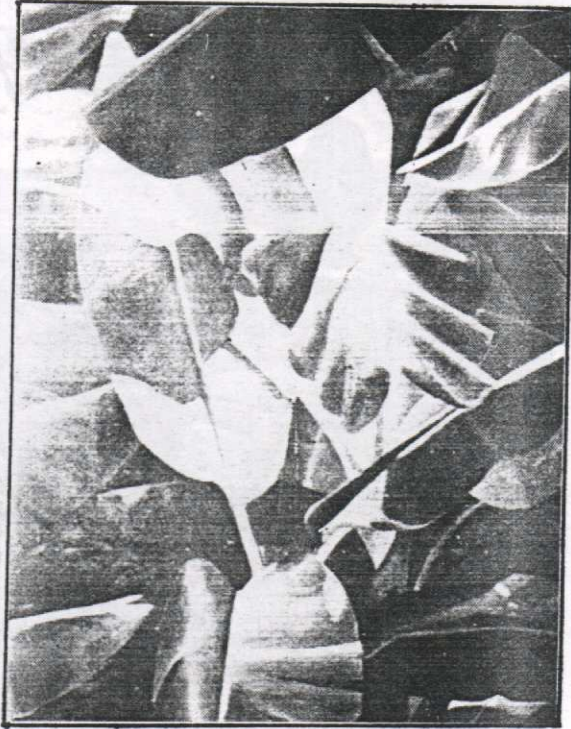
ภาพประกอบ 40 ชื่อภาพ " ตึก 2 "

ขนาด 85 x 100 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน โกวิท เสนีย์วาสน์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 1 2525

ตึก 2 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวของอาคารสถานที่ด้วยรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน อาคารสถานที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อสนองตอบด้านที่อยู่อาศัยและประโยชน์ใช้สอยอื่น ๆ อันเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่เอาชนะธรรมชาติได้สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านปัญญาและความคิดของผู้คนในสังคมเป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 41 ชื่อภาพ "บรรยากาศของแสง"

ขนาด 65 x 80 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน ภิญญ เพชรแก้ว

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเด ครั้งที่ 2 2526

บรรยากาศของแสง เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวของแสงในธรรมชาติที่ส่องมากระทบกับต้นไม้ใบไม้ในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน บรรยากาศของแสงที่ส่องลงมาและเงาที่มืดโดยรวมให้ความรู้สึกอบอุ่นมีชีวิตชีวาสะท้อนถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่เกิดจากการรับรู้ในด้านสภาพแวดล้อมธรรมชาติรอบตัว

ภาพประกอบ 42

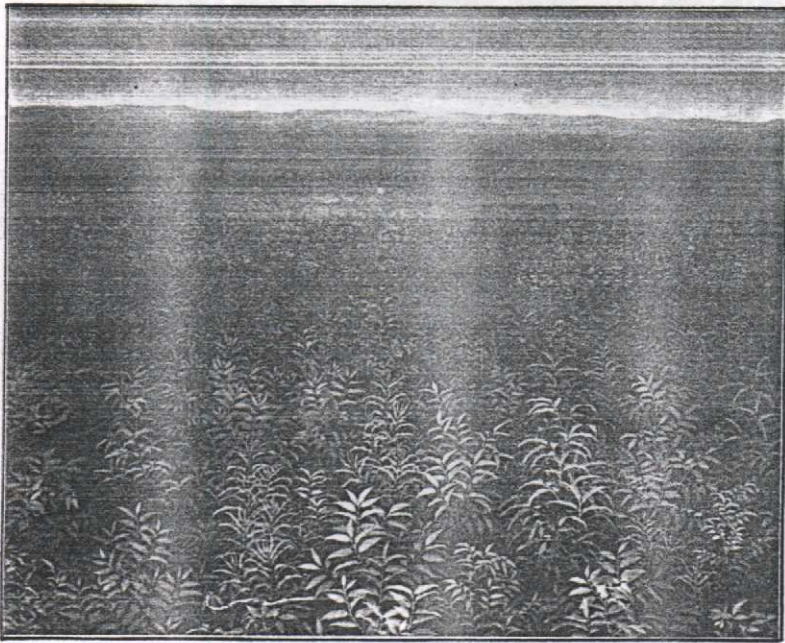
ชื่อภาพ "ในถุ้ง 7"

ขนาด 57 x 77 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน อรรถพล ลือขจร

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 2 2526

ในถุ้ง 7 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ ในถุ้งเป็นพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสภาพการดำเนินชีวิตของผู้คนส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการประมงสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

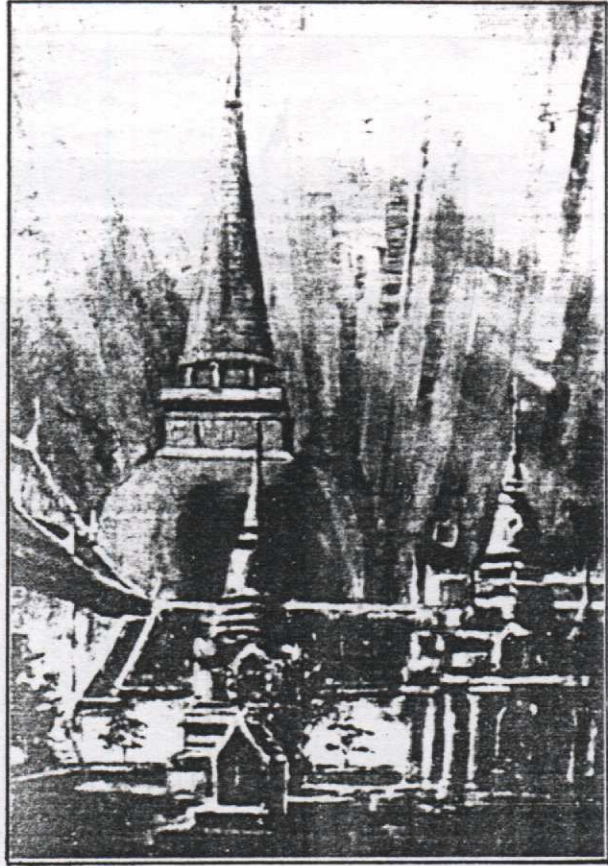
ภาพประกอบ 43 ชื่อภาพ " ธรรมชาติ 2 "

ขนาด 100 x 120 ซม. เทคนิคสีอะครีลิค

ศิลปิน สุนทร พรหมแก้ว

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 2 2526

ธรรมชาติ 2 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมตามจินตนาการที่มีความกว้างใหญ่ไพศาลในบรรยากาศของความสงบ ด้วยรูปแบบแสดงความเป็นจริงตามความคิดของศิลปิน ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีอะครีลิค สะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้ด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมของศิลปินที่มีต่อธรรมชาติ

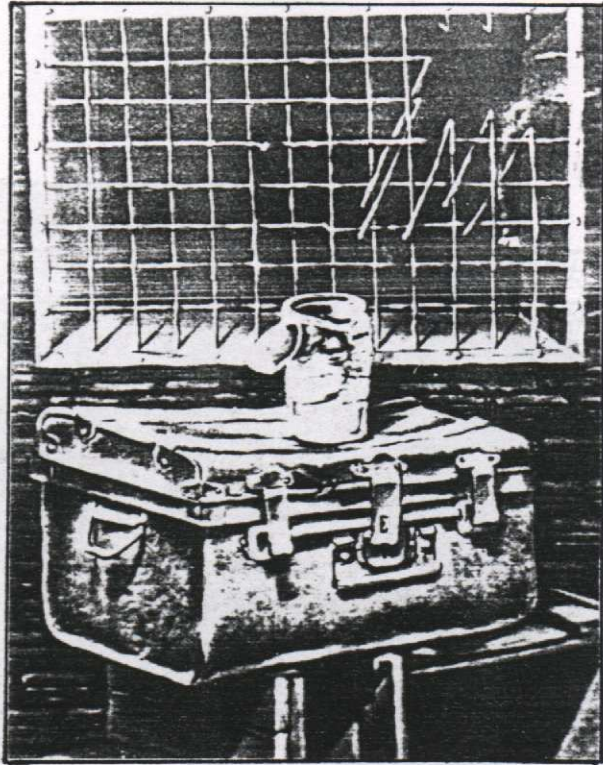
ภาพประกอบ 44 ชื่อภาพ " วัด "

ขนาด 60 x 85 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน สันติ แก้วจาง

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 3 2528

วัด เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวของสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นแสดงให้เห็นความเจริญของสังคมจากรูปแบบของสถาปัตยกรรมในสมัยนั้นวัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวพุทธศิลปินได้ถ่ายทอดรูปแบบแสดงความเป็นจริงปรากฏถึงความยิ่งใหญ่ของวัดมหาธาตุวรมหาวิหาร โบราณสถานเก่าแก่คู่บ้านคูเมืองของจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านสังคม สิ่งแวดล้อม

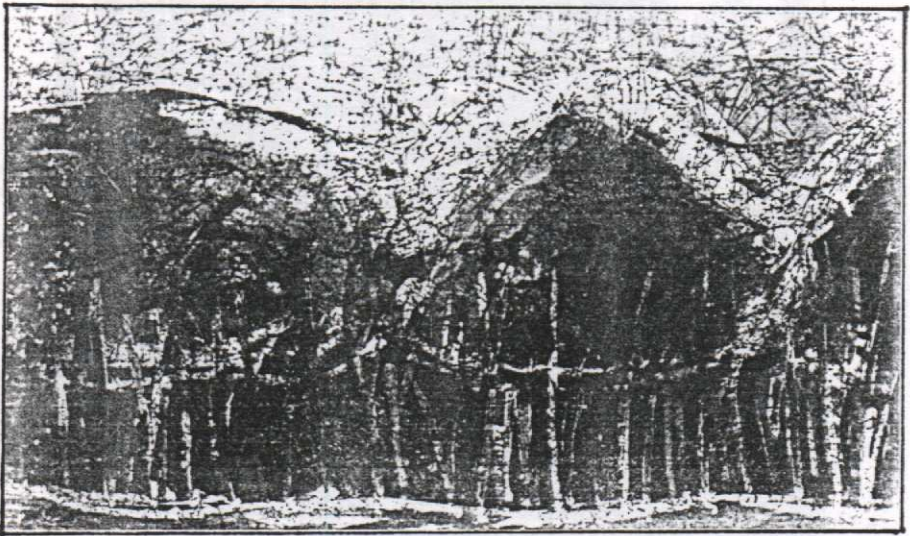
ภาพประกอบ 45 ชื่อภาพ " หุ่นนิ่ง 1986 "

ขนาด 70 x 80 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน วุฒิ วัฒนสิน

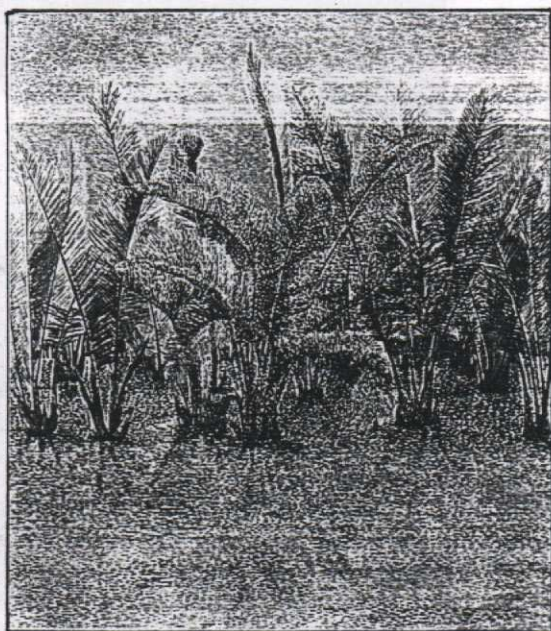
นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 1 กลุ่มสมาชิก 2529

หุ่นนิ่ง 1986 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวหุ่นนิ่งของวัตถุที่ทำด้วยโลหะ ในสภาพแวดล้อมที่แสดงถึงสภาพของความเสื่อมโทรมตามสภาพกาลเวลา ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน สื่อแสดงให้เห็นถึงความไม่เที่ยงแท้สรรพสิ่งย่อมมีการเสื่อมสลาย สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่เกิดจากการรับรู้ในเรื่องราวประสบการณ์ชีวิต

ภาพประกอบ 46 ชื่อภาพ "สวนยาง 1"
 ขนาด 60 x 154 ซม. เทคนิคบาติก
 ศิลปิน มูฮำมัด โรจนอุดมศาสตร์
 นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 1 กลุ่มสมิหลา 2529

สวนยาง 1 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพทางภูมิศาสตร์ของสวนยางพาราในรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคบาติก สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะในภาคใต้อาชีพการทำสวนยางพาราเป็นที่นิยมกันมากทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นด้านหลัก

ภาพประกอบ 47 ชื่อภาพ " มิติของสี่เขียว "

ขนาด 50 x 60 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน จำเนียร ปุญญโสพรรณ

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 1 กลุ่มสมิหลา 2529

มิติของสี่เขียว เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริง ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำด้วยวิธีป้ายและจุดให้สีแต่ละสีผสมกลมกลืนด้วยความรู้สึกของมิติสีจากการมอง สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้ในด้านสภาพแวดล้อมของศิลปิน

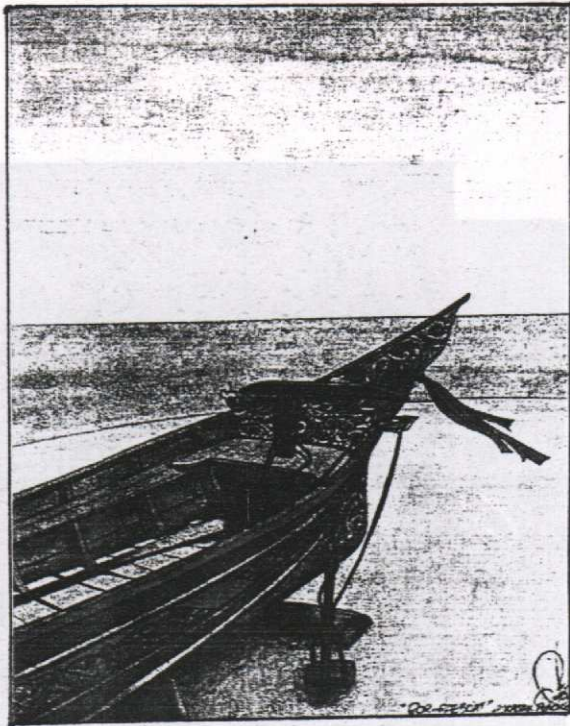
ภาพประกอบ 48 ชื่อภาพ "ดอกทิวลิป"

ขนาด 30 x 45 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน ธิตติมา ก้วพานิช

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 1 กลุ่มสมิหลา 2529

ดอกทิวลิป เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมของดอกไม้ที่ให้ความรู้สึกทั้งสงบและเจียบเหงาด้วยรูปแบบแสดงความเป็นจริงกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน สะท้อนถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ในการรับรู้ทั้งในแง่มุมมองของประสบการณ์ชีวิตสภาพแวดล้อมและรสนิยม

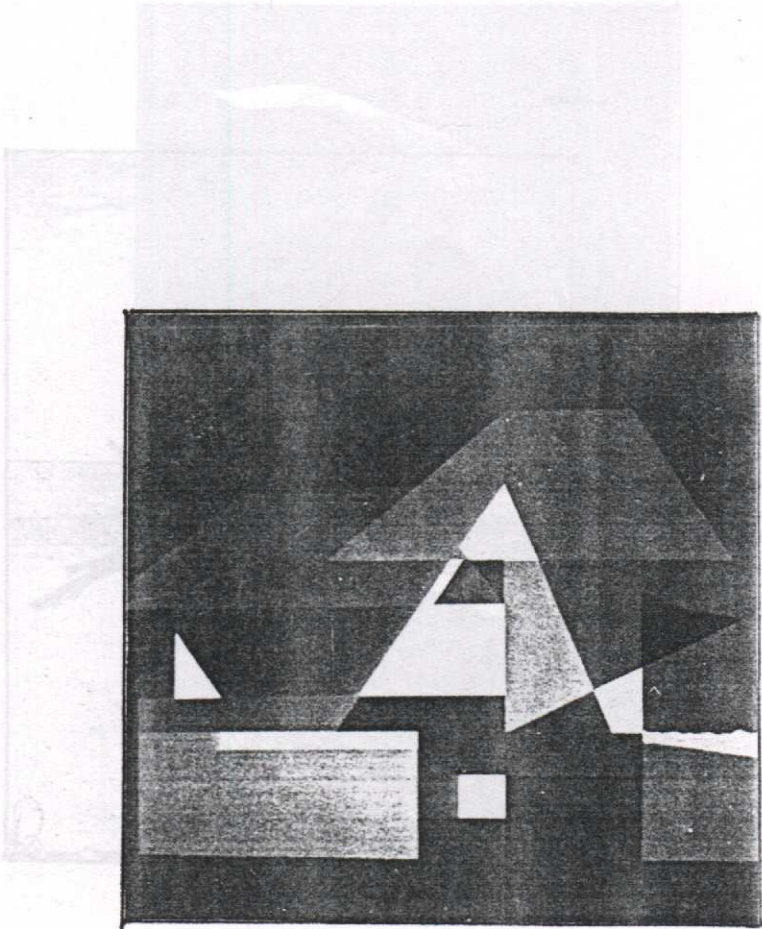
ภาพประกอบ 49 ชื่อภาพ " กอและ "

ขนาด - เทคนิคผสม

ศิลปิน สุรศักดิ์ ผันเชียร

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 2 กลุ่มสมิหลา 2530

กอและ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสิ่งแวดล้อมชายทะเลในภาคใต้ในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีผสม ซึ่งเป็นเทคนิคการผสมผสานสื่อทัศนศิลป์เข้าด้วยกันในภาพเขียน จากลักษณะของเรือกอและแสดงให้เห็นถึงการรอคอยเพื่อการเดินทางสะท้อนถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นสภาวะของการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนชายฝั่งทะเล

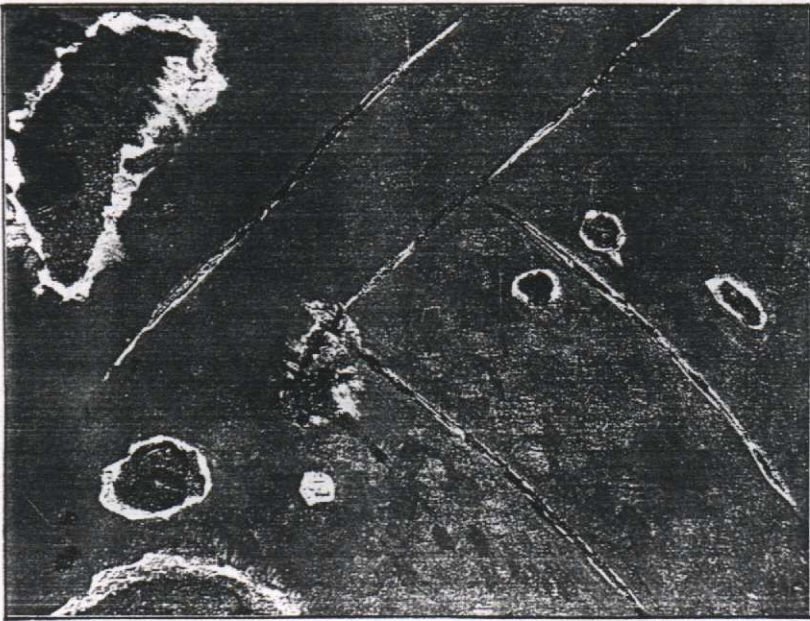
ภาพประกอบ 50 ชื่อภาพ " ความซับซ้อนของสีและรูปทรง "

ขนาด 120 x 120 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน มโน พิสุทธิรัตนานนท์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5 กลุ่มสมิหลา 2533

ความซับซ้อนของสีและรูปทรง เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวรูปทรงสีของที่อยู่อาศัยในรูปแบบนามธรรมที่ไม่แสดงรูปร่างของความเป็นจริงของวัตถุ ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน สะท้อนถึงปัจจัยด้านปัญญาและความคิดของศิลปินที่มีผลต่อการรับรู้ในด้านรูปทรงและสีในธรรมชาติ

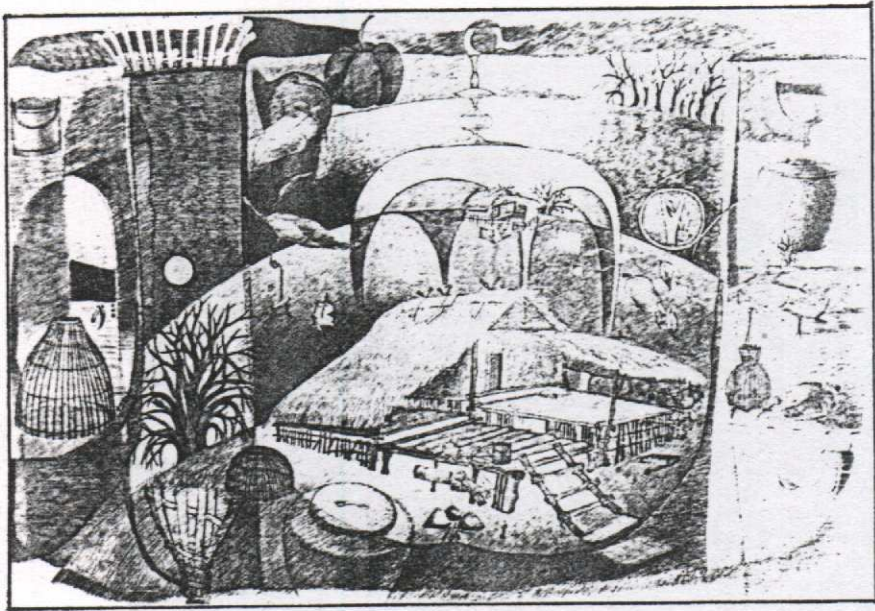
ภาพประกอบ 51 ชื่อภาพ "ใบไม้"

ขนาด 40 x 50 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน ชาญ วารินทร์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5 กลุ่มสมิหลา 2533

ใบไม้ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสีสันและรอย
 แหว่งของใบไม้ด้วยรูปแบบนามธรรม กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน การถ่ายทอดความคิดผ่าน
 รูปทรงของสี เส้น น้ำหนัก ที่ไม่แสดงรูปร่างของวัตถุ เป็นผลมาจากปัจจัยด้านประสบการณ์ของ
 ศิลปินที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการแสดงออกด้านทัศนศิลป์

ภาพประกอบ 52 ชื่อภาพ "วิถีชีวิตใต้"

ขนาด 50 x 65 ซม. เทคนิคปากกาลูกสั้น

ศิลปิน นิกร ไชโยธา

นิทรรศการ : เดี่ยวส่วนบุคคล ชุดวันวานที่บ้านเกิด 2533

วิถีชีวิตใต้ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมภาคใต้ในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีการวาดเขียน เทคนิคปากกาลูกสั้น สภาพแวดล้อมการดำรงชีวิตตลอดจนเครื่องมือใช้สอยในชุมชนเป็นผลมาจากปัจจัยด้านปัญญาและความคิดที่มีผลมาจากวัฒนธรรมดั้งเดิม

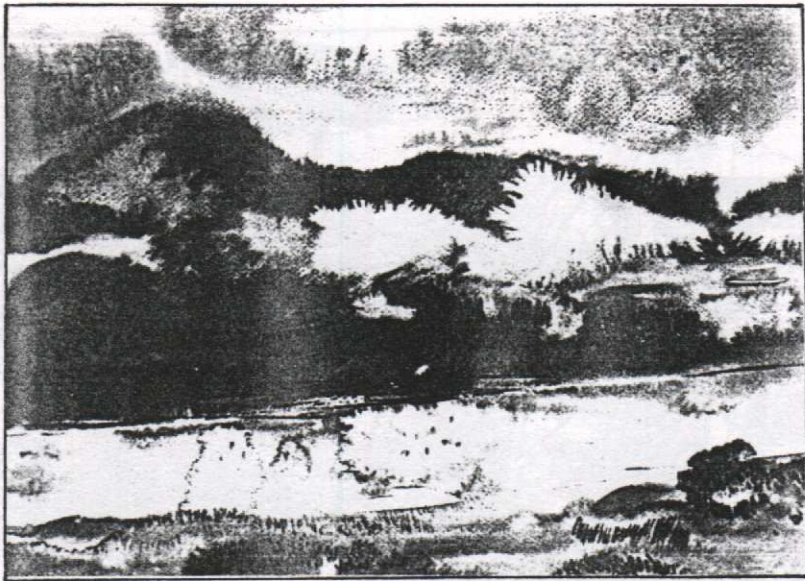
ภาพประกอบ 53 ชื่อภาพ "เมื่อวันวาน"

ขนาด 31 x 52 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน สุรศักดิ์ ผันเชียร

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5 กลุ่มสมิหลา 2533

เมื่อวันวาน เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมของชายทะเลในรูปแบบนามธรรม กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ การถ่ายทอดความคิดอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติผ่านรูปทรงของเส้น สี น้ำหนัก แสง-เงา ที่ไม่แสดงรูปร่างของความเป็นจริงสะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่มีต่อการรับรู้ในเรื่องราวสภาพแวดล้อม

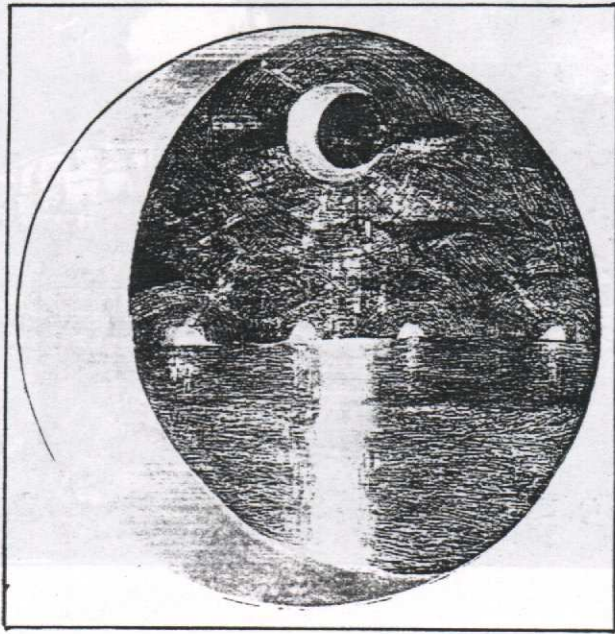
ภาพประกอบ 54 ชื่อภาพ "ทิวทัศน์"

ขนาด 50 x 70 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน งามอาจ ศรียะพันธ์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5 กลุ่มสมินลา 2533

ทิวทัศน์ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติของภาคใต้ ด้วยรูปแบบแสดงความเป็นจริง ปรากฏให้เห็นความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ ภูเขา และลำน้ำที่แสดงถึงความชุ่มฉ่ำชุ่มชื้นอันเป็นลักษณะทางธรรมชาติของภาคใต้ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ สะท้อนถึงสภาวะทางสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติอันเป็นปัจจัยที่ศิลปินนำมาถ่ายทอดสร้างสรรค์ทัศนศิลป์

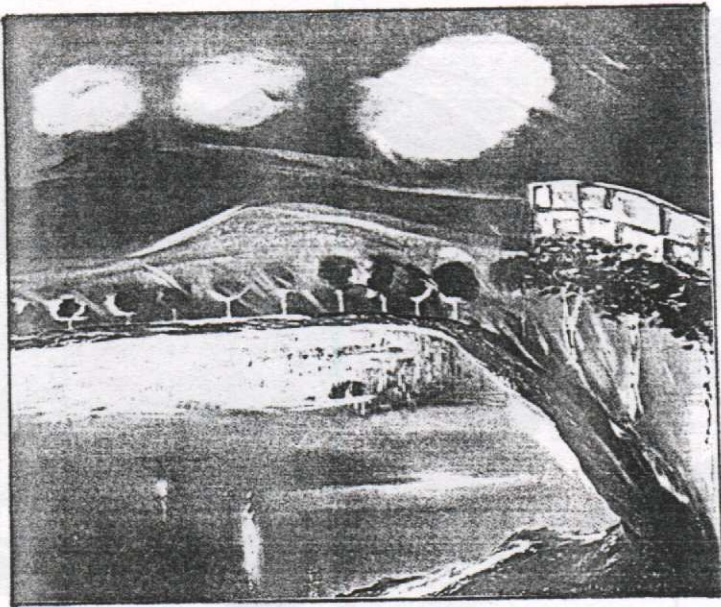
ภาพประกอบ 55 ชื่อภาพ " รุสะมิแล 6 "

ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง 50 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน วุฒิ วัฒนสิน

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

รุสะมิแล 6 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมธรรมชาติรูปแบบผันแปรความเป็นจริงโดยสื่อผ่านรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีผสมเทคนิคระบายสีและจุดขีด สะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่มีต่อเรื่องราวสภาพแวดล้อมในการถ่ายทอดเป็นงานทัศนศิลป์

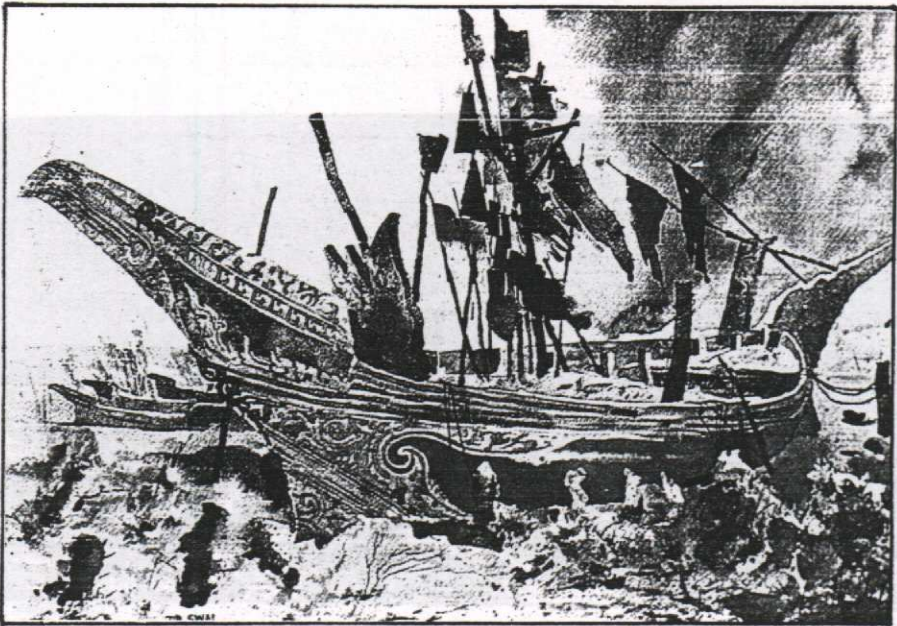
ภาพประกอบ 56 ชื่อภาพ "แสงแดดในยามเช้า"

ขนาด 92 x 107 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน ชาญ วาริรัตน์

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

แสงแดดยามเช้า เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของชุมชนในรูปแบบผันแปรความเป็นจริงที่แสดงให้เห็นลักษณะของการเคลื่อนไหวความผันผวนจากสภาพแวดล้อมด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน สะท้อนถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ที่มีผลจากการรับรู้อันเป็นประสบการณ์ของศิลปินในด้านประสบการณ์สภาพแวดล้อมในธรรมชาติ

ภาพประกอบ 57 ชื่อภาพ " กอและบนหาดทรายที่สวกปรก "

ขนาด 50 x 70 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน ไสว เลี่ยมแก้ว

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

กอและบนหาดทรายที่สวกปรก เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเกิดจากน้ำมือของมนุษย์ด้วยรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพเป็นลักษณะโดยทั่วไปของบริเวณริมฝั่งทะเลที่มีอาชีพการประมงในภาพนี้สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่รับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นด้านสภาพแวดล้อม

ภาพประกอบ 58 ชื่อภาพ " เดือนตุลาคม "

ขนาด 57 x 100 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน อรรถพล ลือขจร

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

เดือนตุลาคม เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติบริเวณชายทะเลที่มีเกลียวคลื่นและโขดหินในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ บรรยากาศของภาพมีความชุ่มชื้นเป็นบรรยากาศของฤดูฝน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ในด้านสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

ภาพประกอบ 59 ชื่อภาพ "ทะเล"

ขนาด 58 x 78 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน โกวิท เสนีย์วาสน์

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

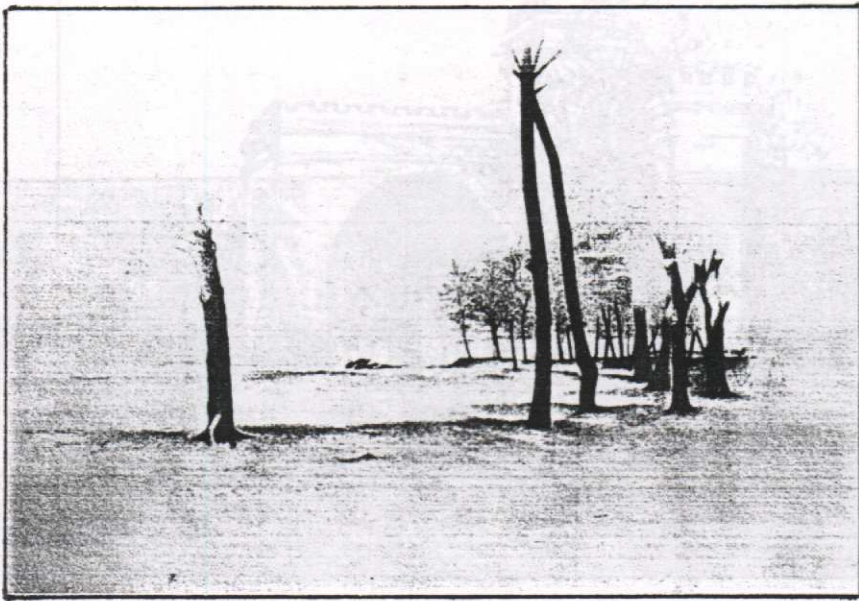
ทะเล เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวของทะเลความสงบนิ่งในยามค่ำคืนในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ ความสงบนิ่งของทะเลสื่อความหมายถึงเรื่องของสมาธิอันสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่มีต่อการรับรู้ในเรื่องราวของสภาพแวดล้อมในธรรมชาติ

ภาพประกอบ 60 ชื่อภาพ " ตะวันออกไกล "
ขนาด 58 x 78 ซม. เทคนิคสีน้ำ
ศิลปิน ภิญญ เพชรแก้ว

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

ตะวันออกไกล เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่มีความชุ่มชื้นและกว้างใหญ่ไพศาลในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ สะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งศิลปินได้สะท้อนออกเป็นงานทัศนศิลป์ที่มีความอุดมสมบูรณ์ชุ่มชื้นของบริเวณริมน้ำ

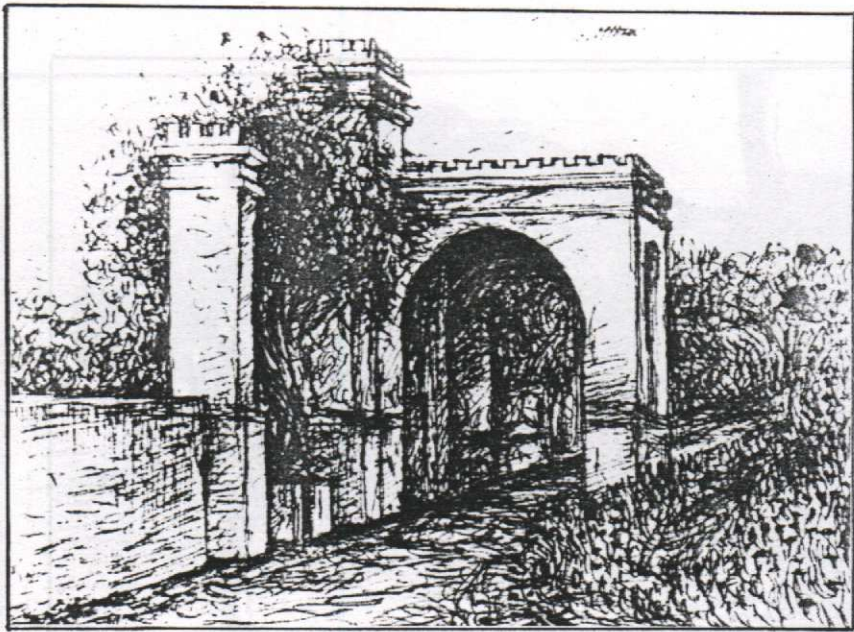
ภาพประกอบ 61 ชื่อภาพ " แหลมสมิหรา "

ขนาด 42 x 58 ซม. เทคนิคปากกาลูกลื่น

ศิลปิน เกียรติ ทวีพันธวิรุฬห์

นิทรรศการ : 25 ศิลปินชาวไทย 2534

แหลมสมิหรา เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวธรรมชาติริมหาดทรายของแหลมสมิหรา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลาในลักษณะรูปแบบ แสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีการวาดเขียนเทคนิคปากกาลูกลื่น บรรยากาศของภาพที่แสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่กว้างขวางของพื้นที่สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมของบริเวณพื้นที่แหลมสมิหราได้ในเชิงรูปธรรม

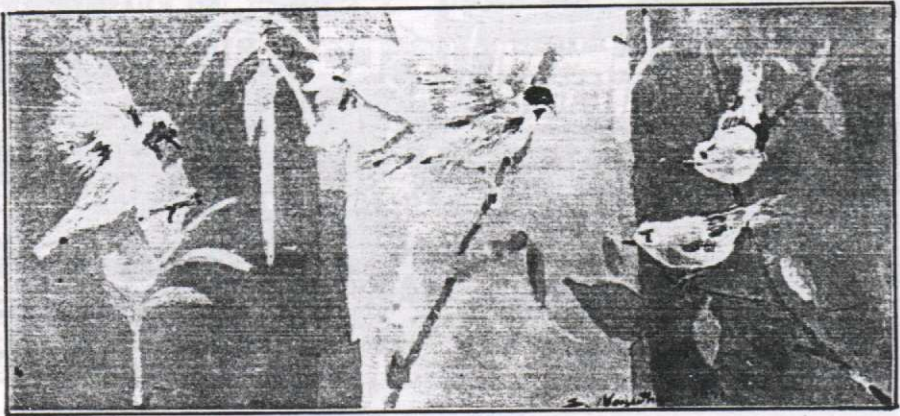
ภาพประกอบ 62 ชื่อภาพ "สวนสาธารณะ"

ขนาด 47 x 58 ซม. เทคนิคปากกาลูกลื่น

ศิลปิน ศิลา บุญรัตน์

นิทรรศการ : 25 ศิลปินชาวไทย 2534

สวนสาธารณะ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสถานที่บริเวณชุ่มทางเข้าสวนสาธารณะ ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนของผู้คนในชุมชนเมืองในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีการวาดเขียนเทคนิคปากกาลูกลื่น สวนสาธารณะสะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านปัญญาและความคิดของผู้คนในสังคมในแง่มุมมองของการสนองตอบทางด้านจิตใจเพื่อการพักผ่อนของผู้คนในชุมชนเมืองเป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 63 ชื่อภาพ "พื้นที่ สีสัน ในธรรมชาติ"
 ขนาด 50 x 100 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน
 ศิลปิน จริญญา น้อยอุทัย

นิตยสาร : 25 ศิลปินชาวไทย 2534

พื้นที่ สีสัน ในธรรมชาติ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวของนกในธรรมชาติในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน สี สันบรรยากาศซึ่งศิลปินได้สร้างขึ้นใหม่เพื่อให้เกิดความสดใสแจ่มอันเป็นธรรมชาติของนกสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่เกิดจากการรับรู้ถึงเรื่องราวสภาพแวดล้อมในธรรมชาติ

ภาพประกอบ 64 ชื่อภาพ "แหล่งพระราม"

ขนาด 57 x 100 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน อรรถพล ลือขจร

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

แหล่งพระราม เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของบริเวณแหล่งพระราม จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นสถานที่เชื่อมต่อกับทะเลในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ สภาพของเรือที่ปรากฏสื่อให้เห็นถึงสภาวะในการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนสะท้อนถึงปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 65

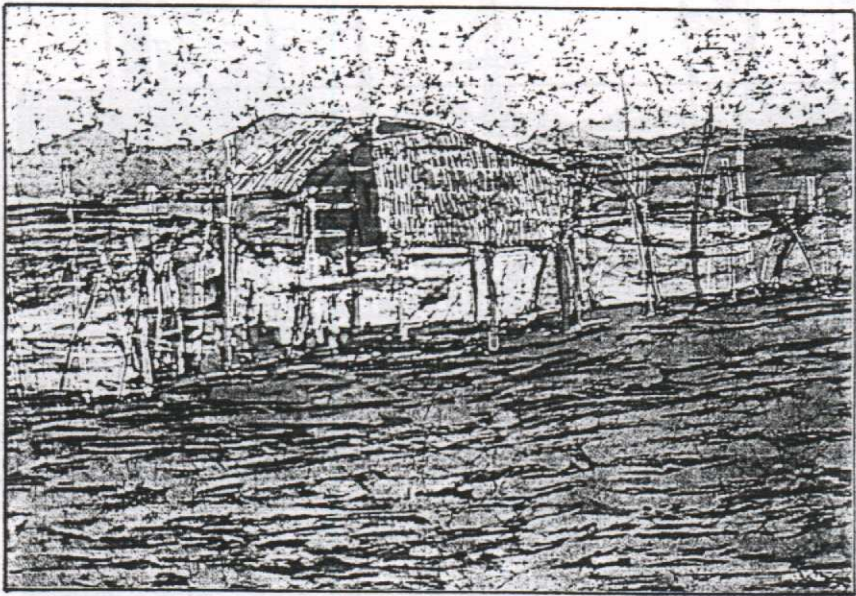
ชื่อภาพ " ทิวทัศน์ "

ขนาด 50 x 70 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน ชนะ ควรเลี้ยง

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

ทิวทัศน์ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของชุมชนในรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ปรากฏ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการทำมาหากินของผู้คนในชุมชน

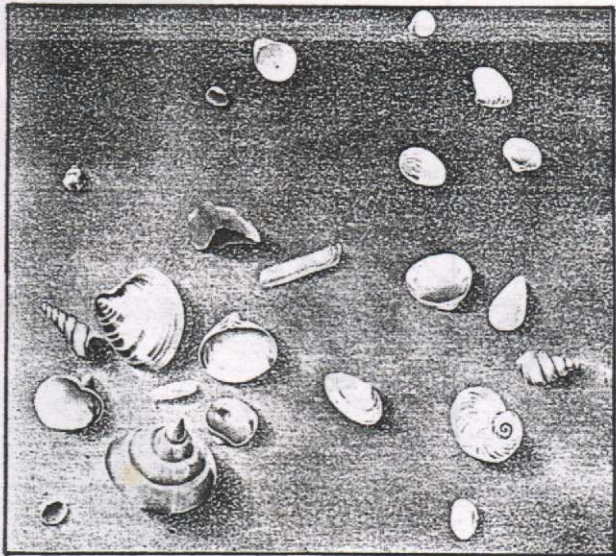
ภาพประกอบ 66 ชื่อภาพ " รอคอย 1 "

ขนาด 75 x 100 ซม. เทคนิคบาติก

ศิลปิน มุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

รอคอย 1 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของทะเลสาบสงขลาในการดำรงชีวิตของผู้คนในด้านอาชีพการงานอันมีผลมาจากสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ด้วยรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคบาติกซึ่งได้ประยุกต์เทคนิคการสร้างงานจากเทคนิคดั้งเดิมของการประกอบอาชีพของผู้คนในภาคใต้สะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม

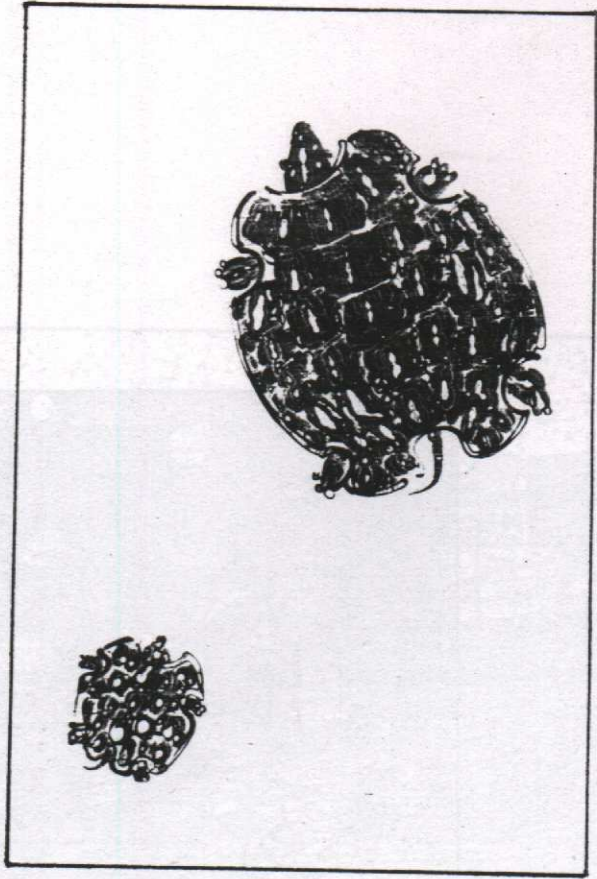
ภาพประกอบ 67 ชื่อภาพ "หาดทราย ชายเล"

ขนาด 85 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน พิชัย สุปการ

นิทรรศการ : ศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

หาดทราย ชายเล เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของชายทะเล โดยการสร้างสิ่งแวดล้อมขึ้นมาใหม่ให้เป็นระเบียบมีความสะอาดและอบอุ่นในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมันสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์การรับรู้ที่มีผลต่อการรู้คิดอันเกิดจากประสบการณ์ด้านสภาพแวดล้อม

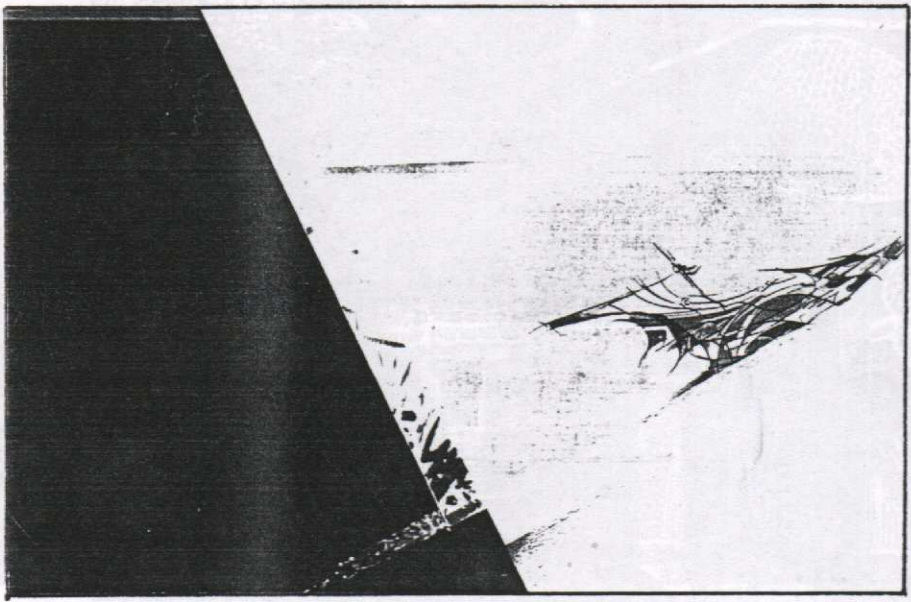
ภาพประกอบ 68 ชื่อภาพ "เต่า"

ขนาด 70 x 100 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน วสันต์ เพชรนิล

นิทรรศการ : สมรม 2535

เต่า เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติของเต่า ด้วยรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีผสมที่อาศัยวัสดุทางจิตรกรรมหลาย ๆ ชนิดมาผสมผสานเข้าด้วยกันให้ความรู้สึกถึงความมันวาวและแข็งแรงอันเป็นคุณสมบัติตามธรรมชาติของเต่า เต่ามีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์ในแง่ของความเชื่อและมักนำพฤติกรรมบางอย่างของมนุษย์ไปเปรียบเทียบกับเต่า สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่นำมาถ่ายทอดเป็นงานทัศนศิลป์

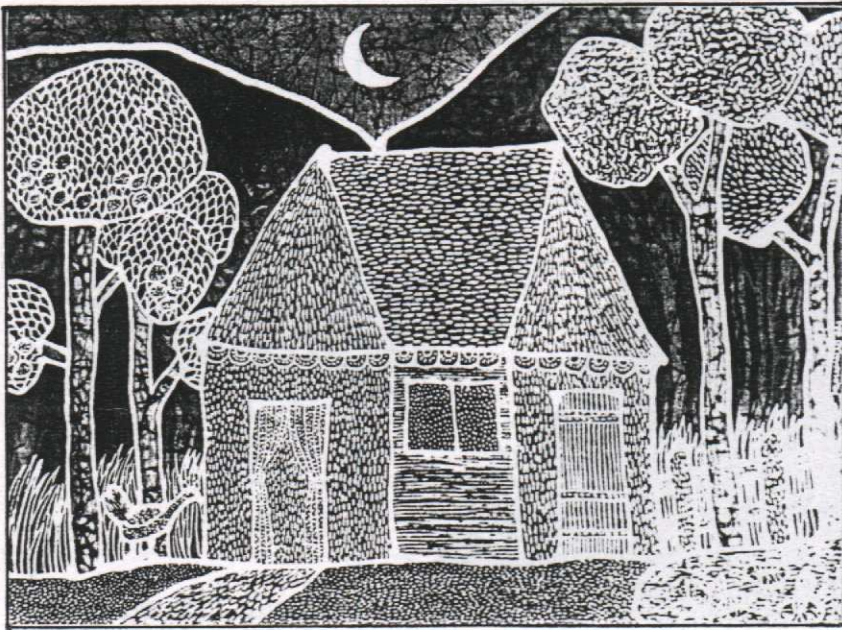
ภาพประกอบ 69 ชื่อภาพ "ผ่านคืนสู่เช้า"

ขนาด 75 x 90 ซม. เทคนิคสีอะครีลิค

ศิลปิน มนต์รี สังข์มุสิกานนท์

นิทรรศการ : สมรม 2535

ผ่านคืนสู่เช้า เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติในรูปแบบผันแปรความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีอะครีลิค ผ่านคืนสู่เช้าเป็นภาพที่ศิลปินจัดองค์ประกอบภาพขึ้นใหม่ตามสภาพการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติอันเป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

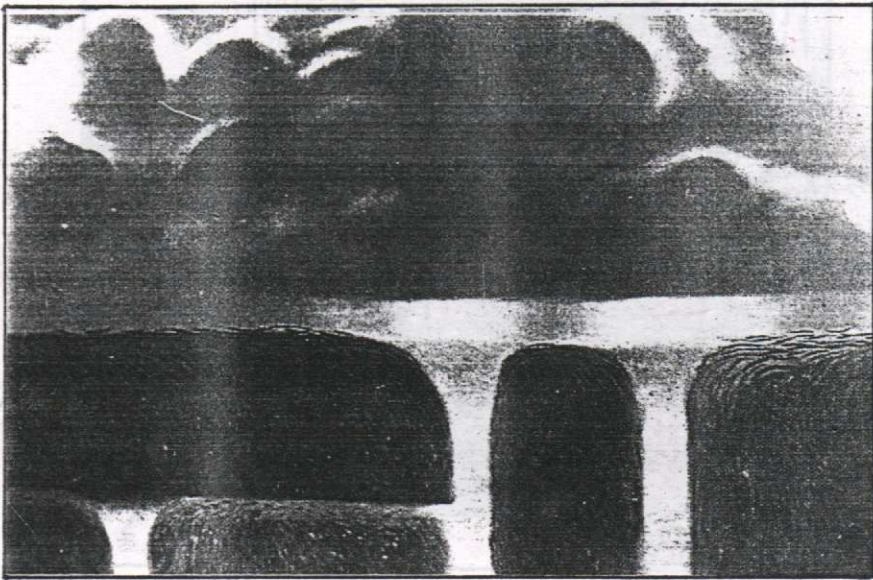
ภาพประกอบ 70 ชื่อภาพ "Young Bua - Long's Imagination 1"

ขนาด 40 x 60 ซม. เทคนิคบาติก

ศิลปิน มูฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์

นิทรรศการ : กลุ่มทัศนศิลป์ ครั้งที่ 1 2537

Young Bua - Long's Imagination 1 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยในลักษณะการแสดงออกทางศิลปะของเด็ก เป็นรูปแบบ ผันแปรความเป็นจริง ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคบาติกขั้นสูง สภาพแวดล้อมดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความคิดฝันจินตนาการอันเป็นผลจากปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

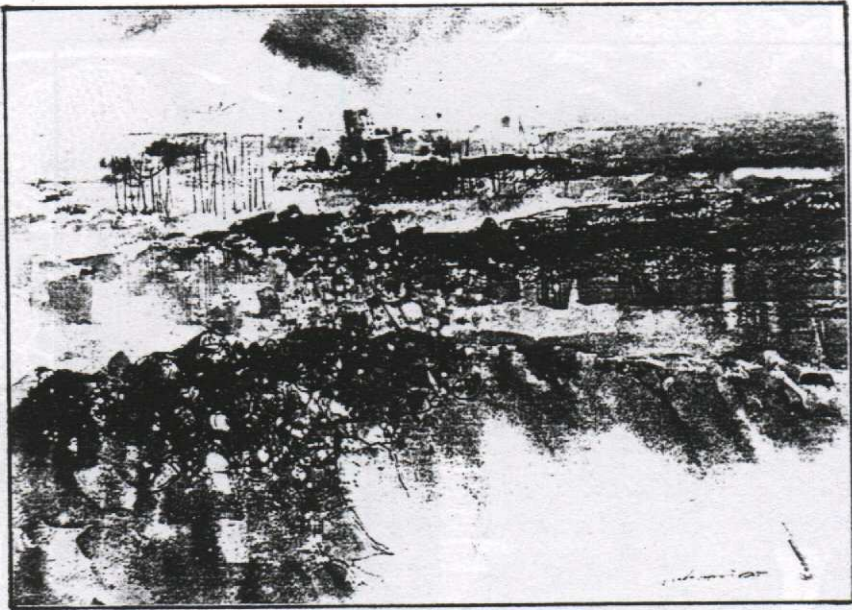
ภาพประกอบ 71 ชื่อภาพ " ฤดูร้อนที่รัฐสะมิแล "

ขนาด - เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน วุฒิ วัฒนสิน

นิทรรศการ : เดียวส่วนบุคคล 2538 ชุด ตรง สงขลา ปีตธานี 268

ฤดูร้อนที่รัฐสะมิแล เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในฤดูร้อน ด้วยรูปแบบผันแปรความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน การรับรู้เรื่องราวในด้านสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติทั้งความรู้สึกและสีสัมผัสเป็นผลมาจากปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

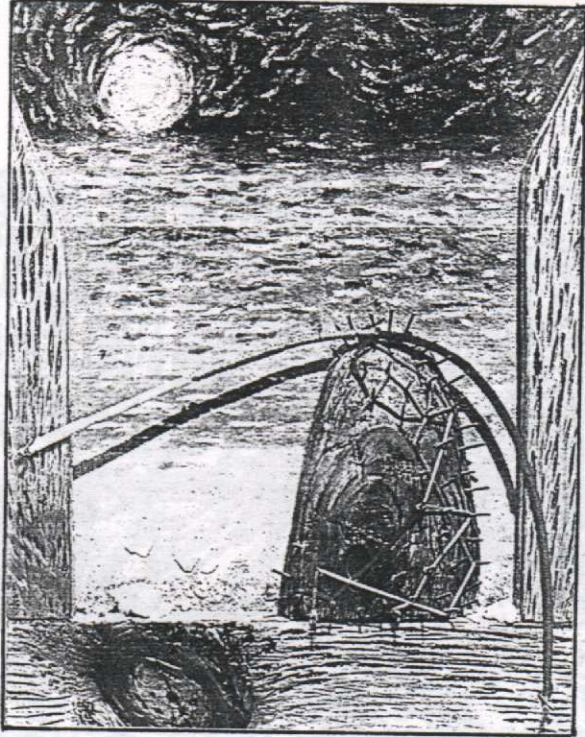
ภาพประกอบ 72 ชื่อภาพ " Seascape No. 5 "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน นุกุล ปัญญาดี

นิทรรศการ : กลุ่มทัศนศิลป์ ครั้งที่ 2 2538

Seascape No. 5 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราว ทิวทัศน์ทะเลในรูปแบบผันแปรความเป็นจริง กลวิธีผสมโดยใช้สื่อวัสดุทางจิตรกรรมผสมผสาน ตามแนวทางการแสดงออกของศิลปินที่มีต่อการรับรู้และรู้คิดต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เป็น ปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

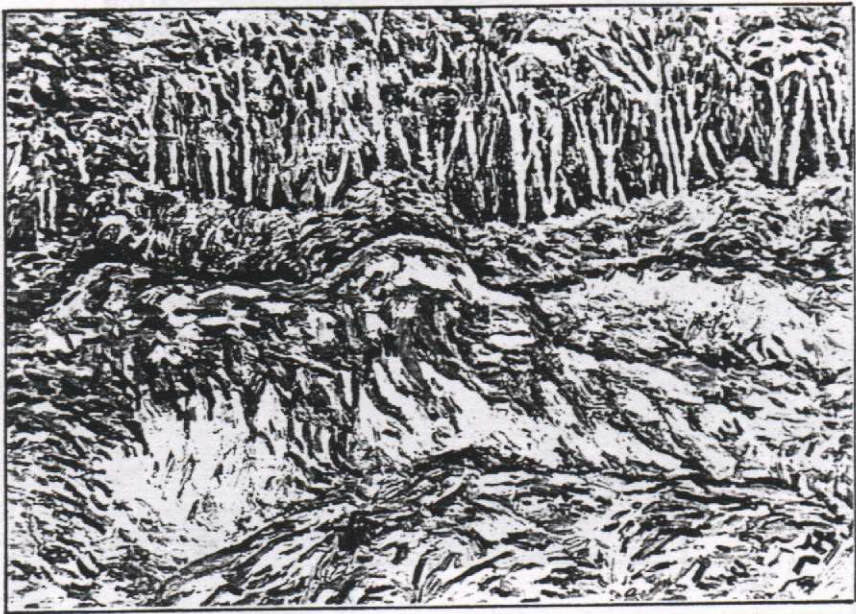
ภาพประกอบ 73 ชื่อภาพ "ผู้บุกรุกธรรมชาติ 1"

ขนาด 46 x 56 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน กมล คงทอง

นิทรรศการ : กลุ่มครุศิลป์ ครั้งที่ 1 2538

ผู้บุกรุกธรรมชาติ 1 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมในธรรมชาติที่ถูกทำลายในรูปแบบผันแปรความเป็นจริงด้วยกลวิธีผสมโดยใช้สื่อวัสดุทางจิตรกรรมและวัสดุอื่น ๆ ปะติดเข้าด้วยกัน ความสำนึกความรับผิดชอบของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นผลจากการรับรู้อันเป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่แสดงออกทางทัศนศิลป์

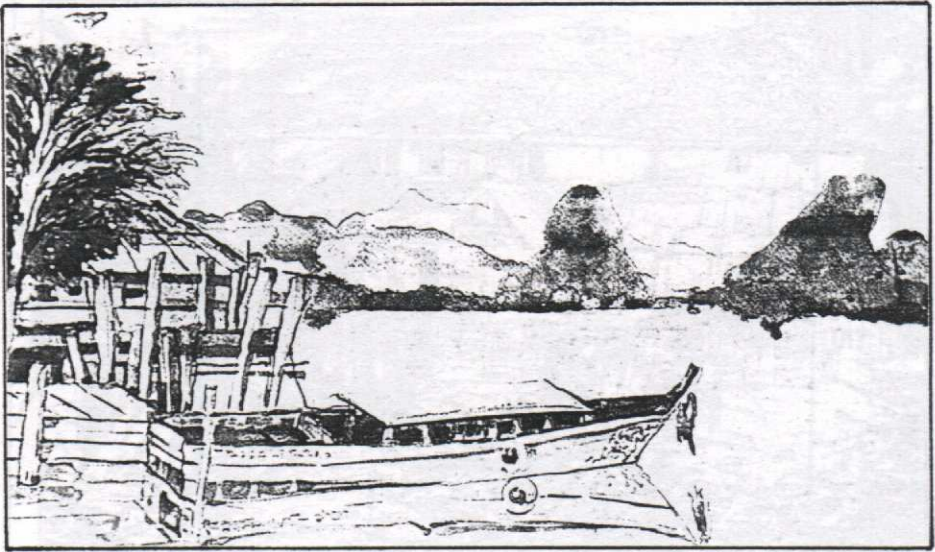
ภาพประกอบ 74 ชื่อภาพ "Tree "

ขนาด 70 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน ศิลา บุญรัตน์

นิทรรศการ : กลุ่มทักษิณ ครั้งที่ 2 2538

Tree เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน รูปแบบการใช้สี และพู่กันที่ปรากฏสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่มีการรับรู้ต่อสภาพการณ์ของสีในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

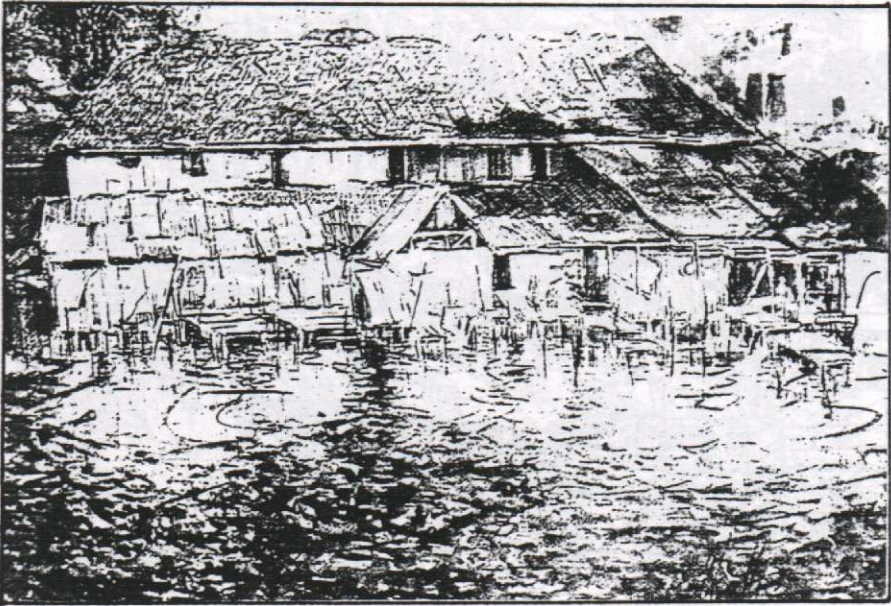
ภาพประกอบ 75 ชื่อภาพ " ทิวทัศน์ท่าเรือ "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน อัครวิน ศิลปเมธากุล

นิทรรศการ : กลุ่มครูศิลป์ ครั้งที่ 1 2538

ทิวทัศน์ท่าเรือ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสถานที่ท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติของฝั่งทะเลอันดามันในภาคใต้ในรูปแบบแสดงความเป็นจริงตามสภาวะของสิ่งแวดล้อมปรากฏให้เห็นได้ในลักษณะของภูเขาที่มีลักษณะแตกต่างจากภูมิภาคอื่น ๆ ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ สะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในภาคใต้ อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ศิลปินนำมาถ่ายทอดสร้างสรรค์งานศิลปะ

ภาพประกอบ 76 ชื่อภาพ " บ้านริมน้ำปัตตานี "

ขนาด - เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน วุฒิ วัฒนสิน

นิทรรศการ : เดี่ยวส่วนบุคคล 2538 ชุด ตรง สงขลา ปัตตานี 268

บ้านริมน้ำปัตตานี เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางสภาพภูมิศาสตร์ของชุมชนในสังคมในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ บรรยากาศของบ้านริมน้ำสะท้อนถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมที่สามารถสื่อเข้าในร่วมกันได้

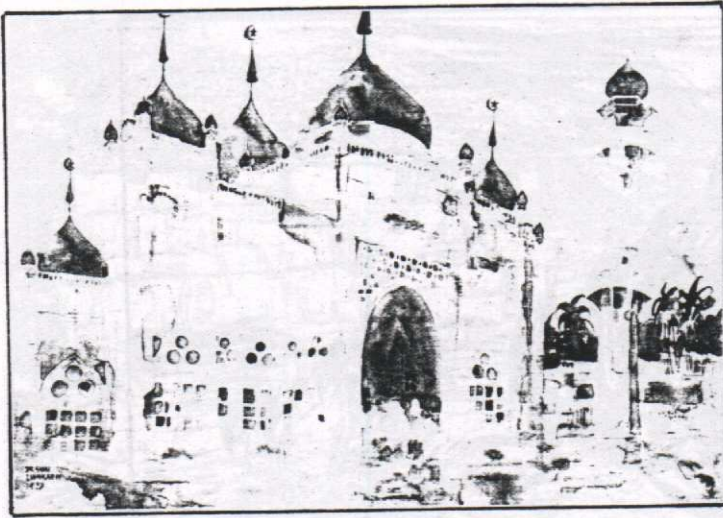
ภาพประกอบ 77 ชื่อภาพ " กอจากลมทะเลพลบค่ำที่เกาะยอ "

ขนาด 35 x 48 ซม. เทคนิคถ่านเกรยของ

ศิลปิน เกียรติ ทวีทัศน์วิรุฬห์

นิทรรศการ : เดี่ยวสวนบุคคล 2538

กอจากลมทะเลพลบค่ำที่เกาะยอ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวของบรรยากาศทางธรรมชาติบริเวณเกาะยอจังหวัดสงขลาในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีการวาดเขียนด้วยเทคนิคการปาดเกรยของ บรรยากาศการเคลื่อนไหวภายในภาพ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่เกิดจากการรับรู้ในเรื่องราวของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

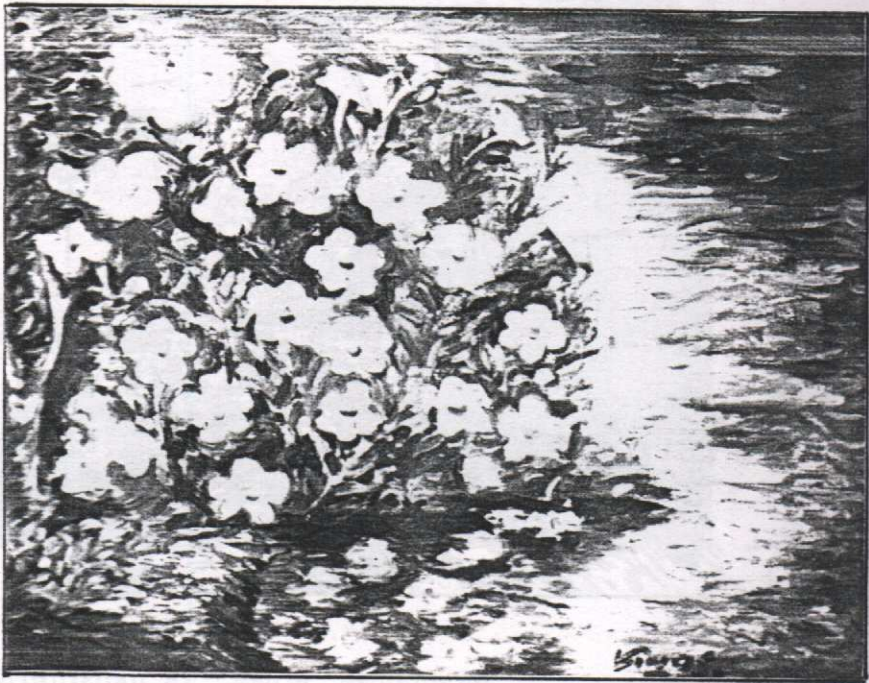
ภาพประกอบ 78 ชื่อภาพ "สุเหร่าปัตตานี"

ขนาด 38 x 52 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน ไสว เลี่ยมแก้ว

นิทรรศการ : ศิลปกรรม 2 = 1 2539

สุเหร่าปัตตานี เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวของสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นอันเนื่องมาจากความศรัทธาในศาสนาเป็นความเจริญของสังคม มัสยิดเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ ศิลปินได้ถ่ายทอดรูปแบบแสดงความเป็นจริงปรากฏให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่และงดงามของรูปแบบสถาปัตยกรรม ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ สะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมได้เป็นอย่างดี

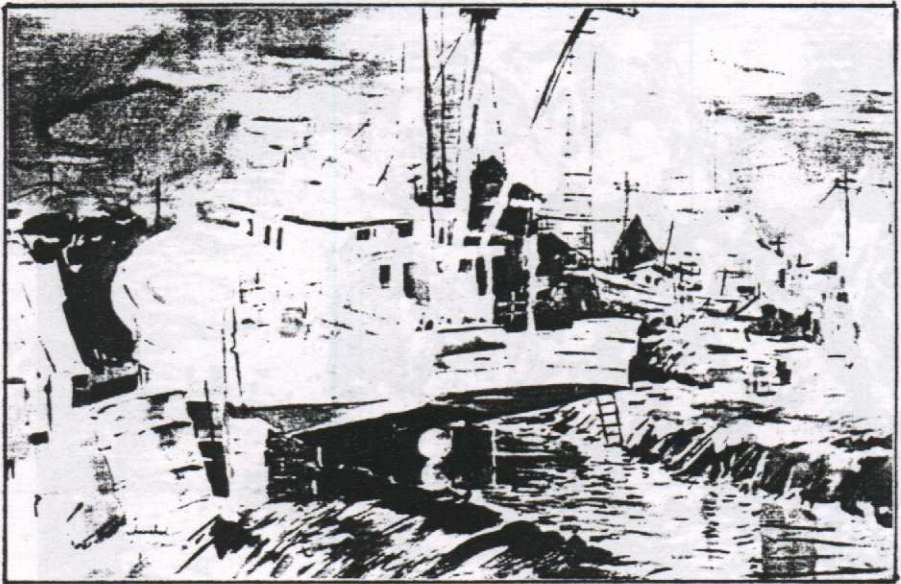
ภาพประกอบ 79 ชื่อภาพ "ริมน้ำ"

ขนาด 45 x 30 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน นาย วาริรัตน์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 7 กลุ่มสมิลา 2540

ริมน้ำ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่บริเวณริมน้ำในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน สะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์

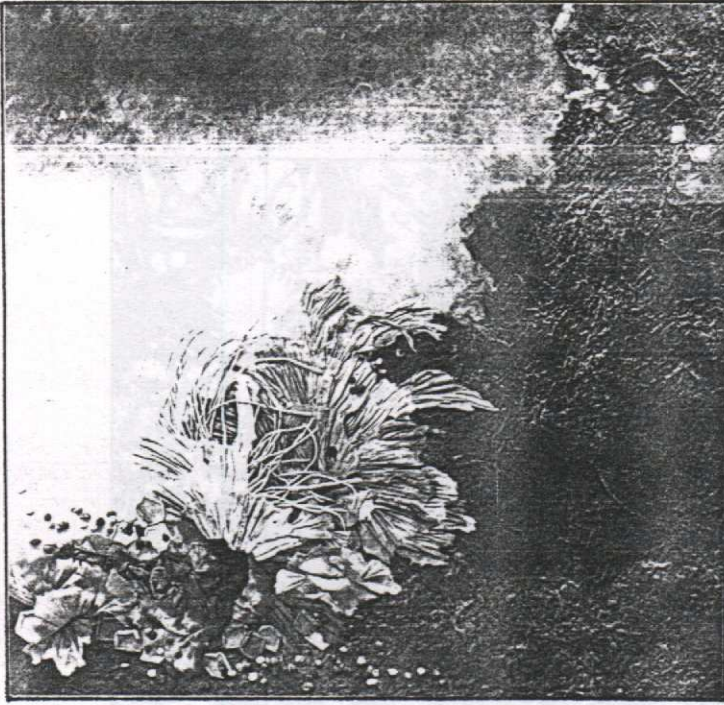
ภาพประกอบ 80 ชื่อภาพ "แหล่งพระราม"

ขนาด 53 x 73 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน ชาญชัย ปาณุปกรณ์

นิทรรศการ : หนึ่งทศวรรษกลุ่มสมิหลา 2540

แหล่งพระราม เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของบริเวณแหล่งพระรามในจังหวัดสงขลาในลักษณะรูปแบบแสดงความ เป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียน สภาพภูมิประเทศที่ปรากฏสะท้อนให้เห็นปัจจัยด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันการทำมาหากินได้เป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 81 ชื่อภาพ "ดอกไม้ในทะเล"

ขนาด 80 x 80 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน พรทิพย์ อุไรรัตน์

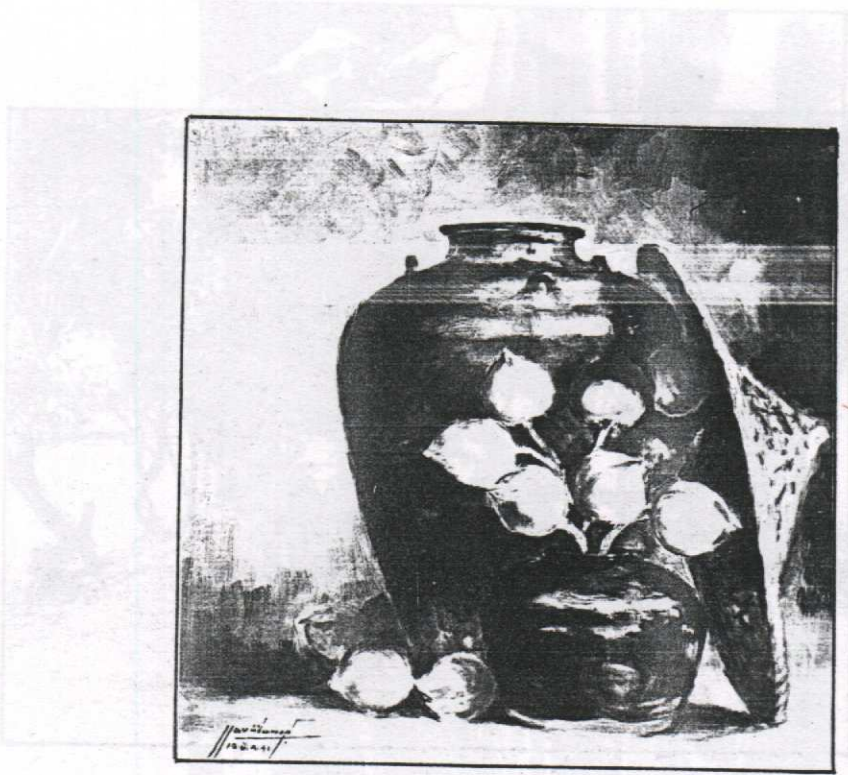
นิทรรศการ : หนึ่งทศวรรษกลุ่มสมิหลา 2540

ดอกไม้ในทะเล เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมความสวยงามสีส้มใต้ท้องทะเล ในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีผสมที่ผสมผสานวิธีการระบายสีย้อมสีกับวิธีการปะติดประกอบรูปทรงเป็นงานจิตรกรรม สะท้อนถึงปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกิดจากการค้นคว้าสิ่งใหม่อันส่งผลต่อการสร้างสรรค์จิตรกรรมที่แปลกไปจากวิธีการโดยทั่วไป

ภาพประกอบ 82 ชื่อภาพ " Flowers " ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ
 ศิลปิน นันทา วจนอุดมศาสตร์
 นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Flowers เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อม
 ของดอกไม้ที่จัดขึ้นในลักษณะหุ่นนิ่ง แสดงออกในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพ
 เขียนเทคนิคสีน้ำ ให้ความรู้สึกสดใสเบิกบานด้วยบรรยากาศสีของดอกไม้ สะท้อนให้เห็นถึง
 บัจจัยด้านประสบการณ์ของการรับรู้ในเรื่องของรสนิยมและสีในธรรมชาติ

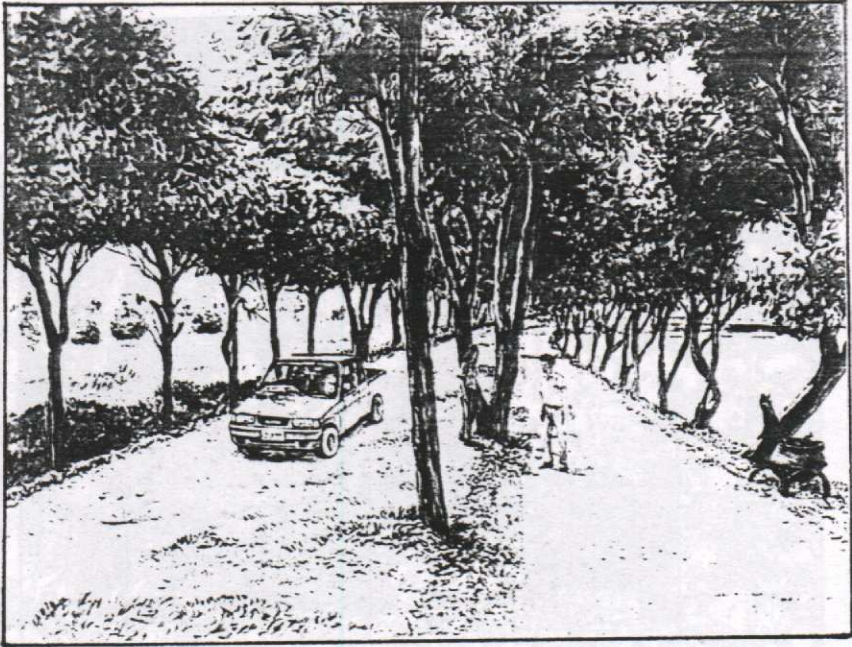
ภาพประกอบ 83 ชื่อภาพ " ดอกบัว "

ขนาด 55 x 55 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน แนบ ทิชนพงศ์

นิทรรศการ : 2 ทศวรรษ แนบ ทิชนพงศ์ 2541

ดอกบัว เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ศิลปินสร้างขึ้นในลักษณะหุ่นนิ่งแสดงออกในรูปแบบที่แสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน ดอกบัวมีความสัมพันธ์กับมนุษย์ในแง่ของความเชื่อทางพุทธศาสนา และยังเป็นดอกไม้ที่ใช้ในการบูชาพระ ศิลปินได้จัดวางหุ่นนิ่งประกอบกับวัตถุอื่น ๆ เช่น ไหและหมวก ซึ่งมีลักษณะตรงกับศิลปะวัตถุที่พบในจังหวัดนครศรีธรรมราชลักษณะโดยรวมสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านปัญญาและความคิดในแง่ของวัฒนธรรมในสังคมเป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 84 ชื่อภาพ " Citizen's Lung "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน หมัดหนุด บุญเทียม

นิตรสาร : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Citizen's Lung เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวของสวนสาธารณะสำหรับผู้คนในสังคมเมืองอันเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อต้องการสนองตอบต่อประโยชน์การใช้สอย ความสวยงาม ความสะอาดสวยงามในการพักผ่อนหย่อนใจ โดยแสดงออกในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริง ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ สะท้อนถึงปัจจัยทางด้านปัญญาและความคิดอันเป็นจินตนาการ การสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมใหม่เพื่อความสะอาดสวยงามของผู้คนในสังคม

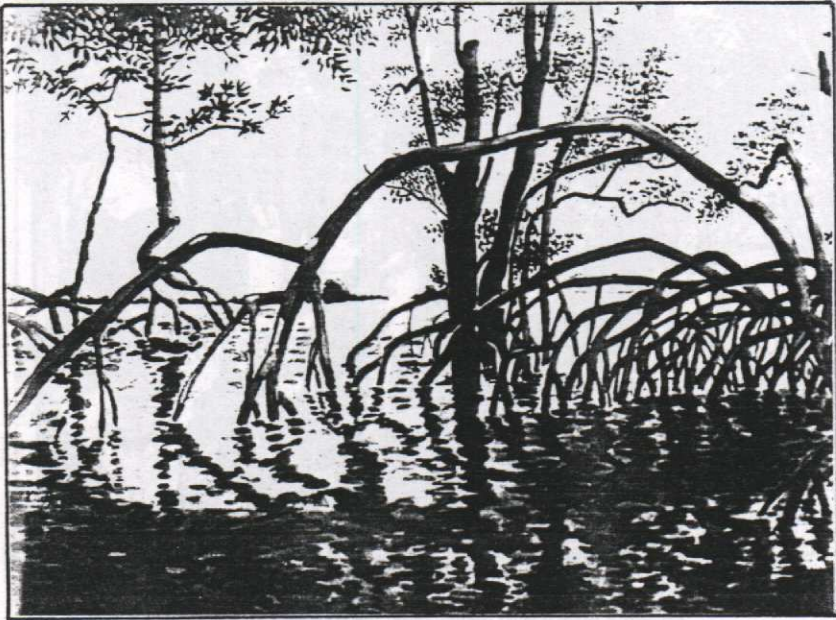
ภาพประกอบ 85 ชื่อภาพ " Flower "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน มูฮำมัด โรจนอุดมศาสตร์

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Flower เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติสีส้มและบรรยากาศของดอกไม้ใบไม้ในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริง ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ ความผสมกลมกลืนของสีระหว่างภาพและพื้นซึ่งเป็นบรรยากาศสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่มีต่อการรับรู้ในด้านสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

ภาพประกอบ 86 ชื่อภาพ " Kong - Kang " (Mangrove)

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน มนตรี สังข์มูลิกานนท์

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Kong - Kang (Mangrove) เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ความงามของส่วนประกอบของต้นไม้กอ กาง อันมีผลต่อระบบนิเวศวิทยาของป่าชายเลน ด้วยรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำสะท้อนถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน การอนุรักษ์รักษาสภาพสมดุลของป่าชายเลน

ภาพประกอบ 87 ชื่อภาพ " Nature Movement "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน ชาญชัย ปาณุปกรณ์

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Nature Movement เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวของป่าที่มีลักษณะตามธรรมชาติด้วยรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของป่าในธรรมชาติที่ปรากฏสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม

ภาพประกอบ 88 ชื่อภาพ " Flower "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน ศิลดา บุญรัตน์

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งเอเชีย ครั้งที่ 13 2541

Flower เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติสีต้นของดอกไม้ใบไม้และบรรยากาศโดยรวมในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ ลักษณะความกลมกลืนของภาพโดยรวมสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่มีต่อการรับรู้ในเรื่องของสีต้นในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

ภาพประกอบ 89 ชื่อภาพ "Public Park"

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน นิคอละ ระเด่นอาหมัด

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Public Park เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมของสวนสาธารณะซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยด้านการพักผ่อนของผู้คนในสังคม โดยการแสดงออกในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านปัญญาและความคิดของผู้คนในสังคมอันเป็นจินตนาการ การสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมใหม่เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม

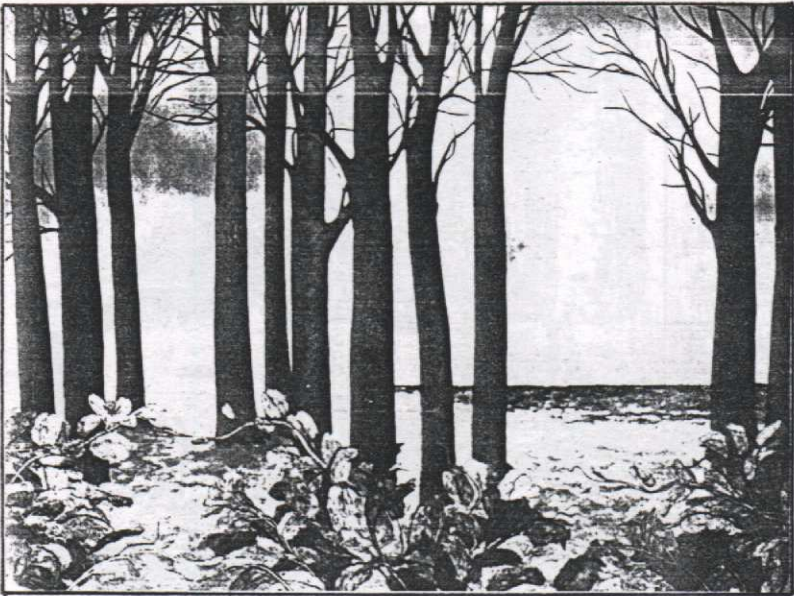
ภาพประกอบ 90 ชื่อภาพ "Serenity"

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน ธิดิมา ก้าวพานิช

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Serenity เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ให้ความรู้สึกสงบร่มรื่นในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ บรรยากาศส่วนรวมที่ให้ความสงบอันนำไปสู่ความสุข สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ที่เกิดจากการรับรู้ของศิลปินที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

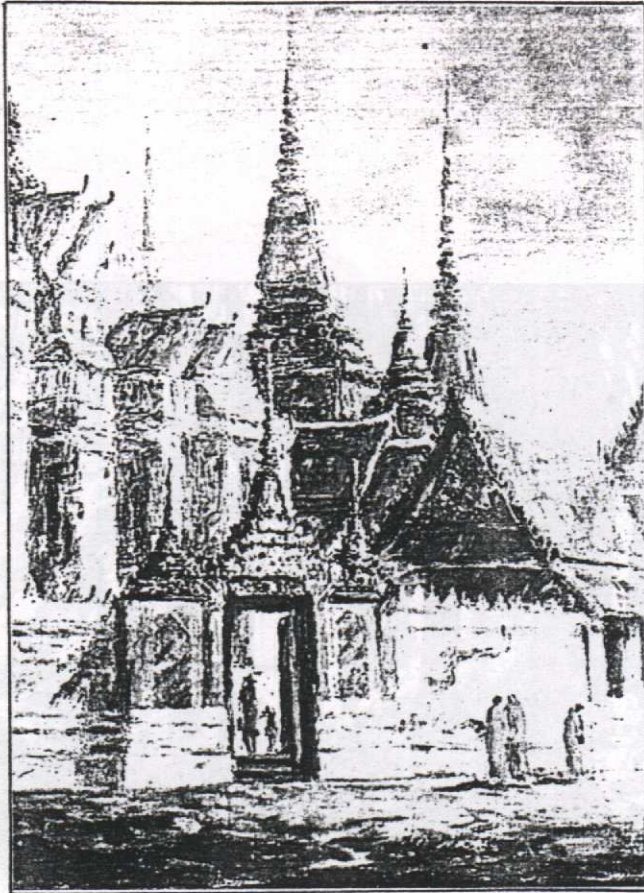
ภาพประกอบ 91 ชื่อภาพ " Reflection Upon the Beach "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน พรทิพย์ อุไรรัตน์

นิทรรศการ : มหกรรมสินค้านานาชาติแห่งเอเชีย ครั้งที่ 13 2541

Reflection Upon the Beach เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวความสวยงามสดใสของบรรยากาศชายหาดในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีผสมเป็นการผสมผสานวิธีการย่อมหัสการระบายสีและวิธีการปะติดวัสดุเป็นภาพจิตรกรรม ความสวยงามของสีตลอดจนวิธีการทำงานที่มีความสลับซับซ้อนปราณีตสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ทั้งในแง่ของวัสดุและวิธีการ

ภาพประกอบ 92 ชื่อภาพ " วัดพระเชตุพนธ์ "

ขนาด 43 x 60 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน นาย ทิชินพงศ์

ปีพ.ศ. 2541

วัดพระเชตุพนธ์ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวความ
ของสถาปัตยกรรมไทยในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน
ใช้เกรียงป้ายสีทำให้เกิดพื้นผิวจากการประสานกันของสี บรรยากาศที่ให้ความอบอุ่นและ
ความวิจิตรของสถาปัตยกรรมสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านปัญญาและความคิดในด้าน
ของผู้นับในสังคมเป็นอย่างดี

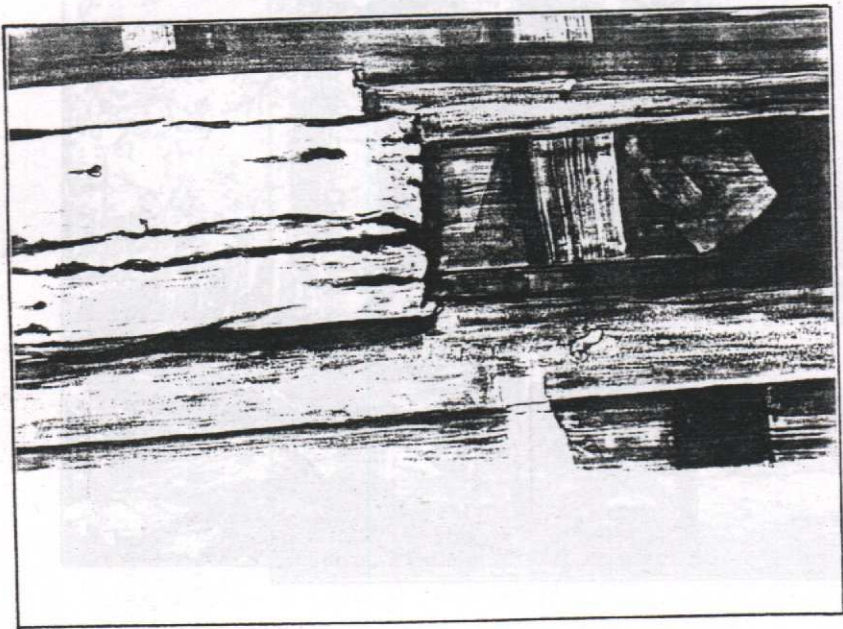
ภาพประกอบ 93 ชื่อภาพ " Pri - Wan National Park "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน เกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Pri - Wan National Park เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุงในลักษณะรูปแบบ แสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติป่าไม้ ต้นไม้ สิ่งแวดล้อมโดยรอบสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์อันส่งผลต่อการ ดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมนั้น ๆ

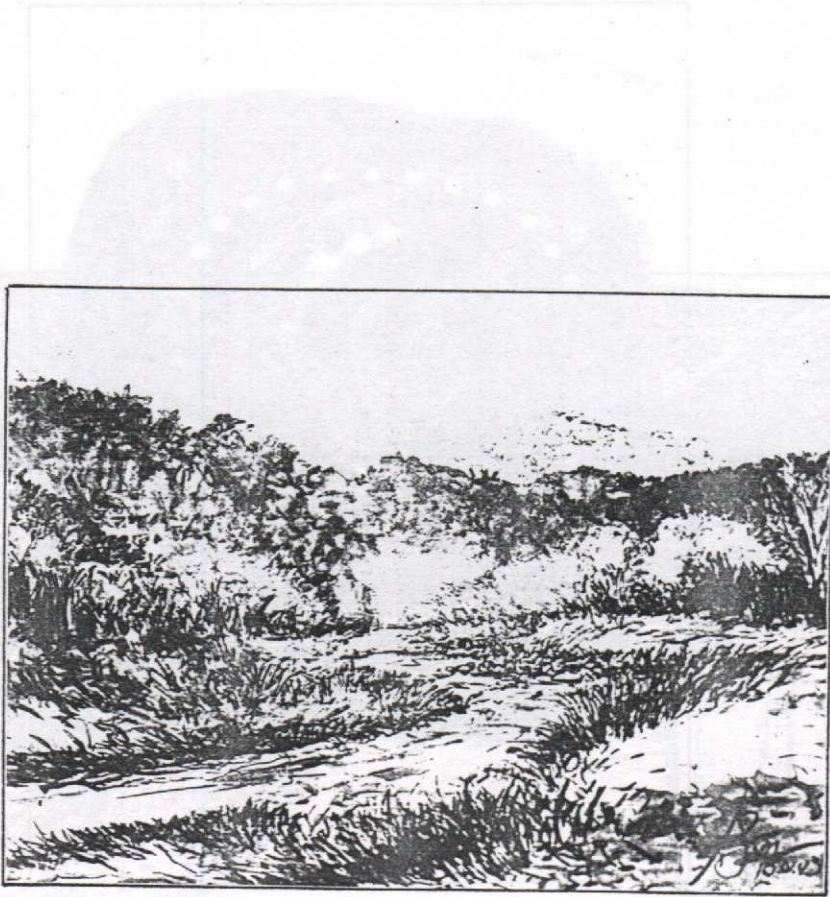
ภาพประกอบ 94 ชื่อภาพ "Water Color No. 3"

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน ชัยยศ ศุกภิก

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Water Color NO. 3 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบแสดงความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ แสดงรูปทรงของวัตถุที่เสื่อมสภาพตามกาลเวลากับพื้นที่ว่างโดยรอบ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านปัญญาและความคิดที่สื่อแสดงถึงเรื่องราวของความไม่แน่นอนความเสื่อม

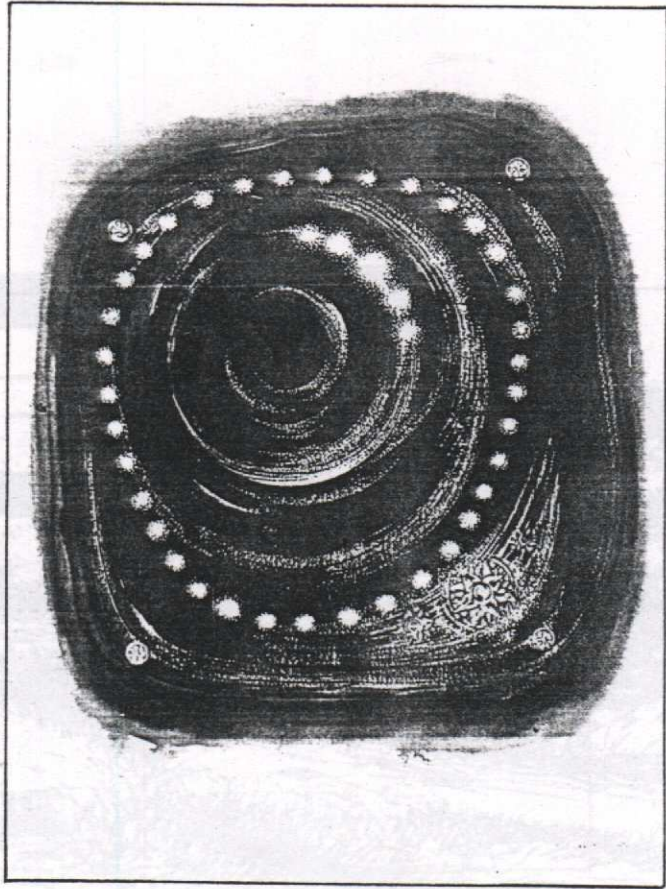
ภาพประกอบ 95 ชื่อภาพ " Khow - Chong "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน อัครวิน ศิลปเมธากุล

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Khow - Chong เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราว
สิ่งแวดล้อมในธรรมชาติในท้องถิ่นภาคใต้ อันเป็นสถานท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง โดยแสดงออกใน
ลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริงตามสภาพแวดล้อมด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ สะท้อน
ให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ศิลปินนำมาถ่ายทอดเป็นผลงาน

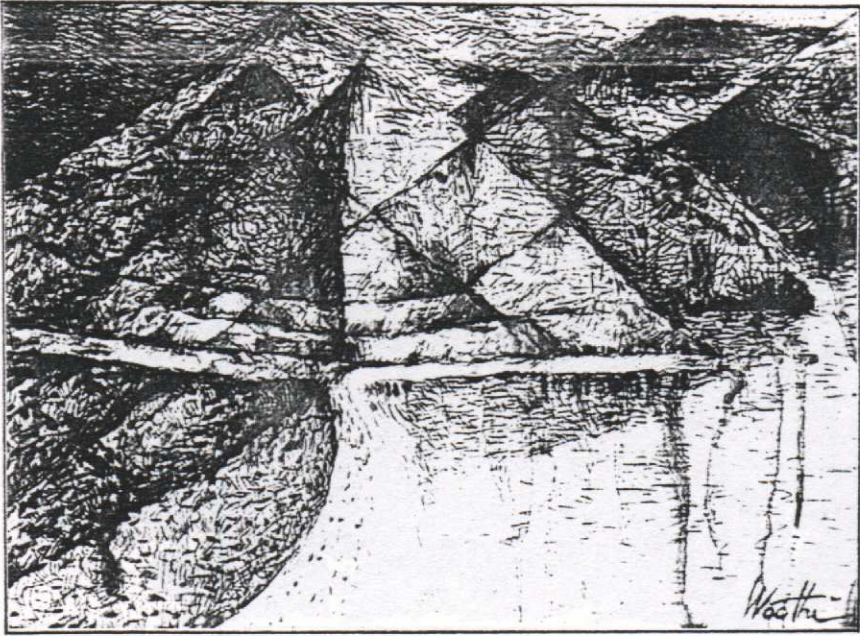
ภาพประกอบ 96 ชื่อภาพ " Eclipse "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน วสันต์ เพชรนิล

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Eclipse เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวจินตนาการของจักรวาลในรูปแบบนามธรรมผ่านรูปทรงของเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ รูปทรงที่ปรากฏเกิดจากปัญญาและความคิดอันเป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

ภาพประกอบ 97 ชื่อภาพ " Banglang Dam "

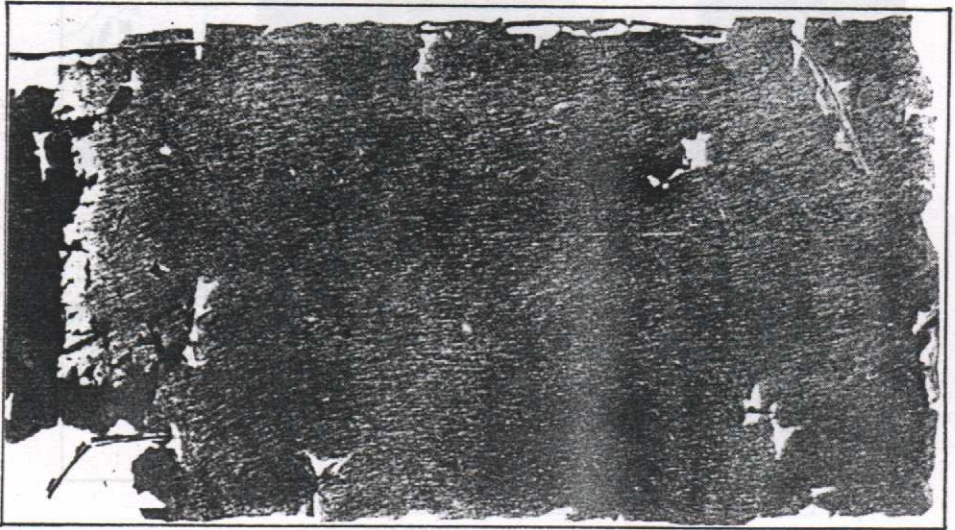
ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน วุฒิ วัฒนสิน

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Banglang Dam เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แสดงเรื่องราวสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในรูปแบบนามธรรมด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านเส้น สี น้ำหนัก เป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่เกิดจากการรับรู้ในสภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

4. เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน

ภาพประกอบ 98 ชื่อภาพ " Matrial No. 1 "

ขนาด 55 x 85 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน อรรถพล ลือขจร

นิทรรศการ : ศิลปกรรมกลุ่มเด ครั้งที่ 1 2525

Matrial No. 1 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวความงามความกลมกลืนของรูปทรงในรูปแบบนามธรรมผ่านเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา ด้วยกลวิธีผสม เป็นรูปทรงที่ให้ความสำคัญแก่สุนทรีย์ภาพอันเกิดจากปัญญาความคิดเป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

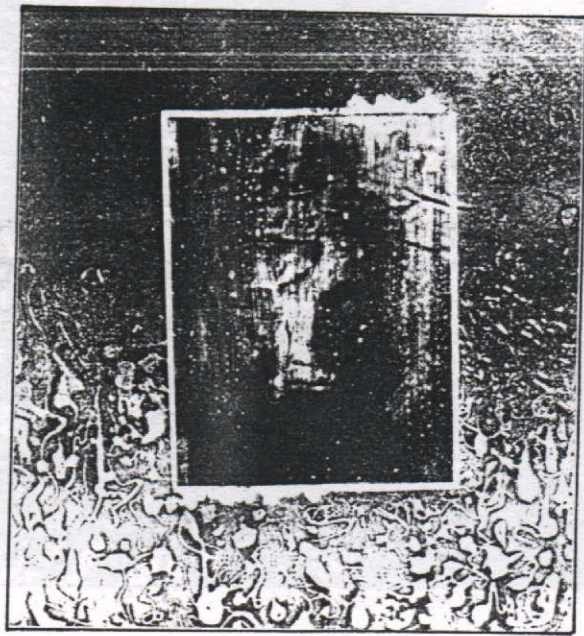
ภาพประกอบ 99 ชื่อภาพ "สังสารวัฏ 2"

ขนาด 80 x 110 ซม. เทคนิคเกรอยง

ศิลปิน ศิลา บุญรัตน์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 1 กลุ่มสมิหลา 2529

สังสารวัฏ 2 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวจินตนาการความคิดเกี่ยวกับชีวิตในรูปแบบนามธรรม กลวิธีการวาดเขียนเทคนิคการปาดเกรอยง การถ่ายทอดรูปแบบที่ให้ความสำคัญแก่สุนทรียภาพอันเกิดจากปัญญาความคิดเป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

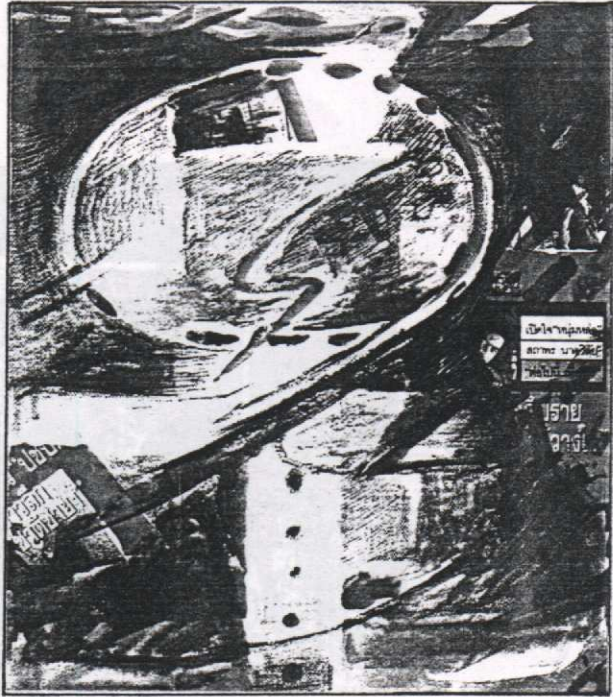
ภาพประกอบ 100 ชื่อภาพ ไม่ปรากฏชื่อภาพ

ขนาด 40 x 40 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน ชัยยันต์ มณีเสอาด

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 1 กลุ่มสมิหลา 2529

ไม่ปรากฏชื่อภาพ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราว ความงามความกลมกลืนในรูปแบบนามธรรมผ่านรูปทรงของเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา ด้วยกลวิธีผสม เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญแก่สุนทรีย์ภาพอันเกิดจากปัญญาความคิดเป็นปัจจัยด้าน ประสบการณ์ของศิลปิน

ภาพประกอบ 101 ชื่อภาพ "พลังชีวิตธรรมชาติ"

ขนาด 60 x 70 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน เกียรติ ทวีพันธ์วิรุฬห์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5 กลุ่มสมิหลา 2533

พลังชีวิตธรรมชาติ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวความงามของรูปทรงที่มีการเคลื่อนไหวในรูปแบบนามธรรม กลวิธีผสมโดยการผสมผสานสื่อวัสดุทางจิตรกรรมและวิธีการปะติดเข้าด้วยกันเป็นงานทัศนศิลป์ การถ่ายทอดรูปทรงผ่านเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญแก่สุนทรีย์ภาพอันเกิดจากปัญญาความคิดเป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

ภาพประกอบ 102 ชื่อภาพ " ความประสานกันของสีและจังหวะของลวดลายที่สัมพันธ์กัน "

ขนาด 110 x 140 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน จุฑา ศรียะพันธ์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5 กลุ่มสมิหลา 2533

ความประสานกันของสีและจังหวะของลวดลายที่สัมพันธ์กัน เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวความกลมกลืนของสีและรูปทรงของลวดลายในรูปแบบผันแปรความเป็นจริงด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน การจัดองค์ประกอบภาพเพื่อให้รูปทรงของสีและลวดลายมีจังหวะที่สัมพันธ์กันสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่มีต่ออรรถนัยของสี

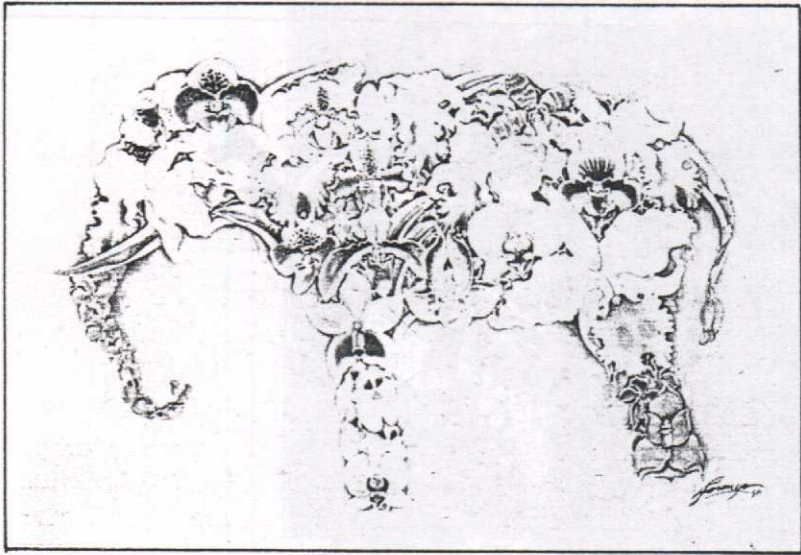
ภาพประกอบ 103 ชื่อภาพ "ธรรมชาติ"

ขนาด 50 x 70 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน จริญญา ฤทธิธรรม์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5 กลุ่มสมาชิก 2533

ธรรมชาติ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวความเชื่อของมนุษย์ต่อความเป็นอยู่อันเป็นความเชื่อเกี่ยวกับพิธีทางพราหมณ์ในสังคมไทย โดยแสดงออกในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริง ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ สะท้อนถึงปัจจัยด้านปัญญาและความคิดของผู้คนในสังคมที่ต้องการสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นการเอาชนะความกลัวต่าง ๆ ที่ศิลปินนำมาถ่ายทอดเป็นผลงาน

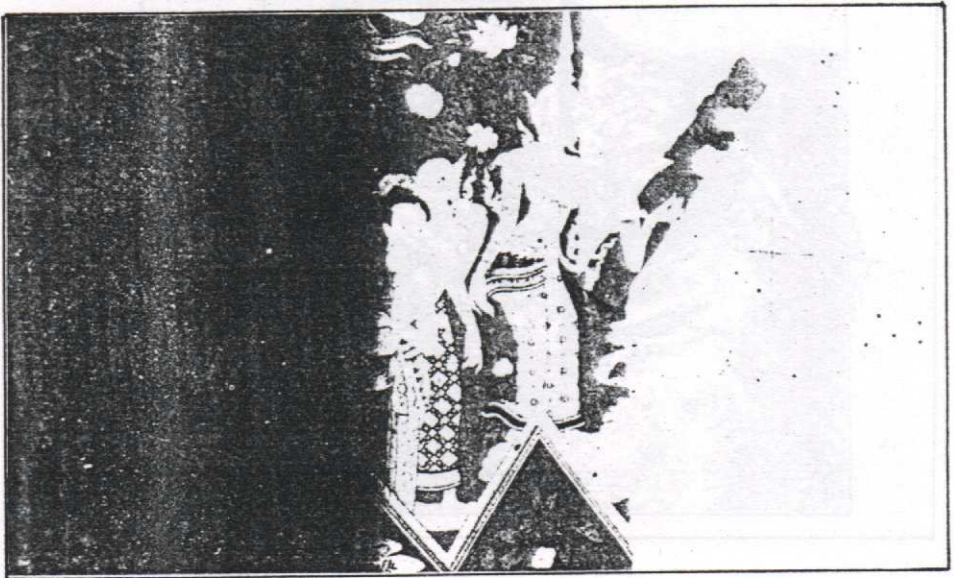
ภาพประกอบ 104 ชื่อภาพ "เอกลักษณ์ไทย"

ขนาด 55 x 70 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน จริญญา ฤทธิธรรม

นิทรรศการ : งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 2534

เอกลักษณ์ไทย เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวแห่งความคิดความเชื่อโดยถ่ายทอดผ่านรูปทรงของช้างและดอกกล้วยไม้ในรูปแบบแสดงความเป็นจริง กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ ช้างและกล้วยไม้ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่สื่อความหมายเป็นตัวแทนของไทยทั้งนี้เป็นผลมาจากปัจจัยด้านปัญญาและความคิดที่สะท้อนกระแสธารปัญญาแห่งความคิดของผู้คนในสังคมในด้านวัฒนธรรม

ภาพประกอบ 105 ชื่อภาพ "ประทับใจ"

ขนาด 100 x 150 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน รัตนชัย ไชยรัตน์

นิทรรศการ : 25 ศิลปินชาวไทย 2534

ประทับใจ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวภาพจิตรกรรมไทยรูปเทพยดาในรูปแบบแสดงความเป็นจริงของลักษณะภาพจิตรกรรมฝาผนัง กลวิธีผสมที่ใช้สื่อวัสดุทางจิตรกรรมผสมผสานด้วยกัน การรับรู้ความงามซึ่งส่งผลต่อการรู้จักคิด ความประทับใจของศิลปินที่มีต่อจิตรกรรมไทยสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

ภาพประกอบ 106 ชื่อภาพ "จินตภาพแห่งการเปลี่ยนแปลง"

ขนาด 60 x 60 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน มูฮำมัด โรจนอุดมศาสตร์

นิทรรศการ : สรวม 2535

จินตภาพแห่งการเปลี่ยนแปลง เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวความงาม ความกลมกลืนและแง่คิดในรูปแบบนามธรรม กลวิธีผสมโดยการผสมผสานวัสดุจิตรกรรมเข้าด้วยกันในการสร้างงานถ่ายทอดแง่คิดที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงโดยผ่านรูปทรงของเส้น สี น้ำหนัก เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญแก่สุนทรียภาพอันเกิดจากปัญญาความคิดของศิลปิน สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินเป็นอย่างดี

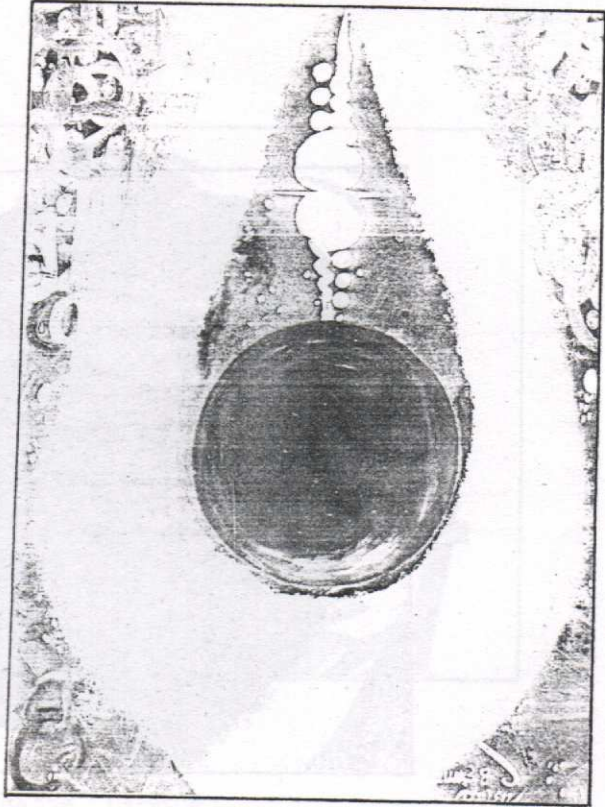
ภาพประกอบ 107 ชื่อภาพ "Memory From the Past 3"

ขนาด 70 x 70 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน ไพลอ อ ผลชนะ

นิทรรศการ : กลุ่มทัศนศิลป์ ครั้งที่ 1 2537

Memory From the Past 3 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวความงามของรูปทรงผ่าน เส้น สี น้ำหนัก ในรูปแบบนามธรรม กลวิธีผสมโดยใช้สื่อวัสดุทางจิตรกรรมผสมผสานกับสื่อวัสดุอื่น ๆ สร้างเป็นงานทัศนศิลป์ในรูปแบบที่แปลกตาอันเป็นผลมาจากปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ที่มีต่อการคิดค้นวัสดุใหม่ ๆ

ภาพประกอบ 108 ชื่อภาพ "บัวสิรินธร"

ขนาด 78 x 122 ซม. เทคนิคสีน้ำมัน

ศิลปิน อรายน เลาสัตย์

นิทรรศการ : กลุ่มครูศิลป์ ครั้งที่ 1 2538

บัวสิรินธร เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวจินตนาการความคิดความเชื่อทางศาสนาในรูปแบบนามธรรม กลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำมัน ถ่ายทอดผ่านรูปทรงของเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา เป็นสุนทรียภาพอันเกิดจากปัญญาความคิดสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปินที่มีต่อความเชื่อเรื่องชีวิต

ภาพประกอบ 109 ชื่อภาพ " Belief No. 21 "

ขนาด 100 x 100 ซม. เทคนิคผสม

ศิลปิน วสันต์ เพชรนิล

นิทรรศการ : กลุ่มทักษิณ ครั้งที่ 2 2538

Belief No. 21 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวของ ความงามของรูปทรงในรูปแบบนามธรรมผ่านเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา ด้วยกลวิธีผสมโดยใช้ สื่อวัสดุทางจิตรกรรมผสมผสานกับสื่อวัสดุอื่น ๆ สร้างเป็นงานทัศนศิลป์ในรูปแบบที่แปลกตา อันเป็นผลมาจากปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อการคิดค้นวัสดุใหม่

ภาพประกอบ 110 ชื่อภาพ " ประทับใจ "

ขนาด - เทคนิคสีอะครีลิค

ศิลปิน รัตนชัย ไชยรัตน์

นิทรรศการ : ศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 8 กลุ่มสมิหลา 2541

ประทับใจ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวความประทับใจของตัวหนังตลุงที่มีลักษณะของการเล่นเงามีความลึกกลับซับซ้อน เป็นขนบธรรมเนียมศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ ประทับใจเป็นภาพผู้ชาย ซึ่งเป็นสมมุติเทพในนิยายที่คณะหนังตลุงใช้แสดงเพื่อความบันเทิง โดยแสดงออกในลักษณะรูปแบบแสดงความเป็นจริง ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคการใช้สีอะครีลิค สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านปัญญาและความคิดภูมิปัญญาของชาวบ้านที่สร้างสรรค์ศิลปะพื้นบ้านขึ้น เพื่อความบันเทิงในท้องถิ่นที่ศิลปินนำมาถ่ายทอดเป็นผลงาน

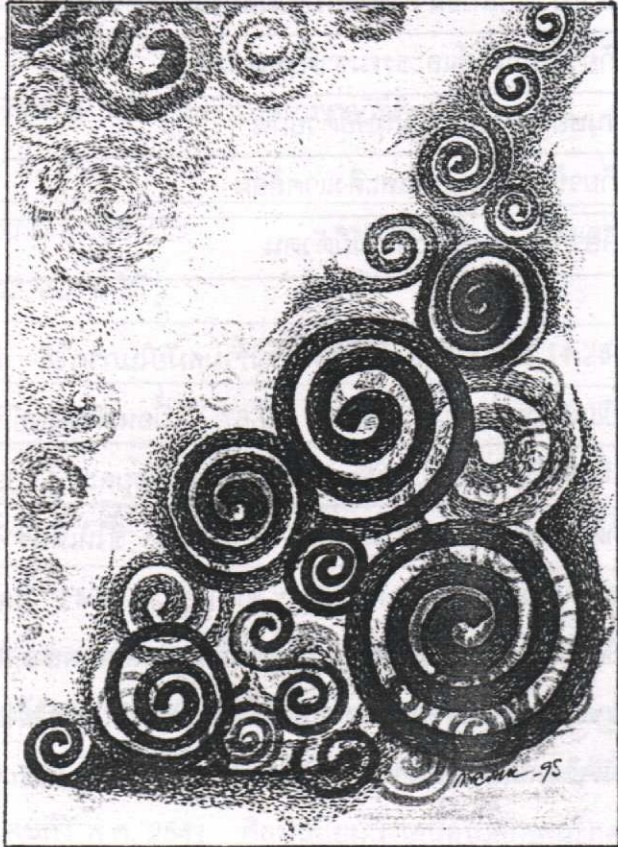
ภาพประกอบ 111 ชื่อภาพ "Life Nature and Desire"

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน นิกร ไชยโยธา

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Life Nature and Desire เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวจินตนาการทางความคิดอันเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ในความคาดหวังเกี่ยวกับชีวิต ถ่ายทอดลักษณะรูปแบบสัญลักษณ์ผ่านเรื่องราวรูปแบบในธรรมชาติเพื่อสื่อถึงความหวังความต้องการด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ที่แสดงถึงการรับรู้และจิตใต้สำนึกของศิลปิน

ภาพประกอบ 112 ชื่อภาพ " Cycle of Life "

ขนาด 72 x 90 ซม. เทคนิคสีน้ำ

ศิลปิน กมล คงทอง

นิทรรศการ : มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 2541

Cycle of Life เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน แสดงเรื่องราวจินตนาการความคิดเกี่ยวกับชีวิตในรูปแบบนามธรรมผ่านรูปทรงของเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา ด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำแสดงถึงความสำคัญแก่สุนทรียภาพอันเกิดจากปัญญาความคิด เป็นปัจจัยด้านประสบการณ์ของศิลปิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลแต่ละเกณฑ์ ของเกณฑ์การจัดระบบหมวดหมู่ผลงาน จิตรกรรมมาเปรียบเทียบ เพื่อหาค่าเฉลี่ยในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 ออกมาในรูปตารางดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการแยกประเภทเนื้อหาศิลปะ

เกณฑ์การแยกประเภทเนื้อหาจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้	จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์	13	11.60
2. เนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน	25	22.32
3. เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม	59	52.67
4. เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน	15	13.39

จากตาราง 1 แสดงว่าผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ศิลปินได้นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 52.67 เนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน ร้อยละ 22.32 เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตนร้อยละ 13.39 และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ ร้อยละ 11.60 ตามลำดับ ซึ่งให้เห็นว่าจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ที่ปรากฏต่อสาธารณชนตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 ศิลปินนิยมนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ในภาคใต้ของไทย ปรากฏสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้นและไม่ได้สร้างขึ้นเป็นจำนวนมาก ทั้งที่แสดงถึงความเจริญและความเสื่อมโทรมของสภาพสังคมอันเป็นผลปัจจัยต่อการแสดงออกทาง

ทัศนศิลป์

ตารางที่ 2 ผลการแยกประเภทรูปแบบศิลปะ

เกณฑ์การแยกประเภทรูปแบบศิลปะ จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้	จำนวน	ร้อยละ
1. รูปแบบแสดงความเป็นจริง	73	65.17
2. รูปแบบผันแปรความเป็นจริง	17	15.17
3. รูปแบบสัญลักษณ์	4	3.57
4. รูปแบบนามธรรม	18	16.07

จากตาราง 2 แสดงว่าผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ศิลปินได้นำเสนอรูปแบบ แสดงความเป็นจริงร้อยละ 65.17 รูปแบบนามธรรมร้อยละ 16.07 รูปแบบผันแปรความเป็นจริง ร้อยละ 15.17 และรูปแบบสัญลักษณ์ร้อยละ 3.57 ตามลำดับ ซึ่งให้เห็นว่าจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ที่ปรากฏต่อสาธารณชนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 ศิลปินนิยมนำเสนอในรูปแบบแสดงความเป็นจริงมากที่สุดทั้งนี้เนื่องจากจิตรกรรมร่วมสมัยเพิ่งจะแพร่หลายในรูปแบบ นิทรรศการศิลปะมาไม่นานนักรูปแบบแสดงความเป็นจริงจึงสามารถส่งผลการรับรู้ของผู้คนในสังคมได้อย่างดีและรวดเร็วที่สุดก็เป็นได้

ตารางที่ 3 ผลการแยกประเภททลวิธีศิลปะ

เกณฑ์การแยกประเภททลวิธีศิลปะ	จำนวน	ร้อยละ
จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้		
1. กลวิธีการวาดเขียน	16	14.28
2. กลวิธีภาพเขียน	74	66.07
3. กลวิธีผสม	22	19.64
4. กลวิธีจิตรกรรมการจัดวาง	0	0

จากตาราง 3 แสดงว่าผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ศิลปินได้นำเสนอกลวิธีภาพเขียนร้อยละ 66.07 กลวิธีผสมร้อยละ 19.64 กลวิธีการวาดเขียนร้อยละ 14.28 และกลวิธีจิตรกรรมการจัดวางร้อยละ 0 ตามลำดับ ซึ่งให้เห็นว่าจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ที่ปรากฏต่อสาธารณชนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 ศิลปินนิยมนำเสนอในลักษณะกลวิธีภาพเขียนมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลวิธีภาพเขียนมีสื่อวัสดุทางจิตรกรรมให้ศิลปินเลือกใช้ได้อย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน ประกอบกับจิตรกรรมที่นำเสนอมีสีสัน น่าสนใจโดยเฉพาะการแสดงออกในเนื้อหาที่แสดงความเป็นจริงของธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และกลวิธีจิตรกรรมการจัดวางที่ไม่ได้รับความนิยมจากศิลปินอาจเป็นเพราะว่ากลวิธีดังกล่าวเป็นสิ่งแปลกใหม่ซึ่งยังใหม่มาก ๆ ในประเทศไทยการทำความเข้าใจกับกลวิธีดังกล่าวถ้าศิลปินไม่มีความรู้จริงจะเป็นอันตรายต่อวงการทัศนศิลป์โดยรวมและโดยเฉพาะภาคใต้ที่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับกลวิธีใหม่ ๆ ทั้งในนิทรรศการและการสร้างงานของศิลปิน

ตารางที่ 4 ผลการแยกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้

เกณฑ์การแยกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การสร้างสรรคจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อม	39	34.82
2. ปัจจัยด้านปัญญาและความคิด	16	14.28
3. ปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	4	3.57
4. ปัจจัยด้านประสบการณ์	53	47.32

จากตารางที่ 4 แสดงว่าผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ศิลปินได้นำเสนอผลงานที่แสดงถึงปัจจัยด้านประสบการณ์ร้อยละ 47.32 ปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมร้อยละ 34.82 ปัจจัยด้านปัญญาและความคิดร้อยละ 14.28 ปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร้อยละ 3.57 ตามลำดับ ซึ่งให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางศิลปะในผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ที่ปรากฏต่อสาธารณชนใช้ปัจจัยด้านประสบการณ์มากที่สุด ทั้งนี้แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ที่มีผลต่อการรู้คิดและจิตสำนึกอันเกิดจากประสบการณ์ของศิลปินซึ่งมีสาเหตุหลายประการที่ศิลปินสามารถถ่ายทอดเป็นงานทัศนศิลป์ได้ง่ายที่สุด และปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความนิยมรองลงมาเป็นเพราะปัจจัยดังกล่าวเป็นภาพสะท้อนที่ปรากฏขึ้นในสังคมซึ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนและศิลปิน ศิลปินสามารถถ่ายทอดเป็นงานทัศนศิลป์ได้ง่ายเช่นกัน

ผลการวิจัยแบบอย่างศิลปะ (Art Style) ในสภาพรวมด้านเนื้อหา รูปแบบ กลวิธี และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ที่ศิลปินนำเสนอต่อสาธารณชนในรูปของนิทรรศการศิลปะได้ชี้ให้เห็นถึงวิวัฒนาการของจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้โดยภาพรวมดังนี้

การสืบค้นเกี่ยวกับวิวัฒนาการศิลปะสมัยใหม่ในภาคใต้โดยเฉพาะจิตรกรรมร่วมสมัยเป็นเรื่องยากที่จะกำหนดได้อย่างชัดเจนตายตัวเนื่องจากขาดหลักฐานการบันทึกคาดคะเนว่าศิลปะสมัยใหม่ในภาคใต้มีมานานแล้วในรูปแบบต่าง ๆ ในที่นี้จะถือเอาการปรากฏการแสดงนิทรรศการศิลปกรรมในรูปของขบวนการกลุ่มศิลปินเป็นจุดเริ่มต้นศิลปะสมัยใหม่ในภาคใต้เพื่อสรุปให้เห็นถึงวิวัฒนาการของจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้โดยภาพรวม

จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้เริ่มปรากฏอย่างจริงจังในรูปแบบขบวนการกลุ่มศิลปินในนามกลุ่มเล โดยเปิดตัวในรูปแบบนิทรรศการเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2525 เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2525 ณ โรงแรมเพชรชิวหินรามาดาใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยการรวมตัวกันของกลุ่มศิลปิน

จากส่วนกลางที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดนครศรีธรรมราชกับครูศิลปะภายในจังหวัด โดยเฉพาะกลุ่มครูอาจารย์ที่ทำการสอนศิลปะในวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช ในขณะที่จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้เริ่มปรากฏต่อสาธารณชนในภาคใต้เหตุการณ์ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางด้านศิลปะในประเทศไทยได้รุดหน้าไปอย่างมากทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบและกลวิธี ศิลปินกลุ่มเล็กก็ได้พัฒนางานศิลปะไปพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงโดยรวมด้วยเช่นกัน ดังผลงานที่ปรากฏในครั้งแรก ๆ เช่น ผลงานชื่อ "คน" ของโกวิทีย์ เสนีย์วาสน์ "ถิ่นกำเนิด" ของบุญส่ง อันตราเสน "คนเดียว" ของหมัดหนูด บุญเทียม ที่แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ ผลงาน "ลื่นกับฟัน" ของหมัดหนูด บุญเทียม "ร้านข้า" ของอรรถพล ลือขจร ที่แสดงเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน ผลงาน "พระจันทร์ดำ" ของสันติ แก้วจ๋านง "ตึก" ของโกวิทีย์ เสนีย์วาสน์ "บรรยากาศของแสง" ของภิญโญ เพชรแก้ว "ในถ้ำ 7" ของอรรถพล ลือขจร "ธรรมชาติ 2" ของสุนทร พรหมแก้ว "วัด" ของสันติ แก้วจ๋านง ที่แสดงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ผลงาน "Matrial No. 1" ของอรรถพล ลือขจร ที่แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน ผลงานของศิลปินกลุ่มเล็กได้แสดงในลักษณะแบบอย่างศิลปะที่หลากหลายทั้งด้านเนื้อหา รูปแบบ และกลวิธี เป็นการสร้างสรรค์เพื่อสังคมภาคใต้ และเป็นผู้บุกเบิกวงการศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้อย่างแท้จริง

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้ได้มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาศิลปะสมัยใหม่ของไทยโดยรวม การสื่อสารที่ทันสมัยทำให้สภาพทั่วไปทางสังคมภาคใต้มีการตื่นตัวทางศิลปะได้อย่างรวดเร็ว ปี พ.ศ. 2529 จึงได้ปรากฏชื่อกลุ่มสมิหลาขึ้น วันที่ 9 มกราคม 2529 กลุ่มสมิหลาได้จัดนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยขึ้นเป็นครั้งแรก ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย (หาดใหญ่ใน) จังหวัดสงขลา พร้อมทั้งมีการบรรยายทางศิลปะจากศิลปินที่มีชื่อเสียงของประเทศ ทำให้บรรยากาศทั่วไปมีความตื่นตัวเป็นอย่างยิ่ง ผลงานที่ศิลปินในกลุ่มนำเสนอมีความหลากหลายและมีการจัดแสดงนิทรรศการอย่างต่อเนื่อง การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของศิลปินกลุ่มสมิหลาแยกเป็นประเภทเนื้อหาได้ดังนี้

กลุ่มที่แสดงเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ เช่น "ตะเกียง 1" ของพิชัย สุปการ "นรการต์" "พลังแห่งความรัก" ของเกียรติ ทวีพัธน์วิรุพันธ์ "จินตนาการ" "หมดตัว" ของเกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล "สิบปีที่เป็นครู" ของนิการ ไชโยธธา "ไก่" ของสมพร ชัยจิต "ปลาใหญ่กินปลาเล็ก" ของชัยยันต์ มณีสอาด

กลุ่มที่แสดงเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน เช่น "ตลาด" ของพรทิพย์ อุไรรัตน์ "สงขลา" "ก. เอ๋ย ก. ไก่" ของวุฒิ วัฒนสิน "โลก 1989" ของวิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์ "ตึก" ของ ชัยยันต์ มณีสอาด

กลุ่มที่แสดงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม เช่น "หุ่นนิ่ง 1986" ของวุฒิ วัฒนสิน "สวนยาง 1" ของมุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์ "มิติของสีเขียว" ของจำเนียร ปุญญโส พวรรณ "ดอกทิวลิป" ของธิดิมา ก้วพานิช "กอลและ" "เมื่อวันวาน" ของสุรศักดิ์ ฝันเชียร "ความซับซ้อนของสีและรูปทรง" ของ มโน พิสุทธิรัตนานนท์ "ใบไม้" ของชาญ วาริรัตน์ "ทิวทัศน์" ขององอาจ ศรียะพันธ์

กลุ่มที่แสดงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน เช่น "สังสารวัฏ 2" ของศิลา บุญรัตน์ "ไม่ปรากฏชื่อภาพ" ของชัยยันต์ มณีสอาด "พลังชีวิตธรรมชาติ" ของเกียรติ ทวีพันธ์วิรุฬห์ "ความประสานกันของสีและจังหวะของลวดลายที่สัมพันธ์กัน" ของจรรยา ศรียะพันธ์ "ธรรมชาติ" ของจรัญญา ฤทธิธูม

ปี พ.ศ. 2534 กลุ่มสมิหลาได้รับเกียรติจากคณะกรรมการอำนวยการจัดงานจินตภาพ ทะเลทิพย์ ให้เป็นผู้จัดแสดงผลงานศิลปะเพื่อการกุศลสมทบทุนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในงาน ศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3 นับได้ว่าเป็นการแสดงงานศิลปกรรมร่วมสมัย ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในภาคใต้เท่าที่ผ่านมา ทั้งนี้ได้มีการจัดกลุ่มศิลปินเพื่อจัดสัดส่วนของงานดังนี้

กลุ่มศิลปินรับเชิญกิตติมศักดิ์ ประกอบด้วย สวัสดิ์ ต้นติสุข อังคาร กัลยาณพงศ์ ประเทือง เอมเจริญ ถวัลย์ ดัชนี ช่าง มุลพินิจ และเฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์

กลุ่มศิลปินรับเชิญกรุงเทพฯ ประกอบด้วย ปรีชา เกาทอง สุรสิทธิ์ เสาวคง ชีวา โกมลมาลัย บุญยิ่ง เอมเจริญ สุวนิต วิโรจนวัฒน์ เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ ธงชัย ศรีสุขประเสริฐ อภิชัย ภิรมย์รักษ์ สมเกียรติ เจริญวิวัฒน์สกุล และมานิตย์ นิเวศน์ศิลป์

กลุ่มศิลปินสมิหลา ประกอบด้วย ชาญ วาริรัตน์ นิกร ไชโยธธา เกียรติ ทวีพันธ์วิรุฬห์ สุรศักดิ์ ฝันเชียร ศิลา บุญรัตน์ มุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์ วุฒิ วัฒนสิน ชัยยันต์ มณีสอาด พิชัย สุปการ ธิดิมา ก้วพานิช วิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์ พรทิพย์ อุไรรัตน์ ชาญชัย ปาณูปกรณ์ จรัญญา ฤทธิธูม กมล คงทอง มนตรี สังข์มุลิกานนท์ วสันต์ เพชรนิล และนพเก้า เปลี่ยนผลัด

กลุ่มศิลปินจากประเทศมาเลเซีย ประกอบด้วย ชอง ฮิป เล็ง (Chong Hip Seng) จาง โหย ยิป (Cheang Pooi Yip) โกว เบง กวน (Gohd Beng Kwan) เฮง อิว ลิน (Heng Eow Lin) โคว ซุย - โฮ (Khoo Sui - Ho) ล่าย เยา เฟต (Lye Yau Fatt) ยอง เล็ก หลิง (Yeong Seak Ling) มูฮาเหม็ด นาจีบ บิน আহมัด ดาวา (Mohamed Najib Bin Ahmad Dawa) ยวน ซี หลิง (Yuan Cee Ling) และเรย์ แลงเกนบัท (Ray Langenbach)

กลุ่มศิลปินรับเชิญจากภาคใต้ซึ่งมีทั้งสมาชิกกลุ่มเลและศิลปินอิสระในภาคใต้ประกอบด้วย ไสว เลี่ยมแก้ว จรรยา ศรียะพันธ์ ระวี โอภากร องอาจ ศรียะพันธ์ นิคอเล

ระเด่นอาหมัด พุ่ม ศฤงคาร ศุภฤกษ์ ทองประยูร ปราโมทย์ แสงพลสิทธิ์ ทั้ง เสริมสุทธิ
 ผดุงเกียรติ รัตนศรี โกวิทย์ เสนีย์วาสน์ อรรถพล ลือขจร สุนทร พรหมแก้ว วิลา
 เพ็ชรธงไทย อมรรัตน์ ศรีหิน พยงค์ พรหมชาติ ภิญโญ เพชรแก้ว หมัดหนูต บุญเทียม
 ทรงศักดิ์ วีระทวีมาศ นิคม สิทธิแปง ชนะ ควรเลี้ยง มโน พิสุทธิรัตนานนท์ ประทีป
 แก้วพิมพ์ อารีย์ คงพล เจษฎา กิตติพงศ์วรชัย สาโรจน์ จันทรสกุล ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์
 และ ปาลพันธ์ อินโท

นิทรรศการศิลปะครั้งนั้นนอกจากเป็นการรวมศิลปินที่มากที่สุดเท่าที่เคยมีในภาคใต้แล้ว
 ผลงานกลุ่มศิลปินในภาคใต้ส่วนใหญ่ใช้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ตลอดจนวัฒนธรรมที่ปรากฏ
 ในภาคใต้เป็นสื่อถ่ายทอดในผลงานทั้งสิ้น เช่น ผลงาน "ย่ำรุ่ง" ของหมัดหนูต บุญเทียม
 "เก้าเส้ง" ของ นิคอละ ระเด่นอาหมัด "เรือกอและ" ของมโน พิสุทธิรัตนานนท์ "รูสมิแล 6"
 ของวุฒิ วัฒนสิน "แสงแดดในยามเช้า" ของชาญ วารรัตน์ "กอและบนหาดทรายที่สกปรก"
 ของไสว เลี่ยมแก้ว "เดือนตุลาคม" ของอรรถพล ลือขจร "ทะเล" ของโกวิทย์ เสนีย์วาสน์
 "ตะวันออกไกล" ของภิญโญ เพชรแก้ว "แหล่งพระราม" ของจรรยา ศรียะพันธ์ "ทิวทัศน์" ของ
 ชนะ ควรเลี้ยง "รอคอย 1" ของมุขำมัด ไรจนอุดมศาสตร์ "หาดทราย ชายเล" ของพิชัย
 สุปการ "เอกลักษณ์ไทย" ของจรัญญา ฤทธิรุตม์

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2534 ศิลปะสมัยใหม่โดยเฉพาะจิตรกรรมร่วมสมัยใน
 ภาคใต้ที่เริ่มต้นในรูปแบบของกระบวนการกลุ่มศิลปินได้ช่วยสร้างสรรค์สังคมภาคใต้ โดยเฉพาะ
 วัฒนธรรมภาคใต้เป็นแหล่งบ่มเพาะปรุงแต่งให้กับผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้อยู่ไม่น้อย
 ผลงานส่วนใหญ่มีกลิ่นอายวัฒนธรรมสอดแทรกให้ผู้สัมผัสได้ซึมซับเป็นอย่างดี ปี พ.ศ. 2534
 ขบวนการกลุ่มศิลปินในภาคใต้ทั้งกลุ่มเลและกลุ่มสมิหลา เริ่มลดบทบาทลงอันเนื่องมาจากปัจจัย
 หลายประการเป็นเสมือนการปิดฉากจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ลงในช่วงแรก และเป็นการบ่ม
 เพื่อเกิดจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ในระยะต่อ ช่วงเวลาที่ผ่านมาการแสดงผลงานเดี่ยวจะมี
 น้อยมากจะมีก็แต่แนบ ทิชนพงศ์ จากผลงาน "ประวัติศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ต" ในนิทรรศการ
 เทิดพระเกียรติวีรสตรี

ด้วยเหตุที่กลุ่มสมิหลาเริ่มมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับศิลปินชาวมาเลเซีย โดยเฉพาะ
 เฉพาะ ของ ฮิป เสง (Chong Hip Seng) และเพื่อนศิลปินชาวมาเลเซีย ที่เริ่มต้นมาตั้งแต่ ปี
 พ.ศ. 2531 ได้มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติทางความคิดและการแสดงนิทรรศการกันตลอดมาได้นำไป
 สู่มุมมองการทอเกี่ยวแบบใหม่กับประเทศเพื่อนบ้านโดยใช้ศิลปะเป็นสื่อตั้งแต่ปลาย ปี พ.ศ.
 2534 เป็นต้นมา จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ปรากฏต่อสาธารณชนมากยิ่งขึ้นกว่าในยุคที่ผ่าน
 มาแต่จะออกมาในลักษณะรูปแบบนิทรรศการกลุ่มเล็ก ๆ ที่เป็นอิสระมากขึ้น ตลอดจนการจับคู่
 แสดง 3 คน 2 คน และการแสดงผลงานเดี่ยวส่วนบุคคลมากกว่าที่จะเป็นในรูปของขบวนการ

กลุ่มศิลปิน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการศึกษาศิลปะในภาคใต้ได้แพร่หลายมีสถาบันที่ผลิตนักเรียน นักศึกษาศาสาศิลปะและศิลปะศึกษาเพิ่มขึ้น สถานที่จัดแสดงผลงานทั้งส่วนราชการและภาค เอกชนมีมากขึ้น เช่น นิทรรศการ 25 ศิลปินชาวใต้จากผลงาน "จอตระอ" ของพรทิพย์ อุไรรัตน์ "แหลมสมิหรา" ของเกียรติ ทวีพันธ์วิรุฬห์ "สวนสาธารณะ" ของศิลา บุญรัตน์ "พื้นที่ สีสันใน ธรรมชาติ" ของจริยา น้อยอุทัย "ประทับใจ" ของรัตนชัย ไชยรัตน์ นิทรรศการศิลปะผสมจาก ผลงาน "เต่า" ของวสันต์ เพชรนิล "ผ่านคืนสู่เช้า" ของมนตรี สังข์มุสิกานนท์ "จินตนาการแห่ง การเปลี่ยนแปลง" ของมุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์ นิทรรศการกลุ่มครูศิลป์ จากผลงาน "ผู้หญิง" ของอัมพร ศิลปะเมธากุล "ผู้บุกรุกธรรมชาติ 1" ของกมล คงทอง "ทิวทัศน์ท่าเรือ" ของอัศวิน ศิลปะเมธากุล "จะบังติกอ" ของนิพนธ์ นิกาจ "บัวสิรินธร" ของอรายัน เลาสัตย์ นิทรรศการ เดี่ยวส่วนบุคคลของนิกร ไชโยธยา จากผลงาน "วิถีชีวิตใต้" ชุดวันวานที่บ้านเกิด นิทรรศการ เดี่ยวส่วนบุคคลของวุฒิ วัฒนสิน จากผลงาน "ฤดูร้อนที่รัฐสมิแล" "บ้านริมน้ำปัตตานี" ชุด ตรัง สงขลา ปัตตานี 268 นิทรรศการเดี่ยวส่วนบุคคลของเกียรติ ทวีพันธ์วิรุฬห์ จากผลงาน "กอบจากลมทะเลพลบค่ำที่เกาะยอ" นิทรรศการศิลปะกรรม 2 = 1 จากผลงาน "สู่เห่าปัตตานี" ของไสว เลี่ยมแก้ว นิทรรศการ 2 ทศวรรษ แนบ ทิชินพงศ์ จากผลงาน "ปากน้ำปากพวง นครศรีธรรมราช" "ดอกบัว" และ "วัดพระเชตุพนธ์"

ปี พ.ศ. 2537 นิทรรศการศิลปะกรรมในภาคใต้ก็ได้ปรากฏชื่อกลุ่มศิลปินขึ้นใหม่อีกหนึ่ง กลุ่มที่มีความแตกต่างไปจากกลุ่มศิลปินอื่น ๆ นั่นคือ กลุ่มทักษิณ ในช่วงระยะเวลาที่กลุ่มสมิหลา หยุดการเคลื่อนไหวทางศิลปะ ได้มีสมาชิกกลุ่มส่วนหนึ่งรวมตัวกันโดยมีศิลปินในภาคใต้และ ศิลปินชาวมาเลเซีย ร่วมกันนำเสนอนิทรรศการขึ้นในกรุงเทพมหานคร และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และในครั้งที่ 2 ได้ขยายกลุ่มสมาชิกไปสู่ศิลปินชาวสิงคโปร์มีการจัดนิทรรศการ ศิลปะสัญจรทั้งในกรุงเทพมหานคร อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และประเทศมาเลเซีย ซึ่ง ผลงานทั้งหมดที่ผ่านมาของกลุ่มทักษิณจัดได้ว่าเป็นผลงานที่ได้รับการพัฒนาในแบบอย่างศิลปะ ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบและกลวิธีสูงขึ้นเป็นอย่างมาก เช่น จากผลงาน "Parade 1" ของจริยา น้อยอุทัย "Impression 3" ของรัตนชัย ไชยรัตน์ "Young Bua - Long's Imagingtion 1" ของมุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์ "Seascape No.5" ของนุกุล ปัญญาดี "Tree" ของศิลา บุญ รัตน์ "Memory From the Past 3" ของไพลอ อผลชนะ "Bulief" ของวสันต์ เพชรนิล

ปี พ.ศ. 2540 กลุ่มสมิหลาหลังจากหยุดการเคลื่อนไหวทางศิลปะในรูปของขบวนการ กลุ่มศิลปินมา 5 ปีเต็มก็ได้มีการรวมตัวกันอีกครั้งหนึ่งและได้แสดงผลงานมาอย่างต่อเนื่องถึง ปัจจุบัน ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ก็เป็นกลุ่มเดิมและมีใหม่เข้ามาบ้าง ซึ่งมีผลงานจิตรกรรมร่วมสมัย ในนิทรรศการ เช่น "ช่วยด้วย" ของวิหุร ตั้งสงวนสิทธิ์ "ร่วมด้วยช่วยไทย" "ก่อนมรสุม" ของ กมล คงทอง "ชีวิต" ของนิกร ไชโยธยา "เช้าตรู่ที่ปัตตานี" ของสมพร ชัยจิต "การเมือง" ของ

ศตวรรษ ช่วยนุ่ม ที่เป็นเนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน ผลงาน "ริมน้ำ" ของชาญวาริรัตน์ "แหล่งพระราม" ของชาญชัย ปาณุปกรณ์ "ดอกไม้ในทะเล" ของพรทิพย์ อุไรรัตน์ ที่เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม "ประทับใจ" ของรัตนชัย ไชยรัตน์ ที่แสดงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน

จากช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาศิลปินในภาคใต้ได้เปิดประตูการติดต่อกับเพื่อนศิลปินในประเทศใกล้เคียง ความสัมพันธ์ที่ระหว่างศิลปินได้นำไปสู่การแสดงนิทรรศการศิลปะระดับนานาชาติในระยะเวลาต่อมาในนามกลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่ซึ่งเป็นตัวแทนประเทศไทย กลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่ได้รับเกียรติให้เป็นสมาชิกถาวรของสมาพันธ์สีน้ำนานาชาติแห่งเอเชียในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งสมาชิกหมุนเวียนกันเป็นเจ้าของภาพ สมาชิกกลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่เป็นศิลปินในภาคใต้ที่สร้างสรรค์งานจิตรกรรมสีน้ำและเพื่อนศิลปินชาวใต้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครที่สร้างสรรค์งานจิตรกรรมสีน้ำได้ร่วมนำผลงานเข้าร่วมงานมหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งเอเชีย ครั้งที่ 11 ณ ประเทศมาเลเซียเป็นครั้งแรกในฐานะกลุ่มรับเชิญจากประเทศไทย และเข้าร่วมงานมหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งเอเชีย ครั้งที่ 12 ณ ประเทศญี่ปุ่นเป็นครั้งที่ 2 และเป็นครั้งแรกในฐานะกลุ่มประเทศสมาชิก

ปี พ.ศ. 2541 ประเทศไทยได้รับเกียรติมอบหมายจากคณะกรรมการสมาพันธ์สีน้ำนานาชาติแห่งเอเชียให้เป็นผู้จัดงานมหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งเอเชีย ครั้งที่ 13 ขึ้นภายในเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยได้รับความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างดีภายใต้ความรับผิดชอบของกลุ่มสีน้ำขนาดใหญ่ประกอบด้วยสมาชิกจากประเทศจีน ฮองกง ญี่ปุ่น เกาหลี มาเลเซีย สิงคโปร์ ไต้หวัน เวียดนาม และไทย นอกจากนี้ประเทศสมาชิกแล้วยังได้มีศิลปินรับเชิญจากประเทศไทยอีกจำนวนมาก นับได้ว่าเป็นมหกรรมศิลปะที่ยิ่งใหญ่ที่สุดอีกครั้งหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมภาคใต้ และศิลปินทั้งหมดที่ส่งผลงานเข้าร่วมแสดงทั้งหมดได้ถ่ายทอดผลงานด้วยกลวิธีภาพเขียนเทคนิคสีน้ำทุกชั้น เช่น ผลงาน "Blue Jazz" ของนุกุล ปัญญาดี "Asian Games" ของวิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์ "Kao Seng Village" ของสมพร ชัยจิต "Eternal Birth" ของชนะ ควรเลี้ยง "Flowers" ของนันทา โรจนอุดมศาสตร์ "Citizen's Lung" ของหมัดหนูด บุญเทียม "Flower" ของมุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์ "Kong - Kang" ของมนตรี สังข์มุสิกานนท์ "Nature Movement" ของชาญชัย ปาณุปกรณ์ "Flower" ของศิลา บุญรัตน์ "Public Park" ของนิคโอเละ ระเด่นอาหมัด "Serenity" ของธิติมา ก้วพานิช "Refecation Upon the Beach" ของพรทิพย์ อุไรรัตน์ "Pri - Wan National Park" ของเกียรติศักดิ์ เลิศตระกุล "Water Color No. 3" ของชัยยศ ศุภกิจ "Khow - Chong" ของอัศวิน ศิลปเมธากุล "Eclipse" ของวสันต์ เพชรนิล "Banglang Dam" ของวุฒิ วัฒนสิน "Life Nature and Desire" ของนิกร ไชยโยธา และ "Cycie of Life" ของกมล คงทอง

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการรวบรวมข้อมูลจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 เพื่อทำการศึกษารูปแบบอย่างศิลปะ ในสภาพรวมของเนื้อหาศิลปะ รูปแบบศิลปะ กลวิธีศิลปะ และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ทำให้ทราบผลข้อมูลเกี่ยวกับวิวัฒนาการของจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้สรุปได้ดังนี้

จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้เริ่มปรากฏในรูปแบบของกระบวนการกลุ่มศิลปินเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2525 ในนามศิลปินกลุ่มเลโดยการรวมตัวกันของกลุ่มครูผู้สอนศิลปะในจังหวัด นครศรีธรรมราช นำเสนอผลงานนิทรรศการศิลปกรรมแบบอย่างศิลปะที่หลากหลาย ศิลปินส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาศิลปะโดยตรงจากกรุงเทพมหานครและได้รับเอาแบบอย่างศิลปะที่แพร่หลายอยู่ในส่วนกลางมาสร้างสรรค์ผลงานโดยอาศัยปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมภาคใต้เป็นแนวความคิดเพื่อถ่ายทอดในผลงานปรากฏเห็นได้ในสภาพของเนื้อหา กลุ่มเลได้จัดนิทรรศการศิลปกรรมอย่างต่อเนื่องทั้งหมด 4 ครั้ง และได้หยุดการเคลื่อนไหวในปี พ.ศ. 2529

ปี พ.ศ. 2529 เป็นปีที่กลุ่มเลได้นำเสนอผลงานเป็นครั้งที่ 4 แล้วหยุดการเคลื่อนไหวทางศิลปะนั้น ในต้นปีนั้นเองก็ปรากฏมีกลุ่มศิลปินปรากฏขึ้นในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในนามกลุ่มสมิหลาซึ่งได้ทำให้เกิดการตื่นตัวทางศิลปะในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียงเป็นอย่างมาก เป็นแนวโน้มว่าแวดวงศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้จะเป็นไปได้ด้วยดี กลุ่มสมิหลาได้จัดนิทรรศการศิลปะร่วมสมัยมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปีพ.ศ. 2534 กลุ่มสมิหลาได้เป็นผู้รับผิดชอบการจัดนิทรรศการศิลปะในงานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวงครั้งที่ 3 "จินตภาพทะเลทิพย์" ขึ้น ณ สถาบันทักษิณคดีศึกษา เกาะยอ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นนิทรรศการศิลปะที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่เคยจัดขึ้นในภาคใต้ของประเทศไทย หลังจากนั้นขบวนการกลุ่มศิลปินในภาคใต้ก็ค่อย ๆ อ่อนล้าลงเสมือนการปิดฉากจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ในช่วงระยะแรก

ระยะเวลาที่ผ่านมานิทรรศการศิลปะในภาคใต้เป็นการเคลื่อนไหวในรูปแบบขบวนการกลุ่มศิลปินเป็นหลัก ศิลปินที่มีผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในช่วงเวลานี้ได้แก่ โกวิท เสนีย์วาสน์ บุญส่ง อันตรเสน ภิญญู เพชรแก้ว สันติ แก้วจ้านง สุนทร พรหมแก้ว หมัดหนูต บุญเทียม และอรรตพล ลีอชจร เป็นสมาชิกศิลปินกลุ่มเล

ศิลปินกลุ่มสมิหลาประกอบด้วย เกียรติ หวีพันธ์วิรุฬห์ เกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล จรัญญา ฤทธิธรม์ จำเนียร บุญญโสพรรณ ชาญ วาริรัตน์ ชัยยันต์ มณีสอาด อิติมา กั้วพานิช นิกร

ไชยโยธา พรทิพย์ อุไรรัตน์ พิชัย สุภากร มุขำมัด โรจนอุดมศาสตร์ วิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์ วุฒิ วัฒนสิน ศิลา บุญรัตน์ สมพร ชัยจิต และสุรศักดิ์ ผันเขียว

กลุ่มศิลปินอิสระประกอบด้วย จรุญ ศรียะพันธ์ุ นิคอละ ระเด่นอาหมัด แนบ ทิชินพงส์ มโน พิสุทธิรัตนานนท์ ไสว เลี่ยมแก้ว และองอาจ ศรียะพันธ์ุ

ปี พ.ศ. 2535 การเคลื่อนไหวทางศิลปะในภาคใต้ได้เปลี่ยนโฉมหน้าจากขบวนการกลุ่มศิลปินไปสู่รูปแบบอื่นมากยิ่งขึ้น เช่นการแสดงผลงานเดี่ยวส่วนบุคคลของศิลปินในภาคใต้ การแสดงนิทรรศการคู่ 2 คน หรือกลุ่มเล็ก ๆ 3-5 คน เป็นต้น บรรยากาศทั่วไปในสังคมภาคใต้มีนิทรรศการศิลปะให้ชื่นชมอย่างไม่ขาดสาย ความพยายามของศิลปินกลุ่มเลและกลุ่มสมิหลาที่ต้องการเผยแพร่ผลงานทางด้านศิลปะส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์แนวความคิดของตนเองอย่างอิสระ อันจะเป็นการพัฒนาผลงานศิลปะให้ก้าวหน้าต่อไปทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคใต้ก็มองเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมในช่วงระยะเวลานี้เป็นต้นมา

ปัจจัยสำคัญอีกประการที่จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ในช่วงเวลานี้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นคือการเปิดตัวสร้างความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับศิลปินประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้นจนนำไปสู่การก่อตั้งกลุ่มศิลปินขึ้นในปี 2537 ในนามกลุ่มทักษิณ ซึ่งมีสมาชิกทั้งที่เป็นศิลปินชาวใต้ ศิลปินมาเลเซียและศิลปินสิงคโปร์ การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดการทำงานศิลปะทำให้ผลงานได้มาตรฐานสูงขึ้น อันนำไปสู่การแสดงนิทรรศการศิลปะในระดับนานาชาติในเวลาต่อมา

การฟื้นฟูกลุ่มศิลปินในนิทรรศการหนึ่งทศวรรษกลุ่มสมิหลาในปี พ.ศ. 2540 ก็ได้ตอกย้ำให้เห็นว่าวงการศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้ยังคงดำเนินต่อไปเพื่อสังคมภาคใต้โดยแท้จริง ช่วงเวลาดังแต่ปี 2535 - 2541 ศิลปินที่เคยมีผลงานก่อนหน้านี้ก็ยังสร้างสรรค์ผลงานตามความถนัดของตนเองและนำเสนอต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของจิตรกรรมร่วมสมัยก็ได้มีศิลปินหน้าใหม่พร้อมทั้งศิลปินหน้าเก่าแต่หันมาสร้างสรรค์งานจิตรกรรมมากขึ้นดังปรากฏผลงานตามรายชื่อดังนี้ หมัดหนูต บุญเทียม และ สุนทร พรหมแก้ว สมาชิกกลุ่มเล

สมาชิกกลุ่มสมิหลาประกอบด้วย กมล คงทอง เกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล ชัยยศ ศุภกิจ ชาญ วารรัตน์ ธิติมา ก้วพานิช นิกร ไชยโยธา พรทิพย์ อุไรรัตน์ มนตรี สังข์มุสิกานนท์ รัตนชัย ไชยรัตน์ วิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์ วุฒิ วัฒนสิน ศตวรรษ ชวยนุ้ม และสมพร ชัยจิต

สมาชิกกลุ่มทักษิณประกอบด้วย จริยา น้อยอุทัย นุกุล ปัญญาดี ไพลอบ ผลชนะ มุขำมัด โรจนอุดมศาสตร์ รัตนชัย ไชยรัตน์ วสันต์ เพชรนิล และศิลา บุญรัตน์

กลุ่มศิลปินอิสระประกอบด้วย จรุญ ศรียะพันธ์ุ, ชนะ ควรเลี้ยง, นันทา โรจนอุดมศาสตร์, นิคอละ ระเด่นอาหมัด, นิพนธ์ นิภาจ, แนบ ทิชินพงส์, ไสว เลี่ยมแก้ว, องอาจ ศรียะพันธ์ุ, อรยัน เลาสัตย์, อัศวิน ศิลปเมธากุล และอัมพร ศิลปะเมธากุล เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 ได้มีวิวัฒนาการมาตามลำดับทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยหลายประการ เช่นสภาพของสังคม ความต้องการทางการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ สภาพเศรษฐกิจและตัวศิลปินเองที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์จิตรกรรมร่วมสมัยให้เกิดการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงซึ่งสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ระยะแรกประมาณก่อนปี พ.ศ. 2525 ถึง พ.ศ. 2525 - 2534 เป็นช่วงระยะเริ่มต้นของจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ในแบบอย่างศิลปะที่หลากหลายทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบและกลวิธี มีการเคลื่อนไหวในรูปของขบวนการกลุ่มศิลปินเป็นสำคัญ เช่น กลุ่มเล กลุ่มสมิหลา โดยมีศูนย์กลางการเคลื่อนไหวทางศิลปะในจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลาเป็นหลัก

2. จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ระยะที่สอง ประมาณปี พ.ศ. 2535 - ปัจจุบัน (2541) เป็นช่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงการเคลื่อนไหวทางศิลปะอย่างหลากหลายทั้งในรูปของนิทรรศการเดี่ยวส่วนบุคคล นิทรรศการคู่ 2 คน นิทรรศการ 3 คน หรือกลุ่มเล็ก ๆ 4 - 5 คน ตลอดจนการเคลื่อนไหวในรูปของขบวนการกลุ่มที่ยังคงอยู่เช่น กลุ่มสมิหลาและกลุ่มที่เปิดตัวใหม่ เช่น กลุ่มทักษิณ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมการแสดงนิทรรศการศิลปะในระดับนานาชาติมากยิ่งขึ้น โดยมีศูนย์กลางการเคลื่อนไหวทางศิลปะในจังหวัดสงขลาโดยเฉพาะอำเภอหาดใหญ่

อภิปรายผล

เกี่ยวกับแบบอย่างศิลปะ

จากการศึกษาวิจัยแยกได้ดังนี้

เนื้อหาศิลปะผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ประกอบด้วย

1. เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์
2. เนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน
3. เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
4. เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน

รูปแบบศิลปะผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ประกอบด้วย

1. รูปแบบแสดงความเป็นจริง
2. รูปแบบผันแปรความเป็นจริง
3. รูปแบบสัญลักษณ์

4. รูปแบบนามธรรม

กลวิธีศิลปะผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ประกอบด้วย

1. กลวิธีการวาดเขียน
2. กลวิธีภาพเขียน
3. กลวิธีผสม
4. กลวิธีจิตรกรรมการจัดวาง

ผลการวิจัยแบบอย่างศิลปะตามเกณฑ์การจัดระบบหมวดหมู่ผลงานจิตรกรรม เกณฑ์การแยกประเภทเนื้อหาจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้พบว่า ศิลปินได้นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องราวของธรรมชาติ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อมที่แสดงความความเจริญและความเสื่อมโทรมของสภาพสังคมในภาคใต้ทั้งสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นและไม่ได้สร้างขึ้น ร้อยละ 52.67 เนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกันเป็นเรื่องราวธรรมชาติของครอบครัว เรื่องราวประวัติศาสตร์ การเมืองการสงคราม การทำมาหากิน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจทั้งในแง่บวกและแง่ลบเพื่อสะท้อนพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นและตนเองร้อยละ 22.32 เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน เป็นเรื่องราวที่แสดงเกี่ยวกับความเชื่อทั้งที่เกี่ยวกับศาสนาและสิ่งเร้นลับ จินตนาการความงามความคิด เรื่องราวความงามความกลมกลืน ซึ่งเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวกับความเชื่อในด้านต่าง ๆ ร้อยละ 13.39 เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ เป็นเรื่องราวความรัก โลก โกรธ หลง ความต้องการอำนาจอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ทั้งในลักษณะภาพคนและภาพสัญลักษณ์ที่สามารถสื่อเข้าใจร่วมกันได้ ร้อยละ 11.60

เกณฑ์การแยกประเภทรูปแบบจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้พบว่า ศิลปินได้นำเสนอรูปแบบแสดงความเป็นจริง ซึ่งเป็นรูปแบบที่ศิลปินถ่ายทอดโดยยึดรูปแบบที่เป็นจริงที่ปรากฏในธรรมชาติ และมีการตัดทอนหรือเพิ่มเติมหรือจัดองค์ประกอบขึ้นให้ตามความเหมาะสมร้อยละ 65.17 รูปแบบนามธรรมซึ่งเป็นรูปแบบที่ศิลปินถ่ายทอดเรื่องราวความคิด อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ผ่านรูปทรงของเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา ร้อยละ 16.07 รูปแบบผันแปรความเป็นจริงซึ่งเป็นรูปแบบที่ศิลปินได้อาศัยรูปแบบในธรรมชาติในการถ่ายทอดและนำเสนอตามเป้าหมายของแต่ละคนเป็นการคลี่คลายรูปแบบขึ้นใหม่ตามความรู้สึกนึกคิดเพื่อหลีกเลี่ยงการแสดงความเป็นจริง ร้อยละ 15.17 รูปแบบสัญลักษณ์ เป็นรูปแบบที่ศิลปินถ่ายทอดเรื่องราวปรากฏการณ์ต่าง ๆ ผ่านรูปแบบที่แสดงความเป็นจริงและรูปแบบที่ผันแปรความเป็นจริงเพื่อมุ่งแสดงสื่อความหมายในด้านต่าง ๆ ร้อยละ 3.57

เกณฑ์การแยกประเภททลวิถีศิลปะจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้พบว่า ศิลปินได้นำเสนอ ทลวิถีภาพเขียน ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ใช้สื่อวัสดุทางจิตรกรรมเช่นสีน้ำ สีอะคริลิก สี น้ำมัน สีหมึกบาติกด้วยวิธีระบายสี ป้ายหรือจุดบนวัสดุรองรับ เช่น กระดาษ ผ้าใบ ผ้าไหม ร้อยละ 66.07 ทลวิถีผสมซึ่งเป็นกระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมที่อาศัยสื่อวัสดุหลายชนิด ทั้งที่เป็นสื่อวัสดุทางจิตรกรรมโดยตรงและวัสดุอื่น ๆ มาผสมร้อยละ 19.64 ทลวิถีการวาดเขียนเป็น กระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมที่แสดงทักษะโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาไม่แพง เช่น ดินสอดำ ปากกาลูกกลิ้ง เกรยอง ดินสอสี ปากกาเมจิกด้วยวิธีระบายและแรเงาบนกระดาษร้อยละ 14.28 ทลวิถีจิตรกรรมการจัดวางร้อยละ 0 ซึ่งสาเหตุที่ศิลปินไม่นิยมเป็นเพราะว่าทลวิถีนี้ยังใหม่มาก สำหรับสังคมในภาคใต้ การสื่อสารระหว่างศิลปินกับผู้ชมอาจเกิดปัญหาในเรื่องความเข้าใจได้ ถ้าย่างขาดพื้นฐานความรู้ที่แท้จริงทั้งศิลปินและผู้ชม

เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การสร้างสรรค์จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ จากการศึกษาวิจัยแยกได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อม
2. ปัจจัยด้านปัญญาและความคิด
3. ปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. ปัจจัยด้านประสบการณ์

ผลการวิจัยพบว่า ศิลปินได้รับปัจจัยด้านประสบการณ์คือ ปัจจัยที่แสดงถึงการรับรู้ที่มีผล ต่อการรู้คิดและรวมไปถึงจิตใต้สำนึก อันเป็นประสบการณ์ของศิลปินเองทั้งในประสบการณ์ชีวิต สภาพแวดล้อมของสังคม ธรรมชาติ รสนิยม และอุดมการณ์ต่าง ๆ ในการถ่ายทอดสู่ผลงาน ร้อยละ 47.32 ปัจจัยด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสะท้อนปรากฏในสภาพรวมของ เนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ร้อยละ 34.82 ปัจจัยด้านปัญญาความคิดที่เป็นผลสะท้อนให้เห็นกระแสนโยบายแห่งความคิดของผู้คนในสังคมที่มีผลมาจากวัฒนธรรม ร้อยละ 14.28 ปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้สะท้อนออกมาในรูปของการคิดค้นวัสดุ และวิธีการใหม่ทำให้การสร้างสรรค์งานจิตรกรรมมีความแปลกใหม่น่าสนใจร้อยละ 3.57

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาวิจัยจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541 ผู้วิจัยพบว่า มีปัญหาอุปสรรคที่ควรระมัดระวังในการทำวิจัยในลักษณะเดียวกันดังนี้

1. ข้อมูลในด้านเอกสาร ข้อมูลการจัดกระจายทำให้การรวบรวมไม่ครบถ้วนตามที่ต้องการ ขาดแหล่งจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจัดแสดงผลงานนิทรรศการศิลปะในภาคใต้ ควรมีแหล่งจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัยในภาคใต้โดยเฉพาะเช่น หอศิลปะสมัยใหม่ประจำภาคใต้ กลุ่มศิลปินที่จัดแสดงผลงานนิทรรศการศิลปะเมื่อจัดพิมพ์เอกสารประกอบนิทรรศการควรจัดส่งเอกสารอย่างน้อย 3 เล่ม เข้าห้องสมุดในสถาบันศึกษาในภาคใต้โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นการเผยแพร่อีกทางหนึ่ง

2. ข้อมูลในด้านกลุ่มศิลปิน การพัฒนาขบวนการกลุ่มศิลปินในภาคใต้ยังขาดความเข้มแข็ง ควรมีการจัดระบบการจัดการภายในกลุ่มให้ชัดเจนในทุก ๆ ด้าน การเผยแพร่ผลงานของกลุ่มยังไม่กระจายครอบคลุมพื้นที่ภาคใต้เท่าที่ควร การเคลื่อนไหวในรูปแบบขบวนการกลุ่มในระดับประเทศยังขาดข้อมูลการติดต่อสื่อสารมักทำให้ข้อมูลตกสำรวจเป็นประจำ ขบวนการกลุ่มศิลปินควรปรับปรุงแก้ไขโดยการส่งเอกสารประกอบนิทรรศการกลุ่มไปสู่ส่วนกลาง เช่น หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีการจัดการศึกษาด้านศิลปะ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวศิลปิน จากการส่งแบบสำรวจศิลปินในภาคใต้เพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับตัวศิลปินในด้านต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือน้อย เช่นการจัดส่งกลับมีความล่าช้า ระบุข้อมูลเกี่ยวกับผลงานไม่ครบคลุมซึ่งผู้วิจัยต้องศึกษาจากสุจิตร์ประกอบนิทรรศการเพิ่มเติมอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าระบบการจัดเก็บข้อมูลของศิลปินยังไม่ดีพอ

4. ข้อมูลเกี่ยวกับผลงาน ผลงานต้นฉบับส่วนใหญ่ศิลปินไม่ได้เก็บไว้กับตนเองเมื่อขอความร่วมมือเกี่ยวกับผลงานจึงไม่มีภาพต้นฉบับให้ดูและบันทึกเป็นภาพถ่าย ผู้วิจัยจำเป็นต้องบันทึกภาพจากภาพถ่ายอีกครั้งหนึ่งทำให้ภาพที่ออกมามีสีผิดเพี้ยนไปจากภาพต้นฉบับจริง

ข. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นจริงที่ปรากฏในจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ที่แสดงออกในเชิงปรัชญาหรือลักษณะอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ ในแง่อิทธิพลที่ได้รับทั้งภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะการติดต่อสัมพันธ์กับศิลปินในประเทศเพื่อนบ้าน

3. ควรมีการศึกษาวិวัฒนาการของศิลปะในภาคใต้ให้ครบถ้วนทุกด้านทั้งในรูปแบบดั้งเดิมและสมัยใหม่

ค. ข้อเสนอแนะของศิลปินต่อการพัฒนาวงการศิลปะในภาคใต้

1. ควรมีการสร้างสรรคงานที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้แต่ละสาขามาตีแผ่ให้เห็นถึงความสำคัญ เน้นภูมิปัญญาของพื้นบ้านให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น

2. สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา ควรเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข่าวสาร สัมมนา เเสวนา จัดนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยโดยวิธีเปิดกว้างไม่มีข้อจำกัด
3. ครู – อาจารย์ หรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะควรสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกแห่งคุณค่าของศิลปะขึ้นมาต่อนักเรียน เยาวชนและประชาชนทั่วไป
4. ควรได้มีโอกาสพบปะพูดคุยรวมกลุ่มให้มันคงขึ้น แลกเปลี่ยนทัศนะร่วมกัน อันเป็นการพัฒนากลุ่มให้มีความเข้มแข็ง
5. ควรมีหอศิลปะสมัยใหม่เกิดขึ้นในภาคใต้โดยเฉพาะหอศิลปะภาคใต้ที่สถาบันทักษิณคดีศึกษาที่ได้รับงบประมาณมา 50 ล้านบาท เมื่อสมัยรัฐบาล ฯพณฯ ชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรีครั้งแรก
6. ควรมีการจัดกิจกรรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการทางศิลปะบ้างในภาคใต้
7. มหาวิทยาลัยที่มีอยู่ในภาคใต้ ควรส่งเสริมศิลปะสมัยใหม่ โดยการเปิดคณะวิชาที่มีการเรียนการสอนด้านศิลปะโดยตรง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย.

- กมล คงทอง. 2541. ศิลปะภาพพิมพ์ในประเทศไทย. บัดดาณี : ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กำจร สุนพงษ์ศรี. 2532. "จิตรกรรมกับผู้อุปถัมภ์", จิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 13. ม.ป.ท.
กลุ่มเล. 2528. นิทรรศการศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 3. ม.ป.ท.
_____. 2526. นิทรรศการศิลปกรรมกลุ่มเล ครั้งที่ 2. ม.ป.ท.
_____. 2525. นิทรรศการศิลปกรรมของกลุ่มเล. ม.ป.ท.
- กลุ่มสมิหลา. 2533. นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5. ม.ป.ท.
_____. 2530. กลุ่มสมิหลา ครั้งที่ 2. ม.ป.ท.
_____. 2529. นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ลีฟิ่ง.
- เขียน ยิ้มศิริ. 2512. การอภิปรายเรื่องศิลปะร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : คุณสภาพระสุเมร.
- จิตรกรรมและประติมากรรมแบบตะวันตกในราชสำนัก 1. 2537. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง
แอนด์พับลิชซิง. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- จิตรกรรมและประติมากรรมแบบตะวันตกในราชสำนัก 2. 2537. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง
แอนด์พับลิชซิง. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- ชลูด นิมเสมอ. 2531. องค์ประกอบศิลปะ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ชะวächชัย ภาคินธุ. 2532. ศิลปะศิลป์ปั้นหรือศิลป์ปั้นศิลปะ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. ม.ป.ป. จิตรกรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ดำรง วงศ์อุปราช. 2535. "ความเคลื่อนไหวของศิลป์ปั้นและศิลปะในยุคของศาสตราจารย์ศิลป์
พีระศรี", วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. 12 (พิเศษ) กันยายน 2535 – กุมภาพันธ์
2536, 67 – 105.
- ทักษิณคดีศึกษา, สถาบัน. 2529. สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 2. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์
การพิมพ์.
- ทะเลทิพย์ งานศิลปดนตรีวัฒนธรรมพื้นบ้านแม่ฟ้าหลวง ครั้งที่ 3. 2534. ม.ป.ท.
- น. ณ ปากน้ำ (ประยูร อุลุชาฎะ). 2534. หลักการวาด. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธากการพิมพ์.
- ประยูร อุลุชาฎะ. 2531. ความเข้าใจในศิลปะ. กรุงเทพฯ : อัลฟามีเดีย
_____. 2529. "'จิตรกรรมร่วมสมัยของไทยในปัจจุบัน"', เมืองโบราณ. 12(3) :
กรกฎาคม – กันยายน 2529. 8 – 10.
- ประเสริฐ ศิลรัตนนา. 2525. ความเข้าใจศิลปะ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- พิริยะ ไกรฤกษ์ และเผ่าทอง ทองเจือ. 2525. ศิลปกรรมหลัง พ.ศ. 2475. กรุงเทพฯ : สถาบัน
ไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพโรจน์ ชมณี. 2535. "ศิลป์ พีระศรี : ปิตาแห่งศิลปะไทยร่วมสมัย", วารสารมหาวิทยาลัย
ศิลปากร. 12 (พิเศษ) กันยายน 2535 – กุมภาพันธ์ 2536, 157 – 171.
- มณฑิเยร บุญมา. 2541. "บนวิถีทางของวงการศิลปกรรมร่วมสมัยของไทย", การประชุม
สัมมนาทัศนศิลป์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สมใจการพิมพ์.
- มหกรรมสีน้ำนานาชาติแห่งเอเชีย ครั้งที่ 13. 2541. สงขลา : มาสเตอร์พีช ชาติใหญ่.
มุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์. (จดหมาย). 2540.
- ไมเยอร์, ราล์ฟ, 2540. พจนานุกรมศัพท์และเทคนิคทางศิลปะ. แปลจาก A Dictionary of
Art Terms and Techniques โดยมะลิฉัตร เอื้ออานันท์. อันดับที่ 131. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2539. โลกศิลปะ. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี.
- _____. 2531. สารานุกรมในศิลปะ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539. "มโนทัศน์ศิลปะสมัยใหม่", ศิลปกรรมศาสตร์. 4(1) มกราคม –
มิถุนายน 2539, 10 – 15.
- _____. 2534. ศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. 2534 "ผลกระทบในการสร้างสรรค์ศิลปะ", นิตยสารศิลปะเงาแสนแสบ.
กรุงเทพฯ. ม.ป.ท.
- _____. 2532. ศิลปทรรศน์. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- ศิลปากร. กรม. 2530. อัครศิลป์. กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์พานิชย์.
- _____. 2525. ศิลปกรรมกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ : ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.
- ศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9 เล่ม 3. 2539. กรุงเทพฯ : มูลนิธิหอศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9.
- ศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช, วิทยาลัย. 2524. นิตยสารศิลปะหัตถกรรม ครั้งที่ 5 ม.ป.ท.
- ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. 2537. ทัศนศิลป์เพื่อชีวิตในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ศูนย์ข่าวภาคใต้. 2540. "ทศวรรษสมิหลางานศิลปะเพื่อชาวใต้", ผู้จัดการรายวัน. 20
กุมภาพันธ์ 2540. หน้า 31.
- สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. 2541. สารสภาอาจารย์. 19(19) 10 กรกฎาคม 2541.
- สน สีมাত্রัง. 2527. "เกณฑ์การวิเคราะห์วิจารณ์ศิลปะ", มติชนศิลป์ 27 : รวมบทความ
วิชาการ. กรุงเทพฯ : พลพันธ์การพิมพ์.
- สมพร รอดบุญ. 2535. "ศาสตราจารย์ศิลป์พีระศรีกับวิวัฒนาการของศิลปะร่วมสมัยของไทย",

วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. 12(พิเศษ) กันยายน 2535 – กุมภาพันธ์ 2536,
192 – 199.

_____ . 2534. "ศิลปะแนวคอนเซ็ปชวล", ศิลปะกับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์
พรินติ้ง กรุ๊ป.

สมศักดิ์ เขาวนธาดาทองศ์. 2541. "ใบปิดหลังภาพ", การประชุมสัมมนาทัศนศิลป์ศึกษาแห่ง
ชาติครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สมใจการพิมพ์.

สุชาติ เกาทอง. ม.ป.ป. ศิลปะกับมนุษย์. ม.ป.ท.

อารี สุทธิพันธุ์. 2533. ประสบการณ์สุนทรียะ. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน.

_____ . 2532. มนุษย์กับจิตนาการ. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน.

_____ . 2525. ฟิลิ่ง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กระดาศสา.

อำนาจ เย็นสบาย. 2524. ประวัติศาสตร์ศิลปกรรมร่วมสมัยของรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู.

บทสัมภาษณ์.

โกวิทีย์ เสนีย์वासน์. 2541. ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 มิถุนายน 2541.

นิกร ไชโยธา. 2541. ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2541.

ภิญโญ เพชรแก้ว. 2541. ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 มิถุนายน 2541.

มูฮำมัด โรจนอุดมศาสตร์. 2541. ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2541.

ศิลา บุญรัตน์. 2541. ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2541.

สุนทร พรหมแก้ว. 2541. ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 มิถุนายน 2541.

ภาษาอังกฤษ.

Hayes, Colin. 1992. The Complete Guide to Painting and Drawing Techniques
and Materials. London : Phaidon Press Limited.

Monahan, Patricia. 1991. The Hamlyn Step – by – Step Painting Course. London :
Michelin House.

Smith, Stan. 1989. The Artist's Manual. New York : Gallery Books.

Southern Artists Group 2. 1995. Songkhla : Lim Brother Press Co. Ltd.

Southern Artists Group. 1994 Songkhla : Lim Brother Press.

ภาคผนวก ก

เกณฑ์การจัดระบบหมวดหมู่ผลงานจิตรกรรม

เพื่อ

ศึกษาจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้

ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแบบอย่างศิลปะ (Art Style) ที่ปรากฏให้เห็นในสภาพของเนื้อหาศิลปะ (Art Content) รูปแบบศิลปะ (Art Form) และกลวิธีศิลปะ (Art Techniques)
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จะได้ข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์ วิจัยงาน ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้อย่างมีหลักเกณฑ์
2. จะได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ ในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาในภาคใต้
3. จะได้ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคงานจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ โดยเฉพาะภาวะทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์กับการแสดงออกในทางศิลปกรรม

เกณฑ์การจัดระบบหมวดหมู่

1. เกณฑ์การแยกประเภทเนื้อหาจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้
2. เกณฑ์การแยกประเภทรูปแบบจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้
3. เกณฑ์การแยกประเภทกลวิธีศิลปะจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้
4. เกณฑ์การแยกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรคจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือในแต่ละข้อเพียงข้อเดียว
ตามความเห็นที่เป็นจริงของท่าน

เกณฑ์การแยกประเภทเนื้อหา จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เนื้อหาศิลปะ (Art Content) หมายถึงปรากฏการณ์เชิงสาระที่ ปรากฏในภาพผลงานจิตรกรรม ร่วมสมัย โดยเป็นสาระเชิงเสนอ ปัญหาและวิพากษ์วิจารณ์ สถานการณ์ทางสังคมและสภาพ ทางสิ่งแวดล้อม รวมถึงความเชื่อ และศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งแบ่ง เป็นหมวดหมู่ดังนี้					
1. เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และ ธรรมชาติของมนุษย์หมายถึงเนื้อ หาของจิตรกรรมที่แสดงเรื่องราว ความรัก ความโกรธ ความหลง ความกลัว ความทรงหยิ่งผยอง ความโศกเศร้า หรือความคาดหวัง ทะเยอทะยาน เป็นต้น อันเป็น ธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ เนื้อ หานี้อาจแสดงออกในลักษณะภาพ คนหรือภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ สามารถสื่อร่วมกันได้					

เกณฑ์การแยกประเภทเนื้อหา จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. เนื้อหาที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับ มนุษย์ด้วยกัน หมายถึงเนื้อหา ของจิตรกรรมที่แสดงเรื่องราวธรรม ชาติของครอบครัว เรื่องราวประวัติ ศาสตร์ สงคราม การเมือง การ ทำมาหากิน ความเห็นอกเห็นใจ ความเจริญความเสื่อม เป็นต้น ซึ่ง เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้น กับบุคคลอื่นในสังคม					
3. เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และ สิ่งแวดล้อม หมายถึงเนื้อหาของ จิตรกรรมที่แสดงเรื่องราวความก้าว หน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สมัยใหม่ เรื่องราวเกี่ยวกับการ ทดลองใหม่ ๆ เรื่องราวของ ธรรมชาติ สภาพแวดล้อม ภูมิศาสตร์ ความเจริญ ความ เสื่อมโทรมของสภาพสังคม เป็นต้น เป็นเรื่องราวด้านสภาพแวดล้อมทั้ง ที่มนุษย์สร้างขึ้นและไม่ได้สร้างขึ้น					
4. เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์และสิ่ง ไม่มีตัวตนหมายถึงเนื้อหาของงาน จิตรกรรมที่แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับ ศาสนา เทพเจ้า การจินตนาการ เพื่อฝัน ความงามความกลมกลืน แง่คิดเรื่องต่าง ๆ ตลอดจน จินตนาการความคิด อันเป็นพฤติ กรรมของมนุษย์เกี่ยวกับความเชื่อ ในด้านต่าง ๆ					

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือในแต่ละข้อเพียงข้อเดียว
ตามความเห็นที่เป็นจริงของท่าน

เกณฑ์การแยกประเภทรูปแบบ จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
รูปแบบศิลปะ (Art Form) หมายถึง ปรากฏการณ์อันเกิดจากการรวมตัว กันของส่วนประกอบศิลปะ (Elements of Art) ที่ปรากฏในผล งานจิตรกรรมร่วมสมัย เช่น เส้น สี รูปทรง ลักษณะผิว บริเวณว่าง เป็นต้น ซึ่งเกิดจากการจัดวางองค์ ประกอบศิลป์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหา สาระทางความคิดและการแสดงออก ซึ่งสามารถแบ่งหมวดหมู่ ได้ดังนี้					
1. รูปแบบแสดงความเป็นจริง หมายถึง ถึง รูปแบบที่ศิลปินพยายามถ่าย ทอดเรื่องราวต่าง ๆ โดยยึดรูปแบบที่ เป็นจริงตามสภาวะของสิ่ง ๆ นั้น ใน การแสดงออกในรูปแบบลักษณะนี้ ศิลปินไม่จำเป็นต้องถ่ายทอดทุกสิ่ง ทุกอย่างที่ปรากฏ อาจมีการตัดทอน หรือเพิ่มเติมหรือจัดองค์ประกอบขึ้น ใหม่ตามที่เห็นว่าเหมาะสมก็ได้					
2. รูปแบบผันแปรความเป็นจริง หมายถึง รูปแบบที่ศิลปินถ่ายทอด เรื่องราวปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยที่ไม่ ยึดถือกฎเกณฑ์ที่เป็นจริงตามสภาวะ ของสิ่งนั้น ๆ โดยอาศัยสรรพสิ่งที่มีอยู่ จริงเป็นเป็นสื่อทางรูปแบบ และ					

เกณฑ์การแยกประเภทรูปแบบ จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
นำเสนอโดยการผันแปรรูปแบบนั้น ตามเป้าหมายการทำงานของแต่ละ คน เช่นทำให้ บิด ขยาย บิดเบือนผิด ขนาดเหนือความเป็นจริงหรือการลด ทอนและเพิ่มเติมความรู้สึกนึกคิดของ ศิลปินเข้าไปเพื่อจัดองค์ประกอบขึ้น มาใหม่ในลักษณะหลักนี้แสดง ความเป็นจริงตามสภาวะของสิ่งนั้นก็ได้					
3. รูปแบบสัญลักษณ์ หมายถึง รูปแบบที่ศิลปินถ่ายทอดเรื่องราวหรือ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยผ่านรูปแบบ ที่แสดงความเป็นจริงหรือรูปแบบผัน แปรความเป็นจริง แต่ศิลปินมิได้ เจตนาที่จะแสดงความหมายไปตาม รูปแบบดังกล่าว ทั้งนี้ศิลปินได้ใช้รูป แบบที่แสดงออกเป็นสัญลักษณ์เพื่อ สื่อไปถึงความหมายในด้านต่าง ๆ ที่ สามารถสื่อเข้าใจร่วมกันได้ เช่น นก พิราบหรือนกเขา เป็นสัญลักษณ์ของ เสรีภาพและอิสรภาพ เป็นต้น					
4. รูปแบบนามธรรม หมายถึง รูปแบบที่ถ่ายทอดเรื่องราวความคิด อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ โดยผ่าน รูปทรงของเส้น สี น้ำหนัก แสง - เงา ฯลฯ เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญแก่ สุนทรียภาพอันเกิดจากปัญญาความ คิด					

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือในแต่ละข้อเพียงข้อเดียว
ตามความเห็นที่เป็นจริงของท่าน

เกณฑ์การแยกประเภททฤษฎีศิลปะ จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ทฤษฎีศิลปะ (Art Techniques) หมายถึง ปรัชญาการมองทักซิและ และลักษณะเฉพาะตัวของศิลปินซึ่งมี ความสัมพันธ์กับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ แสดงออกในผลงานจิตรกรรมซึ่ง สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้					
1. ทฤษฎีการวาดเขียน หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมที่ แสดงทักซิและลักษณะเฉพาะตัว ของศิลปินโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น ดินสอดำ ดินสอสี เกยอง ปากกา หมึกซึม ปากกาลูกกลิ้ง หรือแปรง และหมึก เป็นต้น ด้วยวิธีการระบาย หรือแรเงาบนแผ่นระนาบรองรับ เช่น กระดาษหรือผ้าใบ เพื่อให้เป็น ผลงานที่สำเร็จและสมบูรณ์ในตัวของ มันเองมีคุณค่าทางสุนทรีย์					
2. ทฤษฎีภาพเขียน หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมที่ แสดงทักซิและลักษณะเฉพาะตัว ของศิลปิน ซึ่งให้คุณค่าทางสุนทรีย์ โดยการระบายสีลงบนผิวของวัตถุ ด้วยวิธีการต่าง ๆ วัสดุที่ใช้ในผลงาน จิตรกรรมต้องเป็นวัสดุที่เหมาะสมกับ ทฤษฎีการสร้างงานที่คงทนถาวร เช่น สีหมึก สีน้ำ สีน้ำมัน สีฝุ่น					

เกณฑ์การแยกประเภททฤษฎีศิลปะ จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
สื่อะครีลิก สีชอล์ค ฯลฯ เป็นต้น ด้วยการระบาย การสลัด จุด ป้าย การพ่น และวิธีการอื่น ๆ บนผ้าใบ กระดาษ ไม้ ผ้าไหม และวัสดุ รองรับอื่น ๆ					
3. กลวิธีผสม หมายถึง กระบวน สร้างสรรค์งานจิตรกรรมที่อาศัยสื่อ วัสดุหลายชนิด ทั้งที่เป็นวัสดุทาง จิตรกรรมโดยเฉพาะ เช่น สีน้ำ สีน้ำมัน สีอะครีลิก ดินสอ สีฝุ่น แซคเลค แลคเกอร์ รวมทั้งการนำ วัสดุอื่นมาปะติด เช่น กระดาษชนิด ต่าง ๆ วัสดุอื่น ๆ เช่นเหล็ก พลาสติก ไม้ เศษผ้า ฯลฯ เป็นต้น โดยแสดงออกในเชิงผลงาน สร้างสรรค์จิตรกรรมตามจุดมุ่งหมาย ของศิลปิน					
4. กลวิธีจิตรกรรมการจัดวาง หมายถึง ผลงานที่ศิลปินมีเจตนาที่ จะเรียกผลงานชิ้นนั้นว่าเป็นจิตรกรรม ด้วยการผสมผสานวัสดุสิ่งของ ฯลฯ หลากหลายชนิดมาจัดวางเข้าด้วยกัน อาจใช้สีหรือไม่ใช้สีเข้ามามีส่วนร่วม ในผลงานก็ได้					

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือในแต่ละข้อเพียงข้อเดียว
ตามความเห็นที่เป็นจริงของท่าน

เกณฑ์การแยกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การสร้างสรรคจิตรกรรม ร่วมสมัยในภาคใต้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้าง สรรคจิตรกรรม หมายถึง มูลเหตุที่ ศิลปินถ่ายทอดผ่านเนื้อหาเรื่องราว เป็นผลงานปรากฏออกมาในสภาพ รวมของแบบอย่างศิลปะ (Art Style) ซึ่งสามารถแยกเป็นปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้					
1. ปัจจัยด้านการเมือง สังคมและ สิ่งแวดล้อม หมายถึง ภาพสะท้อนที่ ปรากฏในสภาพรวมของเนื้อหาซึ่ง เป็นสภาวะครอบงำการดำเนินชีวิต ของผู้คนและศิลปิน และศิลปินได้ใช้ ความถนัดแสดงออกสะท้อนการรับรู้ หรือวิพากษ์วิจารณ์ตามความสำนึก ของศิลปินแต่ละคนแต่ละด้านที่ สามารถสื่อเข้าใจร่วมกันได้ทั้งในเชิง รูปธรรมและนามธรรม					
2. ปัจจัยด้านปัญญาและความคิด หมายถึง ปัจจัยที่สะท้อนให้เห็นถึง กระแสธารปัญญาแห่งความคิดของผู้ คนในสังคมตลอดจนศิลปิน ที่แสดง ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงในด้าน ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากปัญญาและความ คิดทั้งที่เป็นผลมาจากวัฒนธรรม ดั้งเดิมและการถ่ายทอดวัฒนธรรม					

เกณฑ์การแยกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การสร้างสรรคจิตกรรม ร่วมสมัยในภาคใต้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
กับต่างประเทศ หรือความก้าวหน้า ทางด้านอื่น ๆ อันเป็นผลจากปัญญา ความคิดของผู้คนในสังคมซึ่งส่งผล ต่อเนื้อหาศิลปะเป็นสำคัญ					
3. ปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี หมายถึง ปัจจัยที่มีผลมา จากการคิดและค้นคว้าอย่างมีระบบ อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์และประยุกต์วิทยาและ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ของผู้คนในสังคม และส่งผลต่อ ศิลปะในทางความคิดการแสดงออกก่อ ให้เกิดการสร้างสรรคจิตกรรมที่ แปลกใหม่ทั้งในสภาพของเนื้อหา รูปแบบ และกลวิธี					
4. ปัจจัยด้านประสบการณ์ หมายถึง ปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ที่มีผล ต่อการรู้คิดและอาจก้าวล่วงเลยถึงจิต ใต้สำนึกอันเกิดจากประสบการณ์ของ ศิลปิน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความ แตกต่างระหว่างบุคคลทั้งนี้มีสาเหตุ หลายประการเช่น ประสบการณ์ใน ชีวิต สภาพแวดล้อม ธรรมเนียม อุดมการณ์ และอื่น ๆ					

ภาคผนวก ข
แบบสำรวจศิลปินในภาคใต้

แบบสำรวจศิลปินในภาคใต้
เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย

เรื่อง ศึกษาจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541

1. ข้อมูลส่วนตัว

1.1 ชื่อ นามสกุล อายุ ปี

1.2 สถานที่เกิด.....

1.3 ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่ติดต่อได้สะดวก)

1.4 การศึกษา

2. ข้อมูลการแสดงงานศิลปะ

2.1 เป็นศิลปินสมาชิกสังกัดกลุ่ม

.....(อิสระให้ระบุ)

2.2 เป็นศิลปินที่มีผลงานด้าน.....

.....(มากกว่า 1 ด้านให้ระบุ)

2.3 เป็นศิลปินที่มีผลงานแสดงต่อสาธารณชนในภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. จนถึงปี พ.ศ.

2.4 ประวัติการแสดงผลงานครั้งสำคัญ ๗ ในภาคใต้ (ระบุชื่อนิทรรศการ/สถานที่/ปี พ.ศ./ลักษณะผลงาน)

2.5 ประวัติการแสดงผลงานครั้งสำคัญ ๗ ในส่วนกลางและต่างประเทศ (ระบุชื่อนิทรรศการ/สถานที่/ปี พ.ศ./ลักษณะผลงาน)

3. ข้อมูลแนวความคิดและการพัฒนาผลงานศิลปะ (จิตรกรรม)

3.1 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดแนวความคิดในการสร้างสรรค์จิตรกรรมเกี่ยวข้องกับสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรมของภาคใดอย่างไรบ้าง

3.1.1 ด้านเนื้อหา (Art Content)

.....

3.1.2 ด้านรูปแบบ (Art Form)

.....

3.1.3 ด้านกลวิธีศิลปะ (Art Techniques)

.....

3.1.4 อื่น ๆ

.....

3.2 เกี่ยวกับการพัฒนาผลงานศิลปะ (จิตรกรรม) ท่านมีการพัฒนาผลงานจากระยะแรกจนถึงปัจจุบันในด้านเนื้อหา รูปแบบ เทคนิค หรือแบ่งช่วงระยะเวลาการพัฒนาผลงานอย่างไร (ระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ตัวอย่างผลงานจิตรกรรม (จิตรกรรมสีน้ำมัน สีอะครีลิค สีฝุ่น สีน้ำ สีชอล์ค งานวาดเส้น) อ่างมากกว่า 1 ชิ้น ขึ้นอยู่กับลักษณะและช่วงระยะเวลาในการพัฒนาผลงาน

<p>ติดรูปภาพผลงานที่เคยนำเสนอแสดงนิทรรศการศิลปะในภาคใต้ (ภาพถ่ายหรือภาพถ่ายเอกสาร) ได้ภาพให้ระบุ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ชื่อภาพ 2. เทคนิค 3. ขนาด..... 4. แสดงในนิทรรศการ.....

5. ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนางานศิลปะในภาคใต้

5.1 ท่านมีความคิดเห็นข้อเสนอแนะอย่างไรต่อการพัฒนาวงการศิลปะในภาคใต้ (ระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

5.2 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ควรมีการจัดสัมมนาศิลปินในภาคใต้และควรจัดสัมมนาเรื่องอะไร (ระบุ)

.....

.....

.....

.....

5.3 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ควรมีการจัดนิทรรศการจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ โดยการจัดนิทรรศการย้อนหลังผลงานของจิตรกรที่มีชื่อปรากฏในงานวิจัยชิ้นนี้ (ระบุ)

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ตอบแบบสำรวจ

ภาคผนวก ค
รายชื่อศิลปินและการแสดงผลงาน

ศิลปินในภาคใต้ที่มีผลงานจิตรกรรมปรากฏต่อสาธารณชนในภาคใต้มาไม่ต่ำกว่า 3 ครั้ง จากข้อมูลการแสดงศิลปกรรมดังนี้

1. นิทรรศการเดี่ยวส่วนบุคคล (ด)
2. นิทรรศการในรูปของขบวนการกลุ่มศิลปิน (ก)
3. นิทรรศการในรูปแบบกลุ่มย่อย (ย)
4. นิทรรศการศิลปกรรมอื่น ๆ ในโอกาสพิเศษ (พ)

ชื่อ - สกุล	นิทรรศการ				ช่วงเวลาแสดงผลงาน ปรากฏต่อสาธารณชน
	ด	ก	ย	พ	
กมล คงทอง		✓	✓	✓	2534 - 2541
เกียรติ ทวีทัศน์วิรุฬห์	✓	✓	✓	✓	2529 - 2541
เกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล		✓	✓	✓	2529 - 2541
โกวิทย์ เสนีย์วาสน์		✓		✓	2525 - 2534
จรียา น้อยอุทัย		✓			2534 - 2537
จรรยา ศรียะพันธ์ุ์				✓	2529 - 2541
จรรยาญา ฤทธิธรรม์		✓		✓	2531 - 2534
จำเนียร บุญญโสพรรณ		✓			2529 - 2531
ชนะ ควรเลี้ยง				✓	2534 - 2541
ชัยยศ ศุภกิจ		✓		✓	2536 - 2541
ชาญ วาริรัตน์		✓	✓	✓	2529 - 2541
ชาญชัย ปาณูปกรณ์		✓		✓	2530 - 2541
ชัยยันต์ มณีสะอาด		✓		✓	2529 - 2535
ธิดิมา ก้วพานิช		✓		✓	2529 - 2541
นิกร ไชโยธธา	✓	✓		✓	2529 - 2541
นಿಕอละ ระเด่นอานมัต			✓	✓	2534 - 2541
นิพนธ์ นิกาจิ			✓	✓	2538 - 2541
นุกุล ปัญญาตี		✓		✓	2538 - 2541
นันทา โรจนอุดมศาสตร์			✓	✓	2517 - 2541
แนบ ทิชนพงศ์	✓			✓	2506 - 2541
บุญส่ง อันตรเสน		✓			2525 - 2529

ชื่อ - สกุล	นิทรรศการ				ช่วงเวลาที่ผลงาน ปรากฏต่อสาธารณชน
	ด	ก	ย	พ	
พรทิพย์ อุไรรัตน์		✓	✓	✓	2530 - 2541
พิชัย สุปการ		✓	✓		2529 - 2541
ไพไลออล ผลชนะ		✓			2537 - 2541
ภิญโญ เพชรแก้ว		✓		✓	2526 - 2534
มนตรี สังข์มุสิกานนท์		✓	✓	✓	2534 - 2541
มโน พิสุทธิรัตนานนท์				✓	2530 - 2541
มุขำมัด ไรจนอุดมศาสตร์		✓	✓	✓	2529 - 2541
รัตนชัย ไชยรัตน์		✓		✓	2537 - 2541
วสันต์ เพชรนิล		✓	✓	✓	2534 - 2541
วิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์		✓		✓	2530 - 2541
วุฒิ วัฒนสิน	✓	✓	✓	✓	2529 - 2541
ศตวรรษ ชวญ่ม		✓			2529 - 2541
ศิลา บุญรัตน์		✓	✓	✓	2529 - 2541
สมพร ชัยจิต		✓		✓	2529 - 2541
สุรศักดิ์ ผืนเขียว		✓			2529 - 2534
สันติ แก้วจำนง		✓			2525 - 2529
สุนทร พรหมแก้ว		✓	✓	✓	2525 - 2535
ไลว เลี่ยมแก้ว			✓	✓	2534 - 2541
หมัดหนูต บุญเทียม		✓	✓	✓	2526 - 2541
องอาจ ศรียะพันธ์				✓	2518 - 2541
อรรถพล ลือขจร		✓		✓	2525 - 2534
อวยัน เลาสัตย์			✓		2538 - 2541
อัศวิน ศิลปเมธากุล			✓	✓	2538 - 2541
อัมพร ศิลปเมธากุล			✓		2538 - 2541

ภาคผนวก ง
ประวัติโดยย่อของศิลปิน

ชื่อศิลปิน กมล คงทอง
 เกิด 10 ธันวาคม 2504
 นครศรีธรรมราช
 การศึกษา กศ.ม. (ศิลปศึกษา) มศว ประสานมิตร
 ศิลปินกลุ่ม สมิหลา
 สถานที่ติดต่อ 181/10 ถนนเจริญประดิษฐ์
 ต. รุสะมิแล อ. เมือง จ. บัตตานี 94000
 โทร. (073) 313525

ชื่อศิลปิน เกียรติ ทวีพันธ์วิรุฬห์
 เกิด 29 สิงหาคม 2496
 สงขลา
 การศึกษา ปวส. (ศิลปภาพพิมพ์) เพาะช่าง
 ศิลปินกลุ่ม สมิหลา
 สถานที่ติดต่อ 27/3 - 4 ถนนราษฎร์อุทิศ ซอย 13
 อ. หาดใหญ่ จ. สงขลา 90110
 โทร. (074) 253502

ชื่อศิลปิน เกียรติศักดิ์ เลิศตระกูล
 เกิด 3 กุมภาพันธ์ 2497
 พัทลุง
 การศึกษา กศ.บ. (ศิลปศึกษา) มศว ประสานมิตร
 ศิลปินกลุ่ม สมิหลา
 สถานที่ติดต่อ 21 ถนนนิवास อ. เมือง จ. พัทลุง
 โทร. (074) 612338

ชื่อศิลปิน โกวითย์ เสนีย์วาสน์
 เกิด 16 มกราคม 2487
 นครศรีธรรมราช
 การศึกษา กศ.บ. (ศิลปศึกษา) มศว ประสานมิตร
 ศิลปินกลุ่ม เล
 สถานที่ติดต่อ โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช
 อ. เมือง จ. นครศรีธรรมราช 80000

ชื่อศิลปิน จริญญา ฤทธิรัฐม์
 เกิด 23 ธันวาคม 2502
 นครศรีธรรมราช
 การศึกษา เพาะช่าง
 ศิลปินกลุ่ม สมิหลา
 สถานที่ติดต่อ ทำธุรกิจศิลปะในจังหวัดภูเก็ต

ชื่อศิลปิน จรียา น้อยอุทัย
 เกิด -
 อยุธยา
 การศึกษา วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ
 ศิลปินกลุ่ม ทักษิณ
 สถานที่ติดต่อ -

ชื่อศิลปิน จริญญา ศรียะพันธุ์
เกิด 24 มกราคม 2492
สงขลา
การศึกษา ค.ม. (จิตรกรรม) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ศิลปินกลุ่ม อีสระ
สถานที่ติดต่อ สถาบันราชภัฏสงขลา
อ. เมือง จ. สงขลา 90000

ชื่อศิลปิน จำเนียร ปุญญโสพรรณ
เกิด 1 สิงหาคม 2487
สงขลา
การศึกษา กศ.บ. (ศิลปศึกษา) มศว ประสานมิตร
ศิลปินกลุ่ม สมิหลา
สถานที่ติดต่อ โรงเรียนเทพพิทยาภาณุมาศ
อ. เทพา จ. สงขลา

ชื่อศิลปิน ชนะ คอวเลี้ยง
เกิด -
สงขลา
การศึกษา ศษ.บ. ศิลปกรรม เพาะช่าง
ศิลปินกลุ่ม อีสระ
สถานที่ติดต่อ Big Boddha Tattoo & Art
อ. เกาะสมุย จ. สุราษฎร์ธานี

ชื่อศิลปิน ชัยยศ สุภกิจ
เกิด -
พัทลุง
การศึกษา ศษ.บ. ศิลปกรรม เพาะช่าง
ศิลปินกลุ่ม สมิหลา
สถานที่ติดต่อ โรงเรียนพัทลุง อ. เมือง จ. พัทลุง
โทร. (074) 613022 ต่อ 117

ชื่อศิลปิน ชาญ วาริรัตน์
เกิด 29 สิงหาคม 2501
ตรัง
การศึกษา วท.บ. (เวชนิทัศน์) มหิดล
ศิลปินกลุ่ม สมิหลา
สถานที่ติดต่อ คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อ. เมือง จ. สงขลา 90112

ชื่อศิลปิน ชาญชัย ปาณูปกรณ์
เกิด 8 กรกฎาคม 2501
สงขลา
การศึกษา ค.บ. (ศิลปศึกษา) วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
ศิลปินกลุ่ม สมิหลา
สถานที่ติดต่อ 3/26 หมู่บ้านสุขสมบูรณ์
ถนนกาญจนวนิช ต.เขารูปช้าง
อ. เมือง จ. สงขลา 90000

ชื่อศิลปิน ชัยชัยดี มณีสอาด
เกิด 27 มิถุนายน 2498
สงขลา
การศึกษา กศ.บ. มศว สงขลา
ศิลปินกลุ่ม สมินหลา
สถานที่ติดต่อ 15 ถนนรองเมือง อ. เมือง
จ. สงขลา 90000
โทร. (074) 324485

ชื่อศิลปิน ริติมา ก้วพานิช
เกิด 12 กุมภาพันธ์ 2477
สตูล
การศึกษา ศึกษาศิลปะด้วยตนเอง
ศิลปินกลุ่ม สมินหลา
สถานที่ติดต่อ 83 ถนนทิพย์รัตน์ อ.หาดใหญ่
จ. สงขลา 90110
โทร. (074) 244622, 239112

ชื่อศิลปิน นันทา โรจนอุดมศาสตร์
เกิด -
นครศรีธรรมราช
การศึกษา กศ.บ. (ศิลปศึกษา) มศว ประสานมิตร
ศิลปินกลุ่ม อีสระ
สถานที่ติดต่อ 133/66 ถนนเทศบาล 3
ต. สะเตง อ. เมือง จ. ยะลา
โทร. (073) 214303

ชื่อศิลปิน นิกร ไชยโยธา
เกิด 21 ธันวาคม 2496
พัทลุง
การศึกษา ศษ.บ. ศิลปกรรม เพาะช่าง
ศิลปินกลุ่ม สมินทลา
สถานที่ติดต่อ 300 ถนนนิพัทธ์สงเคราะห์ 3
อ. หาดใหญ่ จ. สงขลา 90110
โทร. (074) 235057

ชื่อศิลปิน นิคอละ ระเด่นอาหมัด
เกิด -
นราธิวาส
การศึกษา กศ.บ. (ศิลปศึกษา) M.A. Fine Arts
ศิลปินกลุ่ม อัสระ
สถานที่ติดต่อ 133/98 ถนนเทศบาล 3
อ. เมือง จ. ยะลา

ชื่อศิลปิน นิพนธ์ นิกาจ
เกิด -
ปัตตานี
การศึกษา ค.บ. (ศิลปศึกษา) วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
ศิลปินกลุ่ม อัสระ
สถานที่ติดต่อ โรงเรียนบ้านบานา ต.บานา
อ. เมือง จ. ปัตตานี 94000

ชื่อศิลปิน นุช ปัญญาดี
เกิด -
พังงา
การศึกษา กศ.บ. (ศิลปศึกษา) มศว ประสานมิตร
ศิลปินกลุ่ม ทักษิณ
สถานที่ติดต่อ 33/69 หมู่ 10 ต. ศาลาธรรมสพน์
ตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170
โทร. 411 - 9377 ต่อ 69

ชื่อศิลปิน แนบ ทิชินพงศ์
เกิด 16 มีนาคม 2464
นครศรีธรรมราช
การศึกษา ปมช. โรงเรียนเพาะช่าง
ศิลปินกลุ่ม อิสระ
สถานที่ติดต่อ 945 ถนนกะโรม
อ. เมือง จ. นครศรีธรรมราช 80000
โทร. (075) 356237
โทร. (02) 377 - 9429

ชื่อศิลปิน นุชสง อันตรเสน
เกิด 10 มีนาคม 2500
นครศรีธรรมราช
การศึกษา โรงเรียนอาชีพศิลป์ กรุงเทพฯ
ศิลปินกลุ่ม เล
สถานที่ติดต่อ -

ชื่อศิลปิน พรทิพย์ อุไรรัตน์
 เกิด 3 ธันวาคม 2501
 บัณฑิตานี้
 การศึกษา ค.บ. (ศิลปศึกษา) วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
 ศิลปินกลุ่ม สมินลา
 สถานที่ติดต่อ 347 หมู่ 5 ต. พะวง
 อ. เมือง จ.สงขลา 90100
 โทร. 01 - 9904402

ชื่อศิลปิน พิชัย สุปการ
 เกิด 8 ตุลาคม 2494
 สงขลา
 การศึกษา กศ.บ. (ศิลปศึกษา) มศว บางแสน
 ศิลปินกลุ่ม สมินลา
 สถานที่ติดต่อ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา
 อ. เมือง จ. สงขลา 90000

ชื่อศิลปิน ไพลอ อ ผลชนะ
 เกิด -
 สงขลา
 การศึกษา เพาะช่าง
 ศิลปินกลุ่ม ทักษิณ
 สถานที่ติดต่อ -

ชื่อศิลปิน ภิญญ เพชรแก้ว
เกิด -
นครศรีธรรมราช
การศึกษา ศษ.บ.ศิลปกรรม เพาะช่าง
ศิลปินกลุ่ม เล
สถานที่ติดต่อ 96/4 ถนนราชดำเนิน
อ. เมือง จ. นครศรีธรรมราช 80000

ชื่อศิลปิน มนตรี สังข์มุลิกานนท์
เกิด -
พัทลุง
การศึกษา กศ.บ. (ศิลปะศึกษา) มศว ประสานมิตร
ศิลปินกลุ่ม สมินลา
สถานที่ติดต่อ สถาบันทักษิณคดีศึกษา เกาะยอ
อ. เมือง จ.สงขลา
โทร. (074) 239899

ชื่อศิลปิน มุฮำมัด โรจนอดมศาสตร์
เกิด 15 มิถุนายน 2502
ปัตตานี
การศึกษา ปวส.(ศิลปภาพพิมพ์) เพาะช่าง
ศิลปินกลุ่ม ทักษิณ
สถานที่ติดต่อ คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อ. หาดใหญ่ จ. สงขลา 90112
(เพจ) 1188 - 6316577

ชื่อศิลปิน มโน พิสุทธิรัตนานนท์
 เกิด 29 ตุลาคม 2488
 สุราษฎร์ธานี
 การศึกษา กศ.ม. (ศิลปศึกษา) มศว ประสานมิตร
 ศิลปินกลุ่ม อีสระ
 สถานที่ติดต่อ 90/28 หมู่ 8 ถนนสงขลาเทคโนโลยี
 ต. เขารูปช้าง อ. เมือง
 จ.สงขลา 9000

ชื่อศิลปิน รัตน์ชัย ไชยรัตน์
 เกิด 8 มกราคม 2508
 สงขลา
 การศึกษา วท.บ. (เวชนิทัศน์) มหาดล
 ศิลปินกลุ่ม ทักษิณ / สมินลา
 สถานที่ติดต่อ -

ชื่อศิลปิน วสันต์ เพชรนิล
 เกิด -
 สงขลา
 การศึกษา กศ.บ. (ศิลปศึกษา) มศว ประสานมิตร
 ศิลปินกลุ่ม ทักษิณ
 สถานที่ติดต่อ 26 หมู่ 8 เกาะยอ
 อ. เมือง จ. สงขลา 90000

ชื่อศิลปิน จิฑูร ตั้งสงวนสิทธิ์
 เกิด 4 เมษายน 2490
 สงขลา
 การศึกษา ศึกษาศิลปะด้วยตนเอง
 ศิลปินกลุ่ม สมินลา
 สถานที่ติดต่อ 203 ถนนนิพัทธ์สงเคราะห์ 1
 อ. หาดใหญ่ จ. สงขลา
 โทร. (074) 233426

ชื่อศิลปิน วุฒิ วัฒนสิน
 เกิด 6 พฤษภาคม 2496
 ตรัง
 การศึกษา ค.ม. (ศิลปศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ศิลปินกลุ่ม สมินลา
 สถานที่ติดต่อ คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 อ. เมือง จ. ปัตตานี 94000

ชื่อศิลปิน ศตวรรษ ช้วนุ่ม
 เกิด 17 พฤษภาคม 2500
 พัทลุง
 การศึกษา ปวส. (ศิลปภาพพิมพ์) เพาะช่าง
 ศิลปินกลุ่ม สมินลา
 สถานที่ติดต่อ 19/25 ถนนผดุงดอนยอ
 ต. คูหาสวรรค์ อ. เมือง
 จ. พัทลุง 93000
 โทร. (074) 612230

ชื่อศิลปิน ศิลา บุญรัตน์
 เกิด 4 มิถุนายน 2495
 สงขลา
 การศึกษา เพาะช่าง
 ศิลปินกลุ่ม ทักษิณ
 สถานที่ติดต่อ 72/1 ถนนปฎนกันต์ ต.คอหงส์
 อ. หาดใหญ่ จ. สงขลา 90110
 โทร. (074) 233759

ชื่อศิลปิน สมพร ชัยจิต
 เกิด 10 สิงหาคม 2497
 พัทลุง
 การศึกษา กศ.บ. (ศิลปะศึกษา) มศว ประสานมิตร
 ศิลปินกลุ่ม สมินลา
 สถานที่ติดต่อ ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาคใต้
 วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่
 อ. เมือง จ. สงขลา

ชื่อศิลปิน สันติ แก้วจ๋านง
 เกิด 28 เมษายน 2489
 นครศรีธรรมราช
 การศึกษา โรงเรียนเพาะช่าง
 ศิลปินกลุ่ม เล
 สถานที่ติดต่อ -

ชื่อศิลปิน สุนทร พรหมแก้ว
เกิด พฤษภาคม 2496
 นครศรีธรรมราช
การศึกษา ศษ.บ. ศิลปกรรม เพาะช่าง
ศิลปินกลุ่ม เล
สถานที่ติดต่อ 97/6 ตรอกหอไทร ต. ในเมือง
 อ. เมือง จ. นครศรีธรรมราช 80000

ชื่อศิลปิน สุรศักดิ์ ผืนเชียร
เกิด 17 พฤศจิกายน 2502
 ตรัง
การศึกษา วท.บ. (เวชนิทัศน์) มหาดล
ศิลปินกลุ่ม สมิหลา
สถานที่ติดต่อ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
 บางกรวย จ. นนทบุรี

ชื่อศิลปิน ไสว เลี่ยมแก้ว
เกิด 8 สิงหาคม 2478
 นครศรีธรรมราช
การศึกษา ค.ด. / Ph.D. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศิลปินกลุ่ม อิสระ
สถานที่ติดต่อ 53/17 หมู่ 2 ต. ควนกรด
 อ.ทุ่งสง จ. นครศรีธรรมราช 80110
 โทร. (075) 411827

ชื่อศิลปิน หมัดหนู นุญเทียม
เกิด -
นครศรีธรรมราช
การศึกษา ปวส. (จิตรกรรมสากล) เพาะช่าง
ศิลปินกลุ่ม เล
สถานที่ติดต่อ 96/3 วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม
นครศรีธรรมราช อ. เมือง
จ. นครศรีธรรมราช 80000
โทร. (075) 356760

ชื่อศิลปิน องอาจ ศรียะพันธ์
เกิด 2489
ยะลา
การศึกษา ศ.ม. (ประวัติศาสตร์ศิลปะ) ศิลปากร
ศิลปินกลุ่ม อิศระ
สถานที่ติดต่อ 160/59 ถนนกาญจนวนิช
อ. เมือง จ. สงขลา 90000

ชื่อศิลปิน อรรถพล ลือขจร
เกิด 13 กันยายน 2497
สงขลา
การศึกษา ศษ.บ.ศิลปกรรม เพาะช่าง
ศิลปินกลุ่ม เล
สถานที่ติดต่อ ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว

ชื่อศิลปิน อรายน เลาสัตย์
 เกิด 3 มีนาคม 2481
 เชียงราย
 การศึกษา M.A.(Industrial Art) Philippine
 ศิลปินกลุ่ม อิสระ
 สถานที่ติดต่อ คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 อ. เมือง จ. ปัตตานี 94000
 โทร. (074) 312959

ชื่อศิลปิน อัศวิน ศิลปเมธากุล
 เกิด 9 มิถุนายน 2500
 ยะลา
 การศึกษา กศ.ม. (ศิลปศึกษา) มศว ประสานมิตร
 ศิลปินกลุ่ม อิสระ
 สถานที่ติดต่อ คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 อ. เมือง จ. ปัตตานี 94000
 โทร. (074) 332128

ชื่อศิลปิน อัมพร ศิลปเมธากุล
 เกิด 6 พฤศจิกายน 2509
 มหาสารคาม
 การศึกษา MFA. (Illustration) USA.
 ศิลปินกลุ่ม อิสระ
 สถานที่ติดต่อ คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 อ. เมือง จ. ปัตตานี 94000
 โทร. (074) 332128

ในนามของผู้วิจัยเรื่อง
ศึกษาจิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2525 จนถึง พ.ศ. 2541

ขอไว้อาลัยแด่
ผู้รับผิดชอบการจัดสร้างหอศิลป์ภาคใต้

ซึ่งได้รับงบประมาณ 50 ล้านบาท ในสมัยรัฐบาล
ฯพณฯ ชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีสมัยที่ 1

“หอศิลป์ภาคใต้อยู่ที่ไหน”